

Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona

Anys 885-1334 (Volum I)

Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona

Anys 885-1334 (Volum I)

Maria Cinta Mañé i Mas

Arxiu Municipal de Barcelona

Institut de
cultura: **ARXIU HISTÒRIC**
DE LA CIUTAT

Sumari

9	Presentació
11	Introducció
19	Catàleg
249	Índex onomàstic i de matèries
289	Bibliografia

Edita

Arxiu Municipal de Barcelona /
Institut de Cultura, 2004

Autor

Maria Cinta Mañé i Mas.
Arxiu Històric de la Ciutat

Correcció text

Maria Llopis

Fotografies

Josep Parer

Disseny gràfic i maquetació

Palli: Disseny

Coordinació

Jordi Serchs. Arxiu Municipal de Barcelona

Impressió

Imatge i Producció Editorial Municipal

Dipòsit legal

B. 20.244-2005

ISBN

84-7609-368-3

© Ajuntament de Barcelona
www.bcn.es/publicacions
Imprès en paper ecològic

El règim municipal de Barcelona ha anat variant al llarg dels segles i s'ha anat transformant a redòs dels canvis polítics, jurídics, socials i econòmics experimentats en la mateixa societat. Però el que s'ha mantingut ha estat la voluntat de govern, la seva concreció en la presa de decisions relatives al conjunt de la ciutadania, i la lògica materialització d'aquestes en diferents tipus de documents que en constitueixen un testimoni fefaent.

El procés de configuració del règim municipal de la ciutat de Barcelona durant l'època medieval, sobretot a partir de les bases fixades pel privilegi atorgat el 1249 pel rei Jaume I, va permetre l'articulació i la consolidació al llarg del temps d'uns mecanismes de govern que perduren fins als nostres dies.

L'Arxiu Històric de la Ciutat és la institució arxivística municipal responsable de la conservació i del tractament de bona part d'aquests documents, concretament dels corresponents al govern i administració de la ciutat durant l'època medieval i moderna. I entre aquests destaca, de manera molt significativa, la seva important col·lecció de pergamins.

La publicació que teniu a les mans és el primer volum del catàleg dels pergamins d'aquesta col·lecció, el qual inclou la descripció dels corresponents al període comprès entre els anys 885 i 1334 i, per tant, referits a una època cabdal de la història de la ciutat, caracteritzada per la gestació i l'inici del règim municipal de Barcelona.

Aquesta publicació ha de permetre posar a l'abast dels investigadors aquests pergamins amb l'objectiu de facilitar la seva utilització i promoure, d'aquesta manera, la recerca històrica i un major i millor coneixement del passat de la ciutat, tenint en compte la diversitat temàtica del seu contingut: activitat econòmica, accions judicials, gestió del patrimoni municipal, actuacions urbanístiques, aplicació de la institució del carreratge o concessió i confirmació de privilegis, entre altres. I ja que parlem dels privilegis, no podem deixar de fer esment a la grata coincidència en el temps de la publicació d'aquest primer volum del catàleg de pergamins municipals i de l'edició facsímil del primer volum del *Llibre Verd de Privilegis de la Ciutat de Barcelona*, document cabdal per a la història i el govern de la ciutat elaborat el segle XIV, el qual reuneix els privilegis que regien la vida municipal de la capital catalana a l'Edat Mitjana i que es conserva també a l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Ferran MASCARELL I CANALDA

Regidor president de la Comissió de Cultura,
Educació i Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona

Març 2005

Presentació

La gènesi, la consolidació i el desenvolupament del règim municipal de Barcelona durant l'època medieval suposa la configuració progressiva d'una estructura de govern i administració de la ciutat, mitjançant l'articulació de vincles col·lectius de la població, la concessió de privilegis i normes jurídiques comunes, la creació de càrrecs i òrgans de govern, la concreció de les funcions, les competències i els àmbits d'actuació del municipi, la creació dels oficis necessaris per portar-les a terme i la definició dels recursos econòmics i financers necessaris per al seu funcionament.

Aquest procés comporta, de manera ineludible, la producció i recepció dels documents que reflecteixen l'acció política, administrativa i jurídica del govern municipal, els quals constitueixen el bagatge documental acumulat fins als nostres dies i custodiat, en part, a l'Arxiu Històric de la Ciutat. Com a centre responsable de la custòdia, el tractament i la conservació de la documentació generada o rebuda pel govern de la ciutat de Barcelona, des de la gènesi i configuració del seu règim municipal fins al primer terç del segle XIX, l'Arxiu Històric de la Ciutat disposa en el seu fons d'una important col·lecció de pergamins que reflecteixen aquest procés, així com bona part de les actuacions polítiques, administratives o jurídiques portades a terme durant l'època medieval i moderna pels òrgans de govern municipals.

Aquesta col·lecció de pergamins integrada en el Fons Municipal està formada per unes 2.630 unitats compreses entre els segles IX i XVIII i referides a tipologies i temàtiques molt diverses: privilegis reials, èpoques, permutes, censals, compravendes, plets, sentències, arbitratges, reclamacions, donacions, cessions de drets, testaments, etc.

En parlar de la col·lecció de pergamins del Fons Municipal de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona cal fer dos advertiments:

- En primer lloc, que no pas tots els pergamins inclosos en la col·lecció són estrictament municipals. Dos d'ells, els identificats amb els números 1 i 3 i que estan datats respectivament els anys 885 i 1149, no tenen cap vinculació amb el fons ni amb l'administració municipal, però en el seu moment es va decidir incloure'ls en aquesta col·lecció atesa la seva excepcionalitat, la seva importància i el seu valor històric. Uns altres són pergamins generats per altres municipis o particulars, però que en un moment donat s'incorporen a la documentació municipal com a garantia i testimoni d'uns drets adquirits pel govern de la ciutat de Barcelona mitjançant compres, donacions o l'establiment de vincles jurídics i administratius.
- En segon lloc, que la col·lecció de pergamins municipals que es conserva a l'Arxiu Històric de la Ciutat no és completa. Una part dels documents de la col·lecció primigènia aplegada pel Consell de Cent estan dipositats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó des de la primera meitat del segle XIX,

procedents del convent de Sant Francesc i com a conseqüència de la concentració documental vinculada a la desamortització de béns eclesiàstics. El convent de Sant Francesc havia estat utilitzat durant el segle XIV com a lloc de reunió del Consell de Cent i sembla ser que es va continuar mantenint com a centre de dipòsit i custòdia d'una part de la documentació municipal, la qual cosa explicaria que al segle XIX encara hi hagués dipositats alguns documents emblemàtics de la institució. El resultat és que, encara a l'actualitat, el fons de pergamins municipals de la ciutat de Barcelona està disgregat i repartit entre l'Arxiu Històric de la Ciutat i l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Atesa la importància històrica i documental de la col·lecció de pergamins municipals, fa uns anys se'n va iniciar la catalogació sistemàtica, exhaustiva i seqüencial amb l'objectiu de resoldre una assignatura pendent que ha de permetre disposar d'una eina descriptiva de qualitat que garanteixi el control dels documents que en formen part i, sobretot, que en faciliti als investigadors el coneixement i la utilització per dur a terme treballs de recerca i investigació històrica.

El volum que ara es publica és el primer d'una sèrie que haurà de permetre disposar, amb el temps, de l'edició completa del catàleg dels pergamins municipals conservats a l'Arxiu Històric de la Ciutat. Inclou les fitxes de 372 documents corresponents al període comprès entre els anys 885 i 1334, és a dir, des del pergamí més antic incorporat al fons municipal fins al darrer del regnat d'Alfons III el Benigne.

En el marc de les funcions i responsabilitats de custòdia, conservació, organització i difusió dels fons documentals que l'Arxiu Històric de la Ciutat té atribuïdes, la publicació d'aquest catàleg se situa plenament en l'exercici de la darrera: difondre i divulgar els documents conservats i la informació que contenen amb la finalitat de facilitar-ne la consulta i utilització per part dels investigadors i, així, afavorir i impulsar la recerca històrica sobre la ciutat de Barcelona.

Xavier Tarraubella i Mirabet

Director de l'Arxiu Històric de la Ciutat

Introducció

La sèrie de pergamins municipals de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB) és només una part de la primitiva col·lecció de pergamins relatius a la ciutat de Barcelona, que fins a un cert moment va ser conservada íntegrament pel municipi barceloní. Després, per atzar de la història, aquesta col·lecció fou dividida, i un conjunt de pergamins va anar a parar a una institució arxivística diferent a la pròpia: l'Arxiu de la Corona d'Aragó de Barcelona (ACA).¹

El catàleg dels pergamins de l'ACA, ja fa trenta-tres anys que va ser publicat pel Sr. Antoni Maria Aragó i la Sra. Mercè Costa: *Privilegios reales concedidos a la ciudad de Barcelona*, Barcelona, 1971, dins la "Colección de Documentos Inéditos del Archivo de la Corona de Aragón", vol. XLIII, de la qual es féu també una versió en català. Consta de 488 documents editats o regestats que comprenen els segles XIII-XVIII (1284-1707).

Amb aquest volum iniciem la publicació d'un primer lliurament de la sèrie de pergamins que s'ha conservat a l'AHCB, quantitativament molt més important que la conservada a l'ACA. Inclou els pergamins fins al regnat d'Alfons III el Benigne inclusivament, és a dir, fins al 1336 i comprèn 364 pergamins que donen lloc a 372 regests, ja que de vegades sobre un mateix suport consta més d'un document. Les dates extremes dels pergamins regestats són els anys 885-1334. Per a aquest mateix període, a l'ACA només es conserven 123 pergamins, gairebé tots originals.

Hem d'assenyalar que no tots els pergamins d'aquesta col·lecció són estrictament pergamins municipals, encara que estan relacionats d'una manera o una altra amb el municipi barceloní. Uns quants, pocs, provenen segurament de compra o donació, i s'han inclòs en aquesta col·lecció a causa del seu suport i de la seva excepcionalitat i importància,² però la major part originàriament són pergamins d'altres municipis o particulars que, per la posterior vinculació d'aquests pobles o individus amb la ciutat de Barcelona, van passar a formar part de l'Arxiu de la Ciutat com a garantia dels drets adquirits per aquesta a partir d'un moment determinat. Això explica l'existència de documentació pròpia d'algunes baronies com la de Flix i de la Palma, comprada el 7 de juny de 1399 per la ciutat de Barcelona per tal de garantir-ne l'abastament de blat, o la de Montcada, vinculada fins al 1309 a la de Castellvell i Castellbisbal, i que havia estat adquirida el 1390 per la ciutat de Barcelona al rei Joan I pel seu interès estratègic. Així mateix, hi trobem documents sobre la vila de Terrassa, comprada per la ciutat el 1391 juntament a la vila de Sabadell i el castell d'Arraona, o del comtat d'Empúries, que fou donat a Barcelona pel rei Martí el 1409 com a garantia d'un important préstec que la ciutat li havia concedit.³ De la mateixa manera, alguns documents segurament procedeixen de l'aplicació de la institució del carreratge. El mateix passa respecte a la documentació de propietats de particulars a Barcelona, comprades pel municipi amb l'objecte d'efectuar obres públiques, per exemple per eixamplar un carrer.⁴

Els pergamins que publiquem estan integrats per un conjunt de 195 documents originals i 177 trasllats, la major part autèntics, molts d'època coetània o molt propera a la redacció del document original.⁵ El resultat són un 52% de documents originals i un 48% de trasllats. Volem constatar el gran nombre de trasllats portats a terme per Ramon Ferrer, l'escrivà del Consell que confeigí el 1346 el *Llibre Verd*. Al llarg de tot l'any 1345 i el gener del 1346, realitzà per ordre del Consell una sèrie de 115 trasllats de privilegis de la ciutat, tasca que se li abonà mitjançant el pagament de 57,5 lliures el 3 de febrer de 1346.⁶ D'aquests 115 trasllats, se n'han conservat 82 del període que tractem. Els relativament pocs pergamins originals procedents d'una cancelleria reial o eclesiàstica, la major part de les vegades han perdut el segell, ja que només el conserven 7 pergamins.⁷ Els pergamins d'una altra institució incorporada posteriorment a Barcelona gairebé sempre són originals.

Es tracta d'una sèrie cronològicament més homogènia que no la de l'ACA, la qual presenta grans llacunes, i també disposa d'originals de força transcendència com el *Privilegi dels Prohoms de la Ribera*, o actes de sessions de corts que no estan recollides a la recopilació de la "Real Academia de la Historia" del segle passat ni a *Les Corts a Catalunya*, Barcelona, Generalitat, 1991 (Actes del Congrés d'Història Institucional). Tanmateix, atès el seu origen comú i malgrat petites diferències, ambdues col·leccions conformen un tot i es complementen l'una a l'altra.

Les tipologies documentals que hi podem trobar són molt variades. A més dels privilegis reials pròpiament dits i de confirmacions d'aquest privilegis, que per la seva condició van ser freqüentment traslladats i copiats als llibres *Verd* i *Vermell*, juntament amb altres documents fonamentals per al municipi,⁸ també hi descobrim tota una sèrie de tipologies corresponents als diversos actes jurídics en què es podia veure implicada la ciutat, això és debitoris, alguns d'ells relacionats amb jueus,⁹ part dels quals estan cancel·lats,¹⁰ èpoques, definicions de comptes, compravendes de cases o finques amb repercussions urbanístiques o permutes; altres són de caràcter judicial: plets, sentències, arbitratges, pactes, apel·lacions, sindicats i procuracions, etc. Són molt abundants les actes notariales, normalment relacionades amb protestes o reclamacions de la mateixa universitat de Barcelona o de persones vinculades amb ella, a causa de no haver respectat o haver transgredit algun dels seus nombrosos privilegis. Així mateix, hi ha establiments, dots i esponsalícis, donacions i cessions de drets, testaments i marmessories, generalment relacionats amb propietats de particulars, que finalment van anar a parar a mans del municipi barceloní. També hi trobem 42 pergamins que són cartes partides per ABC, per tal de poder comprovar-ne l'autenticitat.¹¹

L'ordenació del catàleg és cronològica i el model de fitxa catalogràfica que hem emprat per portar-lo a terme és el següent:

1. Número d'ordre de regist que correspongui.
2. Data cronològica reduïda al còmput actual (any, mes, dia) i, separada per un punt, la data tòpica o de lloc d'emissió del document, si hi consta explícitament.

3. Regest pròpiament dit.
4. El nom del notari o escrivà, si hi consta, ja que pot orientar recerques posteriors dels historiadors en els llibres o manuals del notari de què es tracti, en el cas que s'hagin conservat.
5. Si no es tracta d'un document original, es fa constar la seva condició de trasllat, seguit del nom del notari que el realitza i la data cronològica en què es porta a terme, també reduïda a l'actual (any, mes, dia), seguida, si escau, de la data tòpica corresponent.
6. Signatura topogràfica.
7. Mesures en mm.
8. Transcripció entre cometes, si escau, de les notes, primordialment dorsals, del pergami amb menció de si són coetànies o posteriors a la data del document.
9. Estat de conservació regular o dolent del pergami, amb expressió dels motius que donen lloc a aquesta degradació.
10. Observacions diverses. S'especifica, si cal, la llengua en què està escrit el document quan no és la llatina, la cancel·lació del document, l'existència d'escriptura en caràcters hebreus, si està partit per ABC, si hi manca o es conserva el segell i qualsevol altra peculiaritat.
11. Referències bibliogràfiques. Només se citen aquelles obres bàsiques per al coneixement de la història de Barcelona, els autors de les quals van treballar el fons municipal, ja consultant directament els pergamins, ja mitjançant les compilacions dels llibres *Verd* i *Vermell*. També fem referència a aquelles obres elementals per a assumptes importants del municipi, com poden ser la fiscalitat o les lleudes.
En cas d'un document reproduït diverses vegades per la seva singularitat o importància, només se cita l'edició més moderna, ja que aquesta considerarà els antecedents.
Finalment, si escau, fem referència al número d'ordre del document del catàleg de l'ACA, i concretament si apareix editat íntegrament o només regestat.
12. Per acabar, si és necessari, s'hi inclouen anotacions adreçades a clarificar el contingut del regest o per relacionar-lo amb altres documents del present catàleg.

S'ometen el bon estat de conservació, que és el més usual, l'originalitat del document i també l'element de la llengua ordinària, que és la llatina. Així mateix, quan en els pergamins es mencionen quantitats en lliures, sous (moneda de compte) i diners (moneda efectiva), i per tal de no ser reiteratius, hem obviat assenyalar que es tracta de moneda de tern de Barcelona, que fou la que es consolidà finalment, si no indiquem expressament que es tracta de moneda d'un altre tipus o lloc. Com és conegut, la moneda de Barcelona que citen els pergamins no sempre és la mateixa, ja que la composició de les monedes no fou sempre idèntica. La moneda efectiva de Barcelona en aquest període pot ser de quatern, de doblenc i de tern, és a dir, diners de quatre, dos i tres diners de llei, els quals contenien respectivament 33%, 15-16% i 25% d'argent. Normalment els documents indiquen la llei de la moneda de quatern i de doblenc i donen la relació d'1 marca d'argent = 44 sous en el primer cas i 1 marca d'argent = 88 sous en el segon. Si no és així, podem deduir de quina

moneda es tracta tenint en compte que durant els primers anys del regnat de Jaume I van circular els diners de quatern encunyats pel seu pare Pere el Catòlic fins que ell creà la moneda de doblenc el 1222. El descrèdit que molt aviat va assolir aquesta moneda obligà Jaume I a batre una moneda de millor llei, el diner de tern, a partir de l'agost del 1258. Per tant, des d'aquesta darrera data, i sempre que no s'indiqui una altra cosa, es tractarà de moneda de tern de Barcelona. Més tard, durant el regnat de Pere el Gran (1285), s'encunyà el croat, una moneda d'argent amb el valor de 12 diners de tern, amb la qual cosa el sou, que fins aleshores havia estat una moneda de compte, passà a ser una moneda real i efectiva.

El catàleg va acompanyat d'un índex onomàstic general i de matèries de la ciutat de Barcelona.

És interessant constatar que, en el curs de la realització d'aquest catàleg, s'han identificat documents que havien estat consultats per Antoni de Capmany en el seu moment, però que no es van localitzar quan la Dra. Carme Batlle i Gallart revisà la documentació per a la segona edició de l'obra d'aquest autor: Són els registres números 369 i 370 de l'any 1332, referents a Galceran Marquet que fou capità de la coca armada per la ciutat contra els genovesos.

Agraïm l'estímul i el suport del Sr. Ramon Alberch i Fugueras, arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona quan vam iniciar aquesta tasca, i de la Sra. Montserrat Beltran i Morales, que ara desenvolupa el mateix càrrec, del Sr. Manuel Rovira i Solà, que aleshores era director de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, i del Sr. Xavier Tarraubella i Mirabet, actual director d'aquesta institució, i així mateix del Sr. Sebastià Riera i Viader, cap de la Secció Arxiu Medieval i Modern de l'AHCB.

Igualment, donem les gràcies al Sr. Daniel Duran i Duelt, exbecari del Departament d'Estudis Medievals de la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques de Barcelona, per l'ajut que ens ha prestat en la datació dels dos documents en llengua grega i una traducció llatina, procedents de l'emperador Andrònic II en els quals atorga privilegis comercials als catalans, atesa la disparitat de dates atorgades pels autors que fins ara els havien editat i el nostre desconeixement d'aquesta llengua.¹²

Només ens resta agrair les indicacions donades respecte al fons de privilegis reials de l'ACA pel Sr. Jaume Riera i Sans, arxiver facultatiu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Barcelona, setembre del 2004.

1. RIERA, pàg. 1-2. Contrasta la versió tradicional d'ingrés a l'ACA del fons de privilegis reials de la ciutat de Barcelona mantinguda per GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo : *Guia histórico-descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón, en Barcelona*, Madrid, 1920, p. 177, és a dir, amb documentació de la desamortització del 1835 procedent del convent de Sant Joan de Jerusalem. Posa de manifest la notícia donada ja el 1820 per SALAT, Josef : *Tratado de las monedas labradas en el Principado de Cataluña*, Barcelona, 1818 [1820]. Advertencia, p. VI, en la qual constata el trasllat recent a l'esmentat arxiu de privilegis i concessions reials al municipi de Barcelona "para eternizarlas, digásmolo así...", tot coincidint amb els revoltats primers temps del Trienni Liberal.

2. Vegeu els registres 1 i 3.

3. FERRER, *Projecció*, pàg. 357-391, per tot allò relatiu a les baronies i el carreratge.

4. Vegeu els documents núm. 216 i 279. El primer tracta de l'ampliació de l'actual carrer del Bisbe i el segon de l'eixamplament del carrer de Montcada cap al Born.

5. Són pergamins originals els següents: 3, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 18, 26, 29, 30, 32-34, 36, 37, 40, 43, 45, 49, 54, 58-60, 62, 65, 68, 69, 72, 74-83, 87-91, 95, 102, 104 (inacabat), 106, 107, 117-120, 132-135, 138-141, 145-162, 166, 170-172, 174-176, 184-191, 193, 195-200, 202, 203, 206-217, 219-222, 225, 228, 231, 234-238, 241, 247-250, 253-256, 258-260, 263, 265, 268, 269, 271, 273, 274, 276, 277, 279, 282, 284-288, 291, 294-297, 302, 303, 306, 307, 309, 311, 316, 319, 322, 324-328, 333, 336, 339-341, 343, 345, 349, 357, 361-365, 367-372. Entre aquests, s'inclouen aquells que en absència de l'original primitiu fan aquesta funció, és a dir, duplicats, reparació de documents i l'extensió en pública forma posterior a la data de la primera redacció del document en el llibre notarial. Els trasllats són els núm. 1 (còpia), 2, 6, 9, 12, 14, 16, 17, 19-25, 27, 28, 35, 38, 39, 41, 42, 44, 46-48, 50-53, 55-57, 61-64, 66, 67, 70, 71, 73, 84-86, 92-94, 96, 97-101, 103, 105, 108-116, 121-131, 136, 137, 142-144, 163-165, 167-169, 173, 177-183, 192, 194, 201, 204, 205, 218, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 232, 233, 239-246, 251, 252, 257, 261, 262, 264, 266, 267, 270, 272, 275, 278, 280, 281, 283, 289, 290, 292, 293, 298-301, 304, 305, 308, 310, 312-315, 317, 318, 320, 321, 323, 329-332, 334, 335, 337, 338, 342, 344, 346-348, 350-356, 358-360, 366, dels quals 32 són sense data. Entre aquests considerem la còpia falsa del registre núm. 1 i els trasllats realitzats a partir d'un trasllat anterior.

6. *Llibre del Consell*, vol. 17, 1345-1346, fol. 71.

7. Així, manca el segell als següents documents: 15, 18, 26, 34, 43, 54, 72, 89, 104 (inacabat), 106, 107, 141, 176, 195, 217, 225, 228, 231, 234, 256, 291, 297, 303, 309, 311, 316, 319, 322, 327, 328, 333, 362. Conserven el segell de cera els núm. 3 i 258 i tenen el segell de plom els núm. 102, 250, 263, 326 i 336.

8. La còpia del document en aquests llibres apareix sempre en el dors del pergami, amb l'expressió *In primo libro virido, in foleo ...*, *In primo o secundo libro virnilio, in foleo ...*. De vegades només hi ha unes xifres romanes que remetent al foli del llibre sense especificar més. Podem constatar que han estat copiats al primer *Llibre Verd* els documents núm. 15, 18, 23, 26, 34, 60, 121, 144, 176, 217, 225, 228, 250, 256, 265, 269, 271, 273, 276, 291, 297, 303, 309, 311, 316, 319, 322, 333, 336, 345; al primer *Llibre Vermell* s'han traslladat els següents: 31, 32, 141, 185, 187, 205, 238, 248, 253, 258, 263, 267, 268, 277, 293, 306, 320, 324-326, 362, 371, i al segon *Llibre Vermell* s'han copiat els que segueixen: 2, 174, 206, 243, 339, 350, 361.

9. En els documents relacionats amb jueus hi ha gairebé sempre escriptura en caràcters hebreus. Quan aquesta escriptura es troba a la part final del document, normalment són signatures que donen conformitat a l'acte jurídic escripturat, però moltes vegades es tracta de notes dorsals que, com les usuals, fan referència al contingut del document o en destaquen o afegeixen algun aspecte. Presenten escriptura en hebreu 15 documents, els núm. 7, 49, 65, 69, 74-77, 132, 133, 135, 175, 193, 198 i 216.

10. La cancel·lació d'aquests debitoris es fa mitjançant una sèrie de talls sobre el pergami. Hi ha 8 pergamins estisorats, els núm. 10, 132-135, 138, 140 i 247.

11. Són els números que segueixen: 29, 65, 90, 117-119, 139, 145-147, 149, 152-157, 170, 185, 198, 215, 220, 259, 260, 265, 269, 271, 274, 284, 285, 286, 291, 294, 296, 302, 324, 339, 340, 357, 363, 364, 367.

12. Aquests documents es reeditaran properament pel Sr. Duran en el seu estudi sobre *Els consolsats catalans a Romania: Patres, Modó, Canea, Càndia, Quios, Constantinoble (1268-1566)*, Barcelona, 2004.

Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona

Anys 885-1334

I

[885], juny, 26.

Guifré, comte i marquès, i la seva esposa Guinedella fan oblació al monestir de Sant Joan Baptista, situat al comtat d'Osona, al costat del riu Ter, de la seva filla comuna Emma. Així mateix, donen a l'esmentat monestir diverses propietats alodials, entre elles el castell de Mogrony, procedents de donacions, compres o aprisions a les valls de Lillet, Ripoll, Congost i Conflent i al comtat d'Empúries, un cert nombre d'esclaus i diverses esglésies. Ambdós esposos realitzen aquesta donació per amor de Déu i el salvament de la seva ànima i la dels seus pares.

"Notus", prevere.

Còpia de finals del s. X, interpolada.

IA-I

229 × 494

Al dors, en lletra i xifres posteriors: "Instrumentum donacionis de M[ogr]ony. I5 sacus".

Regular.

Editat per ORDEIG, doc. 4, pàg. 49-50, 67-68.

Aquest document no forma part de la col·lecció de pergamins del Consell de Cent. S'ha inclòs en aquesta sèrie atesos el seu suport i la seva excepcionalitat i importància.

2

1095, abril, 16. Roma.

El papa Urbà II, segurament a petició del rei Pere [I d'Aragó i Pamplona], mitjançant les cartes presentades per Eimeric, abat del monestir de Sant Joan de la Penya, dóna perpètuament al citat rei Pere, rei de les Espanyes, als reis els seus successors i als pròcers del regne d'Aragó, el dret de disposar lliurement de les esglésies, tant de les viles dels territoris que es puguin conquerir en el futur als sarraïns com de les que fundin en els seus dominis actuals i heretats, exceptuades les seus episcopals, juntament amb la cessió dels delmes i les primícies corresponents.

Joan, diaca cardenal de la Santa Romana Església, presignador del papa Urbà II.

Trasllat de Gabriel Segarra, notari per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1397, març, 31. Barcelona.

IA-2

480 × 696

Al dors, en lletra coetània: “Translat autèntich de la bolla ab la qual papa Urbà segon donà al senyor rey lo jus patronat de tots los beneficis ecclesiàstichs de sa terra. E més avant, donà a ell e a sos vassalls, en certa forma, les dècimes e les primícies. In secundo libro virnilio, in foleo CCI. Probatum. Papa”.

El contingut d'aquesta butlla és considerat comunament com a espuri.

Editada per TORRA, pàg. 1097-1099.

3

1149, desembre, 7.

Alfons VII, emperador de tot Espanya, perquè s'intitulava rei de Toledo, Lleó, Saragossa, Nájera, Castella i Galícia, i el seu fill Sanç, [rei de Castella], atorguen a Joan, bisbe de Sant Jaume de Galícia, el privilegi de poblar el lloc anomenat Pozolos d'acord amb les lleis i constitucions que estableixi, de la mateixa manera que els pobladors de les seves viles de Turégano i “Focesalbos”.

Raidulf, escrivà del bisbe de Sant Jaume de Galícia, per mà de mestre Hug, canceller de l'emperador:

IA-3

335 × 307

Al dors, en lletra coetània: “de Pozolos. Privilegio de Pocielos del Monte et de [Torogano et Foces]albos. De Pozolos. Donatio de (...)”. En lletra i xifres posteriors: “Era 1187. Año 1149”.

Segell pendent de cera groga enfosquida.

Aquest document no forma part de la col·lecció de pergamins del Consell de Cent. S'ha inclòs en aquesta sèrie atesos el seu suport i la seva excepcionalitat i importància.

4

1171, desembre, 18. Saragossa.

Alfons I atorga perpètuament als germans del Gloriós Sepulcre que puguin construir de nou i tenir sempre un forn privatiu en propietat alodial a la ciutat de Barcelona i el seu territori, de manera que les persones que vulguin vagin a coure-hi el pa i altres coses que necessitin sense cap impediment. Aquesta donació la fa per a la salvació de la seva ànima, la del seu difunt pare i la d'altres parents.

Bernat de Caldes, escrivà reial.

IA-4

217 × 386

Al dors, en lletra coetània: "De furno novo".

5

[1160-1180]

Arnau de Safont, batlle de Berenguer de Barcelona, [parçoner de la lleuda de Barcelona], fa constar per escrit la relació de mercaderies subjectes a la imposició de la lleuda, la quantitat a abonar segons la mercaderia i el seu volum i les partions de l'esmentat impost entre el rei i el citat lleuder. Aquesta relació és la que s'aplicà durant dos anys en vida de Bonjuha, i després en vida de Saltell, Bonafè i Rancaiós [Jueus].

IA-5

261 × 309

Al dors, en lletra coetània: "De leudes". Hi ha una altra anotació que no es pot llegir: En lletra i xifres posteriors: "Lezda. S. 12".

Editat per SOBREQUÉS I RIERA, doc. I, pàg. 340-341. La datació del document es realitza d'acord amb les dades aportades per ORTÍ, Renda, pàg. 405.

6

[1167-1196]

Alfons I estableix l'aranzel dels peatges a abonar per certes mercaderies, que, procedents de Ceuta, Bugia, València i altres llocs, segueixin la ruta de la ribera de l'Ebre, des de Tortosa fins a Tudela i viceversa. Especifica les quantitats totals a pagar des de l'inici fins al final de l'itinerari, i concreta les quotes a abonar en els diferents punts del trajecte, és a dir a Tortosa, Ascó, Mequinensa, Vilella, Pina, Saragossa, el Castellar, Alagó i Gallur. Així mateix, atorga guiatge i seguretats als mercaders que utilitzin l'esmentada ruta i mana als seus oficials que els respectin.

Trasllat de Pedro Losa, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, de 1407, febrer; 9, realitzat a partir d'un trasllat de Pere Carbonell, notari públic de Barcelona, de 1252, juliol, 8. Barcelona.

4. Alfons I atorga al Germans del Gloriós Sepulcre que puguin construir de nou i tenir sempre un forn en propietat alodial a la ciutat de Barcelona i el seu territori, de manera que pugui ser utilitzat lliurement per qui ho hagi de menester.

In xpi nomine et eius divina clemencia ego Alfonsus dei gratia Rex Aragonensis. Comes barcinonensis. et archiepiscopus pro nobis. Amice et comites patris mei cui sit requies. et aliorum patrum meorum. domo laudo. atque in perpetuum cedeo domino deo et filiis. totum sepulchrum presentis atque futuris. ad de novum faciendum. habent. sepulchrum suum prout fuerunt in suo pro alodio. saltem in barcinonensi. in suo territorio. et quicquid homines ut frons ad illud furnum venisse voluerint ut frons paret. alia sit necessaria ibi capiant. habent inde plenam et liberam licentiam absque molestia. et inquietatione quod nullus homo ut frons non audet illis facere. si quid fecit. manus manibus. nam incumatur. et alpe non forent invidiam. Supradictum autem furnum domo laudo. atque in perpetuum cedeo domino deo. et benedictis fratribus liberum et fructum. absque alio censu ut usque que in ut aliam hominem ut frons inde non faciant.

Facta carta in egiptaugusta xv. kal. Januarii. Anno ab incarnatione domini millesimo. c. lxxxi.

Signum **E**go Alfonsi Rex Aragonensis. Comes barcinonensis. et archiepiscopus pro nobis.
 Petrus de Aranda monasterii cisterciensis. Petrus de Blascho pomen in duobus domo. Petrus de castella solo. Petrus de Aranda de Aranda.
 Petrus de Ramon de mulhensis. Petrus de Arnaldi de blera. Petrus de Blascho mura.

Ego Bernardus de caldis scriba domini Regis scripsit hanc chartam et feci hoc signum.

IA-6

330 × 507

Al dors, en xifres posteriors: "1252".

Català, aragonès i llatí.

Editat per GUAL, doc. X, pàg. 107-110.

Editat per SÁNCHEZ CASABÓN, doc. 64, pàg. 872-875. Es coneixen l'original de la confirmació del privilegi de Jaume I, una segona confirmació del mateix monarca de 1254, setembre, 1, i la confirmació del mateix privilegi per part d'Alfons III de 1333, abril, 30. Tots aquests documents es troben a l'Arxiu Municipal de Lleida. Privilegi, núm. 31, 53 i 54.

7

1201, setembre, 20.

Pere, sagristà de Vic, Perfet, batlle del rei, i Pere de Torredella, batlle del rei a Terrassa, estableixen a Guillem de Palau i els seus un solar que el rei té a Terrassa prop del seu palau per edificar-hi un obrador, amb la condició de pagar un cens anual de 12 diners de quatern de Barcelona, que han d'abonar per la Nativitat del Senyor.

Pere de Corró.

IA-7

110 × 224

Al dors, en xifres i lletra posteriors: "1201. Licencia para edificar en un patio junto el palacio del rey, en Tarrasa".

Esriptura en caràcters hebreus.

8

1202, febrer, 28.

Ramon de Vall empenyora a Berenguer de Far, macip, unes cases que té en garantia juntament amb els seus germans Berenguer i Gerald de Vall, situades dins de les muralles de Barcelona, prop de l'església de Sant Celoni i del cementiri de Sant Just, a l'alou de la degania, per la quantitat de 512 sous de diners de quatern de Barcelona, salvant el cens i senyoratge de la citada degania. Les cases són de Burguesa, que les havia rebut del seu difunt fill Marcús.

Pere de Corró.

IA-8

103 × 192

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de l'alou de Sent Celoni, de l'alberch qui és prop la capella". En lletra i xifres posteriors: "Obra n° 22. 2 calendas marzo 1201 (repetit)".

9

1207

Testament de Berenguer de Castellet. Realitza el seu testament a l'altar de Sant Fèlix de la parròquia dels Sants Just i Pastor de Barcelona. Nomena marmessors i fa diverses deixes a esglésies, sobretot de Castellet, i a diversos establiments eclesiàstics, així com a familiars de diferent grau.

Pere de Corró.

Trasllat de Guillem Campà?, per Pere de Bages, notari públic de Barcelona de 122?, març, 12, realitzat a partir d'un trasllat de Pere Corró de 1208, abril, 14.

IA-9

580 × 362

Al dors, en lletra coetània: "M.CC.VII. Tempore d[omini] regis Petri pri[m]i". En xifres i lletra posteriors: "1207. Testamento de Berenguer de Castellet".

Dolent. Molt deteriorat per fongs, la qual cosa afecta l'escriptura.

10

1212, maig, 29.

Guillem Ramon de Montcada i el seu fill Guillem empenyoren a Berenguer de Solar i els seus la meitat del castell de Montcada amb tots els drets inherents a l'esmentat castell, els quals especifica individualment, per la quantitat de 4500 sous de Barcelona, salvant les penyores de Guillem Grony i els seus. Presenta fiadors: Bernat de Bell-lloc de Cànoves i el seu fill Bernat, Blanca de Bell-lloc i el seu fill Guillem, Ramon de Manlleu, Ramon de Vilargent i Pere de Sentmenat.

Arnau, sotsdiaca, escrivà, per Andreu, sacerdot i escrivà públic de Vic.

IA-10

248 × 161

Al dors, en xifres i lletra posteriors: "1212. Carta del castell de Moncada".

Estisorat en senyal de cancel·lació.

II

[1217]

Guillem de Terrassa i la seva esposa Maria venen a (...) fritret de "Cultis" i la seva esposa Guillema una peça de terra erma al comtat de Barcelona, al terme de Terrassa.

IA-11

100 × 233

Al dors, en xifres i lletra posteriors: "1217. Venta de una pieza de tierra en término de Tarrasa".

Dolent. Falta un tros de pergami a tot el llarg de l'esquerra que afecta l'escriptura. D'altra banda, en aquest mateix indret, hi ha una part il·legible a causa de la humitat. La data i el nom de l'escrivà són il·legibles.

12

1219, maig, 9.

Pere Moneder, Berenguer Gerard, Guillem Humbald i Berenguer Oltzet, cònsols, en presència de Ramon de Plegamans, veguer de Barcelona, sentencien que els ciutadans de Barcelona no han hagut d'abonar mai la lleuda de la farina que es venia a Barcelona a ningú, en el plet que per aquest motiu hi ha entre Guillem Ermengol, lloctinent dels fills de Bernat d'Alfou, el qual reclamava aquesta lleuda, que, segons ell, abans rebia Durfort d'Espiells, d'una banda, i Pere Nebot, Arnau David, Bernat Gaita, Pere Mateu, Joan Arquimbau, Pere de Munterols, Gras de Riera i Pere Soler, en nom propi i de tot el comú de Barcelona, de l'altra. Segueixen les atestacions dels testimonis cridats a declarar prèviament per cadascuna de les parts litigants (1219, maig, 2; 1219, maig, 5).

Ramon d'Om, notari.

Trasllat de Ramon de Riera, notari, de 1219, juliol, 7.

IA-12

708 × 364

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. De leuda farine. Carta sobre ls fets de les leudes de Barcelona".

Editat per FONT RIUS, *Orígenes*, doc. VII, pàg. 545-546.

13

1224, novembre, 29.

Ermessenda de Castellar i el seu espòs Ramon de Melió venen a Guillem de Santa Oliva tots els drets i les possessions que tenen al terme de Santa Oliva, procedents de l'esponsalici de l'esmentada Ermessenda i del testament de Rafard, que fou el primer marit d'Ermessenda. La venda es porta a terme per la quantitat de 1200 sous de moneda de doblenc de Barcelona.

Bartomeu d'Agramunt, notari, per Ramon de Puig, clergue de Vilafranca.

IA-13

337 × 223

Al dors, en lletra coetània: "Venditio facta per Er[messen]dam de Castelario Guillelmo de Sancta Oliva de omnibus juribus [qui habet] in termino de Sancta Oliva. Antiquo n° XXVIII°". En xifres i lletra posteriors: "1224. Venta de una posesión en Santa Oliva".

14

1227, octubre, 12. Montsó.

Jaume I, en atenció als serveis que els ciutadans i la universitat de Barcelona han prestat als seus avantpassats i a ell mateix, i volent-ne ampliar les llibertats, atorga als esmentats ciutadans i a la universitat el privilegi perpetu que cap nau o lleny que vingui d'Ultramar, d'Alexandria o de Ceuta, i que en vulgui retornar carregat de mercaderies des de Barcelona, no pugui fer-ho mentre hi hagi disponible una nau o un lleny de Barcelona que desitgi fer el transport. Així mateix, els concedeix que cap nau estrangera o del comtat d'Empúries no pugui carregar o comprar vi per exportar-lo llevat que no sigui amb la llicència de la citada ciutat de Barcelona.

Arnau, gramàtic, escrivà reial, per Pere Sanç, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-14

332 × 607

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod aliquod vasselum extraneum non possit levare honus in Barchinona postquam sit ibi vasselum hominis civitatis qui illud honus defferre velit. Et fuit datum Montissoni, .IIII°. idus octobris, era M.CC.LX. quinta et anno Domini M.CC.XX.VII°".

Editat per CAPMANY, doc. 5, pàg. 12-13.

15

1231, gener, 10. Ciutat de Mallorca.

Jaume I, en atenció als serveis prestats pels prohoms, ciutadans i habitants de Barcelona en la conquesta del regne i Ciutat de Mallorca, afranqueix els citats prohoms, ciutadans i habitants, i també els seus nuncis i missatgers, de qualsevol imposició, personalment i a les seves pertinences i mercaderies, a l'esmentat regne de Mallorca i a les illes de Mallorca, Menorca i Eivissa, tant per terra com per mar, i tant en la compravenda de blat, vi i sal com en la de qualsevol altre producte. Així mateix, els atorga guiatge especial i mana als seus oficials que observin aquest privilegi.

Guillem, escrivà, per Guillem Rabassa, notari reial.

IA-15

253 × 325

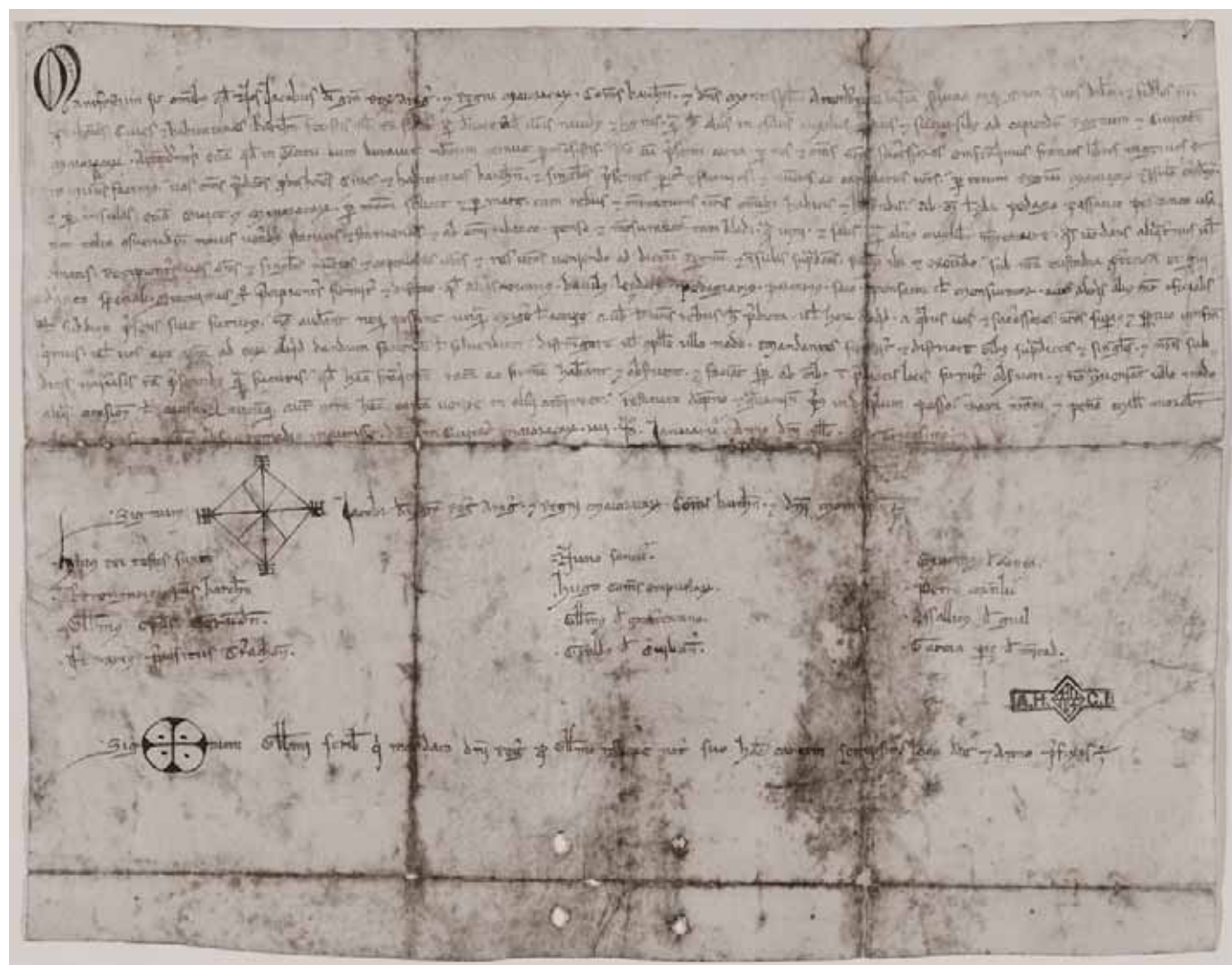
Al dors, en lletra coetània: "Jacobus [primus]. Carta que·l rei en Jaume enfranquí los homes de Barcelona a Malorcha, a Hiviça e a Manorcha. Barcelona. Primo virido, foleo CCXIIII. [IIII] idus januarii XXX°. Tercia (...) secunda". En xifres posteriors: "1230".

Regular: Fongs.

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 6, pàg. 14-15.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 2, pàg. 1. Trasllat de 1292.

15. Jaume I, en agraïment a l'ajuda prestada pels barcelonins en la conquesta del regne de Mallorca, els afranqueix de l'abonament de tota imposició a l'esmentat regne, atorgant-los guiatge especial.

16**1231, gener. 10. Ciutat de Mallorca.**

Vegeu el document núm. 15.

Guillem, escrivà, per Guillem Rabassa, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de l'345, març, 10.

1A-16

363 × 550

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi franquitatis civium Barchinone in Civitate Maioricarum et insulis regno Maioricarum adiacentibus. Et fuit datum in Civitate Maioricarum, .IIII°. idus januarii, anno Domini millesimo .CC^o.XXX°".

Editat per CAPMANY, doc. 6, pàg. 14-15.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 2, pàg. 1. Trasllat de 1292.

17**1231, gener. 10. Ciutat de Mallorca.**

Vegeu el document núm. 15.

Guillem, escrivà, per Guillem Rabassa, notari reial.

Trasllat de Gabriel Canyelles, notari públic de Barcelona, de 1444, agost, 25.

1A-17

320 × 507

Al dors, en lletra coetània: "Translat autèntich de la franquesa feta per lo senyor rey en Jacme, de gloriosa memòria rey de Aragó, de Mallorques, comte de Barcelona e senyor de Muntpeller, als ciutedans e habitants de Barcelona". En xifres i lletra posteriors: "1230. Franquicias a los [barce]loneses de peages, pon (...)".

Editat per CAPMANY, doc. 6, pàg. 14-15.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 2, pàg. 1. Trasllat de 1292.

18

1232, abril, 12. Barcelona.

Jaume I, en atenció als serveis que la ciutat li ha prestat a ell mateix i als reis els seus avantpassats, afranqueix perpètuament els ciutadans i habitants de Barcelona presents i futurs, els seus nuncis i missatgers i les seves mercaderies, del pagament de tota lleuda, peatge, portatge, usatge, tolta i costum a tots els llocs dels seus regnes, tant per terra com per mar, rius i estanys, i tant anant, estant com tornant. Així mateix, mana als seus oficials i súbdits que no els facin pagar cap imposició per les seves mercaderies sota elevades penes pecuniàries.

Guillem, escrivà, per Guillem de Sala, notari reial.

1A-18

279 × 296

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Carta que·l rey en Jacme enfranguí els hòmens de Barcelona per tota la sua terra. Primo virido, foleo CCXIII. Barcelona. Actis. I de la terca (sic.) caxa". Segueixen dues línies il·legibles. En xifres posteriors: "1232".

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 7, pàg. 15-16.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 3, pàg. 1. Trasllat de 1292.

19

1232, abril, 12. Barcelona.

Vegeu el document núm. 18.

Guillem, escrivà, per Guillem de Sala, notari reial.

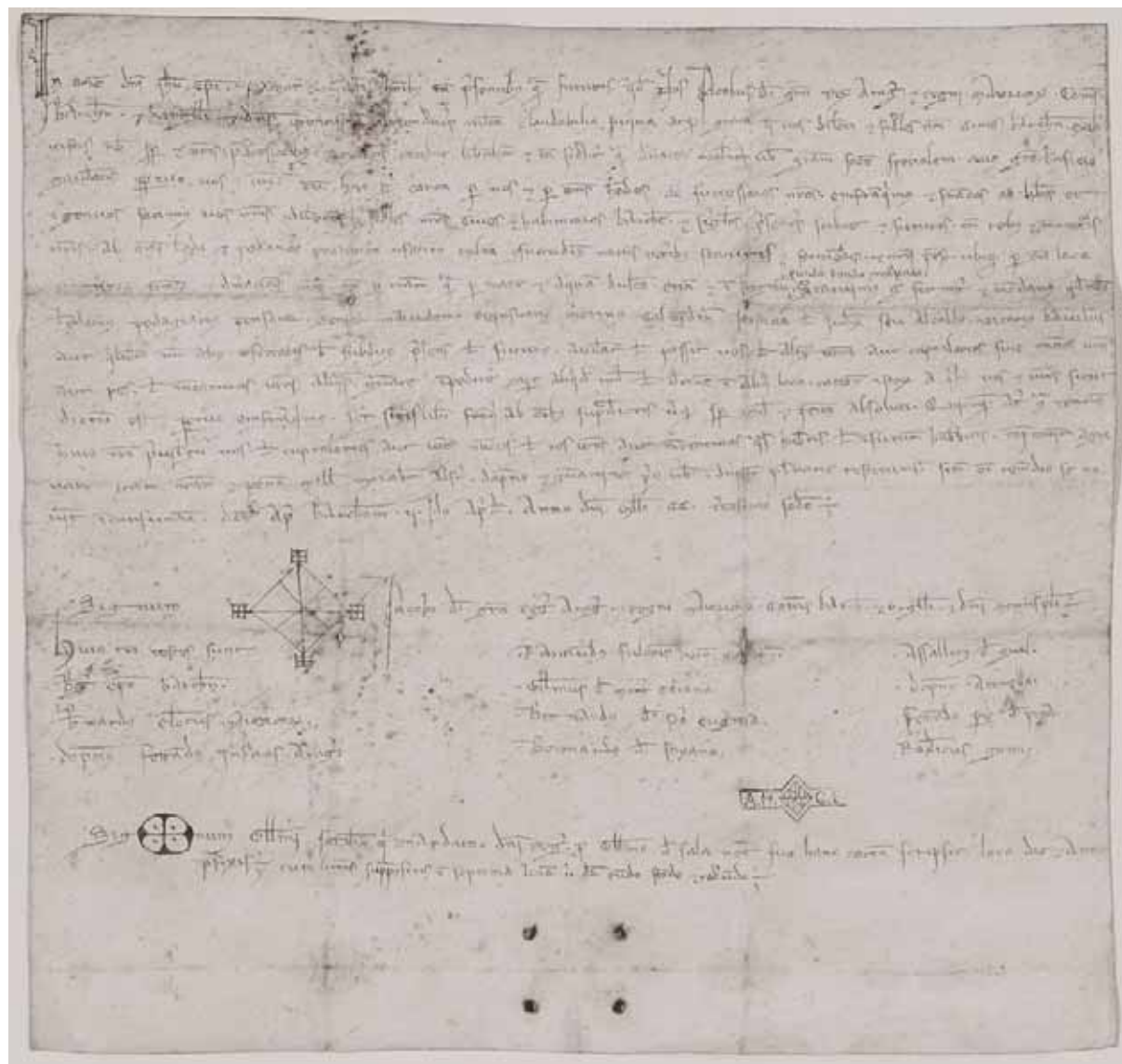
Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-19

384 × 570

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi franquitis per eum concessa de lezdis, pedagogis ac aliis civibus Barchinone. Et fuit datum Barchinone, pridie idus aprilis, anno Domini millesimo CC.XXX. secundo".

18. Jaume I, en reconeixement a l'ajuda prestada pels barcelonins tant a ell mateix com als seus avantpassats, els afranqueix del pagament de qualsevol imposició a tots els indrets de la seva sobirania.

Editat per CAPMANY, doc. 7, pàg. 15-16.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 3, pàg. 1. Trasllat de 1292.

20

1232, abril, 12. Barcelona.

Vegeu el document núm. 18.

Guillem, escrivà, per Guillem de Sala, notari reial.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11. Barcelona.

1A-20

360 × 564

Al dors, en lletra coetània: "Translat de la concessió del privilegi del rey en [Jacme], e és la primera. A."

Regular:

Editat per CAPMANY, doc. 7, pàg. 15-16.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 3, pàg. 1. Trasllat de 1292.

21

1236, octubre, 4.

Ambroni de Puigcerdà i la seva esposa Ramona venen a Nunyo Sanç i els seus unes cases i uns edificis que posseeixen al suburbi de Barcelona amb tot el seu contingut, un hort al terme de la ciutat i unes vinyes i terres situades també al terme de Barcelona, per la quantitat de 6500 sous melgoresos. Aquests béns els han heretat en part dels difunts esposos Ramon de Pamiers de Barcelona i la seva muller Ramona. El preu de la venda inclou tots els drets vinculats a l'esmentada herència: deutes, dipòsits, comandes i béns mobles, immobles i semovents.

Ramon d'Isavalls, notari públic de Puigcerdà.

Trasllat d'Amat de Grua, notari de Barcelona, de l'escrivania de Pere de Bages, notari, de 1238, juny, 21.

IA-21

283 × 298

Al dors, en lletra coetània: "I. De la vi<n>ia de ceta Anna (sic.)". En lletra i xifres posteriors: "n. 49. Venda. 4 nonas octobris 1236".

22

1243, agost, 19. Barcelona.

Jaume I emet sentència arbitral en el plet entre la universitat de ciutadans de Barcelona, d'una banda, i Guillem, vídua de Guillem de Claramunt, senyor de Tamarit, de l'altra, per l'obligació o l'exempció d'abonar la lleuda de Tamarit, tant per terra com per mar. Especifica els tipus d'embarcacions que han d'abonar o no la lleuda de Tamarit, les mercaderies subjectes a pagament d'acord amb les quantitats o el volum de les mercaderies transportades, les rutes marítimes que se segueixin (Mallorca, Barbaria, Andalusia, parts d'Ultramar), si els vaixells toquen port obligats per una tempesta, si descarreguen o no mercaderies o si es veuen de dia o no des de Tamarit. Concreta si les naus són alçades o planes, si naveguen a vela o a rem, si són cobertes o descobertes, si descarreguen algunes mercaderies, si les mercaderies s'han de traspasar a una altra embarcació per ser descarregades, etc. Els vaixells que estan obligats a pagar-la, si ho fan a l'anada, estaran exempts d'abonar-la quan retornin al port d'origen durant un any i un dia.

Guillemó, escrivà, per mestre Bernat de Soler, notari reial.

Trasllat de Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona, regent l'escrivania de la cort del veguer de Barcelona, de 1287, maig, 24.

IA-22

470 × 580

Algunes mercaderies i quantitats estan expressades en català.

Editat per CAPMANY, doc. 8, pàg. 16-19.

Editat per GUAL, doc. II, pàg. 65-69.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 4, pàg. I. Original.

23

1243, agost, 19. Barcelona.

Vegeu el document núm. 22.

Guillemó, escrivà, per mestre Bernat de Soler, notari reial.

Trasllat d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona, de 1290, febrer, 28.

IA-23

382 × 525

Al dors, en lletra coetània: "Jam est in libro viridi (*sic.*) et ideo ponatur in caxia Predicatorum".

Editat per CAPMANY, doc. 8, pàg. 16-19.

Editat per GUAL, doc. II, pàg. 65-69.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 4, pàg. I. Original.

24

1243, agost, 19. Barcelona.

Vegeu el document núm. 22.

Guillemó, escrivà, per mestre Bernat de Soler, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-24

600 × 585

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte super sentencie late per dominum regem Jacobum intus [universitatem Barchinone, ex una parte, et] Guillemam de Claromonte, ex altera. Et fuit lata Barchinone, [XIII]º kalendas [se]ptembris, anno Domini Mº.CCº.XLº.IIIº".

Editat per CAPMANY, doc. 8, pàg. 16-19.

Editat per GUAL, doc. II, pàg. 65-69.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 4, pàg. I. Original.

25

1243, setembre, 9. Barcelona.

Jaume I prohibeix la construcció de cases, estatges, obradors, alfòndecs o qualsevol altre edifici, ja sigui gran o petit, o bassa en un espai determinat a la ribera de la mar utilitzat tradicionalment com a drassana. En cas que no s'observi la prohibició, autoritza la demolició de les construccions ja existents en l'esmentat indret.

Guillemó, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-25

365 x 558

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super prohibicione (...) faciendarum in ripparia maris. Et fuit datum Barchinone, quinto idus septembris, anno [Domini millesimo C]C°.XL°.tercio".

Regular: Gran taca de fongs en el quart superior esquerre, la qual afecta l'escriptura.

Editat per CAPMANY, doc. 9, pàg. 19-20.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 5, pàg. 2. Original.

26

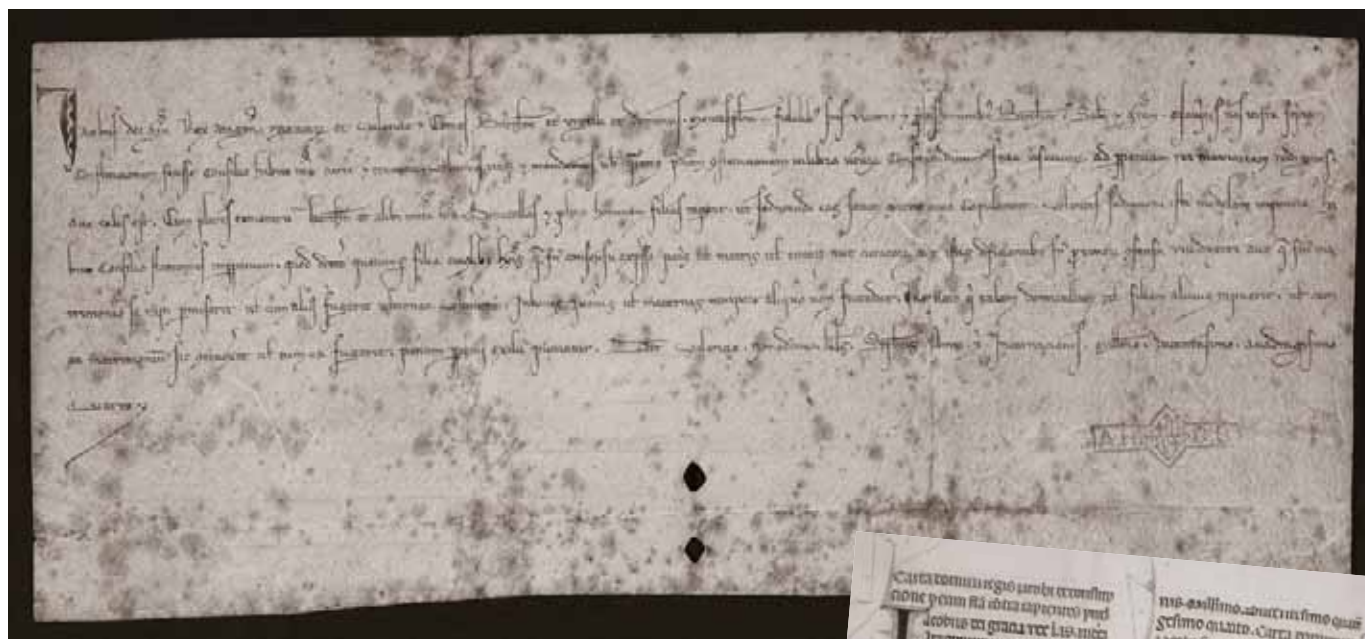
1244, agost, 14. València.

Jaume I, per posar remei al rapte de donzelles i filles de prohoms, estatueix que qualsevol donzella que es casi, permeti el seu rapte sense casar-se o fugi amb algú sense el consentiment exprés dels seus pares, tutors o curadors no tingui cap dret en la successió dels béns dels citats pares. Així mateix, el qui rapti una donzella, es casi o fugi amb ella serà castigat amb l'exili perpetu. Per això, mana al veguer i prohoms de Barcelona que recullin aquesta constitució en el llibre de les seves consuetuds o usatges "ad perpetuam rei memoriam".

IA-26

114 x 265

Al dors, en lletra coetània: "Augusti. XL.III°. VII. Barchinona. Jacobus primus. Carta del regii en Jacma

26. Estatut de Jaume I sobre el rapt de donzelles a Barcelona, els drets d'aquestes en la successió dels béns dels seus pares i el desterrament dels seus segrestadors.

26 i 27. L'estatut de Jaume I sobre el rapt de donzelles a Barcelona i el càstig dels seus segrestadors, seguint el manament reial perquè en quedi memòria perpètua, és recollit al primer Llibre Verd, foli CCXVII.

que si filla de negun hom se fugia ab negú que no aia successió et [ju]ra. Primo virido, foleo CCXVII". En xifres i lletra posteriors: "I244. Contra los raptore de doncellas".

Hi manca el segell.

27

I244, agost, 14. València.

Vegeu el document núm. 26.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-27

334 × 521

Al dors, en xifres i lletra coetànies: "3. Translatum autenticum carte domini regis Jacobi de constitutione per eum facta contra rapientes puellas. Et fuit datum Valencie, .XIX°. kalendas septembris, anno Domini .M°.CC°.XL°. quarto. +".

28

I252, gener, 19. Cotlliure.

Jaume I concedeix perpètuament als ciutadans cristians de Barcelona el privilegi de no atorgar moratòries a aquells deutors i fiadors a qui ja havia concedit moratòria una vegada, i, si per ignorància ho fes en una segona o en altres ocasions, els concedeix que puguin obligar els seus deutors o fiadors a retornar-los els dèbits dels seus béns mobles, amb algunes excepcions.

Guillem de Roca.

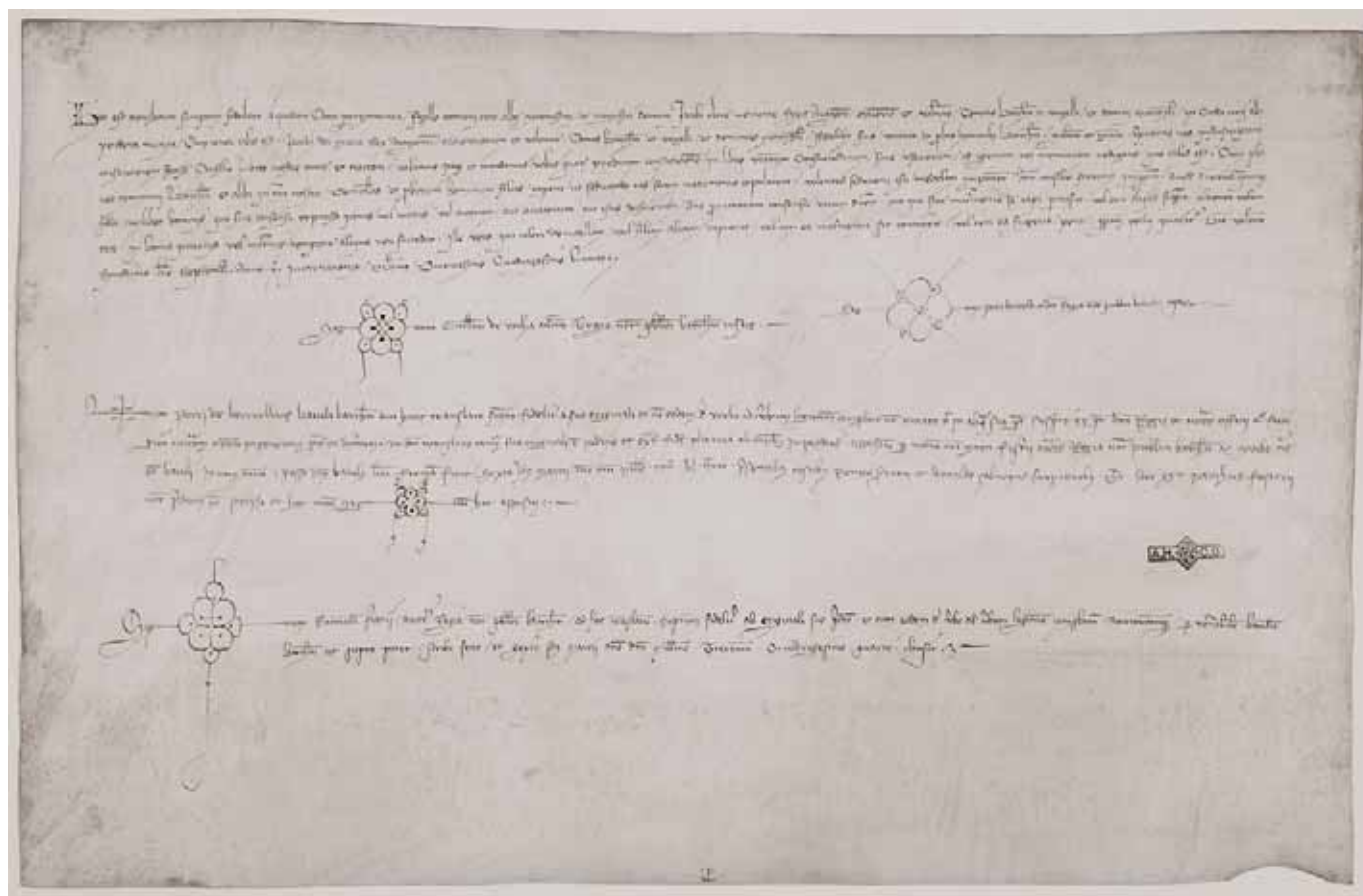
Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 9.

IA-28

360 × 498

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod semel elongati iterum non elongentur. Et fuerunt datum in Caucolibero, .XIII°. kalendas februarii, anno Domini M.CC.L°. primo".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 6, pàg. 3. Original.

27. Traslat autèntic realitzat per Ramon Ferrer, escrivà del Consell de la ciutat, de l'estatut de Jaume I sobre el rapte de donzelles a Barcelona, els drets d'aquestes en la successió dels béns dels seus pares i la condemna dels seus segrestadors.

29**I252, gener, 24.**

Maria Àngela, vídua en segones noces de Guillem Jordà, sotsestableix a Arnau Sabater un hort amb pou situat prop de la Boqueria, al suburbi de la ciutat de Barcelona, que té per la pabordia del mes de novembre de la Canonja de Barcelona, a causa de la donació que li féu en esponsalici l'esmentat Guillem, a canvi de 220 sous de moneda de doblenc de Barcelona i un cens de 12 diners, pagadors anualment a la festa de Santa Maria de Febrer. Les seves filles Ròmia, filla del seu primer matrimoni amb Ramon Artal, Sibil·la i Elisenda, ambdues filles de dit Guillem Jordà, juntament amb Gerald Sunyer, espòs de Ròmia, aproven l'establiment efectuat per la seva mare.

Mateu Llobet, notari públic de Barcelona, de l'escrivania de Pere de Bages, també notari públic de Barcelona.

IA-29

272 × 282

Al dors, en lletra coetània: "Stabilimentum factum Arnaldo Sabaterii per M[aria]m Angelam, uxorem condam Guillelmi Jordanis, de quodam orto in^a suburbio civitatis Barchinone ad censum XII denariorum. Et tenetur pro Canonica Barchinone et preposito mensis novembris. Trinitat". En xifres posteriors: "I251".

Regular: Taques de fongs.

Partit per ABC.

a. in, *interlineat*.

30**I252, març, 3.**

Relació de les mercaderies subjectes al pagament de la lleuda de Tortosa, d'aquelles que en són exemptes i consignació de les quantitats a abonar en cada cas, segons les quantitats o el volum dels articles assenyalats.

IA-30

518 × 149

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. De lezda Dertuse (...) quantum solvitur pro ipsa et de quibus rebus". En xifres i lletra posteriors: "1251. Arancel de lezda".

Regular. Tinta esborrada i taques de fongs.

Català. Data en llatí.

31

1252, juny, 7. Cotlliure.

El batlle, els paers i els prohoms de Cotlliure, a petició del batlle i els prohoms de València, remeten a fra Guillem de Montgrí, comanador [dels Templers] a Tortosa, la relació de les mercaderies transportades per mar i per terra subjectes al pagament de la lleuda de Cotlliure i les quantitats a abonar per cadascuna d'elles d'acord amb el seu nombre, pes o volum. Inclou també menció dels productes que n'estan exempts.

1A-31

656 x 236

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. De la leuda de Cotliure. Primo virnilio, XXXII folio". En xifres i lletra posteriors: "1252. Arancel de lezda".

La relació de mercaderies i la data estan escrites en català.

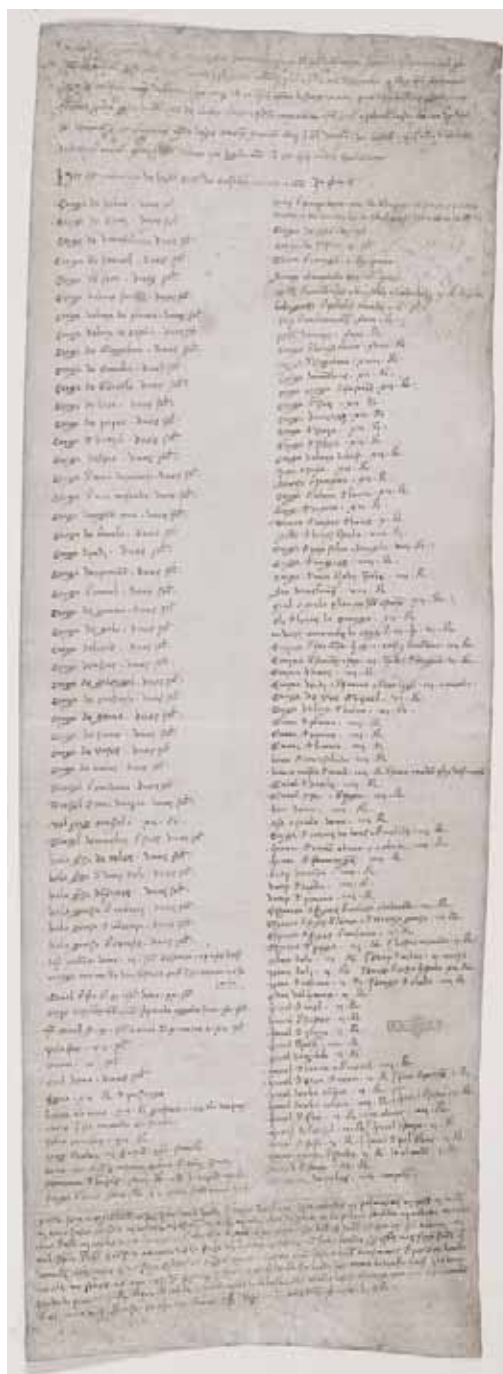
Editat per CAPMANY, doc. 11, pàg. 21-22.

Editat per GUAL, doc. IX, pàg. 102-107.

32

1254, febrer, 13. Barcelona.

Jaume I, a petició de tots els estaments i habitants de Catalunya, confirma i declara immutable la moneda [de doblenc] de Barcelona durant tota la seva vida i fins a deu anys després de la seva mort. Així mateix, ratifica, pel mateix període, la circulació de la moneda de Barcelona a Catalunya, i especialment al Rosselló, la Cerdanya, el Vallespir i el Conflent, es compromet a no encunyar-ne més i, si fos indispensable, se n'encunyarà únicament la quantitat necessària, amb el consell de l'arquebisbe de Tarragona i del bisbe i dels prohoms de Barcelona. L'infant Pere, comte de Barcelona, aprova i jura observar la declaració del seu pare.

31. Lleuda o taxes de duana a abonar al castell de Cotlliure per les mercaderies relacionades que hi arribaven, tant per terra com per mar. Va servir de model per a la lleuda de Tortosa, la qual regulava tot el tràfic de Barcelona amb Mallorca i València.

Pere Andreu.

IA-32

173 × 292

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus +. (...) de moneda. In primo virnilio, XL[V]". En xifres posteriors: "1253".

Editat per SALAT, doc. IV, pàg. 3-4.

33

1254, març, 11.

Bernat de Malla ven perpètuament a Ferrer de Campllonc i els seus unes cases situades al burg de Barcelona, prop de la drassana, per la quantitat de 300 morabatins alfonsins bons d'or. Les cases les posseeix per l'altar de Sant Silvestre de la catedral de Barcelona, el propietari alodial, i per Bernat de Rovira, a qui el rector del citat altar de Sant Silvestre havia establert una part, per la qual cosa salva el cens i el senyoratge del citat altar i el seu rector i els drets de Bernat de Rovira. El cens d'I morabatí s'abonarà anualment l'I de gener, i es repartirà per meitats entre el rector de l'altar de Sant Silvestre i Rovira.

Jaume de Port, notari públic de Barcelona.

IA-33

265 × 338

Al dors, en lletra coetània: "Tenentur hec instrumenta pro Bonanato (...) et domina Francineta, [uxore] eius". Al davant de la frase que transcrivim n'hi ha una altra d'il·legible.

34

1254, maig, 17. Barcelona.

Jaume I, en nom propi, del seu fill i hereu Pere, i de tots els seus successors presents i futurs, promet als ciutadans de Barcelona que ni ell ni els seus successors no els podran exigir el subsidi extraordinari per sou i per lliura que els demanà per a la confirmació de la moneda de Barcelona i que els barcelonesos

li van atorgar lliurement “in gratiam et amorem”, i aprova tots els bons costums dels esmentats ciutadans. L'infant Pere lloa i aprova allò atorgat pel seu pare

Pere Andreu.

IA-34

280 × 385

Al dors, en lletra coetània: “Jacobus primus. Carta del rey en Jacme que de qui avant sou et lliura no fos (...). Primo virido, foleo CCXVIII. Barcelona”. En xifres posteriors: “1254”.

Hi manca el segell.

35

1254, maig, 17. Barcelona.

Vegeu el document núm. 34.

Pere Andreu.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-35

514 × 554

Al dors, en lletra coetània: “Translatum autenticum carte domini regis Jacobi (...) per solidum et libram in Barchinona. Et fuit datum Barchinone, .XVIº. kalendas junii, anno Domini Mº.C Cº.Lº.[qu]arto”. +

36

1257, febrer, 27.

Maria, vídua de Guillem Jordà, i les seves filles Sibil·la i Elisenda, venen a Pere Arbert, canonge de la catedral de Barcelona, unes cases amb horts contigus situades al suburbi de la ciutat de Barcelona sota el Castell Nou, el censal de 2 sous que perceben de Bartomeu de Masclans per una cambreta situada sobre l'entrada de les citades cases i el censal de 12 diners que reben d'Arnau Forn per un altre hort situat més

enllà del carrer Nou, per la quantitat de 1790 sous de doblenc. Aquestes cases són part de la dot de l'esmentada Maria, que posseeix per la pabordia del mes de novembre de la Canonja de Barcelona, a la qual s'ha de pagar un cens de 3 mancosos anuals per Nadal.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

IA-36

261 × 326

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum vendicionis facte venerabili Petro Arberti, canonico Barchinone, per dominam Mariam, uxorem condam Guillelmi Jordinis (sic.), et per duas filias suas, de quibusdam domibus que sunt subtus Castrum Novum et de censu duorum solidorum, quos recipiebant super quadam ca[merulam sitam su]pra introitum dictarum domorum et etiam de censu duodecim denariorum, quos recipiebant super unum hortum, qui est ultra carrariam Novam versus occasum, et tenebant omnia ista per Canonicam Barchinone, sub prepositura mensis novembris. Trinitat". En xifres posteriors: "1256".

Regular: Fongs.

37

1257, octubre, 5.

Sir Humbert de la Volta i el seu nét Albert venen a Teresa Gil de Vidaure els castells i les viles de Flix i de la Palma amb totes les pertinences, jurisdiccions i rendes inherents als citats castells i viles, així com la barca amb el barcatge i passatge de Flix per la quantitat de 7500 mazers d'or. Entre altres renúncies, absolen del jurament que li prestaren en el seu moment els habitants d'aquests castells i llocs, tant cristians com sarraïns i jueus. Presenten com a fiador el rei Jaume I, que signa el document de compravenda més tard (1260, setembre, 28).

Berenguer Marrades, notari públic de Lleida, a partir d'una relació dels fets d'un manual del difunt Poncet de Claresvalls, també notari públic de Lleida, el qual a causa de la seva mort no va poder donar-li validesa jurídica, de manament de Pere Sanç, cort de Lleida, que va rebre la firma del rei el 28 de setembre de 1260.

IA-37

590 × 561

Al dors, en lletra coetània, nota dorsal sobre el contingut del document il·legible. En lletra posterior: "Flix".

38**I258, gener, I5. Barcelona.**

Jaume I, a petició dels síndics i prohoms de Barcelona especialment designats per a aquesta qüestió, i una vegada realitzada l'enquesta sobre la lapidació i mort de Bernat Marquet i l'incendi de les seves cases i béns, absol els ciutadans de Barcelona pertanyents a les mans major i mitjana de la multa de 10000 morabatins que havia imposat a tots els ciutadans barcelonesos perquè considerava que havien estat negligents en la defensa de la persona i els béns del citat Bernat Marquet. Així mateix, indulta els investigats especialment per aquest motiu que pertanyen a les ciutades mans.

Miquel d'Alcoer; per Andreu, bisbe de València, canceller reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-38

317 x 510

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi absolucionis facte civitate Barchinone super lapidacione et morte Bernardi Marqueti. Et fuit datum Barchinone, .XVIII°. kalendas februarii, anno Domini M^o.CC^o.L^o. septimo". En xifres i lletra posteriors: "I257 (...)".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 9, pàg. 3. Original.

39**I258, gener, I5. Barcelona.**

Jaume I, a petició dels ciutadans i habitants de Barcelona i en atenció als serveis que li han prestat en la conquesta del regne de Mallorca, els atorga el privilegi d'abonar la meitat de la quantitat que han de pagar totes les altres naus i llenys pel dret d'ancoratge a Portopí. Així mateix, els confirma les restants franquícies que els havia concedit prèviament.

Miquel d'Alcoer; per fra Andreu, bisbe de València, canceller reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, maig, 10.

IA-39

430 x 590

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super non solvendo

seu dando in Civitate Maioricarum nisi medietatem pro anchoragio pro scurando portum de Portupi. Et fuit datum Barchinone, XVIII° kalendas februarii, anno Domini M^o.CC.L.VII°”.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 8, pàg. 3. Original.

40

1258, gener, 23.

Pere Arbert, canonge i paborde del mes de novembre de la Seu de Barcelona, amb consentiment del bisbe Arnau i el Capítol de la catedral, estableix a Maimó Fabib, jueu de Barcelona, i la seva esposa Dolça, juntament amb Bonjuha de Sant Celoni, la seva esposa Goig i el seu fill Astruc, unes cases amb golfa que té al suburbi de Barcelona sota el Castell Nou, propietat alodial de la Canonja de Barcelona i de la pabordia de l'esmentat mes. Els emfiteutes abonaran conjuntament un cens anual de 6 morabatins alfonsins d'or bons, això és 3,5 Fabib i 2,5 morabatins Sant Celoni, pagadors anualment per la Santa Creu de Maig. Salva, però, els cens i el senyoratge seus i de les citades Canonja i pabordia. Aquestes cases havien estat del difunt Guillem Jordà i Arbert les havia comprat a Bartomeu de Masclans i el seu fill Bernat.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

1A-40

230 x 331

Al dors, en lletra coetània: “Stabilimentum factum per venerabilem Petrum Arberti, canonicum Barchinone, Moymono Fabib, judeo Barchinone, et Dulcie, eius uxori, ac Bonjude de Sancto Celidonio et uxori sue Goig, de quibusdam domibus subtus Cas[trum] Novum et de quadam [c]amer[u]la que est supra intratam domorum que fuerunt Guillelmi Jordani, c[on]dam. Et fuit factum dictum stabilimentum ad censum .VI. morabatinorum. Trinitat. De Au[bert?] de Maymó Fabibt”. En xifres posteriors: “1257”.

41

1258, agost, 1.

Jaume I, a causa, entre altres motius, del gran nombre de falsificacions monetàries, ordena que una nova moneda s'encunyí a Barcelona, que es batin diners i òbols de tern amb la mateixa empremta, de manera que de cada marc d'aliatge en surtin 18 sous de diners i 20 sous d'òbols. Es compromet a no alterar-ne la llei, el pes o el tipus, n'estableix el curs: els llocs on acostuma a córrer la moneda de Barcelona, especial-

ment al Rosselló, la Cerdanya, el Conflent i el Vallespir; de manera que en aquests indrets no corri cap altra moneda, ni tan sols la melgoresa, i promet encunyar-ne la quantitat necessària amb el consell del bisbe i prohoms de Barcelona. Així mateix, mana que, quan s'encunyi moneda, els prohoms barcelonesos escullin dues persones que seran els custodis de la moneda i vigilaran que l'encunyació es faci correctament. A continuació, estableix una sèrie de mesures contra els falsadors, es compromet a no exigir el monedatge, a ser excomunicat si no compleix allò ja establert, i que els seus successors confirmin públicament aquesta moneda. Aquestes disposicions constitueixen el decret de creació de la moneda de tern de Barcelona. L'infant Pere, hereu de Catalunya, confirma el que ha atorgat el seu pare.

Jaume de Montjuïc.

Trasllat sense data [1298].

IA-41

509 × 555

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Translatum. Regis Jacobi. Super moneta. 1298". En xifres posteriors: "1258".

Editat per SALAT, doc. VII, pàg. 6-7.

Editat per BOTET, III, doc. IV, pàgs. 244-246.

42

1258, agost, I.

Vegeu el document núm. 41.

Jaume de Montjuïc.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 15.

IA-42

642 × 455

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi de moneta perpetua de terno. Et fuit datum kalendas augusti, anno Domini .M°.CC°.L°.VIII°".

Editat per SALAT, doc. VII, pàg. 6-7.

Editat per BOTET, III, doc. IV, pàgs. 244-246.

43**1258, agost, 26. Barcelona.**

Jaume I aprova i confirma les Ordinacions de la Universitat de Prohoms de la Ribera de Barcelona consignades en 21 capítols i redactades per Jaume Grony juntament amb el Consell de Prohoms de la Ribera, per manament del monarca. Aquestes ordinacions estaran vigents mentre el rei i l'esmentat Consell de Prohoms de la Ribera ho considerin oportú, i commina el veguer, el batlle i altres oficials que les observin i les facin observar.

Guillem de Roca.

IA-43

607 × 382

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. Ordonament fet per lo senyor rey en J[acme, de bon]a memòria, sobre'l fet de la Ribera".

Regular.

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. I 4, pàg. 25-30.

44**[12]59, febrer, 1. [Sant Tiberi d'Agde].**

Jaume I estatueix que en els deutes contrets en moneda de doblenc en els quals el termini de pagament venci abans de la Pasqua de Resurrecció vinent, es calcularà el valor de l'auri en moneda de doblenc el dia del venciment i en relació amb aquest valor s'abonarà l'equivalent en moneda de tern el dia del compliment. Pels deutes el termini de venciment dels quals s'esdevingui després de l'esmentada festa i els que no tenen termini fixat, es prendrà com a referència el valor de l'auri en moneda vella quan s'establí el contracte i s'abonaran en moneda nova segons el valor de l'auri en el moment del pagament. Anteriorment, havia fixat que 2 diners de moneda vella es canviarien per 1 diner de moneda nova fins a la festa de Pasqua i d'aquesta festa endavant es donarien 2 diners de moneda nova per 3 diners de moneda vella, la qual cosa anul·la perquè la considera injusta.

[Pere] de Capellades.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1344, juny, 8.

43. Jaume I aprova les Ordinacions de la Universitat de Prohoms de la Ribera, redactades conjuntament per Jaume Grony i el Consell dels esmentats prohoms. Algunes disposicions més tard es codificaran en el *Llibre del Consolat de Mar*.

IA-44

358 × 420

Al dors, en xifres posteriors: "1358" (sic.)

Regular: Manca un fragment important de pergami al llarg de tota la part dreta, que afecta l'escriptura.

Editat per SALAT, doc. VI, pàg. 5.

45

1259, abril, 16.

Testament d'Elisenda, esposa de Bernat Simó. Nomena marmessors del seu testament el seu germà, el seu cunyat Berenguer Deumar i el seu parent Pere de Caldes. Demana ser enterrada al convent de Santa Caterina i fa diverses deixes a altres convents, hospitals, parròquies i capelles de Barcelona, a més d'assignar una certa quantitat per a causes pies. Recorda la seva dida, les dels seus fills, Blanca, Maria i Ramon, i estableix una prelació en l'herència llegítima d'aquests en cas de mort. El seu marit serà l'hereu si falten els fills sempre que no es casi. Si contrau matrimoni, la llegítima que deixava als fills passarà als seus tres germans.

(...) de Cardona, notari públic de Barcelona.

IA-45

307 × 335

Al dors, en lletra coetània, notes dorsals il·legibles.

Regular: Té algun forat que afecta l'escriptura.

46

1260, agost, 26. Barcelona.

Jaume I acorda amb els prohoms i la universitat de Barcelona que nomenarà consellers del seu fill l'infant Pere dos nobles: un de Catalunya i un d'Aragó, i tres ciutadans: un de Barcelona, un de Lleida i un de Saragossa. Així mateix, els promet que manarà al batlle de Cotlliure que no s'empari [de mercaderies] de cap ciutadà de Barcelona, que no rebrà les rendes en altra moneda que la moneda de tern de Barcelona i que vetllarà perquè aquesta moneda tingui el curs assenyalat en el seu decret de creació.

Guillem de Roca, per Guillem, bisbe de Lleida, canceller reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-46

302 × 497

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod essent consilarii infantis Petri unus miles catalanus et alter aragonensis et unus civis Barchinone et alius Cesarauguste. Et fuit datum Barchinone, septimo kalendas septembris, anno Domini millesimo.CC.LX°".

Editat per SALAT, doc. XI, pàg. 11.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 10, pàg. 3-4. Original.

47

1263, març, 17.

Guillem Faura sotsestableix a Bernat Castellar una peça de terra amb arbres de diverses classes i aigua per regar-los amb la possibilitat de poder construir-hi cases i/o edificis, situada al suburbi de Barcelona, prop dels molins de mar, la qual posseeix pels hereus del difunt Bernat Ferrer, i que és propietat alodial de la pabordia del mes de juliol de la Canonja de Barcelona. Castellar paga una entrada de 60 sous i abonarà un cens anual de 5 morabatins alfonsins d'or pagadors per Santa Maria d'Agost. Salva els drets dels hereus de l'esmentat Ferrer i els de la citada pabordia.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Simó Besalú, notari públic de Barcelona, de 1344, agost, 11.

IA-47

290 × 441

48

1264, març, 2. Eixea.

Jaume I atorga als prohoms i la universitat de Barcelona que puguin retenir lliurement tot el botí que obtinguin amb les dues galeres que han armat contra els sarraïns sense haver d'abonar-li directament o

a d'altres en el seu nom, ni el ribatge, ni la quinta, ni qualsevol altra part de tot el que guanyin als esmentats sarraïns.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, maig, 10.

1A-48

295 × 565

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi de remissione quinte armate. Et fuit datum apud Exeam, .VI°. nonas marcii, anno Domini M^o.CC.LX°. tercio".

Editat per CAPMANY, doc. 16, pàg. 31-32.

49

1264, maig, 28.

Jacob de Besers absol perpètuament Ramon Romeu i els seus dels drets que pugui tenir sobre les cases del carrer del Mar que el citat Ramon havia comprat a Bartomeu Romeu, el qual les tenia a cens de la Canonja de Barcelona. Bartomeu Romeu li va empenyorar tots els seus béns a causa dels deutes i els interessos corresponents que havia contret amb ell.

Mateu Llobet, notari públic de Barcelona.

1A-49

120 × 185

Esriptura en caràcters hebreus.

50

1265, abril, 12. Barcelona.

Jaume I, a petició dels prohoms i la universitat de la ciutat de Barcelona, estatueix que els ciutadans de Barcelona no hagin d'abonar res al rei o als seus oficials per les naus que vulguin navegar a altres parts llevat que, estant el rei a la ciutat, siguin necessàries per a l'exèrcit reial o per armar; que no puguin ser empenyorats amb motiu de quèstia o servei, excepte per la part que els pertoca; prohibeix als mercaders llombards, florentins, sienesos i luquesos establir-se a la ciutat per comerciar-hi i mana que aquells que hi estiguin establerts siguin expulsats; ordena la renovació anual dels dos pesadors de pa el dia de

Sant Marc escollits pel batlle amb el Consell de prohoms. Així mateix, mana que si el veguer o el batlle litiguen amb els ciutadans de Barcelona no hagin de pagar res al jutge assignat llevat que perdin la causa; que no hagin de sortir de la ciutat per la qüestió que els plantegin, excepte que es refereixi a feus o honors que tinguin per un altre; confirma els privilegis sobre moratòries de deutes; que les embarcacions de Barcelona que entrin, estiguin o surtin del port de Sant Feliu no hagin d'abonar res a l'abat de Sant Feliu sinó allò acostumat i si aquest els hi obligués, dóna llicència a la universitat de Barcelona per defensar-les. Igualment, els vaixells que vinguin de Llevant han de pagar de la lleuda de Cotlliure només allò que és costum des d'antic i si atorga als homes de Montpeller obtenir rendes a Llates, això no ha de perjudicar els drets dels homes de Barcelona.

Bartomeu de Porta.

Trasllat de: 1345, octubre, 20^l.

1A-50

240 × 493

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super eo quod ponderatores panis mutantur quolibet anno in festo Sancti Marchi, et quod lombardi, florentini, senenses et luquesii non morentur negociando in Barchinona, et aliis quibusdam institutionibus et ordinationibus. Et fuit datum Barchinone, pridie idus aprilis, anno Domini M.CC.LX°. quinto".

Editat per CAPMANY, doc. 17, pàg. 32-33.

1. No podem posar el nom del notari que portà a terme el trasllat, perquè manca un fragment de pergamí que afecta l'escriptura. Tanmateix, per la data en què es realitzà el trasllat, el notari molt probablement fou Ramon Ferrer, notari de Barcelona.

51

1266, juliol, 24. Barcelona.

Jaume I, a petició dels prohoms i la universitat de Barcelona, després d'haver fet les investigacions oportunes i sentir les al·legacions dels citats prohoms assegurant haver procedit correctament en el fet de la mort d'Huguet de Bigues, absol els esmentats prohoms i la universitat de la mort del citat Huguet. Alguns nobles i cavallers de Catalunya havien denunciat al rei el tractament donat al difunt Huguet de Bigues, cavaller, segons ells jutjat injustament pel veguer i alguns prohoms de Barcelona.

Bartomeu de Porta.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-51

325 x 565

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi absolucionis civium Barchinone super iudicio dato per probos homines Barchinone contra Uguetum de Biguis, militem. Et fuit datum Barchinone, IX° kalendas augusti, anno Domini M^o.CC^o.LX°.VI°". En xifres i lletra posteriors: "1266. Proceso criminal de Huguet de Bigas".

52

1266, agost, 16. Barcelona.

Jaume I atorga plena llicència i potestat als consellers i prohoms de Barcelona per elegir i nomenar anualment cònsols, en el nombre que creguin oportú, per a les parts d'Ultramar, perquè resideixin allí amb plena jurisdicció per governar, administrar i sancionar els seus súbdits residents en aquests llocs, els navegants i les naus i llenys dels seus dominis que hi facin port, i estén la seva jurisdicció sobre els béns i les mercaderies d'aquestes persones, tant a terra com al mar. En cas que els nomenats no vulguin residir en el lloc que els ha estat adjudicat, els mateixos cònsols nomenaran un substitut amb les mateixes prerrogatives. Així mateix, si delinqueixen, dóna potestat als consellers i prohoms de Barcelona per castigar lliurement tant els cònsols designats per ells com aquells col·locats pels mateixos cònsols, i mana que els primers jurin el seu càrrec als citats consellers i prohoms i els segons, als cònsols que els han nomenat.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-52

343 x 485

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super eligendis consilibus in partibus ultramarinis. Et fuit datum Barchinone, .XVII°. kalendas septembris, anno Domini M^o.CC^o.LX°.VI°".

Editat per CAPMANY, doc. 19, pàg. 35-36.

Vegeu el document núm. 56.

53

1267, desembre, 1.

Els marmessors del testament del difunt Jaume Gerard venen a Pere Martí, notari de Barcelona, i a la seva mare Maria, els millors postors de la subhasta, 1/3 dels censos que el citat Jaume rebia d'unes cases i uns edificis que posseïa en franc alou conjuntament amb els hospitals de Colom, Bernat Marcús i de Santa Eulàlia del Camp, que en tenien 2/3, les quals estan situades dins els murs de la ciutat, prop de les esglésies de Sant Just i Sant Jaume, respectivament. Així mateix, li venen els cens d'unes altres cases que tenia també en franc alou, situades al suburbi de la ciutat de Barcelona, al carrer d'en Jalpí, que posseïa Ramon Tolsà. La venda es porta a terme per la quantitat de 90 morabatins alfonsins d'or i l'import dels censos de totes les cases, els quals es cobraran per Nadal i Tots Sants respectivament, es dividirà a raó de 2/3 per a Martí i 1/3 per a la seva mare. Els marmessors, en compliment de les darres voluntats del testador, esmerçaran el capital obtingut en la venda a pagar els deutes que havien contret Jaume Gerard i el seu pare Berenguer Gerard, abonar els llegats que havien fet, celebrar misses per al salvament de la seva ànima i per a altres causes pies.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Jaume de Folquers, notari públic de Barcelona, de 1307, desembre, 18, realitzat a partir d'un trasllat anterior portat a terme pel mateix Pere Marquès de 1271, juny, 27.

1A-53

440 x 524

Al dors, en xifres posteriors: "1267".

54

1268, gener, 10. Peníscola.

Jaume I, amb el consell de l'arquebisbe de Tarragona i altres bisbes, emet sentència en el litigi per la propietat dels castells i les viles de Flix i de la Palma entre Ramondí de Volta, genovès, fill del difunt Humbert de Volta, també genovès, d'una banda, i Arnau de Bosc, ciutadà de Lleida, de l'altra, una vegada escoltades ambdues parts i revisats els documents presentats. Declara legal la venda efectuada per Humbert a Teresa Gil, ja que la pobresa del venedor i els deutes contrets són motius de pes per ometre la donació feta prèviament al seu fill Ramondí, la llibertat de la citada Teresa de vendre el castell de la seva propietat a qui volgués i l'absolució d'Arnau de Bosc d'haver efectuat una compra il·lícita. El rei actua d'àrbitre i de testimoni alhora. Ramondí al·legava que el seu pare havia venut il·legalment les propietats citades a Teresa Gil de Vidaure, ja que prèviament li n'havia fet donació. Segueixen les declaracions dels dos litigants i la del mateix rei, el qual manifesta que Humbert havia estat ambaixador del comú de Gènova quan es preparava la conquesta de Mallorca, i posteriorment, a causa de la indigència en què estava per deutes que havia contret, juntament amb els fills que havia tingut fora del matrimoni,

s'havia vist obligat a empenyorar el castell de Flix als seus creditors, molts d'ells ciutadans de Lleida, entre els quals cita Guillem d'Anglesola. Després, va demanar al rei que adquirís l'esmentat castell, el qual efectuà la compra a través de Teresa Gil de Vidaure per als fills comuns, i, a més a més, comprà als marmessors del bisbe d'Osca unes alqueries situades a València de les rendes de les quals poguessin viure l'esmentat Humbert i els seus fills.

Bartomeu de Porta.

IA-54

629 × 527

Hi manca el segell.

55

1268, juny, 14. Lleida.

Jaume I atorga als prohoms i la universitat de Barcelona que els propietaris o capitans de naus forasters, mercaders o altres estrangers no puguin tenir taula ni concertar contractes de transport marítim de mercaderies per carregar en naus estrangeres mercaderies alienes a la ciutat de Barcelona. Tanmateix, poden transportar lliurement els béns i les mercaderies pròpies. Així mateix, mana als seus oficials i súbdits que observin i facin observar aquesta concessió.

Bartomeu de Porta.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-55

420 × 490

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod domini vel mercatores extranei non [possint in Barchinona tenere tabulam causa] onerandi ibidem aliquas naves extraneas. Et fuit datum llerde, XVIII kalendas julii, anno Domini M° CC° LX° VIII°." En xifres i lletra posteriors: "1268. Priv[ilegio de] naves".

Regular. Moltes paraules de les notes dorsals són il·legibles per efecte de la humitat. Taques de fongs que no afecten l'escriptura.

Editat per CAPMANY, doc. 22, pàg. 38.

56**1268, agost, 6. Tarragona.**

Jaume I atorga i dóna als consellers i prohoms de Barcelona plena llicència i potestat per nomenar cònsol o cònsols, en el nombre que considerin oportú, a les parts d'Ultramar i de Romania i en qualsevol indret on arribin les naus de Barcelona, l'elecció dels quals confirmarà. Així mateix, mana als cònsols elegits que acceptin el càrrec, ordena als veguers i batlles de Barcelona presents i futurs que respectin l'elecció dels consellers, i a tots els seus súbdits, ja siguin mercaders o no, que compareguin davant els citats cònsols en les qüestions i demandes que proposin i que obeeixin la seva autoritat.

Trasllat de Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, de 1327, gener; 14.

IA-56

305 × 370

Al dors, en lletra coetània: "Translat del privilegi antich del fet del consolat. Fa a metre en la caixa dels Frares Menors".

Editat per CAPMANY, doc. 23, pàg. 39.

Vegeu el document núm. 52.

57**1268, agost, 6. Tarragona.**

Vegeu el document núm. 56.

Trasllat sense data.

IA-57

303 × 362

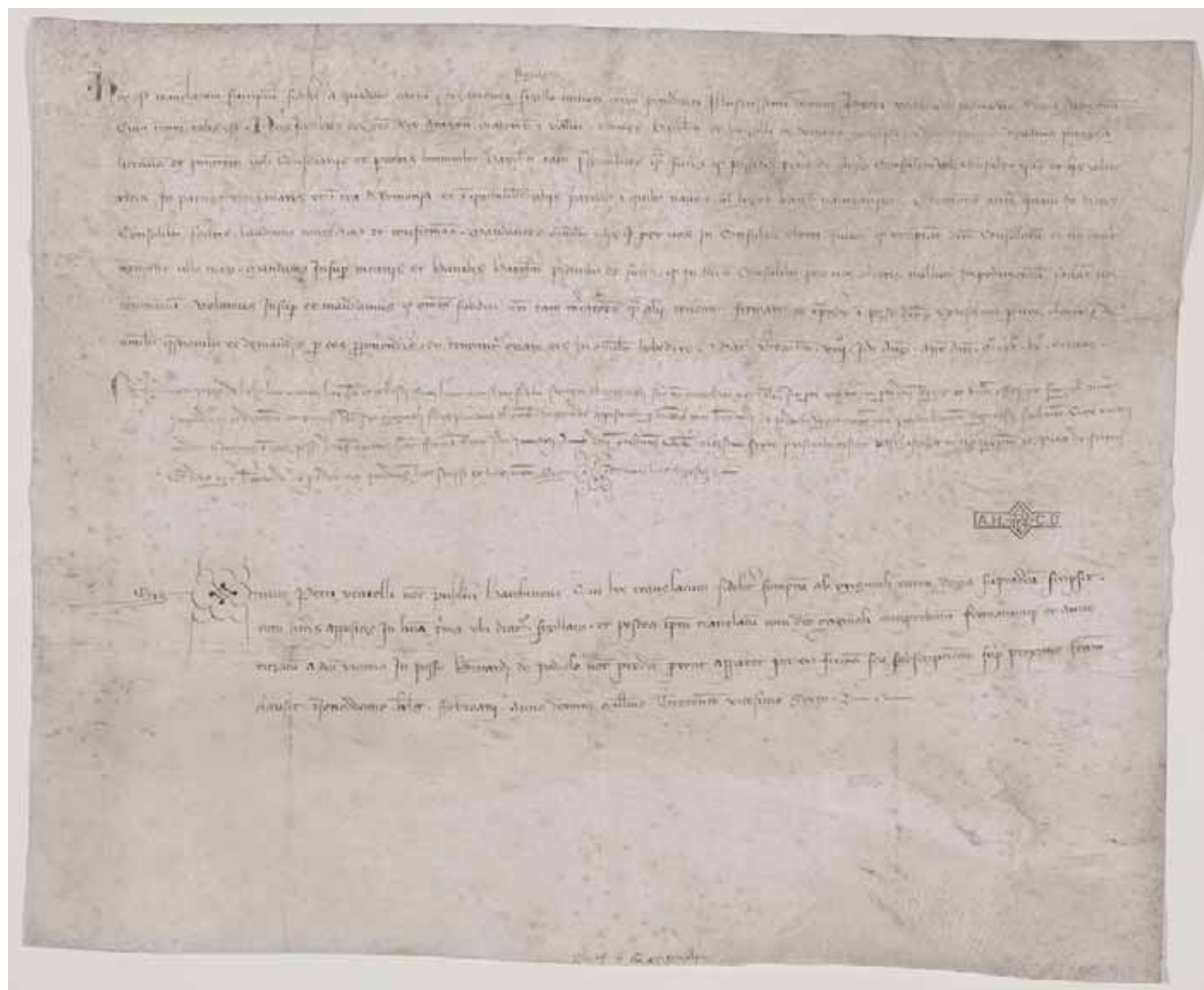
Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. 1268. Quod consilarii Barchinone eligant consules in partibus ultramarinis". En xifres posteriors: "1268".

Dolent.

Editat per CAPMANY, doc. 23, pàg. 39.

Vegeu el document núm. 52.

56. Traslat del privilegi atorgat per Jaume I als consellers de Barcelona de nomenar cònsols a Ultramar i Romania, nom amb el qual era conegut a l'edat mitjana l'Imperi Bizantí, i en qual-sevol altre lloc on facin port les naus de Barcelona.

58**I268, desembre, 29. Marsella.**

Pere de Montagut i Ramon Bernat, ciutadans de Marsella, nomenen procuradors Bernat Elias i Amiguè Salpa, ciutadans de la mateixa ciutat, amb plena potestat per reclamar i cobrar als homes de Barcelona, a Montpeller, la quantitat de 350 lliures melgoreses, a causa del deute que havien contret amb ells el rei d'Aragó i el seu fill Pere. Així mateix, els donen poders per recuperar les 13 lliures i 10 sous melgoresos que Pere Simó va robar a Pere de Montagut. Per la seva banda, ambdós procuradors es comprometen a restituir íntegrament allò que cobrin als citats Montagut i Bernat, per la qual cosa hi obliguen els seus béns.

Hug Ramon de Verdaguer, notari públic de Marsella i dels comtats de Provença i de Forcalquier.

IA-58

290 × 274

59**I269, gener, 5. Montpeller.**

Bernat Elias i Amiguè Salpa, ciutadans de Marsella, procuradors de Pere de Montagut i Ramon Bernat, també de Marsella, reconeixen haver rebut de Bonanat de Biosca, ciutadà de Lleida, i de Guerau de Vilafranca i Gastó de Cervelló, ciutadans de Barcelona, la quantitat de 363 lliures melgoreses, en nom propi i com a procuradors dels individus ja citats. Aquesta quantitat els ha estat abonada en nom del rei Jaume, de l'infant Pere i dels consellers i la universitat de Barcelona, els quals havien contret diversos deutes amb ells. Així, el rei Jaume devia 900 sous de Barcelona a l'esmentat Ramon Bernat i 675 sous de la mateixa moneda al mateix Ramon Bernat i el seu soci Ramon Guillem de Narbona. L'infant Pere estava obligat en 1000 besants de millaresos a Salpa i Montagut, i les 13 lliures melgoreses eren per robatoris que Pere Simó, cavaller, féu a Montagut. El pagament d'aquesta quantitat comprèn altres despeses.

Berenguer Ferrer, notari públic de Montpeller.

IA-59

624 × 209

Al dors, en lletra coetània: "Aquestes cartes sien liurades a·n Pere Despug e a·n Romeu Gerart e a·n Pere (...). Carta del deuta que·l rey en Jacme devia a alguns hòmens de Marsella".

60**1269, març, 11. Barcelona.**

Albert de Lavania, a requeriment del rei Jaume I, emet sentència sobre la percepció de la lleuda del vi a la ciutat de Barcelona, declarant que els ciutadans d'aquesta ciutat no han de pagar cap lleuda pel vi propi que porten a Barcelona, ja sigui per mar o per terra. El rei havia ordenat al batlle d'aquesta ciutat que els lleuders de Barcelona no fessin cap innovació en la percepció de la lleuda del vi a l'esmentada ciutat (1268, octubre, 9. Balaguer).

(...) Abert, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-60

264 × 438

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. Sentència sobre la leuda del vi. In primo virido, foleo CCXXVIII. Jacobus primus". En xifres i lletra posteriors: "1268. Lezda sobre vino".

Regular. Parts il·legibles.

61**1269, abril, 25. Barcelona.**

Jaume I atorga als consellers i prohoms de Barcelona, que el veguer de Barcelona juri estar a consell dels consellers de Barcelona durant el temps en què exerceixin el seu càrrec. Així mateix, ordena a l'actual veguer de Barcelona i als que siguin nomenats en el futur que prestin dit sagrament tal com està expressat.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-61

355 × 488

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod vicarius Barchinone juret stare consilio consiliariorum. Et fuit datum Barchinone, .VII°. kalendas madii, anno Domini M°.CC°.LX°.ª nono".

a. Segueix primo, ratllat.

62**1269, juny, 11. Daroca.**

Jaume I, a petició dels mercaders de Catalunya i Aragó, i després de les investigacions de Pere Rafina, jurisperit de Montpeller, mana als seus oficials de Montpeller que no exigeixin als mercaders catalans la lleuda anomenada de Besiers ni al castell de Llates ni a la vila i el territori de Montpeller. Així mateix, concedeix el dret de defensar-se als mercaders als quals se'ls hagi demanat el pagament d'aquesta lleuda.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 9.

IA-62

375 × 570

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod lezda de Biterris non recipiatur a Lates neque in aliquibus locis dominacionis Montispesulani. Et fuit datum Daroce, tercio idus junii, anno Domini .M°. CC°. LX°. IX°".

63**1269, octubre, 21. Barcelona.**

Jaume I declara i mana que no s'encunyi a la ciutat de Barcelona la moneda d'argent que volia fer fabricar l'infant Pere ni tampoc cap altra moneda si no és la de tern, que havia estat jurada per ell mateix i l'esmentat infant, la qual s'encunyarà sempre en la quantitat necessària a requeriment dels prohoms barcelonins. Pren aquesta decisió en presència dels consellers, prohoms i la universitat d'aquesta ciutat, després d'haver deliberat sobre el tema amb l'infant Pere, el bisbe Arnau de Barcelona, fra Ramon de Penyafor, l'ardiaca de Barcelona Berenguer de Torre, els nobles Guillem i Huguet de Cervelló, germans, el sagristà de Lleida i notari reial Jaume de Roca, Ferrer de Manresa, Albert de Lavanaia, Joan Blanc, el veguer de Barcelona Ferrer Mallol i el batlle de la mateixa ciutat Guillem Grony, entre d'altres.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-63

409 × 541

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super nova moneta de argento. Et fuit datum Barchinone, .XII°. kalendas novembris, anno Domini

M°.CC°.LX°. nono. Fa a tornar en la caxa dels Frares Menors. Jacobus primus. Translatum ”.

Regular: Tacat de fongs.

Editat per SALAT, doc. XIII, pàg. 12-13.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 15, pàg. 6. Original.

64

1270, abril, 2. Burgos.

Gastó, vescomte de Bearn i senyor de Montcada i Castellvell, promet a Alfons i Violant, reis de Castella, que donarà la seva filla Guillema perquè contragui matrimoni amb llur fill Sanç. Per això, dona entre vius a l'esmentada Guillema tots els béns vinculats a les baronies de Montcada i de Castellvell a Catalunya, possessions a Aragó i a la ciutat i illa de Mallorca, amb certes condicions, entre les quals destaca la reserva vitalícia del domini eminent. Bernat de Centelles rep la donació del vescomte en nom de l'esmentada Guillema, i ocuparà el domini útil d'aquestes possessions.

Trasllat de Pere de Vilardebò, notari públic de Barcelona, de 1300, abril, 18.

1A-64

364 × 415

Al dors, en lletra coetània: “Translatum donacionis facte per dominum Gastonem, vicecomitem Bearnii, domine Guillelme, filie sue, racione matrimonii faciendi inter ipsam et filium regis Castelle. Donacio causa matrimoni<i> facta domine Guillelme de Montecathano de baroniis Castriveteris et Montiscathani est et aliorum sine vinculo aliquo. Carta de donació (...)”. En xifres posteriors: “1297 (sic.)”.

65

1270, abril, 21.

Arnau Alemany, prevere i rector de l'altar de la Santa Trinitat de la catedral de Barcelona, pacta amb Falcona i Sobredona, hereves del difunt Bonanasc Salomó, respecte a una finca.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

IA-65

250 × 315

Al dors, en lletra coetània: "Avenencia facta inter Arnaldum Alamany (...) et Falcona et Sobredona (...). Trinitat". En xifres posteriors: "1270".

Dolent. Tinta molt esborrada.

Partit per ABC.

Esriptura en caràcters hebreus.

66

1271, juny, 22.

Pere Marc, notari de Barcelona, ven a Guillem de Roca, ciutadà de la mateixa ciutat, unes cases que posseeix en franc alou al burg de Barcelona, al carrer d'en Jalpí, per la quantitat de 53 morabatins alfoncins. El domini útil d'aquestes cases el té Ramon Tolsà, draper, per les quals paga un cens anual de 6 sous i 3 diners. Obliga els seus béns en garantia de compliment del contracte i la seva esposa Guillema aprova la citada venda.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Jaume de Folquers, notari públic de Barcelona, de 1308, gener, 17.

IA-66

346 × 490

A la part inferior central: "Probatum. Ad opus Berengarii de Rocha".

Al dors, en xifres posteriors: "1271".

Regular. Taques a la part central i inferior esquerra que afecten l'escriptura.

67

1271. València.

Jaume I atorga vitalíciament a Pere de Santcliment el pes del quintal de Barcelona mentre exerceixi el citat ofici bé i fidelment, de manera que rebi anualment els mateixos drets que els altres pesadors de l'esmentat quintal acostumaven a rebre. En reconeixement d'aquesta donació, abonarà anualment al rei

un cens de 3 mas mudines jufíes, tal com sembla que es feia en temps passats. Si s'abonava més d'aquesta quantitat, haurà d'augmentar el cens anual.

Simó de Santfeliu.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

1A-67

320 x 465

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod Petrus de [Sancto] Cle[m]ente] de tota vita sua teneret quintale Barchinone. Et fuit datum Valencie, (...), M.CC.LXX° primo".

Regular: Forats a la meitat dreta del document que afecten l'escriptura.

68

1273, juny, 12.

Bernat de Centelles i la seva esposa Sança venen a Guillema, vídua de Jaume de Terrassa, la casa fortificada d'Olivet (Vallès) en franc alou amb tots els seus drets i les seves pertinences a les parròquies de Sant Feliu de Canovelles, Sant Esteve de Granollers, Sant Julià de Palou i Santa Justa i Sant Julià de Lliçà d'Amunt, per la quantitat de 1000 auris o morabatins alfonsins. La reparació del document es fa a petició de Tomàs Grony, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Jaume Grony, i per manament de Romeu de Marimon, veguer de Barcelona i el Vallès. El document s'havia perdut i el citat Tomàs el necessitava a causa de la donació que la finada Saurina, esposa de Bernat Centelles i filla del també difunt Jaume de Terrassa, li havia fet dels drets que tenia en aquesta casa, la qual li havia estat confirmada en el seu testament.

Pere Marquès, notari públic de Barcelona.

Reparació del document de Pere Marc, notari públic de Barcelona, escrivà i connotari de Pere Marquès, que heretà l'escrivania i els llibres notariais d'aquest notari, de 1299, febrer, 10.

1A-68

602 x 480

Al dors en lletra coetània: "Instrumentum vendicionis factum per Bernardum de Sintillis et eius uxorem domina Guillelma de illa domo vocata de Oliveto per (...) que est in Vallesio in parrochia de Sant Feliu de Canovelles o de Lisse. Cartes (...) domus vocata Olivet. XXXVIII^{ma} et D

solidos". En lletra i xifres posteriors: "Documentos para la historia de Tarrasa. Siglos 12, 13 y 14. 1273".

69

1274, juliol, 19.

Bernat Burguet, Guillem de Montjuïc, Ramon Marquet, Pere de Pruners i Bernat de Vic, [consellers de Barcelona], reconeixen deure a Bonjuha Salomó, la quantitat de 955 sous, els quals es comprometen a retornar en el termini de sis mesos amb un interès de 95 sous 6 diners. Després, si de mutu acord s'allarga el termini de devolució del préstec, li abonaran l'interès autoritzat, és a dir, 4 diners per lliura al mes. Guillem de Montjuïc dona garanties de complir l'edicta real sobre préstecs jurant sobre els Evangelis.

Pere de Ribalta, notari públic de Barcelona.

1A-69

160 x 202

Al dors, en lletra coetània, notes dorsals il·legibles.

Esriptura en caràcters hebreus.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. I, pàg. 283.

70

1274, agost, 3. Barcelona.

Jaume I, a petició dels consellers de Barcelona i amb consell dels Frares Predicadors i dels Menors, especifica el que ell entén per coses o mercaderies l'exportació de les quals està prohibida a les terres del soldà d'Alexandria i a llocs de sarraïns: ferro, armes, fusta, plom, pega, fil de cànem o de qualsevol altre del qual es puguin fer eixàrcies, naus, llenys, vaixells, blat, civada, mill, panís, dacs, faves, cigrons i farines dels esmentats blats o qualsevol altra farina. Tanmateix, les mercaderies no prohibides es poden exportar als territoris del rei de Tunis i als llocs de sarraïns, exceptuats els dominis del citat soldà d'Alexandria. D'altra banda, els vaixells podran carregar les vitualles necessàries per efectuar el viatge, i la pega, claus i armes imprescindibles per reparar els vaixells i defensar-se, sempre que ho controlin els dos prohoms de la Ribera que hagin escollit.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-70

326 × 563

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi declaracionis rerum seu mercium ad partes sarracenorum non portandarum. Et fuit datum Barchinone, .III°. nonas augusti, anno Domini .M^o.CC^o.LXX°.III° +".

Editat per CAPMANY, doc. 26, pàg. 41-42.

71

1274, novembre, 3. Barcelona.

Jaume I concedeix als prohoms i la universitat de Barcelona que, a partir de llavors i durant un període de deu anys, puguin elegir anualment el dia de Sant Andreu cinc prohoms, els quals escolliran, conjuntament amb el veguer i el batlle, cent prohoms de la ciutat. Els cinc consellers es reuniran setmanalment dues vegades, els dimarts i els dissabtes, i el seu càrrec durarà un any. El Consell de Cent Jurats, el mateix dia, elegirà dotze prohoms, els quals, per la seva banda, escolliran els cinc consellers de l'any següent. Descriu les competències generals d'aquests càrrecs, ordena al veguer i al batlle l'observança d'aquest privilegi i en cas de negligència en l'exercici de l'ofici d'aquests darrers oficials reials, mana als consellers que ho denunciïn davant seu.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 15.

1A-71

458 × 450

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum privilegii domini regis Jacobi de habendis consiliariis in civitate Barchinone. Et fuit datum Barchinone, .III°. nonas novembris, anno Domini .M^o.CC^o.LXX°.III° +".

72

1275, gener, 28. Barcelona.

Jaume I promet als consellers i prohoms de Barcelona que no concedirà moratòries de les comandes rebudes de certes persones per algun o alguns ciutadans de Barcelona, i si ara o en el futur ho fes per

ignorància o amb coneixement de causa, aquesta moratòria no adquirirà fermesa. Així mateix, mana al veguer de Barcelona que si hi hagués queixes d'uns contra els altres a causa de les comandes, els empresoni i procedeixi contra ells segons la consuetud de Barcelona.

IA-72

140 × 249

Al dors, en lletra coetània: "Carta del rey en [Jacme] que nag (...) alongat de comandes. Barcelona". És un paràgraf de tres línies quasi il·legible.

Hi manca el segell.

73

1275, gener, 28. Barcelona.

Vegeu el document núm. 72.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-73

352 × 518

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi, super elongamento non faciendo de comandis. Et fuit datum Barchinone, .V. kalendas february, anno Domini M.CC.LXX.III". En xifres posteriors: "26".

74

1275, setembre, 11.

Bernat Burguet, Guillem de Montjuïc, Bernat de Mataró, Guillem Llull i Bernat de Vic, consellers de la ciutat de Barcelona, juntament amb Pere Romeu i Berenguer de Finestres, ciutadans de la mateixa ciutat, reconeixen deure a Vidal Gracià la quantitat de 810 sous a causa d'un préstec, els quals es comprometen a esmerçar en benefici de la ciutat i a retornar-los en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució, i Berenguer de Finestres, en nom propi i el de la resta de deutors, jura observar en aquest contracte l'estatut reial sobre usures.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-74

172 × 225

Al dors, en lletra coetània: "[Aquesta] carta és de la manleuta d'en Vidal Gracià".

Esriptura en caràcters hebreus.

Regestat per SOBREQÜÉS i ROVIRA, doc. 2, pàg. 283-284.

75

1275, novembre, 12 .

Bernat Burguet, Guillem de Montjuïc, Bernat de Mataró, Bernat de Vic i Guillem Llull, consellers de la ciutat de Barcelona, reconeixen deure conjuntament a Bonjuha de Torre la quantitat de 500 sous, els quals es comprometen a esmerçar en benefici de la ciutat i a retornar-los en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen el seus béns en garantia de devolució, i Bernat de Mataró, en nom propi i el dels altres consellers, jura observar l'estatut reial sobre usures.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-75

172 × 210

Al dors, en lletra coetània, escriptura en caràcters hebreus (dues línies).

Regestat per SOBREQÜÉS i ROVIRA, doc. 5, pàg. 285.

76

1275, novembre, 12.

Bernat Burguet, Guillem de Montjuïc, Bernat de Mataró, Bernat de Vic i Guillem Llull, consellers de la ciutat de Barcelona, reconeixen deure conjuntament a Issac de Palafolls la quantitat de 400 sous a causa d'un préstec, els quals es comprometen a esmerçar en benefici de la ciutat, i a retornar-los en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució. Bernat de Mataró, en nom propi i el dels altres consellers, jura observar l'estatut reial sobre usures.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-76

172 × 215

Al dors, en lletra coetània, escriptura en caràcters hebreus.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 3, pàg. 284.

77

1275, novembre, 12.

Bernat Burguet, Guillem de Montjuïc, Bernat de Mataró, Bernat de Vic i Guillem Llull, consellers de la ciutat de Barcelona, reconeixen deure a Astruc Abraham la quantitat de 300 sous a causa d'un préstec, els quals es comprometen a esmerçar en benefici de la ciutat i a retornar-los en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució, i Bernat de Mataró, en nom propi i el dels altres consellers, jura observar l'estatut reial sobre usures.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-77

152 × 245

Al dors, en lletra coetània, escriptura en caràcters hebreus.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 4, pàg. 284-285.

78

1276, juny, 8.

Pere Guilabert, de la casa del rei, i Berenguer Selalbi, porter reial, reconeixen haver rebut de Berenguer Adarró, Bernat Durfort, Ramon de Caldes, Bernat Romeu i Guillem de Marina, consellers de la ciutat de Barcelona, la quantitat de 26000 sous, part dels 80000 sous de la quèstia que el rei havia demanat als consellers de la citada ciutat. Prometen, entre altres coses, que el rei lliurarà àpoca del document de petició d'aquesta imposició en la qual aprovarà els acords a què hagin arribat amb Guilabert sobre l'abonament de la quèstia, que empenyoraran a aquells ciutadans de Barcelona que no vulguin pagar la talla que els pertoca i que no pignoraran als barcelonins per talles impagades d'altres ciutadans.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-78

246 × 303

Al dors, en xifres posteriors: "1276".

79

1276, juliol, 11.

Berenguer Selalbi, porter reial, reconeix haver rebut de Berenguer d'Adarró, Bernat Durfort, Ramon de Caldes, Guillem de Marina i Bernat Romeu, consellers de la ciutat de Barcelona, la quantitat de 8000 sous, els quals sumats als 26000 que li havien pagat prèviament, eleva a 34000 sous la quantia abonada del total de 80000 sous que el rei els havia exigít de quèstia. Els condona el pagament de 30000 sous en nom del rei, de manera que quan li abonin 16000 sous més, els lliurarà un albarà per la totalitat de la quantitat imposada, això és dels 80000 sous citats, confirma les promeses que els havia fet conjuntament amb Pere Guilabert, i lliura a Romeu Gerard el document concernent el 80000 sous de quèstia. Romeu Gerard reconeix tenir en comanda l'esmentat document de part dels citats consellers i de Selalbi.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-79

239 × 310

Al dors, en lletra coetània: "Aquestes cartes són (...)".

80

1276, novembre, 27.

Pere de Pruners reconeix haver rebut de Berenguer d'Adarró, Bernat Durfort, Ramon de Caldes, Guillem de Marina i Bernat Romeu, consellers de la ciutat de Barcelona, la quantitat de 5000 sous, els quals se li devien de la quèstia de Barcelona i li han abonat a les taules dels canviadors d'aquesta ciutat. Els citats consellers, de manament de Pruners, ja havien pagat a Jaume Grony un total de 1500 sous per aquest mateix concepte.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-80

194 × 209

Al dors, en lletra coetània: "Aquests són los albarans d'en Pere de Pruners".

81

1276, desembre, 8.

Pere de Pruners reconeix haver rebut de Berenguer d'Adarró, Bernart Durfort, Ramon de Caldes, Bernat Romeu i Guillem de Marina, consellers de la ciutat Barcelona de l'any passat, la quantitat de 6550 sous. Aquesta quantitat li restava percebre dels diners de la quèstia de Barcelona que el rei li havia atorgat, i de la qual els consellers citats ja li havien abonat alguns pagaments, dels que els havia lliurat albarà.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-81

179 × 275

82

1277, gener, 12.

Pere de Pruners reconeix haver rebut de Berenguer d'Adarró, Bernart Durfort, Ramon de Caldes, Guillem de Marina i Bernat Romeu, consellers de la ciutat de Barcelona l'any passat, la quantitat de 5000 sous. Aquesta quantitat era part d'allò que li restava percebre dels diners de la quèstia de Barcelona que el rei els havia manat que li paguessin, de la qual els consellers citats ja li havien abonat alguns pagaments dels que els havia lliurat albarà.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-82

139 × 206

83**1277, desembre, 29.**

Bernat Rosset i la seva esposa Guillema reconeixen haver rebut de Guillem de Teixeda la quantitat de 420 sous, preu de diverses propietats i censos que li havien venut al burg de la ciutat de Barcelona, prop del pou d'en Alda. Són els següents: un cens d'1,5 morabatins sobre unes cases amb corral al darrere que tenia Elisenda Savenera; un cens d'1,5 morabatins sobre unes cases, també amb corral posterior, que posseïa Jaume, convers, perpunter; un cens d'1 morabatí que rebien d'unes cases similars a les anteriors que tenia Bernat, convers i, finalment, un obrador també amb corral al darrere que no està cedit en establiment. Tot el que han venut ambdós esposos ho posseïen per Pere d'Om i era propietat alodial dels hereus de Bonanasc Salomó. Així mateix, prometen que les propietats no estan hipotecades per cap concepte i li atorguen indemnitat.

Jaume de Port, notari públic de Barcelona.

1A-83

202 × 204

Al dors, en lletra coetània: "Trinitat". Hi ha altres notes dorsals il·legibles. En xifres posteriors: "1277".

84**1278, juliol, 1.**

Acta notarial de la compareixença de Ferrer de Montblanc, mercader de Lleida, davant del bisbe de Narbona en nom propi, de Dalmau Forner de Banyoles, mercader, Berenguer de Boïls, també mercader de Lleida, i Berenguer de Capellades, mercader de Barcelona, tots socis, dels mercaders de Catalunya i del rei d'Aragó. Reclama la devolució de les mercaderies que els havien requisat els lleuders del bisbe de Narbona al grau d'aquesta ciutat per no haver abonat la lleuda de Narbona després que els citats lleuders van ser expulsats de la vila de Montpeller.

Pere Barbairà, notari públic de Narbona.

Trasllat coetani sense data.

1A-84

443 × 215

Al dors, en lletra coetània: "Carta de pro[t]ostasió (sic.) de la leva de Narbona. Petrus II'. 2 II^a".

Aquest document està escrit en el mateix pergami que els documents següents, els núm. **85** i **86**.

84-86. Trasl·lat en un mateix pergami de tres actes notariais relatives a la reclamació feta per Ferrer de Montblanc, mercader de Lleida, en nom propi i d'altres, al bisbe i cònsols de Narbona, per haver-los requisat el citat bisbe algunes mercaderies contra els pactes existents entre els prohoms de Narbona i de Barcelona.

85**1278, juliol, I.**

Acta notarial de la compareixença de Ferrer de Montblanc, mercader de Lleida, davant de Joan de Portal, cònsol de Narbona, en nom propi, de Dalmau Forner de Banyoles, mercader, d'altres mercaders catalans i del rei d'Aragó. Reclama la devolució de les mercaderies confiscades pels lleuders del bisbe de Narbona al grau d'aquesta ciutat, a la qual cosa el cònsol esmentat manifesta no tenir cap potestat sobre el citat bisbe; malgrat això, se li ha demanat el retorn de les mercaderies i el bisbe ha respost que només hi accedirà si abonen la lleuda totalment després que els seus lleuders van ser expulsats de Montpeller o si presenten fiadors idonis.

Pere Barbairà, notari públic de Narbona.

Trasllat coetani sense data.

IA-84

443 x 215

Al dors, en lletra coetània: "Carta de pro[t]ostasió (sic.) de la leva de Narbona. Petrus II'. 2 II^a".

Aquest document està escrit en el mateix pergami que els documents anterior i posterior; els núm. **84** i **86**.

86**1278, juliol, I.**

Acta notarial de la compareixença de Ferrer de Montblanc, mercader de Lleida, davant de Llorenç de Saragossa, cònsol de la ciutat de Narbona, en nom propi, dels seus socis mercaders i del rei d'Aragó. Reclama que els siguin retornades les mercaderies que els van requisar els lleuders del bisbe de Narbona al grau d'aquesta ciutat injustament contra ús i consuetud en la percepció de la lleuda i els pactes entre els prohoms de Narbona i de Barcelona. Li demana que els lleuders retornin aquestes mercaderies a la ciutat de Montpeller, i que es facin càrrec de les despeses originades tant pel trasllat com per restituir als mercaders citats les costes portades a terme per aquesta raó. La seva resposta és idèntica a la de Portal.

Pere Barbairà, notari públic de Narbona.

Trasllat coetani sense data.

IA-84

443 × 215

Al dors, en lletra coetània: "Carta de pro[t]ostasió (sic.) de la leva de Narbona. Petrus II'. 2 II^a".

Aquest document està escrit en el mateix pergami que els dos documents anteriors, els núm. **84** i **85**.

87

1279, febrer, 23.

Codicil de Guillem de Castellet, mort a causa d'unes ferides greus. Li dona forma pública Berenguer de Prats, rector de l'església de Sant Vicenç de Castellbell. Demana a l'esmentat Berenguer i a Pere, clergue de Castellgalí, que el declarin als seus marmessors i facin incloure'n el contingut en el seu testament, que té Pere, clergue de Monistrol. Deixa dos masos a l'església de Santa Maria de Castellet, un mas al monestir de Santa Maria de Montserrat, certes quantitats a Santa Cecília, a l'esmentada parròquia de Sant Vicenç i a Santa de Margarida del Mont. Així mateix, llega algunes quantitats a Elisenda, concubina seva, i a dues filles naturals. Demana la intervenció dels Frares Predicadors en les demandes de Berenguer Ferrer, Berenguer de Castellbell i Bernat de Castellet, respecte al castell d'Aguilar, i també en el fet de Guillem de Roca referent als molins.

Berenguer de Prats, prevere i rector de l'església [de Sant Vicenç] de Castellbell.

1A-85

230 × 180

Al dors, en lletra coetània: "Testamentum Guillelmi de Castelleto".

Pergami tallat de manera força irregular.

88

1279, març, 7.

Acta notarial de la protesta realitzada per Ramon Ricard, Ramon Romeu, Guillem Pere Dusai, Berenguer de Finestres, Pere Ferrer de Vic i Pere de Biosca, en nom propi i de la universitat de Barcelona, a la cort del batlle de Barcelona davant de Joan Roig, lloctinent de Guillem d'Espiells, batlle de Barcelona, i en presència de Berenguer Calderó, lleuder de Tortosa, representant dels altres lleuders de Tortosa, i del notari infraescrit. Els lleuders de Tortosa no els poden cobrar lleuda de les mercaderies obtingudes i carregades a Barcelona i transportades "in mari mayori" a Ceuta, ja que no era costum que els ciutadans de Barcelona la paguessin.

Pere Carbonell, notari públic de Barcelona.

IA-86

213 × 258

Al dors, en lletra coetània: "Petrus II'. De lezdis Dertuse".

89

1279, juny, 19. València.

Pere II atorga al col·lectiu de mercaders de Barcelona que puguin elegir i proposar-li d'entre tots els que exerceixen aquest ofici, amb la conformitat de tots o de la major part d'ells, dos mercaders que procurin i facin tot allò necessari en benefici del comú d'aquest estament i del seus singulars sobre la bona pràctica del comerç. Així mateix, mana al veguer, batlle i altres oficials reials a Barcelona que observin i facin observar aquesta concessió.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

IA-87

186 × 245

Al dors, en lletra coetània: "+ . Petrus . II'.". En xifres posteriors: "1279".

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 28, pàg. 44. La data està equivocada.

90

1279, agost, 17.

Ramon de Nàgera, jutge per delegació del batlle de Barcelona, a petició de Ramon Jaume, emet sentència a favor del citat Ramon Jaume i els seus socis, perquè pugui recuperar la quantitat equivalent al valor dels 44 cuirs de camell i els 275 de boví que li havia pres en penyora Bernat Llorenç, ciutadà de Tortosa, i dels quals només havien recobrat 173 cuirs de boví. Condemna Bernat Llorenç a pagar les despeses originades pel trasllat a Tortosa de Guillem de Cervelló, procurador del citat Ramon, per tal de percebre els cuirs que li havien empenyorat i a respondre amb els seus béns del valor dels cuirs impagats. En el seu moment, fra Guillem d'Abellars, comanador de Tortosa, havia ordenat la devolució dels esmentats cuirs.

Pere Carbonell, notari públic de Barcelona.

IA-88

287 × 330

Al dors, en lletra coetània: "Petrus II'. De lezdis Dertuse". En xifres posteriors: "1279".

Regular. Parts amb lletra força esborrada.

Tot allò relatiu a les despeses realitzades per Cervelló està escrit en català.

Partit per ABC.

91

1279, desembre, 5.

Pere de Pruners i Guillem Llull, ambdós mercaders i ciutadans de Barcelona, designats pel rei Pere perquè l'ofici de mercader es desenvolupi honestament a Barcelona, nomenen procuradors Ramon de Vilardell i Arnau de Bastida amb plena potestat per comparèixer davant del rei amb la finalitat de protestar i demanar-li el cessament de les noves i injustes exaccions que els demanen a Narbona, Tortosa i altres llocs, les quals els exigeixen amb violència de les mercaderies i béns dels mercaders i ciutadans de Barcelona i altres llocs de la seva sobirania.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-89

183 × 250

Editat per CAPMANY, doc. 29, pàg. 44-45.

92

1280, febrer, 16.

Sança, filla i hereva del difunt Miró de Mollet, i la seva mare Ermessenda, hereves conjuntament del seu germà i fill respectiu Pere, venen a Guillemó de Torre, fill de Guillem de Torre, cavaller, de la parròquia de Santa Maria de Caldes de Montbui, la quarta part i els drets que tenen en la dècima del pa, vi, diners, carns i altres coses de les parròquies de Granollers, Corró i Canovelles principalment. Així mateix, li venen la meitat que tenen en la dècima dels mateixos productes de Palou i altres parròquies. Tant la

quarta com la meitat citades les posseeixen per Huguet de Bell-lloc, el qual a la seva vegada les tenia pels hereus del seu difunt germà Bertran, essent el senyor alodial dels esmentats drets, Gastó, vescomte de Bearn i senyor de Montcada i de Castellvell. La venda s'estipula en 9000 sous, els quals s'esmerçaran a abonar els lluísmes de les dècimes, a pagar 400 morabatins a Ermessenda en compliment del testament del seu difunt marit, i a abonar els deutes contrets per Miró i el seu fill Pere.

Guillem de Trullars, notari públic de Granollers.

Trasllat de Pere Portell, notari públic de Barcelona, de 1300, febrer, 19.

1A-90

333 × 552

Al dors, en lletra i xifres posteriors: "Com la dècima de Granollers et cetera, per lo senyor del castell de Moncada. 1279". Hi ha altres notes dorsals molt esborrades.

Regular. Alguns fragments força esborrats.

93

1280, març, 22. Barcelona.

Ferrer de Manresa, jutge reial, emet sentència en la causa entre Ponç de Corral, lleuder de Tamarit, d'una banda, i Bernat Joan, carnisser, i altres carnisseres de Barcelona, de l'altra, considerant que els carnisseres de Barcelona no han de pagar la citada lleuda de Tamarit pels moltons que passin per terra per Vilardida i pel coll de Santa Cristina. L'esmentat Ponç exigia aquesta lleuda i empenyorava els carnisseres de Barcelona en virtut de la interpretació que feia de l'arbitratge del rei Jaume i posterior composició entre Guillema de Claramunt, senyora de Tamarit, i els prohoms i ciutadans de Barcelona sobre aquest assumpte.

Berenguer de Santacreu, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona, regent l'escrivania de la cort del veguer d'aquesta ciutat, de 1287, maig, 24.

1A-91

301 × 356

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de la leuda de Tamarit. Translatum cuiusdam sentencie late per Ferrarium de Minorisa quod de arietibus transeuntibus per collem de Sancta Crestina non de lezda". En xifres posteriors: "1279".

94**1280, març, 22. Barcelona.***Vegeu el document núm. 93.**Berenguer de Santacreu, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.**Trasllat d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona, de 1290, febrer, 28.*

IA-92

255 × 345

*Al dors, en lletra coetània: "Sobre la leuda de Tortosa. Translat de diverses franquícies". En xifres posteriors: "1279".**Les notes dorsals del document estan equivocades, ja que es tracta de la lleuda de Tamarit.***95****1281, agost, 18.***Guillem Sunyer, jutge delegat del jutge reial ordinari Bernat de Prat, condemna per contumàcia i ordena que se segrestin els béns de Guillem Gras, lleuder de Cadaqués, en la tercera part de mercaderia pertanyent a Ramon d'Aritjó, àlies Artigues, ciutadà de Barcelona, quantitat que avalua en 38 lliures. L'origen del plet es troba en els sis sacs de gales i altres mercaderies d'Ultramar que Gras incautà de la nau de Pere de Vilar quan estava al port de Cadaqués, en la qual es traslladaven a Barcelona Mateu de Godencs, Bernat d'Abadia i Ramon d'Aritjó, tots ciutadans de Barcelona i propietaris dels citats sacs. Mateu d'Aler i Bernat Vidal, ciutadans de Girona, són nomenats procuradors en aquesta reclamació (1280, abril, 30). Només s'indemnitza un dels afectats perquè en el moment del judici Godencs ha entrat al convent de Frares Menors i Abadia no ha estat localitzat.**Berenguer Ade, escrivà de la cort de Girona, de manament de Guillem Sunyer, jutge.*

IA-93

339 × 360

*Al dors, en lletra coetània: "Petrus II". De lezda de Cadaqués. Sentència de la leuda de Cadaquers". En xifres posteriors: "1281".**Mateu de Godencs en algunes parts del document és anomenat Marc.*

96**1281, octubre, 18. Barcelona.**

Pere II confereix a les cartes, sentències, actes, atestacions i altres documents confeccionats per Dalmau de Mansulià, mentre sigui escrivà de Ramon de Toilà, la mateixa categoria de document públic que tenen els realitzats per un escrivà públic o notari.

Trasllat de Nicolau de Samares, notari públic de Barcelona, de 1282, octubre, 9.

IA-94

148 × 200

97**1282, març, 11. Besiers.**

Acta notarial en la qual Ramon Alemany, mercader de Barcelona, cònsol dels mercaders de terres del rei d'Aragó i dels mercaders originaris d'aquestes mateixes terres habitants, estadants o transeünts a Montpeller, compareix, en nom propi i de tots els mercaders, a la cort reial de Besiers davant de Felip de Monts, cavaller, senescal de Carcassona i de Besiers. Li demana i proposa que retorni les penyores i mercaderies segrestades als mercaders de Sant Antoní, de Montpeller, dels territoris del rei d'Aragó i del regne de Mallorca, per no haver abonat la lleuda anomenada de Besiers, que aquests no siguin molestats fins al 10 d'abril mentre tracten tots dos sobre el futur d'aquesta lleuda, comprometent-se, després d'aquest període, si no arriben a un acord, a pagar-la obligant-hi els seus béns i presentant fidors. Segueix la lletra de confirmació del rei Pere del nomenament d'Alemany com a cònsol de catalans i dels altres mercaders dels seus dominis a Montpeller (1281, agost, 4. Lleida), la de la lectura del veguer de Barcelona al Consell de Cent de la lletra de confirmació per part del rei Pere (1281, agost, 17) i de les dues prèvies a la seva elecció pels prohoms de Barcelona (1281, abril, 15), amb l'expressió de competències pel període d'un any a partir del 3 de maig, el salari i les atribucions del cònsol, fent especial menció de les derivades de lleudes i marques.

Joan Mercer, notari públic i notari de la cort de Besiers.

Trasllat coetani sense data autoritzat pel mateix Joan Mercer.

IA-95

820 × 568

Aquest document ha estat traslladat a un mateix pergami, juntament amb altres tres documents que recullen tot el procés de la compravenda de la lleuda de mar de Besiers. Vegeu els documents núm. **98, 99 i 101**.

98

1282, abril, 10. Besiers.

Acta notarial en la qual Felip de Monts, cavaller del rei de França i senescal de Carcassona i de Besiers, i mestre Guillem Bonmacip, advocat i representant reial, d'una banda, i Ramon Alemany, cònsol de catalans i dels mercaders oriünds de les terres del rei d'Aragó residents a Montpeller, Narbona i Sant Antoní, de l'altra, pacten, amb certes condicions, i amb el requisit de la seva posterior aprovació pel rei i el Parlament, l'eliminació de la lleuda de mar de Besiers a canvi del pagament de 1000 lliures torneses i de les despeses derivades de la signatura d'aquest conveni, això és, 120 lliures torneses. El pacte es realitza amb la intervenció de Pere Ramon, jutge major del citat senescal.

Joan Mercer, notari públic i notari de la cort de Besiers.

Trasllat coetani sense data autoritzat pel mateix Joan Mercer.

1A-95

820 x 568

Aquest document ha estat traslladat a un mateix pergami, juntament amb altres tres documents que recullen tot el procés de la compravenda de la lleuda de mar de Besiers. Vegeu els documents núm. **97, 99 i 101**.

99

1282, setembre, 6. Besiers.

Acta notarial en la qual Felip de Monts, cavaller, senescal de Carcassona i de Besiers, demana l'assessorament d'oficials reials fidels al rei, advocats, jurats reials i ciutadans de Besiers que han estat perceptors d'aquesta lleuda, els quals li aconsellen la supressió de la lleuda de mar de Besiers mitjançant el cobrament de 1000 lliures torneses. Efectua les investigacions arran les dues ordres de Felip III, rei de França, una en la qual mana a l'esmentat Monts que indagui sobre la conveniència d'alienar la lleuda de Besiers per les 1000 lliures torneses ofertes pels mercaders i, si creu que ho ha de fer, ho trameti directament al Parlament (1282, juny, 30. París), i l'altra en la qual ordena la cessació de la percepció d'aquesta lleuda (1282, juny. París).

Joan Mercer, notari públic i notari de la cort de Besiers.

Trasllat coetani sense data autoritzat pel mateix Joan Mercer.

IA-95

820 × 568

Aquest document ha estat traslladat a un mateix pergamí, juntament amb altres tres documents que recullen tot el procés de la compravenda de la lleuda de mar de Besiers. Vegeu els documents núm. 97, 98 i 101.

100

1282, octubre, 21. Barcelona.

L'infant Alfons, primogènit i vicegerent del rei d'Aragó, mana als oficials reials que no posin cap impediment als homes de l'abat de Sant Feliu de Guíxols, eclesiàstics, cavallers, religiosos i els altres homes, en l'entrada i sortida de mercaderies de la citada vila, excepció feta de les mercaderies prohibides. Així mateix, ordena, fins que no es mani el contrari, que el rei pugui mantenir un delegat que vigili el compliment de la interdicció d'extraure mercaderies prohibides de l'esmentada vila de Sant Feliu.

Trasllat de Bartomeu Hispà, notari públic de Sant Feliu de Guíxols, de 1282, desembre, 27.

IA-96

124 × 216

Al dors, en lletra coetània: "De Sant Feliu de Guíxols". En xifres posteriors: "1282".

101

1282, novembre, 9. Carcassona.

Pere de Sant Dionís, receptor de les rendes del rei de França a la senescalia de Carcassona i Besiers, en presència d'Aucell "Jorris", lloctinent de Felip de Monts, cavaller, senescal de Carcassona i Besiers, reconeix haver rebut 1000 lliures torneses de Ramon Alemany, mercader de Barcelona i cònsol dels mercaders de les terres del rei d'Aragó habitants a Montpeller, preu de la compra de la lleuda de mar de Besiers, que els mercaders de Catalunya, tot el regne de Mallorca, Montpeller, Narbona, Sant Antoní i tots els mercaders han fet a Felip, rei de França. La lleuda s'abonava als graus de Serinyà, Agde i Llates, prop de Montpeller. Segueixen l'ordre de Felip III respecte de la cessació de la percepció d'aquesta lleu-

da (1282, juny. París), i el nomenament de dit Aucell com a lloctinent del citat Monts (1282, octubre, 16. Carcassona).

Joan Mercer, notari públic i notari de la cort de Besiers.

Trasllat coetani sense data autoritzat pel mateix Joan Mercer.

IA-95

820 × 568

Aquest document ha estat traslladat a un mateix pergami, juntament amb altres tres documents que recullen tot el procés de la compravenda de la lleuda de mar de Besiers. Vegeu els documents núm. 97-99.

102

1283, desembre, 21. Barcelona.

Pere II, a petició de tots els estaments de Catalunya assistents a la cort general, confirma als catalans els privilegis atorgats en corts anteriors pels seus avantpassats afegint-hi la normativa sobre la forma de jurament del veguer i el sagrament dels jueus. Segueixen la transcripció literal de les quinze constitucions que no es refereixen a pau i treva de les corts de Barcelona de Jaume I (1228, desembre, 22), tots els estatuts de les de Girona del mateix sobirà sobre les usures i relacions contractuals entre els jueus i cristians (1241, febrer, 25), els apartats sobre la forma de jurament dels jueus (1242, febrer, 20. Girona), també de Jaume I, les constitucions de Cervera de Pere I (1202), la totalitat de les relatives a pau i treva de Barcelona de Jaume I (1228, desembre, 21) i les quatre primeres constitucions de Tarragona (1235, març, 17) del mateix sobirà. A continuació, consta la forma de jurament del veguer que anuncia al principi del document.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

IA-97

824 × 700

Al dors, en lletra coetània: "De curia Barchinone domini regis Petri II'. Rex Petrus II'. Barchinona". En xifres posteriors: "123".

Segell pendent de plom.

102. Anvers del segell de plom de Pere II de Catalunya-Aragó, el qual penja d'un pergami que correspon a una acta de les sessions de les corts de Barcelona celebrada el 21 de desembre de 1283, que garanteix l'autenticitat del document.

Revers del mateix segell. Són interessants la llegenda, ja que és l'única vegada que la trobem, i la iconografia de l'escut dividit en quatre quaters amb un cap de sarraí a cada quarter, que, segons Pere el Cerimoniós a les seves Ordinacions, són les armes d'Aragó. (SAGARRA, I, pàg. 207, núm. 32, lám. XVIII)

I03

1283, desembre, 21. Barcelona.

Vegeu el document núm. I02.

Pere de Santcliment, escriptor reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 19.

IA-98

864 × 681

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Petri super usuris et juramento super plagis per judeos prestando et super forma sacramenti vicariorum. Et fuit actum Terrachone, XVIº kalendas aprilis, anno Domini millesimo CCº. XXX. IIIIº".

La nota dorsal no es correspon amb la data document, sino amb la d'alguns capítols de les corts de Tarragona de 1235 confirmats per Pere II.

I04

1283, desembre, 21. Barcelona.

Vegeu el document núm. I02.

IA-99

768 × 637

Al dors, en lletra coetània: "De curia Barchinone domini regis Petri II'. Petrus II'. IIIª".

Document inacabat. Preparat per posar-hi un segell.

I05

1283, desembre, 21. Barcelona.

Vegeu el document núm. I02.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

Trasllat sense data.

IA-I00

862 × 728

Al dors, en lletra coetània: "Petrus II". En xifres posteriors: "1283".

Hi manca la lletra capital inicial.

106

1283, desembre, 26. Barcelona.

Actes de les corts de catalans de Barcelona. Els pactes d'aquesta cort es desenvolupen al llarg de 57 capítols. Destaquen els capítols en què confirma els privilegis atorgats anteriorment; els terminis donats sobre la justificació dels llocs que han d'abonar el dret de bovatge, capítol que serà invocat amb freqüència posteriorment; la ratificació de no cobrar el monedatge ni la quinta; la resolució dels plets relatius a catalans o del comtat de Barcelona i de les apel·lacions corresponents, si escau, es portaran a terme sempre a Catalunya; qualsevol constitució o estatut s'haurà de fer amb el consentiment dels estaments representats a les corts; el control de la conducta i responsabilitat dels funcionaris reials; el compromís de convocar corts anualment; no alienar les corts de la batllia i de la vegueria, i que en els documents i segells consti sempre el títol de comte de Barcelona. Tots els pactes són confirmats per l'infant Alfons.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

IA-I01

720 × 603

Al dors, en lletra coetània: "Concessio et approbacio domini regis Petri, Aragonum et Sicilie regis, omnium libertatum, franquitatum, consuetudinum, bonorum usum ac privilegiorum omnibus tribus brachiis [Cathalonie] indultorum per predecessores suos [in curia per ipsum] dominum regem celebrata in civitate Barchinone. Petrus secundus. Curia Barchinone domini regis Petri II'. Privilegium factum per dominum regem, factum in curia generali Barchinone". En xifres posteriors: "1283".

Regular. Fragments amb la lletra força esborrada.

Hi manca el segell.

Cortes, I, doc. XXII, pàg. 140-153.

I07

1283, desembre, 26. Barcelona.

Vegeu el document núm. I06.

Pere de Santcliment, escriptor reial.

IA-I02

830 × 629

Al dors, en lletra coetània: "Curia Barchinone domini regis Petri II'. Petrus II". Hi ha altres notes dorsals il·legibles.

Hi manquen el segell i la lletra capital inicial.

Cortes, I, doc. XXII, pàg. 140-153.

I08

1283, desembre, 26. Barcelona.

Vegeu el document núm. I06.

Pere de Santcliment, escriptor reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-I03

810 × 714

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte curie generalis celebrate per dominum regem Petrum [in civitate Barchinone, .VIIº.] kalendas januarii, anno Domini Mº.CCº.LXXXº. tercio +".

Cortes, I, doc. XXII, pàg. 140-153.

I09

1284, gener, 11. Barcelona.

Pere II i l'infant Alfons confirmen els usos, costums i privilegis de la ciutat de Barcelona, compilats amb el

títol de "Recognoverunt proceres" i mana als seus oficials que els observin i els facin observar. Comprèn 116 ítems que afecten el regiment i govern de la ciutat, les competències dels seus governants, el proveïment, els oficials reials amb jurisdicció a la ciutat, això és el veguer i el batlle i les seves competències per tal com les limita, als lligams de la societat que conforma la ciutat de Barcelona, ja siguin cristians, jueus o sarraïns, a les relacions econòmiques dels seus ciutadans, als privilegis dels ciutadans de Barcelona, a l'urbanisme de la ciutat, a les imposicions reials i a la llibertat de moviments dels ciutadans i les seves mercaderies tant per terra com per mar. Així mateix, entre altres coses, eximeix la ciutat del pagament del bovatge i els forasters poden obtenir la ciutadania de Barcelona si hi resideixen un any i un dia.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

Trasllat sense data.

1A-104

736 × 656

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Recognoverunt proceres. Regis Petri. 1283". En xifres posteriors: "1283".

Hi manca la caplletra.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 22, pàg.8-17. Original.

110

1284, gener, 11. Barcelona.

Pere II, a petició dels prohoms i la universitat de Barcelona, confirma perpètuament a tots els ciutadans i habitants d'aquesta ciutat els privilegis atorgats per ell mateix o els seus avantpassats a la ciutat i universitat de Barcelona. Realitza aquesta confirmació mentre es trobava a Barcelona per celebrar-hi la cort general dels catalans.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11. Barcelona.

1A-105

604 × 612

Al dors, en lletra coetània: "Translat autèntich de la confirmació dels privilegis e libertats de la ciutat de Barcelona feta per lo senyor rey en Pere (...). Barcelona". La darrera línia del paràgraf és il·legible.

Aquest document està escrit en el mateix pergami que el document núm. 116.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 22, pàg. 8. Original. Es tracta de la confirmació d'un extracte del "Recognoverunt proceres".

III

1284, gener, I l. Barcelona.

Pere II, a petició dels prohoms i la universitat de Barcelona, confirma perpètuament a tots els ciutadans i habitants d'aquesta ciutat els privilegis atorgats per ell mateix o els seus avantpassats a la ciutat i universitat de Barcelona. Realitza aquesta confirmació mentre es trobava a Barcelona per celebrar-hi la cort general dels catalans.

Trasllat d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona, de 1289, juliol, 5.

1A-106

244 x 344

Al dors, en lletra coetània: "Translat d'un privelitgy que·l rey en Pere fed a la siutat de Barcelona. Del Recognoverunt proceres". En xifres posteriors: "1283".

Editat per CAPMANY, doc. 33, pàg. 50.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 22, pàg. 8. Original. És el primer paràgraf del privilegi "Recognoverunt proceres".

III 2

1284, gener, I l. Barcelona.

Pere II, a petició dels prohoms i la universitat de Barcelona, confirma perpètuament a tots els ciutadans i habitants d'aquesta ciutat els privilegis atorgats per ell mateix o els seus avantpassats a la ciutat i universitat de Barcelona. Realitza aquesta confirmació mentre es trobava a Barcelona per celebrar-hi la cort general dels catalans. Concedeix el capítol relatiu a les lleudes, tant per mar com per terra, o de naus, llenys o barques venint d'Ultramar ("Pèlec") o d'Hispania o que es dirigeixin o descarreguin a Salou, Tarragona o Tortosa, que s'observin com era costum des d'antic. Així mateix, mana la revocació i el cessament de les de noves lleudes introduïdes a Barcelona, Cervera, Palamós, Vinaixa, Lluçà, Montblanc, Tamarit, Tortosa i altres llocs.

Pere de Santcliment, escrivà reial.

Trasllat d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona, de 1290, febrer, 23.

IA-I07

238 × 269

Editat per CAPMANY, doc. 33, pàg. 50, cap. LXXXI.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 22, pàg. 13. Original. És un capítol del privilegi "Recognoverunt proceres".

113

1284, gener, 11. Barcelona.

Pere II confirma a la ciutat de Barcelona diversos privilegis. Concedeix que cap lleuder no empenyori cap ciutadà de Barcelona per lleudes fallides o impagades, excepte a aquell [ciutadà] que estigui obligat a abonar-les, mentre dit lleuder no haurà esbrinat en quina cort el deutor d'una determinada lleuda ha de respondre de la fadiga de dret.

Trasllat de Guillem de Vilardebò, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, de 1383, novembre, 28.

IA-I08

336 × 476

Al dors, en lletra coetània: "De las leudes".

Dolent. Taques.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 22, pàg. 15. Original. És un capítol del privilegi "Recognoverunt proceres".

114

1284, febrer, 10. Barcelona.

Pere II mana als veguers, batlles, corts, justícies, salmedines, jurats, lleuders, peatgers i altres oficials reials que observin i facin observar als prohoms i la universitat de Barcelona els privilegis i les franquícies atorgats per ell mateix i els seus avantpassats a l'esmentada universitat, explícitament en allò referent a les lleudes i els peatges, tal com els hi havia atorgat el rei Jaume I. Segueix el privilegi de Jaume I (1232, abril, 12. Barcelona).

Trasllat de Romeu Ferrer; notari i escrivà de la cort de [del veguer] de Barcelona, de 1284, febrer; 26.

IA-109

286 x 342

A la part inferior dreta: "Probatum. V kalendas marcii, die veneris, fiat per Bernardum de Riaria ponantur testibus Bernardo de Verdagerio et (...) Caxer".

Al dors, en xifres i lletra coetànies: "1232". Segueix una frase il·legible.

115

1284, febrer, 10. Barcelona.

Vegeu el document núm. 114.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-110

396 x 603

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Petri confirmationis privilegii lezdarum, pedagiorum ac aliorum. Et fuit datum Barchinone, .IIII°. idus februarii, anno Domini .M^o.CC^o.LXXX°.tercio".

116

1284, febrer, 10. Barcelona.

Vegeu el document núm. 114.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11. Barcelona.

IA-105

604 x 612

Al dors, en lletra coetània: "Translat autèntich de la confirmació dels privilegis e libertats de la ciutat de Barcelona feta per lo senyor rey en Pere (...). Barcelona".

La darrera línia del paràgraf és il·legible.

Aquest document està escrit en el mateix pergami que el document núm. I 10.

I 17

I284, febrer, 29.

Acta notarial en la qual Miquel de Palou, canonge i oficial de Barcelona, en nom del bisbe i de la Seu de l'esmentada ciutat, exposa a Bernat de Riera, vicegerent de Bernat de Peratallada, veguer de Barcelona, que, d'un temps ençà, els venedors de blat i d'oli refusen donar-los les porcions que acostumaven a lliurar-los de les vendes d'aquests productes que realitzaven en dita ciutat; els carnisers, les llengües de bou dels animals que mataven per vendre i els pescadors, per delme, la quinzena part del peix capturat o del preu obtingut per la seva venda. Per això, li demana que defensi el bisbe i l'església de Barcelona en la percepció dels fruits d'aquests productes.

Romeu Ferrer; notari i escrivà de la cort [del veguer] de Barcelona.

IA-III

179 × 278

Al dors, en lletra coetània: "Aprés de la primera del bisbe". En xifres posteriors: "1283".

Partit per ABC.

I 18

I284, febrer, 29.

Acta notarial en la qual Bernat de Riera, vicegerent a la vegueria de Barcelona de Bernat de Peratallada, veguer de Barcelona i Girona, a petició de Miquel de Palou, canonge i oficial de Barcelona, procurador del bisbe i de la catedral de Barcelona, es compromet a resoldre en justícia les reclamacions del citat canonge respecte als fruits que els venedors de blat, oli, carn i peix acostumaven a abonar al bisbe i pabordes de Barcelona i que darrerament es neguen a donar.

Romeu Ferrer; notari i escrivà de la cort [del veguer] de Barcelona.

IA-112

204 × 257

Al dors, en lletra coetània: "La primera del bisbe. Petrus II". En xifres posteriors: "1283".

Partit per ABC.

119

1284, novembre, 30.

Acta notarial del protest que els consellers de Barcelona del present any, en nom propi i de la universitat d'aquesta ciutat, porten a terme davant Jaume de Bianya, jurisperit i canonge d'Urgell, sobre les inquisicions que sembla que havia fet damunt el bovatge respecte a la ciutat de Barcelona, atès que els ciutadans de Barcelona mai no l'havien pagat i el rei havia fet constar explícitament aquesta exempció en un capítol de la cort celebrada a Barcelona el 1283, el qual li mostren materialment.

Romeu Ferrer, notari públic de Barcelona.

1A-113

271 × 271

Al dors, en lletra coetània: "Rex Petrus II'. Protest a'n Jacme Bianya (...) sobre'l fet del bovatge". En xifres posteriors: "1284".

Regular. Hi ha forats que afecten l'escriptura.

Partit per ABC.

120

1284, desembre, 5.

Ramon, porter del rei Pere II, reconeix haver rebut d'Antic Tició, Guillem de Marina, Pere Nadal, Arnau Dusai, Bernat Coscoi, Arnau de Soler i Berenguer Arluví, consellers de Barcelona del present any, la quantitat de 20000 sous, part dels 100000 sous que la universitat de la ciutat de Barcelona havia promès atorgar de subsidi a l'esmentat rei. Aquesta quantitat es va pagar mitjançant el préstec de 16000 sous que van fer alguns homes de Barcelona i els restants 4000 sous els citats consellers els van manllevar a Pere de Sitjar, ciutadà de Barcelona. Pere de Santcliment, per manament reial, havia rebut 60000 sous i li havia abonat 40000 sous pels esmentats consellers.

Jaume Carnisser, notari públic de Barcelona.

IA-114

192 × 278

121

1285, juny, 27. Barcelona.

Pere II estatueix i ordena perpètuament que en les vendes i alineacions d'honors a la ciutat de Barcelona i al seu hort i vinyet, tant si són de domini reial com si no, a partir d'ara els venedors només hauran de pagar en concepte de lluïisme la dècima part del preu o entrada. Així mateix, mana als oficials reials que observin i facin observar aquest estatut i als notaris de Barcelona que en els contractes nous d'aquests honors no hi figuri cap condició que pugui causar algun perjudici al citat estatut. L'infant Alfons ratifica l'ordre del seu pare.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona, de 1306, maig, 16.

IA-115

298 × 388

Al dors, en lletra coetània: "Primo virido, foleo CCXLVIII. + Petrus II'. De decima parte laudimii. Statutum regis Petri super decima". Segueix un paràgraf de quatre línies il·legible.

Regular: Taques que afecten l'escriptura.

Editat per BASSEGODA, pàg. 23-24.

122

1285, juny, 27. Barcelona.

Pere II reconeix que, a la seva insistent petició, els consellers, prohoms i universitat de Barcelona han consentit l'encunyació de moneda d'argent [croats], especifica que aquesta moneda s'encunyarà sempre a la citada ciutat i en determina el tipus, la talla i la llei. Així mateix, atorga als prohoms barcelonins la facultat d'elegir d'entre ells dos custodis o guardes de l'encunyació d'aquesta moneda. A continuació, segueixen una sèrie d'estatuts sobre aquest assumpte, que en conjunt constitueixen el decret de creació de la moneda d'argent de Barcelona. L'infant Alfons confirma els pactes que el seu avi Jaume I i el seu

pare Pere II han fet amb la ciutat de Barcelona respecte a la moneda de tern i a la moneda d'argent, respectivament.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Gabriel Canyelles, notari públic de Barcelona i escrivà del Consell [de Cent] de dita ciutat, de 1442, juliol, 19.

IA-116

351 × 595

Al dors, en lletra coetània: "Carta ab la qual lo senyor rey en Pere, rey d'Aragó e de Sicília hac consentiment dels consellers de Barcelona de batre en la seca de Barcelona diners de argent de ley de XI diners e malla cascún diner e féu diverses prometences als dits consellers". En xifres posteriors: "1285".

Editat per SALAT, doc. XVI, pàg. 16-17.

Editat per CAPMANY, doc. 39, pàg. 60-62.

Editat per BOTET, doc. XII, pàg. 267-269. La data que encapçala el document està equivocada.

123

1286, febrer, 18. Palerm.

Jaume I de Sicília, en atenció als serveis que els catalans han prestat al seu pare el rei Pere, els que li donen i els que poden efectuar al seu germà Alfons, rei d'Aragó, atorga als catalans el privilegi de poder treure lliurement dels ports de l'illa de Sicília on està permès, amb llicència del rei o dels mestres portolans del regne de Sicília, per portar-los a Catalunya, tot el blat i la civada necessaris per al sosteniment dels seus habitants. Els fa una rebaixa de 3 tarins en els drets de duana per l'extracció de cada salma de blat i d'1 tarí 10 grans per cada salma de civada.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, novembre, 15.

IA-117

350 × 587

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini Jacobi, regis Sicilie, ducatus Appulie et principatus Capue, super franquitate exiture grani de dictis regnis per eum cathalanis concessa. Et fuit datum Panormi, anno Domini M^o.CC^o.LXXX°. quinto, mense februarii, .XVIII°. eiusdem, .XIII° indiccionis, regni eiusdem domini regis anno primo".

I24**I286, febrer, 22. Palerm.**

Jaume I de Sicília, en atenció als serveis que els catalans han prestat als seus pares i els que li fan i li poden fer en el futur, els concedeix el privilegi de nomenar un cònsol en cadascun dels llocs del regne de Sicília on viuen catalans, el qual tindrà competència en les causes de jurisdicció civil que es plantegin entre ells. Al mateix temps, atorga a aquells catalans residents a Catalunya que puguin patir naufragi en l'esmentat regne la prerrogativa de recuperar els vaixells, les mercaderies, els diners i tots els béns tant en els tres dies següents al naufragi com després. Segons el costum, allò que es podia recobrar el tres primers dies s'ho quedava el patró i allò que es recuperava després anava a parar al fisc reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, novembre, 15.

1A-118

421 × 530

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini Jacobi, regis Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue, de habendis consulibus in partibus Sicilie. Et fuit datum Panormi, anno Domini M^o.CC^o.LXXX°. quinto, mense februarii, vicesimo secundo eiusdem, quatedecime indicionis, regni eiusdem domini regis anno primo". En xifres posteriors: "1285".

Editat per CAPMANY, doc. 40, pàg. 62-63.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 24, pàg. 17. Original.

I25**I286, març, 28. Barcelona.**

Alfons II confirma perpètuament als consellers, prohoms i ciutadans de Barcelona els privilegis atorgats pels seus avantpassats, excepte en els capítols relatius al cinquantè per lluíisme, després reduït al desè i en el dels escrivans de les escrivanies del veguer i del batlle de Barcelona: els escrivans regents d'aquestes escrivanies personalment no poden ser advocats o procuradors en les causes en què intervinguin a les corts dels oficials ja esmentats. Així mateix, els atorga el privilegi de nomenar síndics o procuradors per a la conservació i defensa dels seus privilegis i llibertats.

Pere Marquès, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-119

390 × 647

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi confirmacionis privilegiorum, libertatum et franquitarum civitatis Barchinone. Et fuit datum Barchinone, X kalendas aprilis, anno Domini .M°.CC°.LXXX.VI°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 26, pàg. 17. Original.

126

1286, març, 28. Barcelona.

Vegeu el document núm. 125.

Pere Marquès, notari reial.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11.

1A-120

640 × 600

Al dors, en lletra coetània: "Translat autèntich de la confirmació dels privilegis e libertats de Barcelona del senyor rey Alfons". En xifres posteriors: "1286".

Aquest document es troba en el mateix pergami que el document núm. 129.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 26, pàg. 17. Original.

127

1286, març, 29. Barcelona.

Alfons II mana als veguers, batlles, corts, justícies, salmedines, jurats, lleuders peatgers i a tots els altres oficials de la ciutat i regne de València i de tots els altres llocs dels seus dominis que observin i facin observar les franquícies i els privilegis atorgats per ell mateix i els seus avantpassats als prohoms, la universitat i els ciutadans de Barcelona, tant en allò relatiu a lleudes i peatges com en totes les altres franquícies, tal com els havia concedit el rei Jaume I. Segueix el privilegi de Jaume I (1232, abril, 12. Barcelona).

Trasllat d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona, de 1290, gener, 30.

1A-121

291 × 323

Al dors, en lletra coetània: "Translats de franquesses".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 25, pàg. 17. Trasllat de 1414. La data no coincideix. En el trasllat d'Esteve de Puig diu "IIII kalendas aprilis".

128

1286, març, 29. Barcelona.

Vegeu el document núm. 127.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-122

460 × 582

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi confirmacionis franquitatis et inmunitatis civium Barchinone. Et fuit datum Barchinone, .IIII°. kalendas aprilis, anno Domini millesimo .CC.LXXX.VI°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 25, pàg. 17. Trasllat de 1414.

129

1286, març, 29. Barcelona.

Vegeu el document núm. 127.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11.

1A-120

640 × 600

Al dors, en lletra coetània: "Translat autèntich de la confirmació dels privilegis e libertats de Barcelona del senyor rey Alfons". En xifres posteriors: "1286".

Aquest document es troba en el mateix pergami que el document núm. **126**.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 25, pàg. 17. Trasllat de 1414.

130

1286, març, 29. Barcelona.

Alfons II confirma als consellers i tots els ciutadans de Barcelona la moneda de tern de Barcelona que va fer encunyar el seu avi Jaume I i la circulació que li va adjudicar. Així mateix, ratifica la moneda d'argent [croats] que encunyà per primera vegada el seu pare Pere II, confirmant-ne el curs i valor: un croat equival a dotze diners de tern. Igualment, ratifica tots els pactes, les promeses, les condicions i les obligacions que els reis Jaume I i Pere II van portar a terme en aquest assumpte. Es compromet a respectar-les i n'ordena l'observança als oficials reials.

Pere Marquès, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-123

371 × 650

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi confirmationis privilegiorum monete que cuditur in Barchinona. Et fuit datum Barchinone, .IIII°. kalendas aprilis, anno Domini M^o.CC^o.LXXX°.VI°".

Editat per SALAT, doc. XVIII, pàg. 17-18.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 30, pàg. 18-19. Original.

131

1286, març, 29. Barcelona.

Alfons II, assabentat que en certs llocs de Catalunya, amb el pretext de naufragi o troballa, alguns prenen per la força els béns salvats de naus, barques i llenys que han estat en perill [de naufragar], mana als veguers, batlles, oficials reials i súbdits de tot Catalunya que prohibeixin i observin que ningú pugui apropiar-se cap objecte o mercaderia amb aquesta excusa, ja que va contra tot dret i justícia.

Pere Marquès, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-124

300 x 527

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi quod non recipiatur aliquid pro naufragio in Cathalonia. Et fuit datum Barchinone, .IIII°. kalendas aprilis, anno Domini M^o.CC^o.LXXX°.VI° +".

Editat per CAPMANY, doc. 41, pàg. 64.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 29, pàg. 18. Original.

132

1286, octubre, 1.

Ferrer Gerald, Guillem de Puig i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona, juntament amb Bonanat Barraler, Jaume Basset i Pere Mascarell, talladors de la quèstia del 1286, reconeixen deure a Bonjuha de Belcaire, jueu de la mateixa ciutat, la quantitat de 75 lliures a causa d'un préstec, les quals esmerçaran en benefici de la universitat de la citada ciutat. Li retornaran en diners menuts de Barcelona en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

1A-125

173 x 226

Al dors, en lletra coetània, escriptura en caràcters hebreus.

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 7, pàg. 286.

133

1286, octubre, 1.

Ferrer Gerald, Guillem de Puig i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona, juntament amb Bonanat Barraler, Jaume Basset i Pere Mascarell, talladors de la quèstia del 1286, reconeixen deure a

Astruc Cap, jueu de Granollers, la quantitat de 75 lliures a causa d'un préstec, les quals esmerçaran en benefici de la universitat de Barcelona. Es comprometen a retornar-les en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes, especificant que ho faran en diners menuts de Barcelona. Obliguen els seus béns en garantia de devolució.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

IA-126

157 x 211

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de jueus (...) LXXV lliures. Paga-s'en en Jacme Basset (...)". En xifres i lletra posteriors: "1286. Ápoca del Consejo por préstamos de judios".

Esriptura en caràcters hebreus.

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 8, pàg. 287.

134

1286, novembre, 20.

Ramon de Caldes, Guillem de Puig i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona del present any, reconeixen deure a Bondia Zarch, jueu de la mateixa ciutat, la quantitat de 65 lliures a causa d'un préstec, les quals esmerçaran en benefici de la ciutat. Es comprometen a retornar-les en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució i presenten fiadors: Guillem de Montjuïc, Bonanat Barraler i Pere Mascarell.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

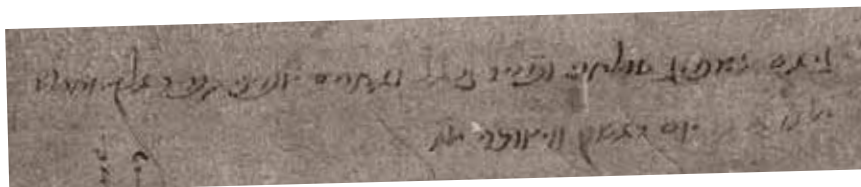
IA-127

160 x 208

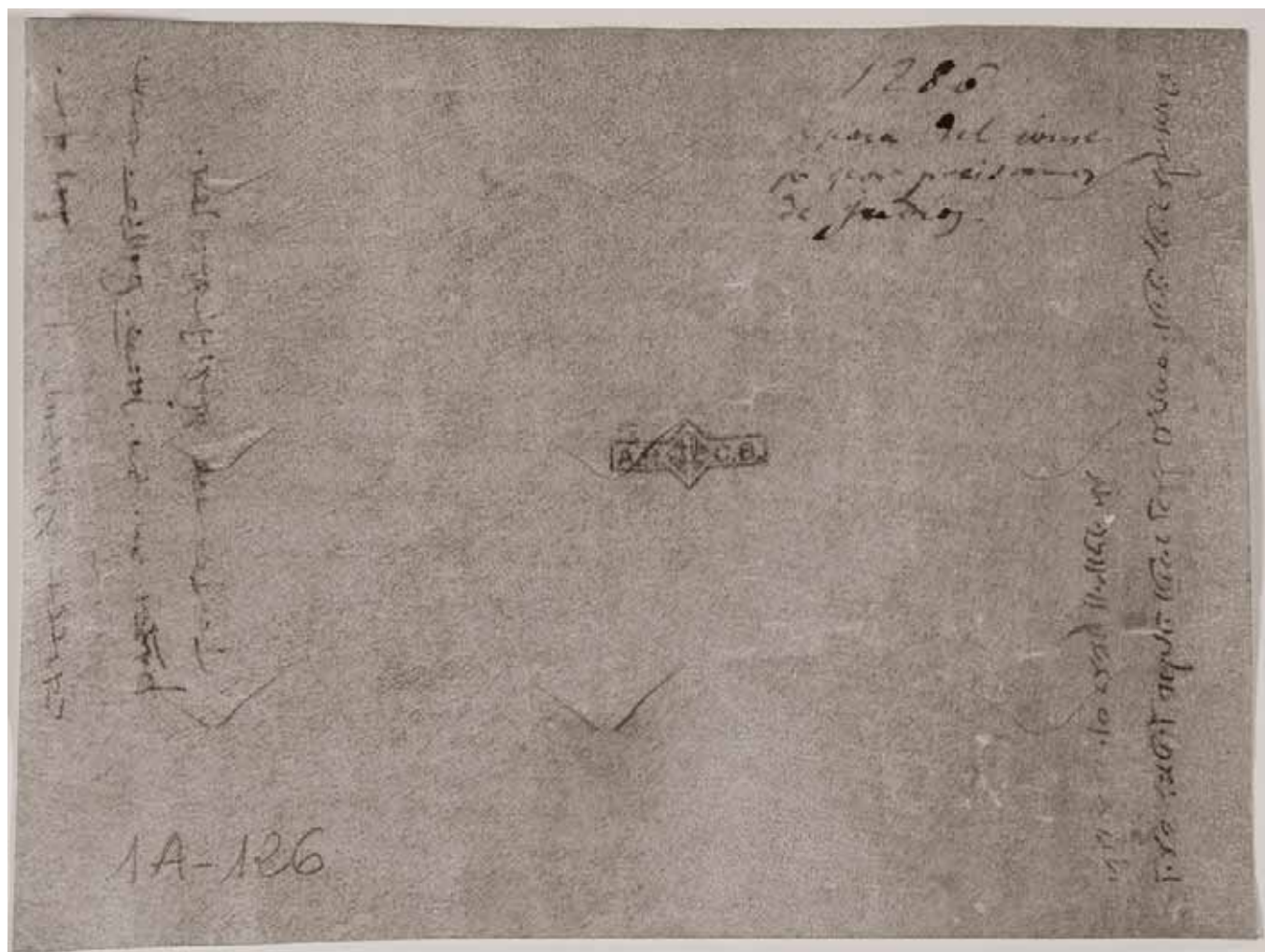
Al dors, en lletra coetània: "Bondia Zarch". En xifres i lletra posteriors: "1286. Debitorios a Bondia Zarch, judío, y a otros idem".

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 9, pàg. 287-288.

133. Dors del document anterior, on apareix escriptura en caràcters hebreus. Hom pot observar que el document està estisorat, en senyal de la cancel·lació del deute per part dels consellers barcelonins.

135**1287, març, 5.**

Ferrer Gerald, Ramon de Caldes, Guillem de Puig i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona, juntament amb Guillem de Montjuïc, Jaume Basset, Bonanat Barraler i Pere Mascarell, talladors de la quèstia de Barcelona del present any, reconeixen deure a Salomó de Belcaire i al seu fill Bonjuha de Belcaire, ambdós jueus de la mateixa ciutat, la quantitat de 1200 sous a causa d'un préstec, els quals es comprometen a retornar en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

1A-128

160 × 232

Al dors, en lletra coetània, escriptura en caràcters hebreus. En xifres posteriors: "1286".

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQÜÉS i ROVIRA, doc. 6, pàg. 285-286.

136**1287, juny, 20. Ossa.**

Alfons II, en compliment de l'ordinació feta sobre la cisa, atorga als consellers i prohoms de Barcelona que puguin elegir un del dos prohoms que controlin les entrades i sortides de mercaderies. Per la seva part nomena Pere de Santcliment.

Bertran d'Om.

Trasllat de Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer de Barcelona, de 1287, octubre, 22.

1A-129

153 × 234

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II. Jurisdiccioni nostre ad (...) vel de terris".

Dolent.

I37**I287, juny, 20. Osa.**

Alfons II mana a Arnau Roger, comte de Pallars i procurador reial a Catalunya, als oficials reials i als seus súbdits que observin l'ordinació sobre el control del moviment de mercaderies susceptibles de no ser exportades ni importades a causa de la cisa, tal com ho exigia Jaume I als mercaders que transportaven mercaderies als seus dominis. Pere de Santcliment ha estat nomenat per ell custodi del moviment d'aquestes mercaderies i amb la persona que elegeixin els prohoms de Barcelona exerciran conjuntament aquest control, de manera que tots dos procedeixin contra tots aquells que no observin aquesta ordinació.

Trasllat de Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer de Barcelona, de I287, octubre, 22.

IA-I30

162 x 276

Al dors, en xifres posteriors: "I287".

I38**I287, juny, 26.**

Tomàs Grony, Pere de Malla, Berenguer de Bonastre, Guillemó Llull i Berengueró de Cases, consellers de la ciutat de Barcelona, reconeixen deure a Issac Vives, jueu de la mateixa ciutat, la quantitat de 200 lliures a causa d'un préstec, que esmerçaran en l'expedició armada que actualment prepara la ciutat. Es comprometen a retornar-les en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns i els de la universitat de Barcelona en garantia de devolució i presenten fiadors.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona.

IA-I31

221 x 265

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Llull. I287".

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. I0, pàg. 288.

I39**I287, juny, 27.**

Els paers i prohoms de Cervera s'adrecen als consellers i prohoms de Barcelona respecte al pagament d'una cisa. Hi intervenen Simó de Vic, ciutadà de Barcelona, i Guillem d'Arters, porter reial, Pere d'Agramuntell, sotsveguer de Cervera, i Ponç de Fustigueres?, batlle també de Cervera. Se cita el comte de Pallars, procurador reial a Catalunya, Berenguer de Conques, batlle de Barcelona, i Ramon Codina. S'esmenta la quantitat de 4000 sous de Barcelona.

Ramon de (...), notari de Cervera?

IA-I32

554 × 290

Al dors, en lletra coetània: "D. Alfonsus II".

Dolent. Taques. Moltes parts completament il·legibles.

Partit per ABC.

I40**I287, juliol, 7.**

Tomàs Grony, Pere de Malla, Berenguer de Bonastre, Guillemó Llull i Berengueró de Cases, consellers de la ciutat de Barcelona, reconeixen deure a Bonafós Vidal, Escapat Malet i Astruc Gracià, jueus de la mateixa ciutat, la quantitat de 100 lliures que esmerçaran en l'expedició armada que actualment prepara la ciutat. Es comprometen a retornar-les en el termini de sis mesos amb l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes, i obliguen els seus béns i els de la universitat de Barcelona en garantia de devolució.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona.

IA-I33

195 × 245

Al dors, en lletra i xifres posteriors: "Llull. I287".

Estisorat en senyal de cancel·lació.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. I I, pàg. 288-289.

141**1288, març, 10. Barcelona.**

Alfons II reconeix que, a petició del seu pare i d'ell mateix, els consellers de Barcelona han imposat una cisa per a la construcció de les muralles de la ciutat. Aquesta cisa s'estendrà també a la resta de llocs reials i als de l'església de Catalunya durant un període de tres anys a partir de la propera Pasqua. La cisa es recaptarà per persones elegides pels atorgants sense intervenció del rei ni dels oficials reials. Si durant aquest trienni finalitza la guerra amb França, la cisa s'anul·larà immediatament.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-134

677 x 461

Al dors, en lletra coetània: "In primo virnilio, foleo(...) + Rex Alfonsus. Sobre'l fet de la cisa. Sobre'l fet de la cisa (...) Barcelona".

Dolent. Moltes lletres força esborrades.

Hi manca el segell. Restes de la cinta de seda groga i vermella de la qual penjava l'esmentat segell.

Editat per SÁNCHEZ i ORTÍ, doc. I, pàg. 1-7.

142**1288, març, 10. Barcelona.**

Vegeu el document núm. 141.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-135

738 x 607

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi super facto cise concessae dicto domini regi racione muri novi Barchinone. Et fuit datum in Barchinona, VIº idus marci, anno Domini Mº. CCº. LXXXº. VIIº". En xifres posteriors: "1287".

Editat per SÁNCHEZ i ORTÍ, doc. I, pàg. 1-7.

I43**1288, juliol, 17. Messina.**

Jaume I de Sicília, en atenció als serveis prestats pels ciutadans de Barcelona als seus predecessors, al seu germà el rei d'Alfons d'Aragó, i als serveis que els puguin realitzar en un futur, concedeix als ciutadans d'aquesta ciutat, a partir del proper 1 de setembre, en què comença la segona indicció, una sèrie de franquícies i exempcions a tot el regne de Sicília, en general els mateixos privilegis que havia atorgat als ciutadans de Gènova pel que fa a l'extracció de mercaderies i al pagament de les duanes. A més a més, els concedeix guiatge en tot el citat regne de Sicília.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, novembre, 15.

1A-136

390 x 580

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini Jacobi regis Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue, super franquitatibus, libertatibus et inmunitatibus per dictum dominum regem in dicto regno cathalanis concessis. Et fuit datum Messane, anno Domini .M^o.CC^o.LXXX°.VIII°., mense julii, XVII° eiusdem, prime indiccionis, regni eiusdem domini regis anno tercio".

Editat per CAPMANY, doc. 42, pàg. 65-66.

I44**1288, juliol, 20. Barcelona.**

Alfons II mana al veguer, batlle i altres oficials reials que si un corsari o pirata vol armar naus contra els seus enemics, els doni les garanties suficients primer de marxar del lloc on armi la nau i que retorni al mateix indret amb el botí, abans de dirigir-se a un altre lloc. Així mateix, prohibeix als oficials reials participar en aquestes preses, i ordena que empresonin els predits corsaris que actuïn contra els seus aliats, de manera que pugui procedir contra ells i el botí es restitueixi als seus propietaris.

Trasllat de Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer de 1288?, agost, 11.

1A-137

189 x 214

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II". Translat d'una letra que nul hom no arm si no dóna segure-

tats. Originalis in primo virido, foleo CCLVII.".

Dolent. Parts completament il·legibles.

Editat per CAPMANY, doc. 43, pàg. 66-67.

I 45

I 288, agost, 20.

Acta notarial de l'escrit de protestació de Bartomeu Romeu, Bernat de Palou i Guillem de Serra, consellers de la ciutat Barcelona, adreçat a Pere de Soria, porter reial. El rei els havia demanat una qüestia de 40000 sous amb motiu de la redempció de l'exèrcit del Rosselló, de la qual n'havien abonat immediatament la meitat, quedant l'altra meitat a percebre. Ara els deutors de la talla es veuen obligats a abonar-la.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I38

255 × 266

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II".

Dolent. Parts completament il·legibles.

Partit per ABC.

I 46

I 288, agost, 20.

Vegeu el document núm. I 45.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I39

222 × 263

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II".

Dolent. Parts il·legibles.

Partit per ABC.

I 47**[I 288], agost, 23.**

Acta notarial d'Esteve de Puig, notari públic de Barcelona. Tracta el mateix assumpte que el document anterior, ja que es poden esbrinar els noms dels mateixos consellers i el de Pere de Sória, porter reial.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I 40

122 x 246

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II". Hi ha altres notes dorsals il·legibles.

Dolent. Quasi totalment il·legible.

Partit per ABC.

I 48**I 288, octubre, 26.**

Acta notarial per la qual Jaume Grony, Bartomeu [Romeu] i Guillem de Serra, consellers de Barcelona, juntament amb el Consell de Cent Jurats, nomenen síndics o procuradors de l'esmentada ciutat Pere de Santcliment i Bernat de Palou, jurisperit, ambdós també consellers de Barcelona, juntament amb Ramon Marquet i Pere de Malla, també jurisperit, amb plena potestat per representar la universitat de Barcelona a la cort general que se celebrarà a Montsó el dia de Tots Sants.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I 41

225 x 264

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II. XI".

Dolent. Tacat.

I 49**I 288, octubre, 30.**

Pere de Malla i Bernat de Mataró, jutges delegats del veguer de Barcelona, emeten sentència en la causa entre els consellers i la universitat de Barcelona, d'una banda, i els molers de la mateixa ciutat, de l'altra. Determinen que els molers no han de contribuir en les qüestions de petició reial o els subsidis que es facin al sobirà, però sí que han de participar en les contribucions pels serveis veïnals o utilitats comuns de la ciutat. Jaume Canyot i Salvador Saiol, procuradors dels molers de Barcelona o Montjuïc, havien presentat un privilegi reial segons el qual estaven exempts de qualsevol contribució.

Bernat Ermengol, notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer de la mateixa ciutat.

IA-142

260 × 360

Al dors, en lletra coetània: "Carta de la ciutat e dels molers. (...) CCLVII". Escriptura molt esborrada. Partit per ABC.

150

1288, desembre, 9.

Acta notarial de la protestació de Romeu de Marimon adreçada a Guillem de Serra, conseller de Barcelona, perquè els consellers d'aquesta ciutat no acaten l'ordre reial del seu nomenament com a veguer de Barcelona. Diu que el rei pot designar veguers lliurement, demana la reunió del Consell de la ciutat i que el seu nomenament sigui llegit públicament. Serra sol·licita deliberar sobre aquest assumpte.

Jaume de Prat, notari públic de Barcelona.

IA-143

237 × 336

Al dors, en lletra coetània: "Pro vicaria Barchinone. Alfonsus II".

Dolent. Il·legible en algunes parts.

151

1288, desembre, 9.

Acta notarial de l'escrit de protesta de Romeu de Marimon adreçat a Bernat de Palou, conseller de

Barcelona, perquè els consellers d'aquesta ciutat no acaten l'ordre reial del seu nomenament com a veguer. Diu que el rei pot designar veguers lliurement i demana la congregació del Consell de la ciutat i que el seu nomenament sigui llegit públicament. El citat conseller manifesta que ell sol no té potestat per convocar el Consell de la ciutat, ja que aquesta només la tenen el veguer i tots els consellers de Barcelona.

Jaume de Prat, notari públic de Barcelona.

IA-I44

234 x 314

Al dors, en lletra coetània: "Pro vicaria Barchinone".

Dolent.

152

12[8]8, desembre, 9.

Acta notarial de la lletra patent adreçada pels consellers de Barcelona a Romeu de Marimon, al domicili de Pere Nadal, situat al carrer dels Mercaders, la qual presenta Berenguer de Berga, saig, representant dels consellers de Barcelona. Fa referència a l'assistència de Marimon a la recent reunió del Consell de Cent on mostrà la seva designació per al càrrec de veguer de Barcelona per part del rei Alfons II ([128]8, novembre, 12. Osa). Sembla que aquest nomenament es féu perquè el rei li devia certa quantitat de diners i els havia assignat sobre les rendes de la vegueria de Barcelona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I45

262 x 415

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II".

Dolent. Parts completament il·legibles.

Partit per ABC.

153

1288, desembre, 9.

Vegeu el document núm. 152.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-146

280 × 395

Al dors, en lletra coetània: “Alfonsus II’. Protest fet [per los] consellers de Barcelona a n Romeu de Marimon per rahó dels (...)”.

Dolent. Pràcticament il·legible.

Partit per ABC.

154

1288, desembre, 11.

Acta notarial del nomenament de procuradors per part dels consellers i Consell de Cent de Barcelona. Nomenen síndics o procuradors Bernat de Palou, també conseller de Barcelona, Antic Tició i Guillem Pere Burguès, per representar-los en la causa d’apel·lació sobre el nomenament de Romeu de Marimon per al càrrec de veguer de Barcelona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-147

203 × 213

Al dors, en lletra coetània: “Pro vicaria Barchinone. Alfonsus II’. Alfonsus II. O VIII^a”.

Dolent.

Partit per ABC.

155

[1288, desembre, 11].

Vegeu el document núm. 154.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I48

203 × 213

Al dors, en lletra coetània: "Pro vicaria Barchinone. Alfonsus II".

Dolent. Quasi absolutament il·legible.

Partit per ABC.

I56

I288, desembre, 14.

Acta notarial de les cartes adreçades pels consellers de Barcelona a Romeu de Marimon en resposta a la seva protestació, les quals presenta Huguet, saig de la cort del veguer de Barcelona. La lectura es realitza al domicili de Dalmau de Marimon, canonge de Barcelona, lloc on sembla que resideix el citat Romeu de Marimon. Els consellers han apel·lat al rei el seu nomenament com a veguer de Barcelona en compliment d'allò acordat pel Consell de Cent i dels estatuts i privilegis jurats pel mateix Alfons II i els seus avantpassats, ja que no es pot atorgar aquest ofici per preu, préstec o compra enlloc de Catalunya. La seva finalitat és defensar els privilegis de Catalunya i sobretot de la ciutat de Barcelona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I49

267 × 330

Al dors, en lletra coetània: "+Alfonsus II'. Pro vicaria Barchinone".

Dolent.

Partit per ABC.

I57

I288, desembre, 14.

Vegeu el document núm. I56.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-150

273 × 335

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II'. VII. Pro vica[ria Barchinone]. Protests fets a n Romeu de Marimon".

Dolent. Taques i parts il·legibles.

Partit per ABC.

158

1289, gener, 28.

Acta notarial de la lectura del protest realitzat per Berenguer de Riera, Ramon Andreu i Arnau de Sarrià, tres dels quatre síndics o procuradors de la universitat de Barcelona, a mestre Joan de Caen, canonge de la catedral d'Évreux, i Robert de Lusarchs, ambdós procuradors d'Eduard I, rei d'Anglaterra, en relació amb la cort del príncep de Salern [Carles II de Nàpols] i respecte a la restitució de 30000 marcs d'argent al rei d'Aragó per l'alliberament de l'esmentat príncep de Salern, tal com s'havia tractat a Auloron.

Esteve Puig, notari públic de Barcelona.

IA-151

215 × 273

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II'(dues vegades). V". Segueixen unes notes dorsals en català sobre el contingut del document, il·legibles.

Dolent. La major part del document pràcticament il·legible.

159

1289, febrer, 17. Granollers.

Acta notarial del lliurament de lletres patents dels consellers de Barcelona a Guillem de Torre, cavaller, veguer del Vallès, les quals expressen el perjudici que Torre causa a la ciutat de Barcelona exercint l'esmentat ofici perquè la vegueria del Vallès està sotmesa a la de Barcelona. Guillem de Torre, per la seva banda, fa una lletra de protest en la qual al·lega que aquest ofici li havia estat donat vitaliciament pel rei Pere II i confirmat després pel rei Alfons, abans que la vegueria del Vallès fos annexada a la de Barcelona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I52

305 × 295

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II". Presentació de [lletres] a n Guillem Sa Torra que ell rebés la vegueria del Vallès a violari".

160

1289, agost, 11.

Els consellers de Barcelona d'aquest any, juntament amb Bernat Oltzet, lloctinent de Guillem de Calders, veguer de Barcelona, i amb autorització de l'infant Pere, vicegerent del seu germà [el rei Alfons] a Catalunya i el regne de Mallorca, redacten les ordinacions sobre l'escrivania de la cort del veguer de Barcelona, per tal de corregir els abusos en els preus i salaris per la redacció de documents que s'havien produït. Segueix una relació de les tarifes que s'estableixen a partir d'ara segons el tipus de document, el seu suport i l'extensió de l'escriptura.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I53

310 × 416

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II".

Les ordinacions pròpiament dites estan escrites en català.

161

128[9, novembre,] 2.

Acta notarial de la protesta de Bernat de Palou i Bartomeu Romeu, dos dels procuradors o síndics de la ciutat de Barcelona, juntament amb Guillem Pere Burguès, conseller de Barcelona, i Tomàs Grony, absents, reunits amb altres representants dels estaments nobiliari, eclesiàstic i ciutadà a l'església de Santa Maria de Montsó, ja que consideren immoderada la petició d'auxili o cisa.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I54

133 × 300

Dolent. Pràcticament il·legible.

162

128[9], novembre, 2.

Acta notarial de la protestació de Guillem Pere Burguès, conseller de Barcelona, Tomàs Grony, Bernat de Palou i Bartomeu [Romeu], procuradors o síndics de la ciutat de Barcelona a les corts generals de Montsó, reunides a l'església major de Santa Maria de l'esmentada vila, els quals consideraven immoderat el subsidi o la cisa demanat pel rei.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

1A-155

162 × 296

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II. IIII".

Dolent. Pràcticament il·legible.

163

1289, novembre, 7. Montsó.

Alfons II pacta amb els nobles, cavallers, ciutadans i representants de les viles reials de Catalunya i del regne de Mallorca, juntament amb els de les illes de Menorca i Eivissa, l'arquebisbe de Tarragona i altres dignitats eclesiàstiques, les condicions en què li atorgaran una ajuda o subsidi per a la guerra contra els reis de França, Castella, el príncep de Salern i altres enemics. Aquesta concòrdia es realitza amb els assistents a les corts de Montsó i l'esmentat subsidi es recollirà a partir del proper Nadal durant els tres anys següents sense intervenció del rei ni dels seus oficials. Segueixen els pactes pròpiament dits.

Pere Marc, notari públic a Barcelona i en tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona de 1345, març, 10.

1A-156

573 × 580

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi in qua continentur

certa pacta inter dictum dominum regem et generale regnorum suorum super auxilio sibi promisso in curia Montissoni per dictum generale. Et fuit datum in Montesono, VII° idus novembris, anno Domini M^o ducentesimo octuagesimo nono. +". En xifres posteriors: "1289".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 37, pàg. 25. Original.

Editat per SÁNCHEZ i ORTÍ, doc. 2, pàg. 9-13.

164

1289, novembre, 7. Montsó.

Acta de les corts de Montsó, que es concreten en 35 capítols. Alfons II promet que no alineará vegueries, batllies i oficis reials; exigeix responsabilitats als oficials reials en l'exercici dels seus càrrecs; confirma els privilegis atorgats pel seus avantpassats; introdueix l'examen per exercir les professions de jurisperits, metges, cirurgians i notaris; nega als jueus la possibilitat d'exercir de veguers i de batlles; declara invulnerables les catedrals, esglésies, cases d'ordes religiosos i monestirs com a llocs segurs per guardarhi documents, monedes o comandes; confirma els capítols de cort de Barcelona del seu pare el rei Pere; declara la inseparabilitat del regne i illa de Mallorca i de les illes de Menorca i Eivissa de Catalunya i del regne d'Aragó. També inclou alguns capítols sobre procediment judicial, la seguretat en els camins i la prohibició de blasfèmia sota pena de multa o assots públics.

Pere Marc, notari públic a Barcelona i en tota l'altra terra i dominació del senyor rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-157

727 x 628

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte curie generalis celebrate per dominum regem Alfonsum apud Montemsonum, die lune, VII idus novembris, anno Domini millesimo .CC^o.LXXX°.IX°. +".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 36, pàg. 25. Original.

165

1289, novembre, 7. Montsó.

Vegeu el document núm. 164.

Pere Marc, notari públic de Barcelona i de tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat sense data.

IA-I58

737 × 627

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Alfonsi. In curia Montissoni. I 289".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 36, pàg. 25. Original.

I 66

I 289, desembre, 5.

Acta notarial de la compareixença de Guillem Pere Burguès, conseller de Barcelona i representant del Consell de Cent, davant del rei Alfons II per ratificar l'ajuda o cisa aprovada a les corts de Montsó per a la defensa del regne en aquesta guerra i aprovar els capítols de l'esmentada cort, amb certes condicions. Després, Burguès, juntament amb Bernat de Riera, Pere de Sitjar i Pere de Vilafranca, també consellers de la citada ciutat, juren observar els capítols d'aquesta cort i presten jurament de boca i mans a l'esmentat rei.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I59

230 × 274

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II'. Carta que·ls conselers juraren e feeren homenatge al senyor rey n'Anfós de tenir e del servir los capítols de la cort de Muntçó".

Regular.

I 67

I 289, desembre, 10. Barcelona.

Alfons II pacta amb els consellers de Barcelona les condicions per recaptar el subsidi monetari que aquesta ciutat ha d'aportar amb motiu de la guerra amb França, el qual es recollirà des del següent Nadal i, a partir d'aquesta festa, durant els tres anys següents. Entre altres coses, es concreta que es recaptarà tal com es va establir a les corts de Montsó, que no s'augmentarà la quantitat establerta ini-

cialment, que finalitzarà en el termini indicat o en el mateix moment en què se signi la pau amb França, i no afectarà negativament els privilegis, les llibertats, els estatuts i les franquícies de la ciutat.

Jaume de Cabanyes, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-160

433 x 544

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi super facto cise seu auxilio concesse eidem pro guerra regis Francie. Et fuit datum Barchinone, quarto idus decembris, anno Domini .M^o.CC^o.LXXX°.IX°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 38, pàg. 25. Original.

a. Segueix CCC^o, ratllat.

168

1289, desembre, 10. Barcelona.

Alfons II, en atenció als serveis prestats per la ciutat de Barcelona als seus predecessors i els que li realitza actualment, confirma perpètuament als consellers, ciutadans i tota la universitat de Barcelona el privilegi que el veguer de Barcelona tingui la facultat d'elegir anualment el veguer de la vegueria del Vallès i que el veguer del Vallès estigui subordinat per sempre al de Barcelona i la seva vegueria. Així mateix, el veguer del Vallès haurà d'executar i complir tot allò que li ordeni el veguer de Barcelona i permetre l'entrada a la vegueria del Vallès dels saigs i nuncis del veguer de Barcelona.

Jaume de Cabanyes, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-161

347 x 587

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi quod vicarius Barchinone eligat vicarium in Vallesio. Et fuit datum Barchinone, .IIII° idus decembris, anno Domini .M^o.CC^o.LXXX°.IX°. Sie mesa en la caxa dels Frares Menors".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 39, pàg. 25. Original.

169**1290, març, 15.**

Ròmia, vídua de Guillem Bos, juntament amb els seus fills Guillem, Bernat i Eimeric Bos, aquest darrer canonge de Barcelona, venen en franc alou a Jaume de Cànoves, ciutadà també de Barcelona, una vinya amb arbres de diferents tipus, situada al territori de Barcelona, al lloc anomenat "Moleras", per certa quantitat de moneda de Barcelona.

Marc de Torre?, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Guillem Borrell, notari públic de Barcelona, de 1324, juliol,?

1A-162

428 x 509

Al dors, en lletra coetània, notes dorsals il·legibles. En xifres posteriors: "1298^a".

Dolent. Molt tacat, per la qual cosa la seva lectura presenta moltes dificultats.

a. 1298, ratllat.

170**[12]90, juliol. Castell de Castellbisbal.**

Acta notarial referent a Bartomeu de Castellbisbal, castlà d'aquest castell. Se cita el rei Alfons i hi inter-venen Guillem de Torre, veguer de la vegueria de Barcelona i del Vallès, Berenguer Mallol, conseller de la ciutat de Barcelona, Guillem Ferrer, Pere d'Illa, Bernat Ferrer, Romeu de Marimon i Guillem de Noguera.

Esteve Puig, notari públic de Barcelona.

1A-163

217 x 304

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II'. Carta de protestació que·ls conseylers de Barcelona? feren per lo fet de Castel bisbal. Carta".

Dolent. Pràcticament il·legible, ja que només s'hi poden llegir fragments solts.

Partit per ABC.

171**1291, febrer 15.**

Acta notarial de la lectura de l'ordre d'Alfons II de rebre a Romeu de Marimon com a veguer de Barcelona i del Vallès (1291, febrer, 10. Barcelona), en presència de testimonis, els consellers i del Consell de Cent de Barcelona, els quals accepten Marimon per a aquest càrrec. Així mateix, hi consta l'acta de jurament del citat ofici per part de l'esmentat Marimon a Pere Marquès, notari reial, i als consellers i Consell de Cent de Barcelona. Presenta com a fiador Guillem de Torre, cavaller. Marimon havia estat nomenat a instància de l'infant Pere.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

1A-164

268 x 295

Al dors, en lletra coetània: "[Pro vicaria] Barchinone. Carta com en Romeo de Marimon entrà en la vegueria. Alfonsus II".

172**1291, març, 5.**

Saurina, vídua de Pere de Carrancà, de la parròquia de Santa Maria de Martorelles, juntament amb els seus fills Berenguer i Ramon, sotsestableixen a Ferrer Barberà i els seus, també de dita parròquia, totes les cases i els horts que tenen en aquest mateix lloc, al costat de la sagrera de Sant Martí, perquè les millorin. Barberà pagarà 17,5 sous d'entrada i un cens anual de 7,5 sous, que abonarà per Nadal. Aquestes cases i horts són propietat alodial dels Templers.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

1A-165

183 x 304

Al dors, en lletra coetània: "D'en Barbarà (dues vegades). Farà és de Montalegre". En xifres i lletra posteriors: "1290. Templarios de Martorell".

173**1291, març, 25. Barcelona.**

Jaume II confirma perpètuament a Guillem Durfort, Tomàs Grony, Pere Mallol, Arnau Lull i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona, i als prohoms, universitat i ciutadans d'aquesta ciutat totes les llibertats, els privilegis i les constitucions que els havien atorgat els seus avantpassats, els reis Jaume, Pere i Alfons, i mana als seus oficials que les observin i les facin observar. Ratifica específicament les ordinations perpètues fetes pel seu germà el rei Alfons a les corts de Montsó.

Guillem de Solanes, escrivà reial.

Trasllat de Bonanat Gili, notari públic i escrivà de l'honorable Consell de Barcelona, de 1408, maig, 15. Barcelona.

1A-166

318 x 562

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 40, pàg. 26. Original.

174**1291, agost, 22. Barcelona.**

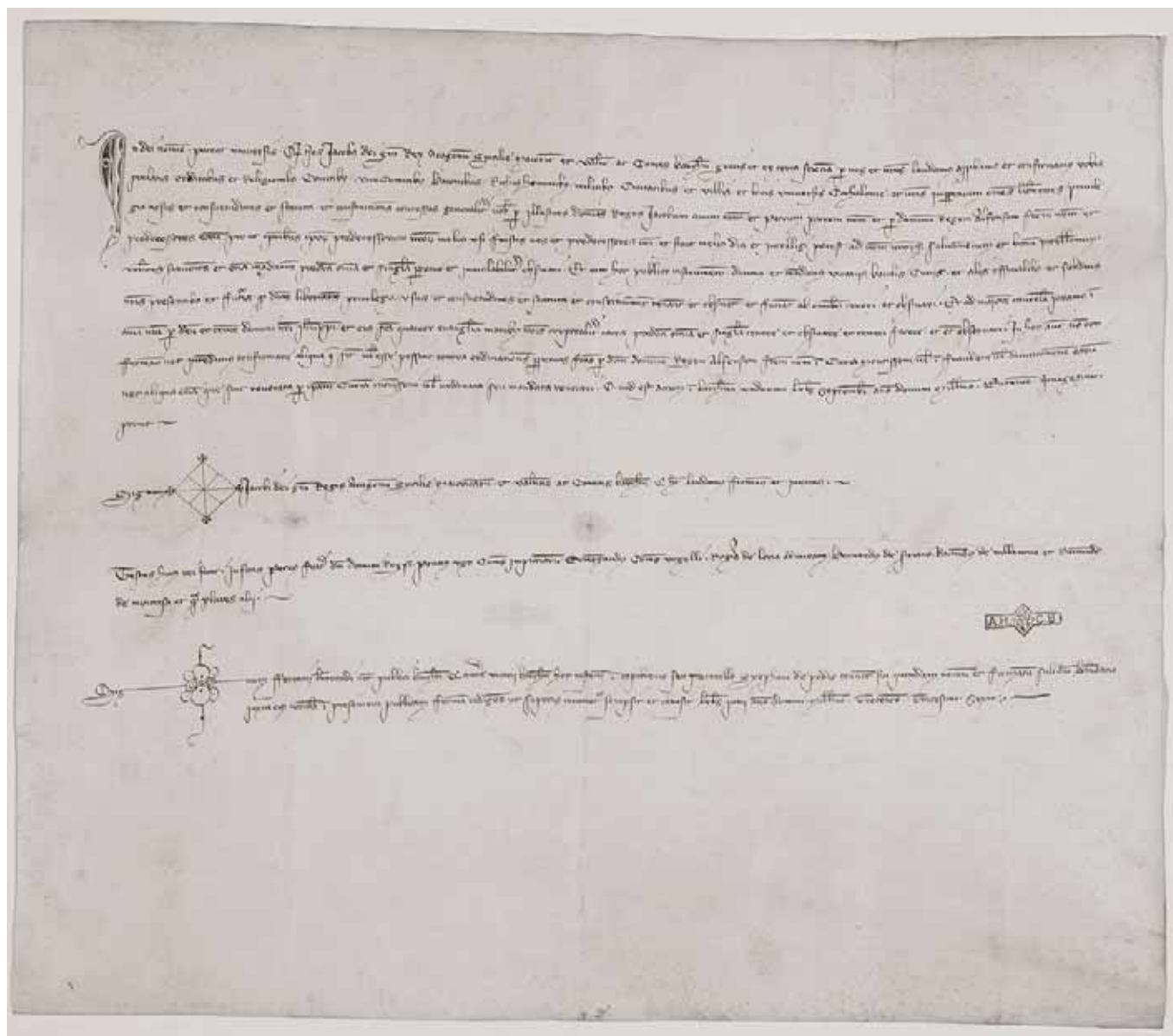
Jaume II confirma perpètuament als individus de tots els estaments i a totes les ciutats, viles i llocs de Catalunya totes les llibertats, els privilegis, els usos, els costums, els estatuts i les constitucions, atorgats pels seus avantpassats, és a dir, els reis Jaume I, Pere II i el seu germà Alfons, excepte en aquells casos que puguin contradir, disminuir o revocar les ordinations fetes pel rei Alfons a les corts de Montsó. Així mateix, mana al veguer, batlle, corts, altres oficials reials i als seus súbdits que les observin i les facin observar.

Ferrer Bertran, notari públic de Barcelona, connotari del difunt Esteve de Puig, li dóna forma pública el 1336, juny, 1.

1A-167

392 x 454

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. OXV. Carta de confirmació que lo senyor rey en Jacme fôu a prelat, òrdens e religions, comtes e vescomtes e barons e richshòmens, cavallers, ciutats e viles e lochs universes de Cathalunya, de totes libertats, privilegis, uses e custumes e estatuts e constitu-

174. Jaume II confirma als individus de tots els estaments i a totes les ciutats, viles i llocs

de Catalunya la totalitat de les llibertats i dels privilegis atorgats pels reis Jaume I, Pere II i Alfons II.

cions atorgades generalment a ells per los senyors reys en Jacme, avi seu, e en Pere, para seu, e n'Anfós, frare seu. In secundo virnilio, CCVII. Probata". En xifres posteriors: "1291".

175

1292, gener, 31.

Berenguer de Fonollar, cavaller, i la seva esposa Agnès reconeixen deure a Bonjuha Vidal la quantitat de 1000 sous, a causa d'un préstec. Es comprometen a retornar-los en tres terminis per la festa de Tots Sants en anys successius, a raó de 250, 375 i 375 sous respectivament, sense cap interès. Si excedeixen aquests terminis, prometen pagar l'interès autoritzat de 4 diners per lliura al mes. Obliguen els seus béns en garantia de devolució i presenten com a fiador Bernat de Centelles, cavaller, el qual signa davant d'Arnau Ivern, clergue, rector de l'església de Sitges.

Bernat Ponç, de manament de Romeu de Montoliu, clergue de Vilafranca, i de Mateu Ferrandell, notari, que confirma el document.

1A-168

210 × 295

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum debiti". En xifres i lletra posteriors: "1291. Debitorio de Castellar".

Esriptura en caràcters hebreus molt esborrada.

176

1292, març, 23. Barcelona.

Actes de la primera cort general dels catalans i els habitants de les illes de Mallorca, Menorca i Eivissa celebrada a Barcelona per Jaume II quan tornà de Sicília. En primer lloc, confirma els pactes de les corts portades a terme pel rei Pere a Barcelona i el rei Alfons a Montsó i a continuació segueixen els 42 capítols que recullen els pactes de la present cort. Destaquen la reserva que fa en favor dels catalans dels càrrecs reials, tant a Catalunya com al regne de Mallorca, així com dels de jutges i consellers del procurador de Catalunya i del citat regne; els capítols sobre el control dels oficials reials, que s'hauran de sotmetre a investigació un cop finit el seu càrrec; confirma la moneda de tern i el capítol relatiu a les usures; ratifica el capítol de reunir cort anualment; manifesta que no es puguin dividir, alienar ni ser infeudats el regne i les illes de Mallorca, Eivissa i Menorca, que es mantindran units perpètuament als

regnes d'Aragó i València i al comtat de Barcelona. Igualment, assenyala que el rei o els seus successors no puguin vendre o obligar els seus segells.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-I69

556 x 670

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'OI VI^a. In primo libro virido, in foleo CII. Barcelona. Alicui. De la cort general primera^a de Barcelona del senyor rey en Jacme". En xifres posteriors: "1291".

Hi manca el segell.

Cortes, I, doc. XXIII, pàg. 154-167.

a. primera, *interlineat*.

177

1292, març, 23. Barcelona.

Vegeu el document núm. 176.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-I70

670 x 556

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi generalis curie celebrate in civitate Barchinone. Et fuit datum in domo Fratrum Minorum, .X^o. kalendas aprilis, anno Domini M^o.^a CC^o.XC primo. +".

Cortes, I, doc. XXIII, pàg. 154-167.

a. *Segueixen dues o tres lletres emborronades.*

178

1292, març, 23. Barcelona.

Vegeu el document núm. 176.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat sense data.

IA-171

860 x 658

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. In curia Barchinone. 1291". En xifres posteriors: "1292^a".

Hi manca la caplletra.

Cortes, I, doc. XXIII, pàg. 154-167.

a. Sobre la segona xifra 1 de 1291 s'ha escrit un 2.

179

1292, maig, 19. Barcelona.

Jaume II mana a Artal d'Alagó, batlle reial a Peníscola, que observi i faci observar en aquesta batllia els privilegis atorgats als prohoms, la universitat i els ciutadans de Barcelona, tant els relatius a la lleuda i peatge per terra i per mar com tots els altres, de la mateixa manera que els hi havia concedit el seu avi el rei Jaume I. Així mateix, si és veritat que ha imposat als ciutadans de Barcelona una nova lleuda sobre l'ordi, el blat i altres mercaderies, li ordena que la revoqui. Segueix el privilegi de Jaume I (1232, abril, 12. Barcelona).

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-172

403 x 630

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi confirmationis franquitatis lezde. Et fuit datum Barchinone, .XIII°. kalendas junii, anno Domini M^o.CC^o.XC^o. secundo".

Editat per CAPMANY, doc. 50, pàg. 75.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 44, pàg. 26. Original.

180

1292, maig, 19. Barcelona.

Vegeu el document núm. 179.

Trasllat de Bonanat Gili, notari públic i escrivà de l'honorable Consell de Barcelona, de 1408, maig, 15.

1A-173

325 x 600

Editat per CAPMANY, doc. 50, pàg. 75.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 44, pàg. 26. Original.

181

1292, maig, 19. Barcelona.

Jaume II mana als veguers, batlles, corts, justícies, salmedines, jurats, lleuders, peatgers i altres oficials reials de la ciutat de Barcelona, de la ciutat i regne de València i d'altres llocs dels seus dominis que observin als prohoms, la universitat i els ciutadans de Barcelona les franquícies i els privilegis atorgats pels seus avantpassats, tal com els hi havia concedit el seu avi el rei Jaume I, tant pel que fa a l'exempció de lleudes i peatges com respecte a totes les altres franquícies. Segueix el privilegi de Jaume I (1232, abril, 12. Barcelona).

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-174

370 x 559

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi confirmationis franquitatis et libertatis lezde et aliorum per omnia loca sua. Et fuit datum apud Barchinonam, pridie idus aprilis, anno Domini M^o.CC.XXX. secundo (sic)."

Editat a *Privilegis reials*, doc. 46, pàg. 27-28. Original.

182

1292, maig, 19. Barcelona.

Jaume II mana als procuradors, veguers, batlles, corts, cònsols, jurats, lleuders, peatgers, mesuradors i en general a tots els oficials reials i súbdits de la ciutat, regne i illa de Mallorca, així com de les illes de Menorca i Eivissa, que observin els privilegis que confirma als prohoms, la universitat i els singulars de Barcelona, tant

pel que fa a les lleudes, passatges i mesuratges com respecte a totes les altres franquícies atorgades pel seu avi el rei Jaume I. Segueix el privilegi de Jaume I (1231, gener, 10. Ciutat de Mallorca).

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

1A-175

541 x 480

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi confirmacionis franquitatis, lezde et pedagogii ac aliorum. Et fuit datum in Civitate Maioricarum, .IIII°. idus januarii, anno Domini .M^o.CC^o.XCI^o".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 45, pàg. 27.

a. Segueix XXX°, ratllat.

183

1292, desembre, 23.

Ramon de Girona i Guillem de Serra, ciutadans de Barcelona, marmessors i executors del testament de la difunta Guillema de Cardona, reconeixen haver rebut de Bernat Colrat, vidu de la finada Elisenda, neboda i hereva universal de l'esmentada Guillema, la quantitat de 27 lliures, 15 sous i 2 diners, de les quals Elisenda havia abonat directament 15 lliures, 2 sous i 2 diners i el citat Bernat, 12 lliures i 13 sous. Aquesta quantitat és part dels 120 morabatins que Guillema havia reservat per al salvament de la seva ànima i els llegats que havia fet en el seu testament.

Guillem de Coll, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Jaume de Malví, notari públic de Barcelona, de 1294, juliol, 19.

1A-176

524 x 258

Al dors, en xifres posteriors: "1292-1294".

En aquest mateix pergami hi ha un altre trasllat de la mateixa data d'un document sobre el mateix assumpte, el document núm. **194**.

184**1293, març, 3.**

Acta notarial de la lectura de tres documents i de la compareixença de Ponç Alquer, procurador dels seus germans Pere i Jaspert Alquer, davant de Bernat de Palau, veguer del comte d'Empúries. Les escriptures que presenta a la cort del veguer són relatives al seu nomenament com a procurador, a la negativa dels seus germans a comparèixer en aquesta cort i a tornar les penyores a causa del desafiament o batalla que el comte d'Empúries els havia fet, i, finalment, a l'acord a què havien arribat ambdues parts de resoldre aquest assumpte a la cort del veguer de Besalú. En darrer terme, el citat procurador apel·la al rei, de manera que els seus germans i els fiadors respectius quedin sota protecció reial.

Guillem Vedell, notari de Castelló [d'Empúries].

1A-177

394 x 186

185**1293, març, 11.**

Els consellers de Barcelona convenen amb Pere Dacs, fill i procurador del seu pare Jaume Dacs i nét del difunt Ramon Dacs, i amb Berenguer de Besanta, marmessor del testament del citat Ramon, el lliurament de 100 lliures de moneda de tern per a l'obra de les muralles de la ciutat, en compensació d'alguns impostos i serveis veïnals que Ramon Dacs no havia abonat en el seu moment. Aquesta quantitat procedeix de 120 lliures de moneda de doblenc de certes comandes que Ramon Dacs havia rebut d'alguns mercaders dels quals ignorava el nom, per la qual cosa les deixà en testament a fra Bernat, bisbe de Barcelona, per als pobres de la ciutat, redempció de captius, dotació de donzelles pobres i altres causes pies. Els consellers reclamaven aquests diners, ja que consideraven causa pia les obres de les muralles.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

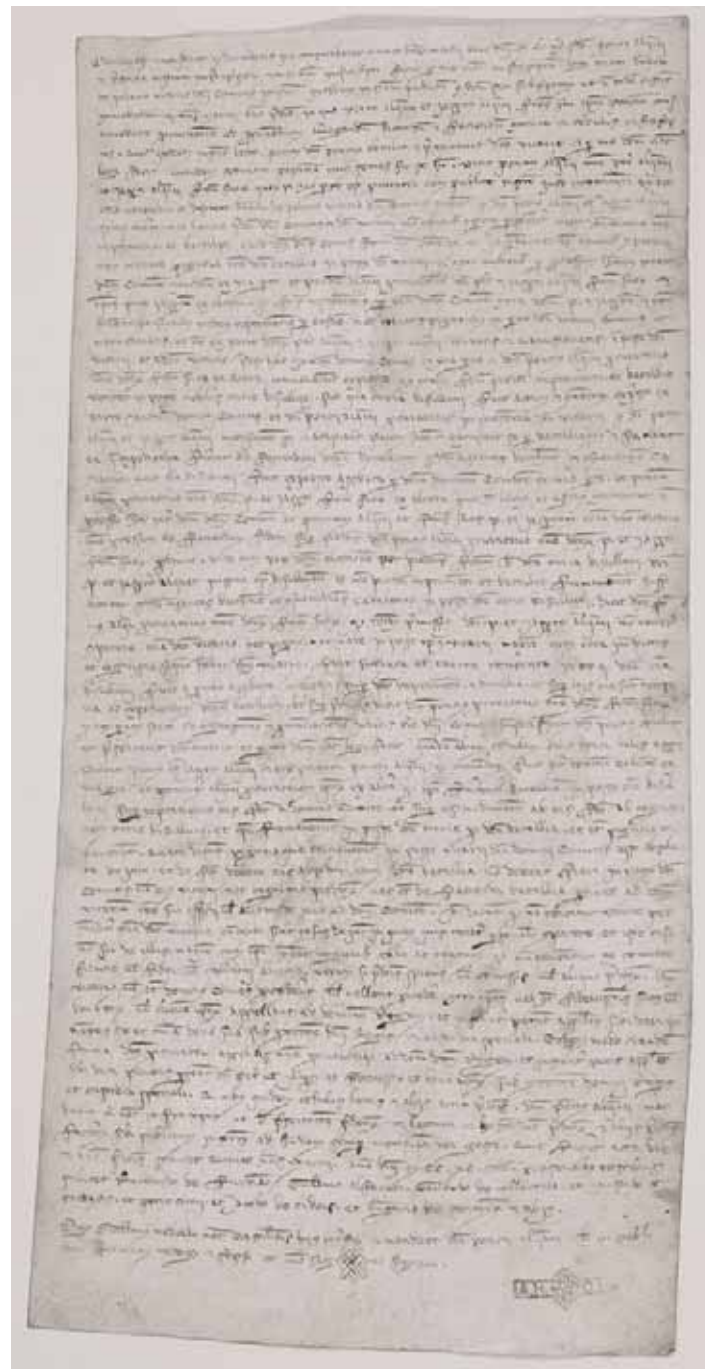
1A-178

356 x 521

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus 11". La carta de les .C. liures de los conselers ag<e>ren dels béns d'en Ramon Dachs. In primo virnilio, foleo XXXVIII".

Partit per ABC.

184. Acta notarial de la compareixença de Ponç Alquer, procurador dels seus germans Pere i Jaspert, davant de Bernat de Palau, veguer del comte d'Empúries, a causa del desafiament o la batalla que l'esmentat comte els havia fet. Aquest document forma part d'aquesta col·lecció perquè el comtat d'Empúries fou adquirit el 1409 al rei Martí, com a garantia d'un préstec que la ciutat de Barcelona li havia fet amb motiu de la guerra de Sardenya.

185. Conveni entre els consellers de Barcelona i el fill i el marmessor del difunt Ramon Dacs del lliurament de 100 lliures de moneda de tem de Barcelona per a l'obra de les muralles de la ciutat. Carta partida per ABC.

186**1293, març, 23. Barcelona.**

Acta notarial de la lectura de la carta (1293, març, 18. Castelló) que Castelló Ferrer, jurisperit, i Pere de Serra, escrivà de la vila de Castelló d'Empúries, procuradors de Bernat de Palau, veguer del comte d'Empúries, van presentar a Jaspert Alquer, en la qual el citat veguer li reclamava per segona vegada i, si escau, per tercera vegada, les penyores per valor de 400 morabatins que Jaspert havia lliurat pel desafiament que l'esmentat comte li havia fet i que havia manllevades i promès retornar a Castelló d'Empúries en un termini de cinc dies, quan li fos requerit. Per això, li reclamen el retorn d'aquestes penyores en el termini esmentat, ja que altrament serà declarat en contumàcia. Igualment, els citats procuradors presenten una lletra sobre el mateix assumpte i contingut a Pere Alquer, germà de Jaspert.

Bernat de Fontcubert, notari públic de Barcelona.

1A-179

197 x 405

Al dors, en lletra i xifres posteriors: "Curici? o juicio sobre batalla o desafio del conde de Ampurias contra uno de sus caballeros. 1292".

Part del document és en català.

187**1293, maig, 30. Barcelona.**

El jutge Ramon de Toilà emet sentència, en presència del rei, en el plet entre la universitat de Barcelona, d'una banda, i Guillem de Montcada, senyor de Fraga, i els prohoms i lleuders de Tortosa, de l'altra, pel presumpte frau comès pels primers en el pagament de la lleuda de Tortosa i l'empenyorament indegut de mercaderies de mercaders barcelonesos per part de l'esmentat Guillem. Condemna Montcada a pagar 3000 sous als mercaders els béns dels quals havia segrestat, i eximeix els síndics de la universitat de Barcelona de les acusacions de frau en l'abonament de la citada lleuda de Tortosa. El plet s'havia iniciat al març del 1291, en temps del rei Alfons, el qual havia encomanat la resolució a Guillem Galvany, doctor en lleis, i a Ramon de Toilà conjuntament, i que posteriorment Jaume II encarregà exclusivament a Ramon de Toilà (1292, abril, 18. Barcelona). Les parts estaven representades per procuradors: Jaume de Solà, ciutadà de Tortosa (1291, abril, 2. Tortosa), substituït després pel seu fill Guillemó de Solà (1293, maig, 18. Tortosa), per part de Montcada, pròcers i lleuders de Tortosa, i Bartomeu Romeu, Bonanat Sabater i Guillem Pere Dusai, i en un principi també Pere de Vilafranca, com a procuradors o síndics de la ciutat de Barcelona.

Guillem Seg[u]ra, notari públic en tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-180

665 × 537

Al dors, en lletra coetània: "Sentència per en Ramon de Toilà dada contra en Guillem de Muncada de Tortosa. Jacobus II'. In primo virnilio, foleo CLXXVII". En xifres posteriors: "1293".

Algunes parts amb la lletra lleugerament esborrada.

188

1293, juliol, 23.

El jutge Pere de Malla emet sentència sobre les cases que té Bernat Colrat al carrer del Born, al cantó del carrer de Montcada, procedents de l'herència de la seva difunta esposa Elisenda, que les havia rebut de la finada Guillema de Cardona. Ordena que siguin lliurades a Guillem de Serra i Ramon de Girona, marmessors del testament de la citada Guillema, com a compensació dels 60 morabatins i 75 sous menys 2 diners, que els resten a emprar en el salvament de l'ànima de Guillema, la qual havia reservat en el seu testament 120 morabatins amb aquesta finalitat. El matrimoni prèviament havia promès abonar aquesta darrera quantitat als esmentats marmessors. Els interessats en el plet, que havia començat el 4 de febrer, estan representats pels procuradors respectius: Pere de Puig, ciutadà de Barcelona, de l'esmentat Colrat, i Bartomeu de Sala, dels citats marmessors.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-181

380 × 380

Al dors, en lletra coetània: "La centència d'en Bernart Colrat". En xifres posteriors: "1292".

Regular; en la part relativa a la sentència pròpiament dita.

189

1293, octubre, 16.

Jaume II concedeix i assegura als consellers i prohoms de Barcelona que no vulnerarà o perjudicarà els privilegis, les franquícies, les llibertats, els costums i les immunitats dels ciutadans d'aquesta ciutat, malgrat, d'una banda, el procés incoat per ell o el veguer de Barcelona contra algunes persones cruels d'a-

questa ciutat i d'altres inculpats en la mort de Berenguer de Bonastre i, de l'altra, la causa iniciada contra els bàndols dels "Balerons" i dels "Ermongols" (sic.). Tanmateix, salvaguarda la jurisdicció i el dret reials en totes les coses.

Bernat d'Aversó, notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer d'aquesta ciutat.

IA-182

226 x 333

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II. O VIIIº". En xifres posteriors: "1293".

190

1293, octubre, 21.

Acta notarial de l'ordre dels consellers de la ciutat Barcelona, a partir de l'acord pres conjuntament amb el Consell de Cent, de què la totalitat de les quantitats recaptades de la talla o quèstia que ara s'està recollint a la ciutat vagi a parar a mans de Pere Ferrer de Vic, canviador de Barcelona, de manera que pugui cobrar-se tot allò que li és degut per la ciutat de Barcelona, tant per préstecs o per haver actuat de fiador com per haver abonat diners en nom de la ciutat.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

IA-183

204 x 286

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II".

191

1293, octubre, 31.

Ferrer Gerald i Guillem de Calonge, jutges delegats de Romeu de Marimon, veguer de Barcelona i el Vallès, emeten sentència en el plet entre Simó de Colomers, primer, i Bartomeu de Sala, després, ambdós procuradors d'Elisenda de Godor, àlies na Coloma, na Colomera o Elisenda Colomera, d'una banda, i Pere de Puig, procurador de Bernat Colrat, de l'altra. Colrat s'havia casat amb Elisenda, segons que sembla filla del difunt Pere de Bonfill i d'Elisenda de Godor, hereva natural de la suposada filla en morir

aquesta al voltant dels 30 anys sense haver fet testament. Per això, Godor reclama una sèrie de béns a Colrat, sobretot relacionats amb la dot de la seva esposa. Colrat nega conèixer Elisenda de Godor i especifica que l'única que pot ser considerada la seva mare és Guillemma, vídua de Pere de Cardona, la qual es féu càrrec de la seva esposa quan tenia uns quatre mesos i la crià a casa seva. Tanmateix, els citats jutges anul·len el testament sacramental presentat per Colrat, consideren hereva la seva mare Elisenda de Godor, ordenen que se li traspassin les cases del Born i un anell d'or amb un safir que l'esposa de Colrat va rebre de Guillemma de Cardona i condemnen dit Colrat a pagar les costes del judici.

Bernat d'Aversó, notari públic de Barcelona, i regent l'escrivania de la cort del veguer d'aquesta ciutat.

IA-184

640 x 575

Al dors, en lletra coetània: "De na Godor". En lletra i xifres posteriors: "Curioso. 1293".

192

1293, novembre, 6.

Elisenda de Godor, àlies Colomera, ciutadana de València, fa donació entre vius a Ramon de Nàgera i Humbert de Llor, procuradors de l'Almoina de la catedral de Barcelona, d'unes cases situades al carrer del Born que ha heretat de la seva difunta filla Elisenda, esposa de Bernat Colrat, i que aquesta posseïa per la pabordia del mes d'agost de la Canonja de Barcelona, la qual en tenia la propietat alodial. També els dona els drets que pugui tenir en els béns de la dot de la seva filla, en un anell d'or amb un safir i altres béns que estan en poder de Colrat, i tots els altres béns d'Elisenda i de Guillemma de Cardona. La donació la realitza, amb certes condicions, per la salvació de la seva ànima, la de la seva filla i, també, la de la difunta Guillemma de Cardona, "tia" de la citada Elisenda.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Jaume de Malví, notari públic de Barcelona, de 1294, novembre, 26.

IA-185

355 x 481

Al dors, en xifres posteriors: "1293".

Regular: Taques de fongs i lletra força esborrada.

193**1294, maig, 28.**

Bonafós Vidal, jueu de Barcelona, germà i hereu del difunt Toròs Vidal, reconeix haver rebut de Pere Ferrer de Vic, canviador de la mateixa ciutat, aquelles 700 lliures que Guillem Durfort, Tomàs Grony, Pere Mallol, Jaume Ferrer de la Sala i Arnau Lull, consellers de Barcelona, devien a l'esmentat Toròs a causa d'un préstec que els havia fet al juliol del 1292. Així mateix, reconeix haver rebut 114 lliures, 11 sous, l'interès corresponent al mencionat préstec.

Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

1A-186

215 × 250

Al dors, en lletra coetània: "Bonafós Vidal".

Esriptura en caràcters hebreus.

Regestat per SOBREQUÉS i ROVIRA, doc. 12, pàg. 289.

194**1294, juny, 26.**

Guillem de Serra i Ramon de Girona, marmessors i executors del testament de Guillema Cardona, vídua de Pere Cardona, notari, reconeixen haver rebut de Ramon de Nàgera, precentor de la Seu de Barcelona, i Humbert de Llor, ambdós procuradors i administradors de l'Almoina de la Seu, la quantitat de 60 morabatins alfoncins d'or i 75 sous menys 2 diners, els quals restaven a cobrar dels 120 morabatins que la citada Guillema havia reservat per al salvament de la seva ànima en el predit testament. Aquesta quantitat els va ser adjudicada en la sentència del jutge Pere de Malla, a causa del plet suscitat entre ells, d'una banda, i Bernat Colrat, de l'altra, per la propietat de les cases que Guillema tenia al burg de Barcelona, al lloc anomenat Born, al principi del carrer de Montcada.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Jaume de Malví, notari públic de Barcelona, de 1294, juliol, 19.

1A-176

524 × 258

Al dors, en xifres posteriors: "1292-1294".

En aquest mateix pergami hi ha un altre trasllat de la mateixa data d'un document sobre el mateix assumpte, el document núm. 183.

195

1294, juny, 28.

Ramon de Nàgera, precentor de la catedral de Barcelona, i Humbert de Llor, procurador de l'Almoina, venen a Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Bernat de Puig, unes cases al carrer del Born per la quantitat de 180 lliures. La venda es realitza en pública subhasta i les cases s'adjudiquen al millor postor, amb la intervenció de Maimó Fabib, corredor públic de Barcelona. Elisenda de Godor, àlies Colomera, ciutadana de València, havia fet donació a l'Almoina d'aquestes cases, les quals posseïa per Miquel Roure, ciutadà de Barcelona, i eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost de la Canonja de Barcelona. Salven el cens d'1 morabatí alfonsí d'or que rebia anualment l'esmentat Roure per Sant Miquel.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

1A-187

393 x 586

Dolent. Taques i lletra força esborrada.

Hi manca el segell.

196

1294, [juliol, 1?].

Guillem de [Teixeda] ven a Maimó Fabib, [jueu de Barcelona], les cases que Issac Letgem té al carrer de na Segarra, prop del pou d'en Alda, les cases que posseeix Ermessenda de Santmiquel al mateix carrer, i les cases que té Elisenda, esposa de Jaume de Riba. Tots aquests edificis són propietat alodial del citat Guillem. La venda es realitza per la quantitat de 20 lliures i escaig, i comprèn també els drets que el citat Guillem percebia sobre aquestes cases.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-188

302 × 351

Al dors, en lletra coetània: "Cartes fayens per lo primer presbiterat de Santa Trinitat per Sen(...) que pren en lo carer de na Sagarre, qui és sobre del Castel Nou. Trinitat.". Segueix una altra nota dorsal i·legible. En xifres posteriors: "1294".

Dolent. Lletra força esborrada i taques de fongs, la qual cosa en dificulta la lectura.

197

1294, juliol, 8.

Acta notarial del lliurament que Ramon de Nàgera, precentor de la catedral de Barcelona i almoïner de l'Almoïna, en nom propi i en el d'Humbert de Llor, canonge de la mateixa catedral i procurador i administrador de la citada Almoïna, realitza a Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Bernat Puig, de les cases i obradors del carrer del Born que li havien venut, i que els havia donat Elisenda de Godor, àlies Colomera, ciutadana de València, la qual les tenia per Miquel Roure. Les esmentades cases i els obradors eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost de la Canonja de Barcelona.

Francesc de Torre, escrivà jurat de Bernat Pasqual, notari públic de Barcelona.

IA-189

193 × 207

Al dors, en xifres posteriors: "1294".

Dolent. Lletra molt esborrada.

198

1294, juliol, 17.

Acte jurídic portat a terme per Arnau Alemany, rector del primer preverat de l'altar de la Santa Trinitat de la catedral de Barcelona.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-190

418 × 525

Al dors, en lletra coetània: "Trinitat". En xifres posteriors: "1294". Hi ha altres notes dorsals il·legibles.

Dolent. Taques a tota la part dreta del pergamí i lletra molt esborrada a la resta, de manera que afecta l'escriptura i és pràcticament il·legible.

Escriptura en caràcters hebreus.

Partit per ABC.

Probablement relacionat amb el document núm. 200.

199

1294, juliol, 28.

Ramon de Nàgera, precentor de la catedral de Barcelona i almoïner de l'Almoïna, i Humbert de Llor, canonge de la mateixa catedral, procuradors i administradors de la citada Almoïna, reconeixen haver rebut efectivament de Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Bernat Puig, la quantitat de 180 lliures, preu de les cases i els obradors del carrer del Born que li havien venut. Aquestes cases eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost de la Canonja de Barcelona.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

1A-191

153 x 272

Al dors, en xifres posteriors: "1294".

Dolent. Taques al terç dret del pergamí i lletra esborrada en part a la resta, que afecten l'escriptura.

200

1294, agost, 26.

Acta notarial del lliurament que Maimó Fabib, jueu de Barcelona, realitza a Arnau Alemany, clergue i rector del primer preverat de l'altar de la Santa Trinitat i de la pabordia del mes de novembre de la Canonja de Barcelona, dels drets i censos sobre unes cases que té en possessió alodial, situades al carrer de na Segarra, prop del pou d'en Alda, de les quals tenen el domini útil Issac Letgem i Ermessenda de Santmiquel. Fabib havia permutat prèviament els citats drets i censos pels drets i censos d'unies cases situades al carrer de Pere Arbert o de n'Àngela, que posseeix Astruc Bedorc i que són propietat alodial dels esmentats preverat i pabordia.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

IA-I92

255 x 332

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum (...) [M]aymonus Fa[bib], induxit in possessionem quorundam morabatinorum que solebat recipere super quibusdam domibus sitis in carraria que dicitur de na Sagarra Arnaldum Alamany, rectorem Sancte Trinitatis, ex causa permutacionis secum facte pro aliis morabatinis. Trinitat". En xifres posteriors: "1294".

Regular: Taques i lletres esborrades.

Probablement relacionat amb el document núm. 198.

201

1295, febrer, 18. Barcelona.

Jaume II mana al veguer, el batlle i els ciutadans de Barcelona que observin perpètuament les ordinations que consten en el present document relatives a l'exercici de les professions relacionades amb l'administració de justícia a la ciutat, vegueria i batllia de Barcelona, les quals contenen també disposicions sobre procediment judicial. Així, els advocats i els jurisperits estan obligats a jurar anualment el seu ofici el dia de Sant Andreu, a passar un examen per accedir a la professió, estableix una normativa per als jutges i els procuradors dels tribunals i regula els salaris d'avvocats i procuradors.

Trasllat sense data.

IA-I93

406 x 577

Al dors, en xifres coetànies: "1294". En xifres posteriors: "1294".

Editat a *Privilegis reials*, doc. 47, pàg. 29-31. Original.

202

1295, juny, 14.

Acta notarial de la lectura de la lletra de Jaume II (1295, abril, 18. Barcelona) adreçada a Berenguer de Cardona, mestre del Temple a Aragó i Catalunya, que li dona Berenguer d'Aguilar, ciutadà de Barcelona, procurador de la universitat de la citada ciutat. El rei al·lega que els ciutadans d'aquesta ciutat tenien el

privilegi de no pagar cap exacció en concepte de lleuda ni a Peníscola ni al regne de València, al contrari d'allò que pretenen els lleuders de l'esmentat mestre dels Templers a Peníscola, que s'ha emparat, amb aquest pretext, de mercaderies de ciutadans de Barcelona. En conseqüència, Aguilar demana que les mercaderies siguin retornades als seus propietaris. Per la seva banda, Cardona es ratifica en el seu dret de cobrar aquesta lleuda.

Guillem de Vernet, notari públic de València.

IA-194

207 x 321

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". Aquesta carta e les letres sian dates a Barcelona a l'alberch d'en Berenguer Aguilar; al Born, sots l'alberch d'en Guillem Llull. Per la leuda de Paníscola". En xifres posteriors: "1295".

Regular: Lletra molt esborrada.

203

1295, novembre, 4. Figueres.

Guillem, arquebisbe d'Embrun, per la potestat que li ha conferit el papa Bonifaci VIII, atorga autoritat al prior i sotsprior de l'Orde dels Frares Predicadors, al guardià dels Frares Menors i als lectors dels esmentats ordes de Barcelona perquè perdonin les irregularitats de les persones d'aquesta ciutat i diòcesi, de manera que puguin gaudir amb seguretat dels beneficis respectius com abans de la promulgació de les sentències de suspensió i interdicció donades per la Romana Església o el seu llegat. El papa havia excomunicat eclesiàstics i seglars de llocs i universitats dels regnes d'Aragó i València i comtat de Barcelona, a causa de la guerra de Sicília contra el difunt rei Pere d'Aragó i els seus fills.

IA-195

180 x 218

Al dors, en xifres i lletra coetànies: "1295. Rex Jacobus II".

204

1295, desembre, 11. Barcelona.

Jaume II, en atenció a la fidelitat i devoció mostrades pels prohoms de Barcelona als sobirans, atorga als

Guillelmo miserrime d'uniu d'vni Archiepo. et eligiois nre in xpo sibi l'mo.
 p'sona p'nditacis ac.
 f'mem in d'no caritatem.
 coconationis suspensiois et m'dia s'ma que p' p'mm c'tiam seu p' legatu p'uo aut quicunq' aliu
 m'one ut occasione g'uere.
 ac quilibz p'sonas eccl'asticas et
 nos et f'mores p'p'
 d'no me p'nto fuerit p' nos aut p' aliu ut alios rel'quidat ac cu' eis qui p'cedis ligati s'unt q'se
 m'istuerit d'ni nra ut m'dem uoluerit p'dem aut susceperit ordines et m'istuerit in ordibz su
 p'sup'is m'istat dispensandi ut q'd in suis beneficiis secum remaneat ualeat s'c p'p'ius aneq' off'ce
 p'de sine q'mulgate m'icta cultibz p'doz p'ma q'ut uiderit expedire nob' p'sonam et lib'ram id
 cessant p'cessio.
 dea sui s'unt ut uigilantibz m'ictu zelatus colat quo ad p'sonas d'mitans et d'ic d'uchm
 non sup' p'de t'one p'sonam q'm'm m'ict m'ic.
 r'igz p'sona alia p'ut et quando expediat uiderit committendi p'nos nos m'ictu p' n'm'm'm
 Dat' Signeris.
 Anno d'ni m'cto.

203. Guillem, arquebisbe
 d'Embrun, en nom del papa
 Bonifaci VIII, autoritza certs
 membres dels ordes dels
 Frares Predicadors i dels
 Frares Menors de Barcelona

perquè perdonin les
 excomunionis donades
 en aquesta ciutat i diòcesi
 amb motiu de la guerra
 de Sicília contra el difunt
 rei Pere el Gran.

mercaders i a tots els ciutadans de Barcelona que puguin comerciar lliurement amb qualsevol tipus de mercaderies per tots els seus dominis territorials i també a l'estranger sense llicència dels oficials reials, exceptuades les mercaderies que necessita per a l'armada que està preparant, especialment pega, sèu, eixàrcia de cànem, civada, blat, armes i totes aquelles que la Santa Romana Església ha prohibit exportar a terres d'infidels. Tanmateix, un cop realitzada la citada armada i en període de pau amb els [estats] cristians, podran exportar lliurement pega, sèu i eixàrcia de cànem a les parts de domini cristià que vulguin. Així mateix, mana als seus procuradors i oficials l'observança d'aquest privilegi.

Bernat Pallarès, notari de Barcelona.

Trasllat de Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona, de 1296, gener, 31.

1A-196

279 × 289

Editat per CAPMANY, doc. 56, pàg. 85-86.

205

1295, desembre, 12. Barcelona.

Jaume II reconeix que, als seus precis i urgent necessitat, els consellers, prohoms i universitat de Barcelona han consentit a encunyar moneda d'argent, tot respectant-ne el tipus, el pes, la llei i la talla. Es compromet a batre-la a Barcelona, que els consellers puguin elegir dos custodis de la moneda, expressa les punicions a les quals s'exposen els falsadors d'aquesta moneda i l'obligació dels canviadors i altres als qui pervingui moneda falsa de destruir-la i posar-ho en coneixement del veguer i els oficials corresponents. Estatueix que els seus hereus i successors a Catalunya a l'inici del seu regnat juraran i confirmaran aquesta moneda, i que respectaran perpètuament els pactes signats amb la ciutat de Barcelona per Jaume I i Pere II respecte a la moneda de tern.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona, de 1310, març, 24.

1A-197

364 × 504

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II. Translatum monete Barchinone de argento et est autenticum. Est facta continuacio de eius originali. In tercia caxia. Hoc est translatum originale instrumentum in presenti transumpto est in primo libro virnilio, in foleo XXXXVIII. Jacobus II".

Editat per SALAT, doc. XX, pàg. 24-25.

206**I296, gener, 6.**

Acta notarial de la presentació per part de Bernat de Bonvir, enviat del Consell i pròcers de la ciutat de Barcelona, a Berenguer de Cardona, mestre del Temple, a la casa del Temple de Gardeny de Lleida, de les tres lletres patents que li trameten el rei Jaume II, el Consell citat i el veguer de Barcelona Romeu de Marimon. Segueixen les tres lletres, en les quals el comminen a respectar als ciutadans de Barcelona l'exempció de lleuda a Peníscola i tot el regne de València. Tanmateix, Cardona al·lega que el sobirà que permutà el castell de Peníscola i tots drets inherents amb la ciutat de Tortosa, la qual era dels Templers, rebia la citada lleuda dels ciutadans de Barcelona, la qual, posteriorment, els reis catalano-aragonesos continuaren recaptant.

Esteve de Puig, notari públic a Barcelona i a tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-I98

507 x 506

Al dors, en lletra coetània: "De facto Paniscole. Jacobus II'. [Aquesta de] fet de Paníscola. In II^{do}. vir-milio, foleo CV".

La lletra dels consellers de Barcelona està escrita en català.

207**I296, gener.**

L'emperador dels grecs [Andrònic II], a petició dels habitants de Barcelona, Aragó, Catalunya, Mallorca, València, Tortosa i altres dominis del rei d'Aragó i Sicília, els atorga el privilegi de comerciar lliurement i amb seguretat de la seva persona i els seus béns, tant a Constantinoble com en totes les altres terres del seu imperi, pagant un dret de comerç del 3% tant a l'entrada com a la sortida. Així mateix, els concedeix indemnitat en cas de naufragi. Dalmau Sunyer, cònsol de catalans a Constantinoble, havia cana-litzat aquesta petició dels mercaders de la sobirania del rei d'Aragó.

IA-I99

490 x 413

Dolent.

Grec.

Editat per CAPMANY, doc. 45, pàg. 69.

208

1296, gener.

Vegeu el document núm. 207.

IA-200

487 × 358

Al final, a la dreta: "Privilegium Imperatoris Grecorum".

Dolent.

Traducció llatina del document anterior:

Editat per CAPMANY, doc. 46, pàg. 70.

209

1296, juliol, 2.

Saurina, vídua de Pere de Pruners i filla d'Antic de Sentmenat, ciutadà de Barcelona, i de la seva difunta esposa Agnès, ven a Guillem de Terrers, fill de Pere de Terrers de Banyoles, la casa i el forn dit de Porta, situat al burg de Barcelona, prop de la plaça del Blat i del castell de la cort del veguer, el qual posseeix en franc alou per donació del seu pare. El preu de la venda s'estipula en 9000 sous, que li abona, en nom del comprador, Berengueró de Finestres, canviador i ciutadà de Barcelona. Antic de Sentmenat actua de fiador en la compravenda.

Pere Marc, notari públic de Barcelona.

IA-201

383 × 545

Al dors, en lletra coetània: "Así a .IIII. cartes noves de la compra del forn que Guillem de Terrers féu de n'Antic de Sent Menat. Carta de venda que na Saurina, muller d'en Pere de Pruners, féu a:n Guillem de Terrés de dit forn. II". Segueix una altra nota dorsal molt esborrada on podem llegir el nom de Guillem Pere Dusai. En xifres posteriors: "1296".

210

1296, juliol.

Ramon Fiveller, canviador i ciutadà de Barcelona, reconeix que Ramon Ricard, Pere [de Vilar], Bertran Oltzet, Guillem Pere Dusai i Pere de Vilafranca, consellers de Barcelona, li han abonat els 3000 sous que ell havia prestat als consellers d'aquesta ciutat de l'any anterior, a causa d'una talla i de l'enderroc d'uns edificis per a utilitat pública a la plaça dels Conills. El préstec l'havia realitzat a instància de les persones que tenien drets en les cases i construccions enderrocades.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona.

IA-202

170 x 206

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus II'. Alfonsus II'. Jacobus II'".

Dolent. Molt tacat per fongs.

211

1296, octubre, 10.

Bartomeu de Vilafranca, regent la cort de la batllia de Barcelona, atorga a Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, la llicència o el permís per construir un cobert davant de casa seva mitjançant el pagament de 10 sous. La construcció esmentada la portarà a terme sense perjudicar els seus veïns, entre els quals es troba Tomàs Grony.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

IA-203

171 x 327

Al dors, en xifres posteriors: "1296".

Dolent. Les lletres estan força esborrades, la qual cosa afecta l'escriptura.

212

1296, novembre, 7.

Acta notarial de la lectura del protest que els consellers i prohoms de Barcelona, en nom de la universitat d'aquesta ciutat, realitzen a Jaume II, a causa de la tolta i de la quèstia o servei forçat que el rei els ha imposat, ja que segons la seva opinió gaudeixen de franquícia en aquest aspecte i va contra els seus

privilegis, per la qual cosa demanen un judici i ofereixen la ferma de dret. El sobirà, salvant la seva autoritat i tot reservant-se el dret de procedir contra la ciutat i els seus béns, es mostra disposat a assignar un jutge idoni per tractar aquest assumpte.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-204

293 × 393

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". Carta de la protestació que la ciutat fo al senyor rey sobre la forssa que el feeya dels C mills sous que demanava a la ciutat. OVI". En xifres posteriors: "1296".

La carta dels consellers està escrita en català.

213

1297, març, 22.

Guillem de Serra, ciutadà de Barcelona, fill del difunt del mateix nom, ven a Saurina de Terrassa, esposa de Bernat de Centelles, per un període de dos anys, la part que ell tenia en totes les rendes, els censos i les entrades que Saurina i el seu marit percebien al castell i terme d'Eramprunyà, les quals Centelles havia venut al gener del 1296 a l'esmentat Guillem per un termini de tres anys, dels quals ja n'ha finit un l'1 de gener passat. El preu de la venda s'estipula en 950 sous, i la part de les rendes que li transfeireix són les entrades que hauria de rebre el citat Bernat de Centelles un cop deduïts els 1652 sous anuals que Saurina té assignats per a aliments sobre aquestes rendes.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

IA-205

333 × 369

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum vendicionis est ad tempus non prodest". En xifres i lletra posteriors: "1296. Aramprunyá (Tarrasa)".

214

1297, març, 28.

Margarida i el seu espòs Pere de Siurana, ciutadà de Mallorca, i Bernat de Parellada i la seva esposa

Maria, hereus conjuntament i a parts iguals dels seus difunts pares Guerau de Parellada i la seva esposa Maria, venen a Pere Fartaner, de Sant Boi, les cases que posseeixen a l'esmentat lloc per la pabordia del mes d'octubre de la Canonja de Barcelona. El preu de la venda s'estipula en 120 sous i se salva el cens anual de 16 diners a pagar al propietari alodial. La venda es realitza amb consentiment de Vidal Cardona, també de Sant Boi, oncle matern de la citada Margarida.

Pere de Ribalta, notari públic de Barcelona.

IA-206

257 x 415

Dolent. Taques als dos terços de l'esquerra del pergami que afecten l'escriptura.

215

1297, juny, 20.

Guillema de Montcada i de Castellvell, vídua de l'infant Pere, confirma a Pere de Santcliment, ciutadà de Barcelona, la compra de la part del cens i dret que tenien Berenguer de Fonollar, cavaller, i la seva esposa Agnès en el delme de la parròquia de Sant Andreu de Palomar, la qual posseïen en feu de la citada Guillema. La compravenda es realitzà el 4 de juny de 1296 per la quantitat de 11000 sous. Així mateix, reconeix haver rebut 2466 sous 8 diners, part del terç dels 3666 sous 8 diners que li corresponien de lluïisme per aquesta venda, perdonant-li els 1200 sous restants. Per la seva banda, Pere de Santcliment li ret l'homenatge pertinent.

Jaume de Malví, notari públic de Barcelona.

IA-207

280 x 343

Al dors, en lletra coetània: "Pere de Santcliment. Del delme que en Pere de Santcliment reeb a Sant Andreu de Palomar". Segueixen una sèrie de comptes en nombres romans. Hi ha d'altres notes dorsals molt esborrades.

Partit per ABC.

216**129[7], juny, 22.**

Venda d'uns obradors per la quantitat de 68 lliures 15 sous per eixamplar el carrer que va de la plaça de Sant Jaume cap al palau del bisbe. Hi intervenen jueus. Es poden llegir els noms d'Issac Letgem i del difunt Vidal Benvenist. Igualment, els d'Issac Belshom i Jucef Buralès.

(...), notari públic de Barcelona.

1A-208

425 x 450

Al dors, en lletra posterior: "Carta de Ill morabatins (...) e dos diners d'en Bertran de Mons sobre los obradors (...)." Hi ha una altra nota dorsal que només es pot llegir fragmentàriament: " (...) e fo per lo exemplar lo carrer qui va de la plaça de Sant Jacme vers del palau del bisbe".

Dolent. Taques i lletra molt esborrada.

Esriptura en caràcters hebreus.

217**1298, maig, 19.**

Jaume II absol els ciutadans i habitants de Barcelona de qualsevol petició o demanda que ell mateix o els seus successors en el càrrec els puguin fer per la percepció il·lícita d'interessos i d'usures en qualsevol tipus de contracte a canvi de la quantitat de 200000 sous. El rei, a la petició del papa Bonifaci d'eradicar dels seus dominis "el crim detestable de les usures", havia encomanat una investigació sobre aquest assumpte a Arnau de Torre, canonge de Barcelona, i a Ramon Manresa, conseller reial, la qual ordena cessar. Tanmateix, si un particular vol iniciar una demanda per usures desproporcionades, podrà fer-ho en presència del bisbe de Barcelona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

1A-209

520 x 715

Al dors, en lletra coetània: "Carta de absolució que·l senyor rey fo de la demanda que feya en Barcelona de usures. Barcelona. Jacobus II'. In primo virido, CCLXX".

Hi manca el segell.

218**1298, maig, 19.**

Vegeu el document núm. 217.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 21.

1A-210

634 × 600

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super absolutione et remissione usurarum. Et fuit datum XIII kalendas junii, anno Domini M°.CC°.XC°.VIII°".

219**1298, juliol, 22.**

Acta notarial de la lectura del protest realitzat per Jaume Eimeric i Jaume Basset, consellers de Barcelona, en nom propi i dels altres tres consellers i universitat de Barcelona, a Ramon Folc, vescomte de Cardona i procurador a Catalunya del rei d'Aragó. Jaume II havia absolt els barons i les universitats de Catalunya del jurament de mantenir unit el regne de Mallorca al regne d'Aragó i comtat de Barcelona, després d'haver pactat amb el papa Bonifaci el retorn del regne de Mallorca i les illes de Menorca i Eivissa al rei Jaume de Mallorca, que a partir d'ara estarà lligat feudalment al regne d'Aragó i comtat de Barcelona (1298, juny, 29. Prop d'Argelers). Els consellers barcelonins es mostren en desacord amb alguns dels termes continguts en l'absolució, ja que va contra les promeses fetes per la ciutat per manament reial i volen conservar-ne els drets.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

1A-211

246 × 367

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II. Protest fet per los consellers de Barcelona a n Ramon Folch. O VII". En xifres posteriors: "1298".

220**1298.**

Jaume Calopa i la seva esposa Saurina, ambdós ciutadans de Barcelona, que viuen al costat del forn dels Arcs, venen a Bertran de Devesa, agricultor, una peça de terra plantada de vinya que posseeixen al territori de Barcelona, al lloc conegut com «Soleràs», per la quantitat de 95 sous. Aquesta terra era propietat alodial de Jaume de Cànoves, també ciutadà de Barcelona, al qual Devesa pagarà un cens anual de 3 morabatins i un terç de morabatí alfonsins bons i 9 diners de Barcelona per Sant Joan de Juny.

Arnau Mestre, notari públic de Barcelona.

IA-212

270 × 438

Dolent. Molt tacat. Hi manquen fragments que afecten l'escriptura.

Partit per ABC.

221**1299, juliol, 15.**

Pere Ferrer, fill del difunt Bernat Ferrer, pellisser i ciutadà de Barcelona, dóna entre vius al seu germà Bernat, també pellisser, la meitat de l'obrador que li pertocava per herència del seu pare i del seu difunt germà Jaume, el qual morí sense fer testament. L'obrador, situat al carrer de la Pellisseria, era propietat alodial del cenobi del Sant Pau del Camp i el seu pare el posseïa per Romeu Gerard, a canvi d'un cens anual de 8 morabatins pagadors l'1 de maig.

Bartomeu Marc, notari públic de Barcelona.

IA-213

320 × 370

Al dors, en lletra coetània: "Idus julii XC nono". En xifres i lletra posteriors: "5. Plech 37". Hi ha altres notes dorsals esborrades.

222**1299, octubre, 27.**

Testament de Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, que viu en unes cases al carrer del Born i té diverses propietats a la vila de Martorell i el seu territori. Nomena marmessors el seu germà Bernat de Puig, Jaume Basset, també de Barcelona, i Guillem de Nàguia, de la vila de Martorell, i potser altres persones. Institueix hereu universal el seu fill Berenguer i probablement fou enterrat a l'església de Santa Maria del Mar. Realitza diverses deixes a la seva esposa Saurina, a les seves filles Saurina, Maria i Margarida, al seu germà i a altres familiars i coneguts. Fa previsions per als futurs fills legítims, si en naixien després de la seva mort. A més a més, especifica certes quantitats per fer front a deutes i deixes per a establiments religiosos (Hospital de pobres de Barcelona, Santa Maria de Montserrat i obres de la catedral) i causes pies. Segueix una relació dels préstecs que ha portat a terme i dels deutes que el testador ha contret.

Francesc de Torre, notari públic de Barcelona.

1A-214

753 × 631

Al dors, en xifres posteriors: "1299".

Dolent. Taques i forats que afecten l'escriptura.

223**1299, desembre, 31. Barcelona.**

Jaume II, en atenció als serveis prestats pels ciutadans de Barcelona als reis els seus avantpassats i els que li efectuen actualment, confirma als consellers, prohoms, universitat, ciutadans i habitants de Barcelona i els seus suburbis l'exempció de la quèstia o de qualsevol altra imposició, préstec forçat o per armada exigides per ell mateix o pels seus successors. Esmenta concretament el préstec de 250000 sous i 2000 dobles d'or míries que li han fet recentment, i l'ajuda proporcionada per la ciutat de Barcelona en els problemes econòmics ocasionats per les 300000 lliures invertides en el viatge a Roma, Nàpols i Sicília.

Bernat d'Aversó, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 7.

IA-215

603 × 560

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi franquitatis questie et aliorum cohactorum serviciorum. Et fuit actum Barchinone, .II°. kalendas januarii, anno Domini .M^o.CC^o.XC^o.IX°:".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 50, pàg. 33. Trasllat de 1313.

224

1299, desembre, 31. Barcelona.

Vegeu el document núm. 223.

Bernat d'Aversó, escrivà reial.

Trasllat de Diego Garcia, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1418, maig, 9. Barcelona.

IA-216

437 × 570

Al dors, en lletra coetània: "Carta del privilegi que los ciutadans de Barcelona han: [que] ells e lurs béns són franchs de totes demandes que lo rey fasa". En xifres posteriors: "1299".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 50, pàg. 33. Trasllat de 1313.

225

1300, febrer, 4. Barcelona.

Actes de les corts de Catalunya celebrades a Barcelona, a l'església del convent dels Frares Menors. En primer lloc, confirma els capítols perpetus de la cort realitzada també a Barcelona durant els regnat del seu pare Pere, aquells de la de Montsó del seu germà Alfons i els de la primera cort celebrada igualment a Barcelona per ell mateix. A continuació, segueixen els 34 capítols de cort aprovats, confirmats o modificats. Es compromet de nou a convocar cort anual als catalans el primer diumenge de Quaresma, la qual se celebrarà alternativament un any a Barcelona i l'altre a Lleida, reservant-se el dret a reunir-la en algun altre lloc de Catalunya. Determina que el rei tindrà audiència allí on es trobi els divendres o els dissabtes, limita les exportacions de certs productes, s'obliga a fer complir als oficials reials les constitu-

cions relatives al bovatge i que respectin els acords de corts, i admet que els nobles i els ciutadans, assessorats per jurisperits, intervinguin, si escau, en la interpretació dels usatges. Cal assenyalar la retirada d'aquesta cort dels prelats i religiosos, els quals són declarats en contumàcia pel rei, que, malgrat l'absència d'aquest estament, declara vàlids els capítols aprovats en aquesta cort.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-217

580 × 824

Al dors, en lletra coetània: "Aquesta car[ta és de] les ordinaciones perpetualls fetes en la cort general de Barcelona per lo senyor rey en Jacme. Jacobus II'. In primo libro virido, in foleo CVIII. Barcelona". En xifres posteriors: "1299".

Hi manca el segell.

Cortes, I, doc. XXIV, pàg. 167-180.

226

1300, febrer, 4. Barcelona.

Vegeu el document núm. 225.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 23.

IA-218

820 × 660

Al dors, en lletra coetània: "Translatum curie generalis celebrate in civitate Barchinone per dominum regem Jacobum sub kalendario pridie nonas februarii, anno Domini M.CC.XCIXº".

Cortes, I, doc. XXIV, pàg. 167-180.

227

1300, febrer, 4. Barcelona.

Vegeu el document núm. 225.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat sense data.

IA-219

817 × 613

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. 1299. [In] curia Barchinone". En xifres posteriors: "1299".

Hi manca la caplletra.

Cortes, I, doc. XXIV, pàg. 167-180.

228

1300, febrer, 4. Barcelona.

Jaume II ven perpètuament i amb caràcter irrevocable els drets de bovatge, terratge i herbatge dels llocs reials de Catalunya i dels pertanyents a nobles, cavallers, ciutadans, burgesos, habitants de viles i pagesos, i en general de persones laiques de Catalunya, per la quantitat de 200000 lliures. Aquesta venda la porta a terme, entre altres motius, perquè no van contestar la inquisició del rei Pere II (1283) de si per costum abonaven aquests drets, atès que no té res més per vendre, i per tal de sufragar els nombrosos deutes que ha contret amb motiu de les despeses ocasionades per la conquesta del regne de Múrcia, el seu viatge a Sicília, dels debits per les guerres del seu germà Alfons amb el reialme de França, i davant les insistents peticions de devolució dels diners per part dels seus creditors. La venda no inclou els citats drets que posseeix sobre els homes i els llocs de prelat, religiosos i clergues del Temple i de l'Hospital ni els que té damunt les persones religioses i eclesiàstiques dels llocs reials, exceptuant aquells que ostenta sobre el nou hospital de pobres de Girona, situat a l'Areny de la ciutat, els quals contempla en remissió dels seus pecats. D'altra banda, seran respectades les franquícies d'aquestes imposicions de què gaudeixen les ciutats de Barcelona, Lleida, Tortosa i Girona.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-220

591 × 751

Al dors, en lletra coetània: "Barcelona. Carta de la compra del bovatge. Jacobus II'. In primo virido, foleo CXVI. Barcelona".

Té algun petit forat i estrip que no afecta l'escriptura.

Caplletra ornada amb l'escut de Barcelona.

Hi manca el segell.

229

1300, febrer, 4. Barcelona.

Vegeu el document núm. 228.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 7.

IA-221

644 x 800

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum instrumenti vendicionis bovagii, terragii et erbaggii facte nobilibus, militibus, civibus et homibus villarum per dominum regem Jacobum. Et fuit factum Barchinone, pridie nonas februarii, anno Domini M^o CC^o.XC^o.IX° +. Venerabilium consiliarium Barchinone".

230

1300, febrer, 4. Barcelona.

Vegeu el document núm. 228.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat sense data.

IA-222

670 x 586

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Vendicio bovagii. Regis Jacobi. 1299".

Hi manca la caplletra.

231**I 300, febrer, 4. Barcelona.**

Jaume II reconeix als nobles, cavallers, consellers i procuradors de Barcelona, i als procuradors de les viles i llocs reials de Catalunya assistents a la cort general de catalans de Barcelona, que ha venut perpètuament i amb caràcter irrevocable als habitants de Catalunya els drets de bovatge, terratge i herbatge per la quantitat de 200000 lliures, i per obtenir-la realitzaran una col·lecta durant un període de cinc anys, que començarà a comptar a partir del proper dia 1 de març. Promet que serà portada a terme per persones elegides per la cort sense intervenció del rei i dels oficials reials. La causa de la venda són dels nombrosos i diversos deutes que ha contret amb ells i altres ciutadans i persones singulars per les despeses realitzades en la conquesta del regne de Múrcia, el seu viatge a Sicília i el finançament de les guerres del seu germà Alfons amb el reialme de França.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

IA-223

460 × 695

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". Carta que l'atorgament de la col·lecta ordonada per la compra del bovatge no pusca tornar a perjudici al general de Cathalunya ne encara que la dita col·lecta (...) ne encara semblant. Barcelona".

La part inferior del pergami ha estat tallada de manera que no afecta l'escriptura, i cal pensar que hi manca el segell.

Editat per SÁNCHEZ I ORTÍ, doc. IV, pàg. 27-32.

232**I 300, febrer, 4. Barcelona.**

Vegeu el document núm. 231.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 7.

IA-224

691 × 661

Al dors, en xifres i lletra coetànies: “12. Translatum autenticum carte domini regis Jacobi apoche precii vendicionis bovatici, erbagii et terragii. Et fuit datum in generali curia^a Barchinone, pridie nonas februarii, anni Domini M`.CC`.XC` noni. +”.

Editat per SÁNCHEZ I ORTÍ, doc. IV, pàg. 27-32.

a. curia, *interlineat*.

233

1300, febrer, 4. Barcelona.

Vegeu el document núm. 231.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

Trasllat sense data.

IA-225

664 × 545

Al dors, en lletra i xifres coetànies: “Regis Jacobi. Super bovatico. 1299”.

Editat per SÁNCHEZ I ORTÍ, doc. IV, pàg. 27-32.

234

1300, febrer, 5. Barcelona.

Jaume II reconeix haver rebut diversos documents referents a deutoris i donacions dels consellers de Barcelona per un total de 70000 sous de tern de Barcelona, 2000 dobles d'or, 10000 morabatins, 100000 sous i 60000 sous, també de moneda de tern, quantitats que els reis els seus avantpassats i ell mateix havien obtingut generalment en préstec de la ciutat de Barcelona o promès aportar per diversos motius entre els anys 1266-1296. Aquests documents els tenien retinguts els consellers de Barcelona i el rei els necessitava alliberar per al viatge a Roma, Nàpols i Sicília. A canvi de la remissió d'aquests deutes, els declara francs d'abonar qualsevol quèstia, servei, préstec o subsidi perpètuament, com ja els hi havia atorgat (1299, desembre, 31. Barcelona).

Bernat d'Aversó, escriptor reial.

IA-226

447 × 473

Al dors, en lletra coetània: “Àpocha de la quantitat donada al senyor rey de la franquea de quèstia e d'altre subsidi. Jacobus II'. III. In secunda caxia”.

Hi manca el segell.

235

1300, abril, I.

Jaume II permuta amb Guillema, vídua de l'infant Pere i senyora de Montcada i de Castellvell, els llocs i les viles que havia de posseir en raó de la seva dot i esponsalici, les quals el rei no li podia retornar, això és Alcubierre, Roures, Pompíen i Granyén al regne d'Aragó, i Arbúcies a Catalunya, pels llocs i viles de Prades, Alcover, Alforja, Mont-ral, Ulldemolins, la Mussara, l'Aleixar, Cambrils, Cornudella i Capafonts, amb tots els drets i les jurisdiccions que les tenia el rei. Igualment, li efectua la donació corporal dels esmentats llocs i viles. Segueix la ratificació del bescanvi per part de la reina Blanca i l'acceptació i subsegüent absolució de Guillema respecte a la possessió dels seus béns dotals.

Antoni Brocard, notari públic de Barcelona, que té les escriptures del difunt Pere de Vilardebò, notari del rei d'Aragó, a causa del llegat que li féu el difunt Guillem Martí, notari públic de la mateixa ciutat, el qual al seu torn les havia rebut del difunt Pere Brines, també notari de Barcelona, li dóna forma pública el 1413, maig, 6.

1A-227

665 × 605

Dolent.

236

1300, abril, I.

Guillema, vídua de l'infant Pere, senyora dels castells de Montcada i de Castellvell, dóna entre vius al rei Jaume II i als seus hereus i successors en el comtat de Barcelona, tots els castells i les possessions que té a Catalunya i Aragó, tot retenint-ne l'usdefruit vitalici, això és una cinquantena d'entitats entre castells, llocs i viles. Exceptua d'aquesta donació els castells de Mataró, Sentmenat i Arraona, i les viles de Sabadell i Vallmoll amb la seva batllia (Nulles i Vilabella), així com tot allò que posseeix a la ciutat, illa i regne de Mallorca, i una renda anual de 400 sous que percep del molins reials de Barcelona. Efectua

aquesta cessió en reconeixement de certes donacions usufructuàries que el rei li havia fet i també per la concessió de 200000 sous per abonar els seus deutes i els del seu pare Gastó, ja difunt.

Antoni Brocard, notari públic de Barcelona, que té les escriptures del difunt Pere de Vilardebò, notari del rei d'Aragó, a causa del llegat que li féu el difunt Guillem Martí, notari públic de la mateixa ciutat, el qual al seu torn les havia rebut del difunt Pere Brines, també notari de Barcelona, li dóna forma pública el 1413, maig, 8.

IA-228

674 x 780

Al dors, en xifres posteriors: "1301".

237

1300, abril, I.

Guillema, vídua de l'infant Pere, senyora dels castells de Montcada i de Castellvell, reconeix haver donat al rei Jaume II els citats castells i altres castells, viles i llocs amb certes condicions: l'usdefruit vitalici de la ciutat de Girona i la seva vegueria, del castell, vila i vegueria de Besalú, de la ciutat de Manresa i d'altres llocs menors, tal com consta en el document de donació portat a terme per Pere de Vilardebò, notari. A partir d'ara, reconeix posseir en feu de l'esmentat rei els citats castells de Montcada i Castellvell, el castell de Vic i totes les altres propietats en aquesta vila, així com tots els altres castells, viles i llocs. Guillem de Bell-lloc, cavaller, en nom de la citada Guillema, presta homenatge de boca i mans a Jaume II.

Antoni Brocard, notari públic de Barcelona, que té les escriptures de Pere de Vilardebò, notari, per llegat de Guillem Martí, notari públic de la mateixa ciutat, el qual les havia rebut en llegat de Pere Brines, també notari de Barcelona, li dóna pública forma el 1413, maig, 8.

IA-229

334 x 637

238

1300, maig, 5. Barcelona.

La controvèrsia entre els lleuders de la lleuda de Mediona, els procuradors de l'Almoina de la Seu i bisbe de Barcelona, d'una part, i els consellers de la ciutat de Barcelona, de l'altra, per la mesura i el

mesuratge dels revenedors de l'oli, conclou, després de les investigacions de Guillem Pere Burguès, un dels consellers actuals de la ciutat, i Bertran de Seva, jurisperit, en una ordinació sobre la mesura de l'oli a la ciutat de Barcelona consensuada per tots els que en tenien part: el bisbe de Barcelona, l'Almoina de la Seu, Guillem de Bellví, Pere de Sitjar i els consellers de Barcelona.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona i escrivà de la cort del batlle d'aquesta ciutat.

IA-230

372 x 503

Al dors, en lletra coetània: "Carta de l'ordonament fet entre ls lauders els (...) del quartà de l'oli e la ciutat de Barcelona e dels (...). Jacobus II'. O XVIII. In primo virnilio, foleo XXV".

239

1301, abril, 18. València.

Jaume II aprova i confirma les ordinacions redactades per Pere Arnau de Cervera, veguer de Barcelona i el Vallès, juntament amb el batlle, els consellers i els prohoms de la ciutat de Barcelona, i amb el consell de Nadal de Rainers i Berenguer Desprat, savis proposats pel rei, relatives a l'exercici dels oficis d'advocat, jutge, procurador i notari. Destaquen la introducció d'un examen previ per als advocats i la precisió dels salaris que han de percebre els qui desenvolupin aquestes professions. Igualment, fa una sèrie d'indicacions generals sobre l'administració de justícia.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-231

766 x 591

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi approbacionis et confirmationis de capitulis ordinatis per Petrum Arnaldi de Cervaria, vicarium Barchinone, et probis hominibus dicte civitatis ad bonum statum dicte civitatis. Et fuit datum Valencie, XIII° kalendas madii, anno Domini M^o.CCC^o. primo".

Part del text, escrit en català.

240

1301, abril, 18. València.

Vegeu el document núm. 239.

Trasllat sense data.

IA-232

515 x 651

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. 1301. b."

241

1301, juliol, 17. Lleida.

Actes dels capítols aprovats a la cort de Lleida. Bàsicament, Jaume II, a petició dels estaments, tracta en 18 capítols de corregir, modificar i afegir algunes puntualitzacions als capítols de la cort de Barcelona de l'any anterior. Així, podem citar, entre d'altres, que la inquisició a la qual s'havien de sotmetre anualment els oficials reials es realitzarà a partir d'ara cada dos anys, la cort general dels catalans se celebrarà cada tres anys, cap canviador no podrà tenir taula de canvi enlloc de Catalunya si no l'assegura prèviament, ratifica la venda i remissió del bovatge i recupera la facultat de poder atorgar franquícies per a aquesta imposició, i, finalment, obliga els sarraïns lliures a portar el cabell tallat en rodó per tal de ser identificats fàcilment.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona. Ferrer Bertran, també notari públic de Barcelona, connotari del difunt Esteve Puig, l'estén en forma pública el 1335, novembre, 21.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1346, gener, 31.

IA-233

814 x 677

Al dors, en lletra coetània: "Curia generalis celebrata in civitate llerde per dominum regem Jacobum. Et fuit actum sextodecimo kalendas augusti, anno Domini M^o.CCC^o. primo. +".

Cortes, I, doc. XXV, pàg. 180-194.

242

1301, juliol, 17. Lleida.

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, atorga perpètuament que els privilegis de

Barcelona no resultin perjudicats pel capítol de les corts celebrades a Lleida, sobre la navegació i el trasllat per mar i per terra dels ciutadans de Barcelona i les seves mercaderies, ja que ha estat suprimida la menció als sarraïns. El capítol de cort sobre aquest assumpte aprovat a les darreres corts de catalans de Barcelona estipulava que qualsevol persona podia vendre lliurement blat, vitualles i altres mercaderies a terres de cristians i de sarraïns, excepte a aquells estats amb els quals estiguessin en guerra, les mercaderies vedades i en temps de necessitat i indigència.

Bernat d'Aversó, de manament de Bernat Bonet.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-234

370 x 450

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod per ordinacionem capitulum curie llerde facienti mencionem de victualibus et aliis extrahendis a dominacione domini regis non fiat preiudicium privilegiis Barchinone. Et fuit datum llerde, .XVI°. kalendas augusti, anno Domini .M^o.CCC^o. primo".

Editat a *Privilegis reials*, doc. 54, pàg. 34-35. Original.

243

1303, gener, 5.

Guillem de Castellvell, veguer de Barcelona i el Vallès, encomana a Jaume de Montjuïc, jurisperit, que dirimeixi la petició que ha fet Salomó Bonjuha, fill del difunt Bonjuha Salomó, jueu de Barcelona, d'empenyorar els béns dels homes sotmesos a la jurisdicció de la cort de Lleida fins a la quantitat de 2400 sous, a causa de la incompareixença del seu deutor Acard de Mur davant del veguer de Barcelona i la inhibició de la cort de Lleida. Jaume de Montjuïc atorga la seva autorització a Salomó Bonjuha i ordena als saigs de la cort de Barcelona l'execució de la penyora.

Bernat de Torre, notari i escrivà de la cort del veguer de Barcelona.

Trasllat de Jaume Sabater, notari públic de Barcelona, de 1321, setembre, 15.

1A-235

344 x 520

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. In II^{do}. virnilio, foleo XL. +P+. Aquestes II cartes són en els (...). A carta caxia".

244**1303, març, 26.**

Suau, filla de Pere Fartaner i la seva difunta esposa Ròmia, ambdós de la parròquia de Sant Boi, amb consentiment del seu marit Guillem Arloví, reconeix haver rebut del seu pare, la llegítima i el complement que li pertocquen legalment dels béns paterns i materns. Això és: unes cases a Sant Boi que té per la pabordia del mes d'octubre de la Canonja de Barcelona a cens anual de 2 diners i 1 òbol; una altra casa situada prop de les anteriors que posseeix per la mateixa Canonja; dues vinyes també a Sant Boi: l'una la té per l'altar de Sant Bernabé de la Seu de Barcelona a cens d'un quartà d'oli, i l'altra, situada al lloc anomenat "Galí", la posseeix per Vidal de Vilanova a cens de 3 sous, i, finalment, una peça de terra que té pel monestir de Sant Cugat a cens de 13,5 sous anuals.

Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, connotari de Pere de Ribalta.

Trasllat de Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona, de 1326, desembre, 3.

1A-236

364 × 444

Regular. Molt tacat.

245**1303, desembre, 13.**

Guillem Llull, ciutadà de Barcelona, estableix a Bertran Riquer, lambard, també ciutadà de Barcelona, la quarta part dels molins del Clot, a canvi de 5 sous d'entrada i d'un cens de 2 diners anuals. Aquest document s'estén en forma pública a requeriment de Bertran, Jaume i Constança, fills i hereus universals del difunt Antic Riquer, fill del citat Bertran, juntament amb la seva mare Elisenda, vídua de l'esmentat Antic. Els peticionaris, néts del precitat Bertran Riquer, i la seva mare demanen la reparació del document a Guillem de Bellera, veguer de Barcelona i el Vallès, que la porta a terme el 4 d'abril de 1337.

Pere de Folquers, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Pere de Vilardebò, notari públic de Barcelona, de 1338, març, 9.

1A-237

500 × 490

Al dors, en lletra coetània: "Fuerunt firmata per baiulum, pridie kalendas marcii. Testes Rogerius de Sancto Vincencio, Bernardus de Turri et Petrus Cunill. Et sunt Jacobi de Bosquetis. Tenentur pro manumissoribus dicti Antichi Gerald de Claro".

Dolent. Grans taques de fongs a la part central que afecten l'escriptura i la comprensió del document.

246

1304, juny, 3. Saragossa.

Jaume II, a petició dels consellers de Barcelona, efectua algunes disposicions sobre el valor judicial de les comandes i els préstecs rebuts per invertir en l'ofici propi en les reclamacions per deutes, ja que la disposició del seu pare Pere no s'havia observat o interpretat justament. Concreta aspectes sobre els creditors de les comandes, si presenten o no l'instrument de comanda al jutge, l'existència o no de fiadors, els terminis donats per demostrar una situació determinada i com afecten les reclamacions per deutes quan s'ha invertit en el propi ofici.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-238

532 x 662

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super nova constitutione de quibus comandis quis capitur et de mutuo recepto per aliquem ad opus officii sui. Et fuit datum Cesarauguste, tercio nonas junii, anno Domini M^o.CCC^o. quarto".

Regular: Taca de fongs que no afecta l'escriptura.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 55, pàg. 35.

247

1304, juny, 19.

Pere de Vilar, Berenguer de Capellades i Ramon Fiveller, consellers de Barcelona, juntament amb Guillem de Llacera i Bernat d'Om, consellers absents, i el Consell de Cent de Barcelona, venen en franc alou a Ramon de Vilanova, fill de Ferrer de Vilanova, notari, i al seu fill Vidal de Vilanova la barca anomenada de Sant Boi de Llobregat, juntament amb tots els drets de transport i de passatge per la quantitat de

26000 sous, els quals abonaran en el termini de quatre anys. Entre altres coses, prometen no edificar cap pont de pedra o fusta sobre el Llobregat.

Francesc de Villa, notari públic de Barcelona.

IA-239

607 × 490

Dolent. Manca un tros de pergamí a tot el llarg de la part dreta que afecta l'escriptura.

Estisorat en senyal de cancel·lació.

248

1304, desembre, 18.

Acta notarial de la protesta dels consellers de Barcelona davant de Tomàs Grony, batlle de Barcelona, el qual, a instància de Bernat de Tarragona, lleuder del cap de Tortosa, obligà Ramon Mir, Gerald de Trilla i Jaume de Mollet, mercaders i ciutadans de Barcelona, patrons d'unes naus procedents de Nife¹, Sevilla i de les parts del sud a manifestar, mostrant els capbreus de les seves naus, els noms dels mercaders i les mercaderies carregades, a fi d'abonar la lleuda de Tortosa. Tanmateix, Grony, malgrat la lletra reial donada pel rei a favor dels consellers (1304, juny, 4. Saragossa), considera que la reclamació és contra dret i contradiu una ordre reial anterior a Romeu de Marimon (1304, juny, 2. Saragossa).

Francesc de Villa, notari públic de Barcelona.

IA-240

321 × 551

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. Protestacions. In primo libro virnilio, in foleo CLXXXI. Carta de protestessió que no (...) que no valen".

¹DUFOURCQ, pàg. 159. Identifica Nife, Fedala, i Anfa amb l'actual Casablanca, encara que ell sempre es refereix a Anfa.

249

1304, desembre, 22.

Alamanda, vídua de Bernat Andreu, i el seu fill Bernadó Andreu, ciutadà de Barcelona, venen a Bernat de Noguera, de la mateixa ciutat, un censal anual de 3 morabatins i tots els drets que tenen sobre unes cases del carrer de Viladalls, de les quals Joan de Cudinacs, teixidor, posseeix el domini útil. Així mateix, li venen un censal de 15 sous anuals sobre unes altres cases situades al costat de les anteriors, de les quals Ròmia, esposa de Miquel de Prat, en té el domini útil. Ambdós censals es cobren per Sant Andreu i Alamanda posseeix totes aquestes cases per Guillem, esposa de Barceloní Dusai i filla de Berenguer Durfort, les quals són propietat alodial de la pabordia del mes de novembre de la Seu de Barcelona. La compravenda es realitza pel preu de 34 lliures i Sança, esposa de Bernadó, aprova la venda efectuada per la seva sogra i el seu marit.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

IA-241

415 x 497

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de .III. morabatins e XV sous qui's reben sobre dos alberchs qui són en en (sic.) lo carrer qui travesa vés lo carrer del Vidra, prop lo pou nou. + De les cases de na Crespina e de la muler d'en Miquel Prat, qui són prop lo pou nou."

250

1305, setembre, 6. Barcelona.

Jaume II confirma perpètuament als consellers, prohoms, ciutadans, habitants i universitat de Barcelona el privilegi d'exempció de quèstia i qualsevol altra imposició que ja els havia atorgat anteriorment (1299, desembre, 31. Barcelona), amb motiu del préstec de 50000 sous que han realitzat graciosament per sufragar les despeses de l'entrevista del rei amb el papa Climent V. Així mateix, mana al procurador general de Catalunya, al seu vicegerent i als veguers, batlles i altres oficials reials que observin i facin observar aquest privilegi.

Pere de Soler, escrivà reial.

IA-242

595 x 725

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". In primo virido, foleo CCLXXXV. Confermació del privilegi de la franquea de [quèstia]. B". En xifres posteriors: "1305".

Segell pendent de plom.

251

1305, setembre, 6. Barcelona.

Vegeu el document núm. 250.

Pere de Soler, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 7.

IA-243

705 × 585

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum confirmacionis carte domini regis Jacobi franquitatis et inmunitatis questie et cuiusve exaccionis alterius. Et fuit datum Barchinone, VIIIº idus septembris, anno Domini M.CCC.Vº".

252

1305, setembre, 6. Barcelona.

Vegeu el document núm. 250.

Pere de Soler, escrivà reial.

Trasllat sense data.

IA-244

645 × 625

Al dors, en xifres posteriors: "1305".

Hi manca la caplletra inicial.

253

1305, setembre, 23.

Acta notarial de la protesta adreçada pels consellers barcelonins a Tomàs Grony, batlle de Barcelona, perquè, a instància del lleuder de Tortosa, ha empenyorat a Guillem Pere Dusai, ciutadà de Barcelona,

en la quantitat de 89 sous per unes mercaderies seves carregades en dos llenys que venint de València a Barcelona passaren pel cap del grau de Tortosa per sobre del Montcolobrer. Demanen que no lliuri les penyores al citat lleuder, que les mantingui en dipòsit mentre no es resolgui el plet entre el rei i la ciutat per aquest assumpte i al·leguen, entre altres coses, que les naus i les mercaderies que passen més enllà del citat Montcolobrer sempre han estat exemptes de lleuda. Així mateix, declaren que el lleuder de Tortosa o el seu procurador no pot viure de manera permanent a Barcelona.

Francesc de Villa, notari públic de Barcelona.

IA-245

423 × 468

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". In primo virnilio, CLXXX. Carta de protestació com lauder no deu estar en Barcelona". En xifres posteriors: "I 305".

254

1307, febrer, 6.

Pere Borrell, ciutadà de Barcelona, patró d'un lleny de càrrega anomenat "Sant Antoni" que ara es construeix a Barcelona, en nom propi i el dels altres propietaris parçoners d'aquesta nau, subscriu un contracte de noliejament amb Guillem Oliver i altres sis mercaders de Barcelona per transportar mercaderies a Sicília, a Tràpani o Palerm, passant pel castell de Càller. El contracte especifica el pes total de les mercaderies a transportar, les condicions del transport i el lloc i la moneda en què s'abonarà el noli: al castell de Càller es pagarà en moneda genovesa i a Tràpani o Palerm s'abonarà en moneda de Barcelona i carlins d'argent.

Bernat de Solà, notari públic de Barcelona.

IA-246

495 × 581

Al dors, en lletra coetània: "Libre de algunas àpochas fetas y fermades de algunas quantitats y summes que la ciutat fermava a algunas universitats per ajuda de la guerra que lo rey feye". Hi ha també altres notes dorsals il·legibles.

Regular:

Les notes dorsals no es corresponen amb el contingut del document. Sembla un pergami reutilitzat.

255

1307, maig, 3. Montblanc.

Actes de les corts de Montblanc. Jaume II, a petició de tots els estaments de Catalunya a les corts de Montblanc, confirma la totalitat dels privilegis atorgats per ell mateix i els reis els seus avantpassats, amb excepció d'allò revocat o manat revocar expressament a les corts de Montsó. Manifesta que l'execució contra els castells, honors i llocs, que són feu, tant de senyors laics com eclesiàstics, s'ajustarà a les normes de les constitucions de pau i treva i promet que cap membre de la seva família o representant reial no imposarà penons o porters en indrets de jurisdicció senyorial laica. Així mateix, ordena al procurador general de Catalunya i als oficials reials que observin i facin observar els privilegis citats.

Esteve de Puig, notari públic a Barcelona i a tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-247

393 x 480

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. O XVI. Curia Montisalbi celebrata per dominum regem Jacobum". En xifres posteriors: "1307".

Cortes, I, doc. XXVII, pàg. 197-204.

256

1307, agost, 14. Osca.

Jaume II, a petició de Guillem Llull, conseller de Barcelona, Ramon Ricard i Bertran de Seva, jurisperit, ciutadans de Barcelona, nuncis dels prohoms i universitat de Barcelona, ordena una sèrie d'estatuts sobre l'administració de justícia i el seu procediment, ja que els plets s'anaven allargant indefinidament, cosa que provocava el cansament dels litigants i més despeses de les necessàries. Fixa els terminis que considera idonis en cada fase o tràmit del procediment, la intervenció de perits en determinats casos i els seus salaris, així com les multes pertinents per la transgressió d'aquests estatuts. Igualment, dicta una sèrie de normes sobre els notaris: tenir més de 22 anys, conèixer suficientment aquest ofici per ser habilitat com a tal pel veguer, la destinació de les escriptures notariales a la mort d'un notari de la ciutat per tal d'assegurar-ne la conservació i valor de fe pública i la intervenció del veguer en cas que el notari difunt no hagués designat un notari hereu de les seves escriptures. Aquests estatuts no solament s'observaran a la ciutat de Barcelona, sinó també en tota la batllia i vegueria de Barcelona i el Vallès.

Bernat d'Aversó, notari reial.

IA-248

550 × 645

Al dors, en lletra coetània: "Privilegi sobre'l (...) dels plets. In primo virido, foleo CCLXXXVIII. Jacobus II'. IO III^a. Registrata". En xifres posteriors: "1307".

Hi manca el segell.

257

1307, agost, 14. Osa.

Vegeu el document núm. 256.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat sense data.

IA-249

430 × 696

Al dors, en xifres posteriors: "1307".

Hi manca la caplletra.

258

1307, octubre, 11. Poitiers.

Bernat Roiard, ardiaca de Saintes, capellà i auditor del papa Climent V, en presència de Berard de Boian, procurador dels ciutadans i universitat de Barcelona, i Joan de Roca, procurador del bisbe i església de Barcelona, sentència en la causa d'excomunicació portada a terme contra alguns ciutadans de Barcelona, en el període en què Hug de Cardona, ardiaca de Barcelona, i Berenguer, ardiaca d'Urgell i canonge de Barcelona, exercien de procuradors generals de la diòcesi de Barcelona amb plens poders per absència del bisbe Ponç. Els aixeca la sentència d'excomunicació i condemna a pagar les costes del judici Joan de Roca. El conflicte s'havia originat pel traspàs a tercers de propietats cedides en emfiteusi per la Canonja de Barcelona i el monestir de Santa Anna, sense permís dels esmentats Canonja i

monestir, i la impossibilitat d'arribar a un acord a causa dels lluïsmes a abonar, la qual cosa havia portat a una sentència d'excomunicació (1304). Climent V havia encomanat en un principi la resolució de la causa i les apel·lacions a Joan Estevanell, cantor de l'església de Sant Hilari de Poitiers, després a Hug Gerald, cantor de Perigueux, capellà del papa, i posteriorment a Beltran de Milà, arxiprevere de la Canonja de Como, diòcesi de Milà, també capellà del papa, que havia emès interlocutòries. Finalment, després de subrogacions puntuals a algun dels anteriors, ho encarrega a l'esmentat Roiard.

Roger Francesc d'Interampne (sic.)¹, notari per autoritat imperial, per Bernat Roiard, auditor:

IA-250

679 × 645

Al dors, en lletra coetània: "[A.] de Cort?. Jacobus .II'. In primo virnilio, XLII. O XVII. XXI".

Segell oval de cera vermella.

¹ Interamna, es pot referir a llocs d'Itàlia (Teramo, Terni) o França (Entraigues, Antrain).

259

1308, abril, 27.

Jaspert, vescomte de Castellnou, confirma a Blanca, filla del noble Bernat de Centelles, senyor del castell de Sitges, i vídua de Guillem Galceran de Cabrenys, els drets que s'havien pactat en els capítols matrimonials sobre la dot que aportà i la donació per raó de matrimoni (30000 i 30000 sous respectivament), per les quals el seu difunt marit li havia obligat les valls de Montdony, la Roca de Montdony i el castell de Serrallonga amb totes les seves possessions i rendes, que el citat Guillem tenia en feu de Jaspert de Castellnou.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

IA-251

318 × 577

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum laudacionis factum super quibusdam pactis de redditibus". En xifres i lletra posteriors: "1308. Centelles. Tarrasa". Altres notes dorsals són il·legibles.

Partit per ABC.

260**I 308, juliol, 20.**

Arnau de Bosc i Guillem Paià, ciutadans de Lleida, marmessors de l'últim testament de Pere de Bosc, també ciutadà de Lleida, senyor dels llocs de Flix i de la Palma, venen a Pericó de Bosc, fill de l'esmentat Pere, els citats castells amb els seus termes i jurisdiccions, la barca i el molí, per la quantitat de 100000 sous jaquesos. Les condicions i el preu de la venda han estat fixats per provisió del rei Jaume II (1308, maig, 6. València), a causa del plet entre els citats marmessors i Pericó sobre la validesa del testament. El preu ha estat establert pels taxadors nomenats pel monarca amb l'acord dels marmessors. D'aquesta quantitat, es proveiran els aliments de Dolça, vídua de Pere de Bosc, durant l'any de dol i se li restituirà la seva dot i sponsalici, s'abonaran els deutes de Pere de Bosc i es restituiran les injúries i s'abonaran els llegats que havia fet l'esmentat Pere. Pericó de Bosc promet complir les condicions establertes a la provisió reial i presenta fiadors: Guillem i Bremon Moliner, germans, ambdós ciutadans de Lleida.

Guillem Padellàs, notari públic de Lleida.

IA-252

650 x 550

Al dors, en lletra coetània: "(...) Flix e de ça Palma et (...) aliorum [per Petrum] de Boscho pro manumissorie patris sui". En xifres posteriors: "I 308".

Partit per ABC.

261**I 309, gener, 12. Nàpols.**

Robert, duc de Calàbria, primogènit del rei de Jerusalem i Sicília i vicari general del regne de Sicília, a petició de Reinal de Cases, cònsol de catalans a Sicília, confirma als catalans el privilegi que els havia atorgat el seu pare el rei Carles (1299, juliol, 18. Nàpols) de tenir perpètuament cònsol en aquest regne que intervingui en les causes civils entre els catalans, ja siguin mercaders o habitants del regne de Sicília, concretant minuciosament les limitacions, els terminis i el procediment que cal seguir en cada cas.

Bartomeu de Càpua, [cavaller], logoteta i protonotari del regne de Sicília.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-253

502 x 515

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini Roberti, primogeniti dicti Jherusalem et Sicilie regis, super franquitatibus per eum concessis in totis terris suis civibus Barchinone. Et fuit datum Neapoli, anno domini .M^o.CCC^o.VIII°, die XII° januarii, sexte indiccionis".

262

1309, març, 1. Barcelona.

Jaume II confirma a Guillem de Llacera, Miquel Marquet, Arnau de Sarrià, Guillem d'Ort i Jaume Ferrer de la Sala, consellers de Barcelona, i als ciutadans d'aquesta ciutat el privilegi que ja els havia atorgat ell mateix de remissió de l'impost de la quèstia a canvi d'un important donatiu de 250000 sous, 2000 dobles d'or míries i de les 300000 lliures del viatge a Roma, Nàpols i Sicília (1299, desembre, 31. Barcelona), ja que la ciutat de Barcelona s'ha fet càrrec d'un deute del rei a persones de diferents estaments de Catalunya fins a la quantitat de 50000 sous.

Bernat Major, escriptor reial.

Trasllat sense data.

IA-254

537 x 545

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. Franquitatis questie. 1308". En xifres posteriors: "1308".

263

1309, juny, 3. Barcelona.

Jaume II confirma perpètuament i expressa als consellers i als ciutadans de Barcelona el privilegi de franquesa de tota quèstia, servei, préstec forçat, armada i subsidi que ja els havia atorgat anteriorment (1299, desembre, 31. Barcelona), amb motiu de la contribució de 100000 sous, la qual considera veïnal, realitzada per la citada ciutat en la guerra contra el rei de Granada "ad honorem Dei et exaltacio-

nem et augmentacionem fidei christiana...". La franquesa del 1299 s'havia concedit pels serveis prestats pels consellers, la universitat, els prohoms, els singulars, els ciutadans i els habitants de Barcelona als seus avantpassats, al seu pare Pere, al seu germà Alfons i a ell mateix, concretament pel que fa a 250000 sous i 2000 dobles míries que devia a la ciutat i també en les 300000 lliures de servei obtingudes per al viatge a Roma, Nàpols i Sicília.

Pere Llobet, escrivà reial.

1A-255

535 x 677

Al dors, en lletra coetània: "Carta de la confirmació de la quèstia per aquells cent mil sous que la ciutat donà per lo fet de Granada. In primo virnilio, foleo II. Jacobus secundus. /O VIIIª". En xifres i lletra posteriors: "1309. Exención de questia, huestes, (...) y otros servicios forzados".

Segell pendent de plom.

264

1309, juny, 3. Barcelona.

Vegeu el document núm. 263.

Pere Llobet, escrivà reial.

Trasllat sense data.

1A-256

312 x 572

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. 1309".

265

1309, juny, 8.

Bernat d'Abadia, jutge, condemna Ramon de Rovira, procurador dels ciutadans i Consell de Barcelona, a pagar la lleuda de Tortosa sempre que els homes de Barcelona s'adrecin a la ciutat de Tortosa amb naus, galeres, barques, etc., carregades de mercaderies dins d'una àrea de 60 milles del grau d'aquesta darrera ciutat. Si ultrapassen aquesta distància, quedaran exempts del seu pagament. En tot cas, aques-

ta exempció serà total en la part que pertocava abonar al rei Jaume I. El problema s'havia plantejat el 1302, però la mort del jutge [Bernat Bonet] designat pel rei per entendre en aquesta causa havia aturat el procés d'aportació de documents i de testimonis per ambdues parts, fins que al setembre del 1305 el rei encomanà la resolució pendent al citat Bernat d'Abadia.

Simó Estrany, de la casa del rei, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-257

575 x 737

Al dors, en lletra coetània: "Sentència de la leuda de Tortosa. Jacobus II'. In primo virido, foleo CCXX". En xifres posteriors: "1309".

Partit per ABC.

266

1310, setembre, 27. Castell d'Ortés.

Margarida, comtessa de Foix i vescomtessa de Bearn i de Castellbò, filla de Gastó, vescomte de Bearn i senyor de Montcada i de Castellvell, dona entre vius i cedeix al seu fill també anomenat Gastó, així mateix comte de Foix i vescomte de Bearn i de Castellbò, tots els drets que pugui tenir sobre els citats llocs de Montcada i de Castellvell i d'altres indrets, viles i castells de Catalunya i la terra d'Ossó en el regne d'Aragó.

Arnau Dausí, notari públic d'Ortés i de Larbaig.

Trasllat de Ramon Loreta, notari públic de Cardona, de 1319, febrer, ? . Cardona. Realitzat a partir del trasllat de Simó de Llobera, notari públic de Lleida, de 1314, setembre, 7. Lleida.

IA-258

366 x 680

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum donacionis quod fecit inclita domina Margarita, quondam, domino Gastoni, filio suo, de tota terra eadem domina. Donació feta per madona Margarita de Foix al noble en Gaston, son fill, del comtat de Foix e del vescomtat de Bearn e de Castellbò^a, e del dret que deya haver en los castells de Muntcada e de Castellvell". En xifres posteriors: "1310".

Regular: Tinta molt esborrada.

Document en gascó.

a. e de Castellbò, *interlineat*.

267**1310, octubre, 28.**

El Capítol de la Seu de Barcelona, presidit pel bisbe Ponç, l'abadessa del monestir de Sant Pere de les Puelles i els priors dels monestirs de Santa Anna, de Santa Eulàlia del Camp i de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem de l'esmentada ciutat nomenen procuradors Pere Grony, precentor, Berenguer de Llacera i Arnau de Comes, canonges de la catedral de Barcelona, i Pere Ferran, prior del monestir de Sant Pau del Camp, per actuar en el seu nom amb plens poders en la controvèrsia suscitada entre els eclesiàstics que tenen honors, censals i possessions a la ciutat i suburbis de Barcelona, i els consellers i ciutadans de Barcelona pels lluïsmes a abonar en el traspàs de les propietats a la mateixa ciutat de Barcelona, els seus suburbis i l'hort i vinyet. El rei Jaume II i fra Ramon, bisbe de València, actuen com a àrbitres elets per ambdues parts en aquesta qüestió.

Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona, de 1311, gener, 29.

1A-259

350 x 495

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". I O. Cartes fetes sobre los loïsmes. In primo, [virmilio], foleo [C]LXXV".

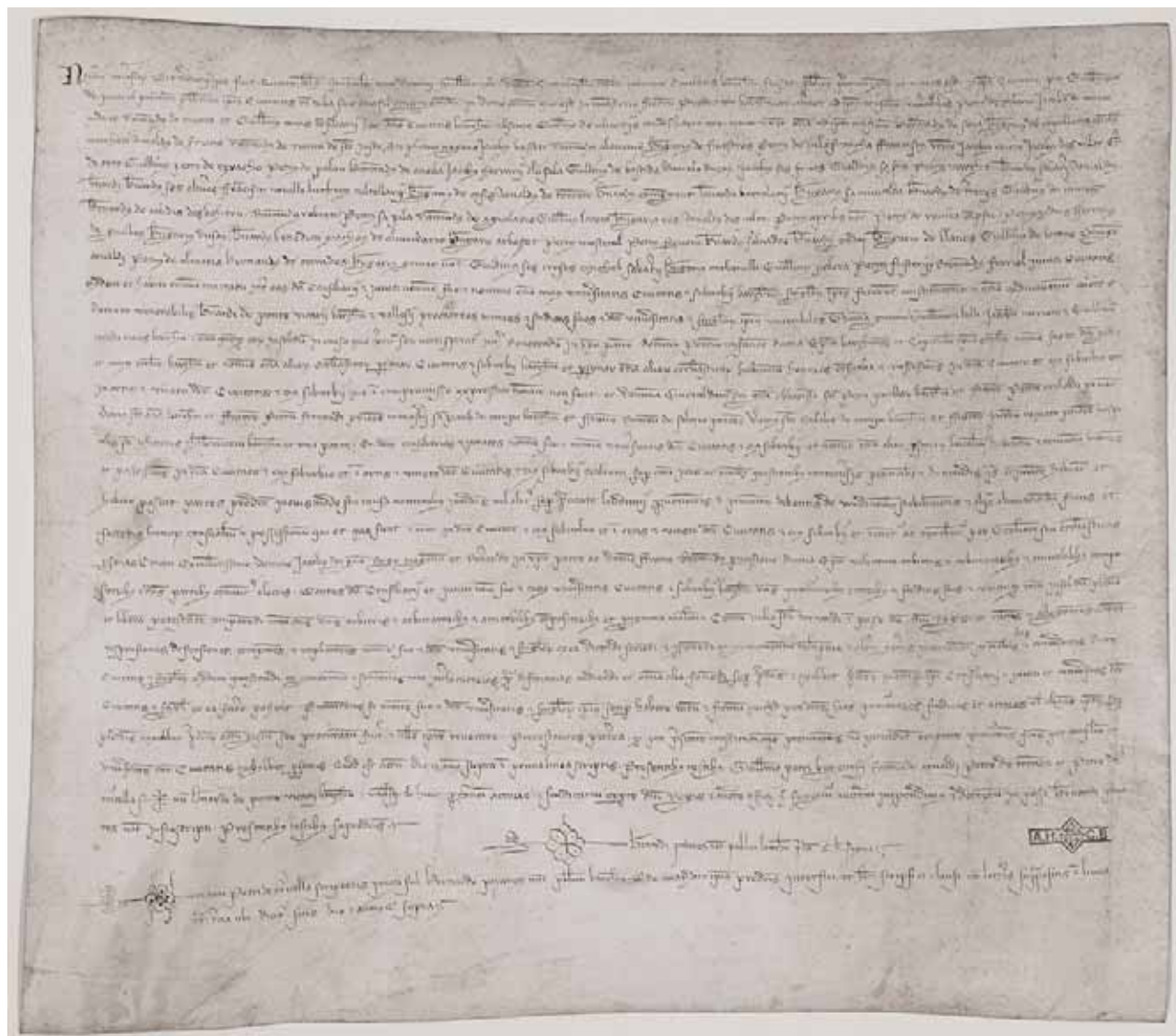
268**1310, octubre, 28.**

El consellers i Consell de Cent de Barcelona nomenen procuradors Tomàs Grony, Guillem Llull, Jaume Carrió i Guillem Teixeda, ciutadans de Barcelona, per representar-los davant el rei Jaume II i fra Ramon, bisbe de València, àrbitres elets per ambdues parts en la controvèrsia entre Ponç, bisbe de Barcelona, l'abadessa de Sant Pere de les Puelles, els priors dels monestirs de Santa Anna, de Santa Eulàlia del Camp i de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, tots de Barcelona, i els consellers i Consell de Cent d'aquesta ciutat, a causa dels lluïsmes a percebre en les vendes, establiments i alienacions de finques i censals que es posseeixen per persones eclesiàstiques a la mateixa ciutat, suburbi i hort i vinyet de Barcelona. Aquestes procuracions no revoquen les fetes prèviament a altres persones pel Consell i universitat de la ciutat de Barcelona.

Pere de Torrella, escrivà jurat de Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona.

268. Nomenament de procuradors per part dels consellers i Consell de Cent de Barcelona per representar-los davant el rei Jaume II i fra Ramon, bisbe de València, àrbitres en el

plet pels lluísmes entre la ciutat i el bisbe Ponç, l'abadesa i els priors d'alguns monestirs de Barcelona.

IA-260

350 × 405

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus .II'. In primo virnilio, CLXXV".

269**1310, octubre, 31. Barcelona.**

Acta notarial per la qual els procuradors del bisbe Ponç i Capítol de la catedral de Barcelona i dels monestirs de Sant Pere de les Puelles, Santa Anna, Santa Eulàlia del Camp i de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem i de les persones eclesiàstiques d'aquesta ciutat, d'una banda, i els procuradors o síndics dels consellers, Consell de Cent i universitat de Barcelona, de l'altra, fan llegir a Bernat Pallarès, notari, davant el rei i el bisbe de València els acords presos, arran les desavinences pels lluïsmes per les vendes i alienacions d'honors, censals i possessions situades a la ciutat de Barcelona, els seus suburbis contigus i l'hort i vinyet, tingudes per eclesiàstics, els quals en reclamen 1/3 del preu de la venda i els ciutadans de Barcelona asseguren que només n'han de pagar 1/10 després el privilegi del rei Pere [II]. A continuació, el rei demana que se li retornin les penyores per valor de 100000 sous, tal com havien promès les parts en el compromís de 28 d'octubre, en el qual s'havia acordat un termini de vuit dies per emetre la sentència arbitral, el qual llegeix Bernat d'Abadia, vicecanceller del rei. Aquestes són: el castell i la vila de La Granada del Penedès, el castell i la vila de Mollet al Vallès, per part del bisbe, i la casa o torre de Pere de Vilar, ciutadà de Barcelona, a la parròquia de Santa Maria de Badalona, i el castell i la vila de la Geltrú, que té Ferrer de Manresa, també ciutadà de Barcelona, per part dels ciutadans de Barcelona. La sentència pròpiament dita, que té efectes retroactius en alguns contractes, concreta l'espai de l'hort i vinyet, especifica les parts a pagar en cada cas, assenyala que els contractes hauran d'expressar la quantitat a abonar per lluíisme i que els emfitèutes tindran l'obligació de donar la fadiga de trenta dies. Així mateix, es reserven el dret de fer qualsevol declaració posterior sobre aquest tema. Hi intervé Pere, bisbe Prenestrino.

Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona.

IA-261

822 × 730

Al dors, en lletra coetània: "Sentència donada per lo senyor rey e per lo bisbe de València sobre la contesa de la ciutat e dels clergues sobre lo fet dels loïsmes. In primo virido, foleo CCLXXXXI. Jacobus secundus. Barcelona". En xifres i lletra posteriors: "1310. Mollet (...). Histórico curioso".

Partit per ABC.

Editat per BASSEGODA, pàg. 54-60 (parcialment).

270**1310, octubre, 31. Barcelona.***Vegeu el document núm. 269.*

Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-262

860 × 717

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum instrumenti publici sentencie late per dominum regem Jacobum et episcopum Valentinum inter (...) per facto laudimiorum. Et fuit factum in civitate Barchinone, in palacio domini regis, pridie kalendas [novembris, anno a Nativitate Domini M^o.CCC^o.decimo]". En xifres posteriors: "1310".

Editat per BASSEGODA, pàg. 54-60 (parcialment).

271**[Després del 1310, octubre, 31]. Barcelona.**

Jaume II i fra Ramon, bisbe de València, exercint la reserva expressada a la sentència pròpiament dita, de poder aclarir qualsevol ambigüitat, fan una declaració relativa a la darrera clàusula de la sentència sobre els establiments d'honors i censos que es tingueren per l'església o persones eclesiàstiques, tant a la ciutat de Barcelona i els seus suburbis com a l'hort i vinyet de les seves parròquies, que expressa que s'hauria d'abonar a aquestes persones la quarta part de la quantitat que l'emfiteuta establient rebí per l'entrada.

Bernat de Font, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-263

464 × 554

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus secundus. La sentència e la declaració donada per lo rey e el bisbe de València entre·ls clergues e la ciutat sobre los loïsmes. Barcelona. In primo virido, foleo CCLXXXXVII". En xifres posteriors: "13..".

Taques a la part inferior dreta.

Partit per ABC.

Editat per BASSEGODA, pàg. 54-60 (parcialment).

272

[Després del 1310, octubre, 31]. Barcelona.

Vegeu el document núm. 271.

Bernat de Font, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-264

503 x 632

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte declaracionis facte per dominum regem Jacobum et episcopum Valentinum super sententia per eos lata in facto laudimiorum et non ibi kalendarium". En xifres posteriors: "13..".

Editat per BASSEGODA, pàg. 54-60 (parcialment).

273

1311, setembre, 5. Barcelona.

Actes de corts de Barcelona. Consten de 18 capítols. Jaume II confirma i puntualitza, si escau, alguns capítols de les corts de catalans del seu avi Jaume I, el seu pare Pere i el seu germà Alfons. Mana que s'observi el privilegi fet pel seu avi Jaume I en favor de l'augment de la fe cristiana referent a la conversió dels jueus, al tracte donat socialment i als béns dels conversos i també el capítol de la cort de Barcelona relatiu als jueus i que la predicació a aquesta minoria religiosa i als sarraïns es faci a les sinagogues i mesquites respectives. Així mateix, tracta de les despeses i inquisicions que han de suportar els oficials reials, les seguretats que han de prestar els oficials reials amb jurisdicció, la publicació del jurament de persones de ser insolvents, la possibilitat que els notaris nomenin regents de notaria, i que cap persona que es dediqui al préstec amb usura no pugui ocupar un ofici públic.

Esteve de Puig, notari públic de Barcelona.

1A-265

688 × 526

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II. Curia generali celebrata Barchinone per dominum regem Jacobum. In primo virido, foleo CLXXVIII". En xifres posteriors: "1311".

Cortes, I, doc. XXVIII, pàg. 216-230.

274

13[1]3, maig, 10.

Ramon de Vilalta i Ramon Arnau, ambdós canonges de la Seu de Barcelona, procuradors i administradors de l'Almoina dels pobres de l'esmentada Seu, i Berenguer de Llacera, també canonge de la Seu de Barcelona, estableixen a Berenguer Gomar un obrador i una taula que tenen "pro indiviso" situats a la plaça dels Canvis de Mar, prop de la ribera marítima i de les cases del difunt Marimon de Plegamans, a canvi d'una entrada de 100 sous i un cens anual de 6 morabatins alfonsins d'or, que s'abonaran en dos terminis, això és a les festes de Nadal i Sant Joan de Juny.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

1A-266

376 × 537

Dolent.

Partit per ABC.

275

1313, novembre, 3. Barcelona.

Jaume II confirma perpètuament als consellers, la universitat i els ciutadans de Barcelona el privilegi d'exempció de quèstia que ja els havia atorgat (1299, desembre, 31. Barcelona) per la contribució de 60000 sous que li han efectuat, la qual qualifica de servei veïnal. El privilegi original s'havia concedit a canvi de 250000 sous de Barcelona i 2000 dobles d'or mírias que li havien prestat. El rei havia invertit aquesta quantitat en el viatge que havia efectuat a Roma, Nàpols i Sicília, les despeses del qual havien pujat a 300000 lliures, per la qual cosa s'hauria vist obligat a desprendre's de part del patrimoni reial. La ciutat de Barcelona havia evitat aquesta contingència amb el seu préstec.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat sense data.

IA-267

608 × 604

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. Sal(...). Privilegii. I3I3". En xifres posteriors: "I3I3".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 60, pàg. 36. Original.

276

1314, març, 28. Barcelona.

Jaume II aprova i ratifica les noves ordinacions que regeixen la convocatòria del sagramental del Vallès i del Llobregat, del qual formaran part conjuntament els homes de Sants, Sarrià, Sant Gervasi, Agudells, Sant Andreu de Palomar i Sant Martí de Provençals i de les parròquies dels esmentats llocs. Aquestes ordinacions deroguen expressament l'anterior normativa del sagramental del Llobregat, es realitzen a instància de Bernat de Fonollar, vicegerent del procurador reial a Catalunya, a causa de la inseguretat en què es troben els habitants de les vegueries del Vallès i del Llobregat. Fonollar les redacta amb la col·laboració d'Hug de Cardona, ardiaca de Barcelona i vicari del bisbe i del Capítol de la catedral de Barcelona, i dels consellers de Barcelona del present any. Cal assenyalar l'ajuda mútua que es prestaran d'ara endavant els sagramentals del Vallès i del Llobregat.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

IA-268

792 × 647

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'.O. XX. La carta de la forma del segremental. In primo virido, foleo CCLXXXVIIIº". En xifres posteriors: "I3I4".

277

1314, abril, 20.

Guillem Carbonell, lloctinent del batlle de Barcelona Bernat de Segalar, mana a Arnau de Parets, lleuder

de Barcelona, que retorni a Pere de Roca, espaser, els 7 sous que li havia fet pagar injustament pels productes que l'esmentat Pere portava per vendre a les fires de Castelló d'Empúries, ja que aquestes mercaderies no havien de pagar Lleida. Així mateix, obliga Pere de Crusells, escrivà, a retornar a Pere Julià, procurador de Miquel, espaser de Lleida, la quantitat de 8 sous, cobrats de manera improcedent pels arrendadors de la lleuda de Barcelona de l'any present.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona i escrivà de la cort del batlle d'aquesta ciutat.

IA-269

437 × 532

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de les leudas de les espaes e dels coltels e de les maçes. Jacobus II. CXXII. Primo virnilio, foleo XXVI". En xifres posteriors: "+ 1314".

Regular: Tacat de fongs que en dificulten la lectura.

278

1314, octubre, 31. Lleida.

Jaume II, a petició dels consellers i la universitat de Barcelona, confirma el privilegi de Jaume I sobre les moratòries de deutes a prestadors cristians ciutadans de Barcelona, de manera que el rei no podrà atorgar més d'una moratòria als qui hagin contret deutes o actuïn com a fiadors de deutors de ciutadans de Barcelona.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-270

464 × 543

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini [regis] Jacobi ne semel elongati de debitis iterum elongentur. [Et f]uit datum Ilerde, pridie kalendas novembris, anno Domini M^o.CCC^o.XIIII°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 62, pàg. 37. Original.

279

1314, desembre, 10.

Pere de Roca, llancer de Barcelona, i la seva esposa Sibil·la venen a mestre Arnau de Torre, paborde del mes d'agost de la catedral de Barcelona, les cases que tenien per la pabordia de l'esmentat mes de la Canonja de Barcelona, les quals estaven situades al carrer de Montcada, prop de l'església de Santa Maria del Mar. La venda s'efectua per la quantitat de 31 lliures i un cens anual de 12 diners per Sant Andreu. Berenguera, mare de la citada Sibil·la, aprova la venda, a causa de l'usdefruit o violari que percebia sobre aquestes cases.

Francesc de Torre, notari públic de Barcelona.

1A-271

450 x 510

Al dors, en lletra coetània: "Titulo beneficii sanctorum Augustini et Baudilii instituti in Sede Barchinone duorum morabetinorum, quos dictum beneficium recipiebat super quodam hospicio uxoris Jacobi Cegarra, mercatoris, et fuerunt venditi, absoluti et deffiniti civitati Barchinone qui dirui fecit ipsum hospicium pro ampliacione vici de Moncada versus Buffurnum. Fuit facta vendicio istius census per Petrum, beneficiatum dicti beneficii, VII° februarii, anno M CCCC XXXVIII. Et absolutio et vendicio facta per honorabilem Petrum de Palacio, canonicum et prepositum mensis augusti, de qua (...) est quarta die mensis februarii. Tenetur pro magistro Arnaldo de Turri".

280**1315, maig, 31. Barcelona.**

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, mana al veguer de la vegueria de Barcelona i el Vallès o al seu lloctinent que procedeixi segons el costum de Barcelona admetent procuradors i defensors en el cas d'absència de delinqüents que hagin produït ferides o agressions, per tal de reparar els ferits perjudicats. El veguer no actuava d'aquesta manera, la qual cosa tornava en perjudici dels ciutadans de la ciutat de Barcelona.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1346, gener, 19.

1A-272

365 x 483

Al dors, en lletra coetània: "Cartis domini regis Jacobi super eo quod parentes et amici vulnera perpetrancium admitantur per vicarium ad dessuspiciandum vulneratos. Et fuit datum Barchinone, pridie kalendas junii, anno Domini M.CCC.XV°". En xifres posteriors: "1315".

281**1315, juny, 2.**

Geralda, esposa d'Arnau Pere, de la vila de Puigcerdà, i filla de Pere Fartaner i la seva difunta esposa Ròmia, ambdós de la vila de Sant Boi, amb el consentiment del seu marit, reconeix haver rebut del seu germà Ferrer Fartaner la quantitat d'1 l lliures en concepte de la llegítima paterna, materna i complement i dels drets que pogués tenir sobre els béns dels seus pares.

Pere Modolell, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Bernat de Vilarnúbia, notari públic de Barcelona, de 1326, novembre, 29.

1A-273

267 × 510

A la part central inferior: "Per Bernardum Fusterii, dictum".

282**1315, octubre.**

L'emperador [Andrònic II] atorga a Berenguer Carbonell, Bonanat Reig, Guillem Bertolí i Tomàs de Puig, mercaders catalans, el privilegi de comerciar pacíficament i segura als seus dominis, abonant el 2% en les entrades i sortides de mercaderies, i abolint el dret de naufragi a les costes i ports del seu imperi.

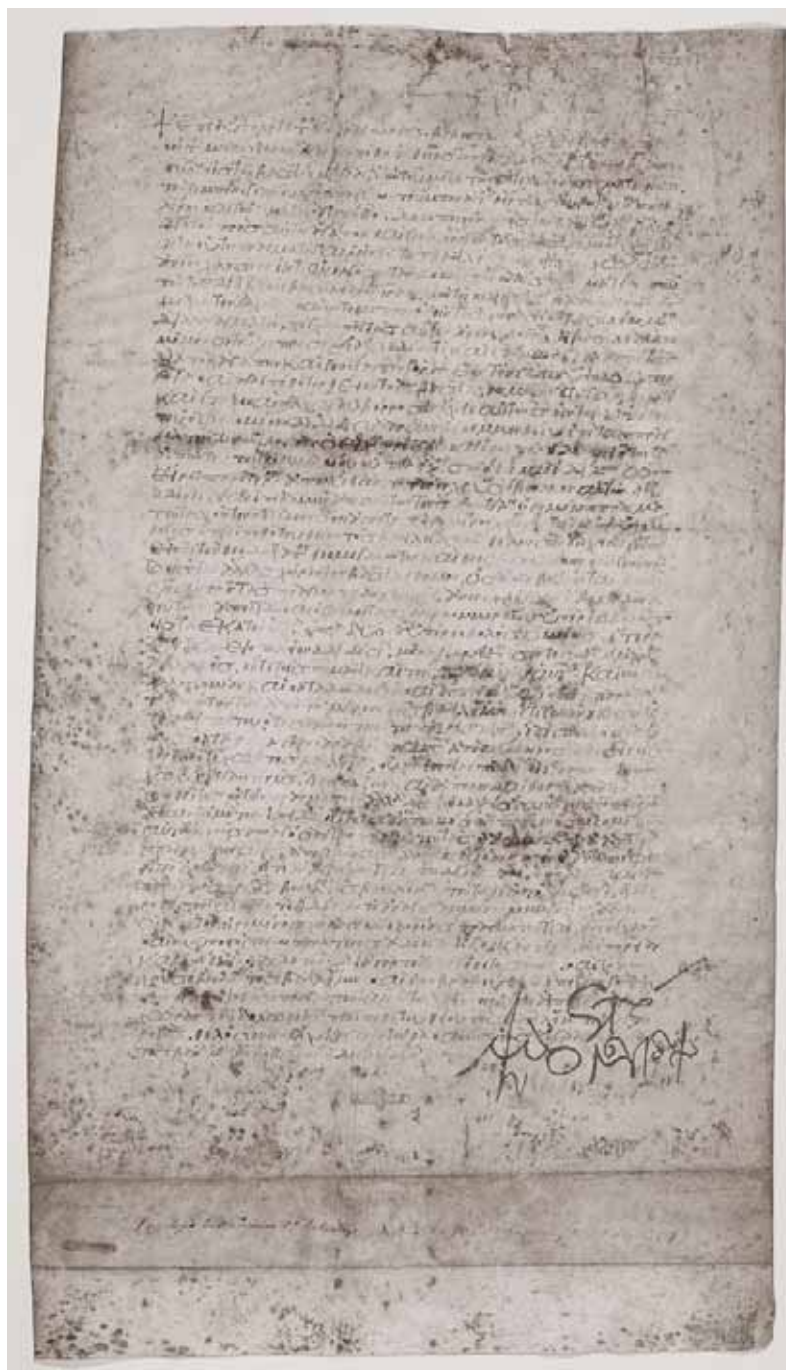
1A-274

697 × 392

En lletra i xifres posteriors: "Privilegio de Andrónico 2º Paleólogo. Año 1290".

Grec.

Editat per CAPMANY, doc. 103, pàg. 151-152. Li atorga la data del 1320. La traducció llatina d'aquest document que existia en un principi ja no va ser localitzada quan es va preparar aquesta edició.

282. L'emperador Andrònic II atorga als mercaders catalans el privilegi de comerciar pacíficament a l'Imperi Bizantí amb certs avantatges sobre les entrades i sortides de mercaderies i l'abolició del dret de naufragi.

283**1316, gener, 11. Barcelona.**

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, dóna llicència al veguer i al batlle d'aquesta ciutat perquè puguin ordenar o disposar composicions [pecuniàries] en cas d'homicidis i crims greus que poden comportar la pena de mort o la pèrdua de membres, tal com era ús i costum antigament a Barcelona i li havien demostrat els consellers, no obstant les limitacions que els havia posat en un cert moment en aquest assumpte.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-275

384 x 587

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis quod vicarii et baiuli Barchinone possint facere composiciones et gracias et laxias de iuribus curiarum. Et fuit datum Barchinone, tercio idus januarii, anno Domini .M^o.CCC^o. quintodecimo".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 65, pàg. 40. Original.

284**1316, febrer, 2.**

Saurina, vídua de Guillem de Puig, fa donació entre vius a la seva filla Maria de les cases situades al suburbi de Barcelona, al Born, que el seu espòs tenia per Jaume de Roure, ciutadà de Barcelona, i que eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost i dels seus canonges. Efectua aquesta donació en concepte de dot amb motiu del matrimoni de la citada Maria amb Jaume Cardona, de la cambra reial. Les cases estaven obligades a l'esmentada Saurina per raó de la seva dot.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

1A-276

450 x 585

Al dors, en lletra coetània: "Les cartes de les núpcies d'en Jacme Cardona". En xifres posteriors: "87".

Dolent. Fongs i forat que afecten l'escriptura.

Partit per ABC.

285**1316, febrer, 8.**

Isabel, major de tretze anys, filla del difunt Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, amb consentiment de la seva mare, cedeix en favor de la seva germana Maria els drets que pugui tenir, tant per raó de la llegítima paterna i materna i complement com per qualsevol altre llegat que li hagués fet el seu pare, sobre unes cases que Puig posseïa al suburbi de Barcelona, al Born, per Jaume Roure, ciutadà de Barcelona, i que eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost de la Canonja de Barcelona. La seva mare aprova la cessió.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

IA-277

405 x 490

Al dors, en lletra coetània, nota dorsal il·legible.

Partit per ABC.

286**1316, febrer, 8.**

Vegeu el document núm. 285.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

IA-278

450 x 497

Al dors, en lletra coetània: "L'espoli que'n Jacme Cardona féu a madona sa muller". En xifres posteriors: "1314 (sic.)".

Partit per ABC.

287**1316, febrer, 8.**

Maria, major de setze anys, filla del difunt Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, per cessió dels drets de la seva mare i de la seva germana Isabel en l'herència del seu pare, fa donació entre vius a Jaume Cardona, de la cambra reial, absent, i a Pere Messeguer, armer reial, present, procurador del citat Cardona, d'unes cases que posseeix al suburbi de Barcelona, al lloc anomenat Born, i de la quantitat de 3000 sous en concepte de dot. Aquestes cases les tenia el seu pare per Jaume Roure, ciutadà de Barcelona, i eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost [de la Canonja de Barcelona].

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

IA-279

345 x 614

Dolent. Té taques a tota la part esquerra i un forat a la part esquerra inferior; que afecten l'escriptura.

288

1316, febrer, 8.

Pere Messeguer, armer del rei, procurador del seu germà Jaume de Cardona, de la cambra reial, reconeix haver rebut de Maria, filla del difunt Guillem de Puig i de la seva esposa Saurina, unes cases situades al Born que el seu pare tenia per Jaume Roure, ciutadà de Barcelona, i que eren propietat alodial de la pabordia del mes d'agost i els seus pabordes, en concepte de dot i esponsalici. Així mateix, reconeix haver rebut 3000 sous pel mateix motiu. Igualment, l'esmentat Pere dóna a Maria per escriure i donació per raó de matrimoni la quantitat de 5000 sous, que, afegits als 3000 ja citats, fan una dot de 8000 sous juntament amb les predites cases. Finalment, obliga els béns de Jaume Cardona per la totalitat ja esmentada.

Jaume de Lletonal, notari públic de Barcelona.

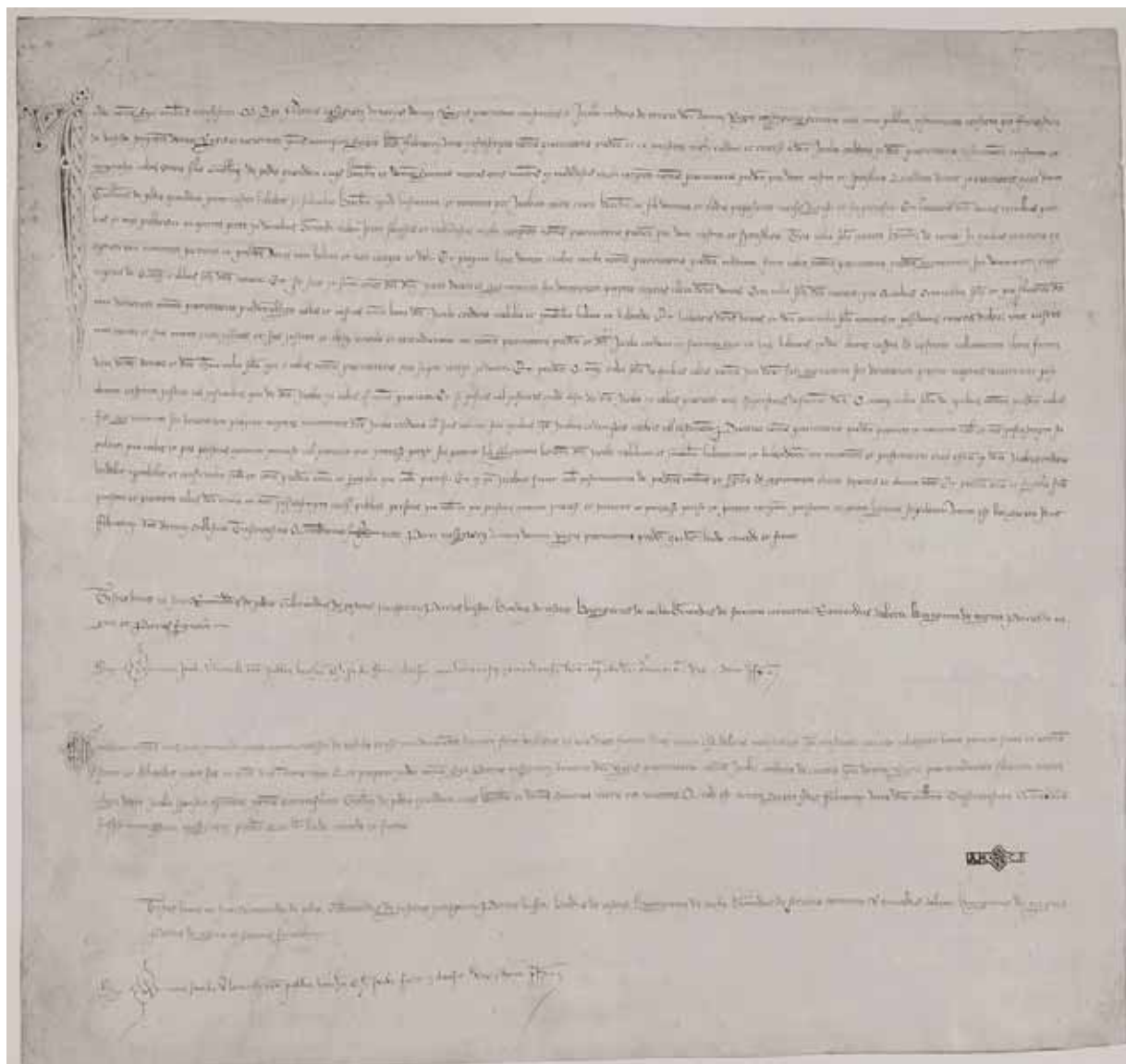
IA-280

493 x 524

Al dors, en lletra coetània: "De facto nupciarum Jacobi Cardone, patris Franchici Cardone, quondam". En xifres posteriors: "1315".

288. Pere Messeguer,
procurador de Jaume
Cardona, de la cambra reial,
reconeix haver rebut de
Maria, filla del difunt Guillem
de Puig i de la seva esposa

Saurina, unes cases al Born,
entre altres béns, en
concepte de dot. Aquestes
cases probablement foren
enderrocades per eixamplar
el carrer de Montcada.

289**1316, febrer, 13. Tortosa.**

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de la ciutat Barcelona, mana al batlle, lleuders i oficials reials de Tortosa, que no exigeixin cap quantitat en concepte de lleuda als mercaders i homes de Barcelona que naveguin amb qualsevol tipus de vaixell amb les seves mercaderies més enllà de les 60 milles del grau de l'esmentada ciutat, tal com ha sentenciat Bernat d'Abadia. D'altra banda, els ordena, si escau, la devolució als homes de Barcelona de les penyores que els hagin efectuat per no haver abonat aquesta imposició.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-281

322 × 589

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod cives Barchinone transeuntes per .LX. millearia supra capud Dertuse non teneantur dare lezdam. Et fuit datum Dertuse, idus februarii, anno Domini .M.CCC.XV°".

Editat a *Privilegis reials*, doc. 66, pàg. 41. Original.

290**1317, juny, 28. Lleida.**

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, mana al veguer i al batlle de Barcelona que observin i facin observar a la vegueria i ciutat de Barcelona l'antic costum que els inventaris portats a terme pels tutors i curadors de menors i d'adults i d'altres persones que gaudeixin d'aquesta competència puguin ser realitzats sense convocar els creditors i els legataris mantenint plena validesa. El rei atorga aquest privilegi després que els consellers li han demostrat la vigència d'aquesta consuetud i davant els intents de revocació d'aquesta observança que volien portar a terme alguns jurisperits.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, octubre, 20.

IA-282

340 × 501

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod inventaria facta per tutores ac curatores valeant. Et fuit datum llerde, .IIII°. kalendas julii, anno Domini M^o.CCC^o.XVII°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 67, pàg. 42. Original.

291**1317, setembre, 12. Perpinyà.**

El rei Sanç de Mallorca, a petició dels jurats i la universitat de Barcelona, representats per Bertran de Seva, jurisperit, i Galceran de Nàgera, consellers de l'esmentada ciutat, i nomenats síndics o procuradors de la ciutat de Barcelona per tractar amb el rei de Mallorca la controvèrsia suscitada sobre el pagament de les lleudes marítima i terrestre dels castells de Cotlliure i del Voló, a les quals el seu difunt pare el rei Jaume de Mallorca sembla que havia afegit noves impositcions, declara les mercaderies exemptes d'aquesta lleuda i els dóna certs avantatges en altres, considerant els ciutadans de Barcelona i en general els súbdits del rei d'Aragó com als seus propis súbdits. Així mateix, estableix la relació oficial de canvi entre la moneda melgoresa i la moneda de tern de Barcelona, en la qual s'abonaran les ciutades lleudes. Segueixen el nomenament dels síndics per part del Consell de Cent (1317, juliol, 4. Barcelona) i un trasllat del decret de creació de la moneda de tern de Barcelona per part del rei Jaume I (1258, agost, 1).

Llorenç Plasensa, escrivà del rei de Mallorca i notari públic a totes les seves terres.

1A-283

674 x 542

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". Aquestes cartes són de la leuda de Cop[liure]. O XVIII°. In primo virido, foleo CCCIII". En xifres i lletra posteriors: "1317. Documentos de lezda".

Partit per ABC.

Hi manca el segell. Restes del cordill de seda groc i vermell del qual penjava.

292**1317, setembre, 12. Perpinyà.**

Vegeu el document núm. 291.

Llorenç Plasensa, escrivà del rei de Mallorca i notari públic a totes les seves terres.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-284

798 x 622

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum instrumenti declaracionis lezde que prestatur

per cives Barchinone apud Cauchumliberum, et fuit actum in castro Perpiniani, pridie idus septembris, anno Domini millesimo CCC°.XVII°".

293

1317, setembre, 13. [Perpinyà.]¹

Còpia de la lleuda de Cotlliure realitzada a partir d'un trasllat del registre o capbreu del procurador del rei de Mallorca al comtat del Rosselló que es lliurà a Bertran de Seva i Galceran de Nàgera, consellers i síndics de la universitat de Barcelona. Conté la relació de mercaderies i de mitjans de transport que estan obligats a abonar aquesta lleuda.

Trasllat de Jaume Bocanova, per Llorenç Plasensa, escrivà del rei de Mallorca i notari públic a totes les seves terres, de 1317, setembre, 13.

1A-285

488 × 485

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus primus. Jacobus II'. Fuit factum presens translatum anno M.CCC.XVII. Et est tempore domini regis Jacobi II'. O I. Translat dels capítols de la lleuda que paguen les mercaderies qui passen per les mars de Copliura. Primo virnilio, foleo XXXI. Facta". En lletra i xifres posteriors: "Arancel de la lezda. 1317".

Català.

¹Hem atorgat a la còpia de la lleuda la data del seu trasllat, encara que aquesta es pagava des de temps immemorials, ja que fou el resultat de les reclamacions dels procuradors de la ciutat de Barcelona. Vegeu GUAL, pàg. 161, nota 1.

294

1318, setembre, 11. Lleida.

Arnau de Bosc, Guillem Paià i Pere de Butsènit, jurisperit, tots ciutadans de Lleida, marmessors i executors del testament del difunt Pere de Bosc, també ciutadà de Lleida i senyor de Flix i de la Palma, reconeixen que Pericó de Bosc, fill i hereu de l'esmentat Pere, de la mateixa ciutat i senyor dels citats llocs, en compliment de la voluntat del seu difunt pare, ha abonat totes les càrregues i obligacions annexes a l'esmentada marmessoria i testament del preu pel qual va comprar als citats Arnau i Guillem aquests castells i llocs, això és 100000 sous jaquesos. A més a més, els va abonar 13372 sous menys 1 diner de Jaca.

Pere Samorana, notari públic de Lleida.

IA- 286

433 x 601

Al dors, en xifres i lletra posteriors: "1318. Flix".

Partit per ABC.

295

1319, agost, 4.

Bernat d'Abadia, jurisperit de Barcelona, declara nul·la la sentència donada per Francesc de Vallseca en el plet entre Pere Saborit, síndic dels consellers i ciutadans de Barcelona, d'una banda, i Pere de Font, procurador fiscal del rei, i Mateu de Trullars, de l'altra, respecte als parçoners de les quarteres del mesuratge de Barcelona per a productes com el blat, castanyes, avellanes, nous, pinyons i ametlles, ja que no està raonada i conté manifestos errors de dret. Com que és nul·la de dret i no té validesa, no admet les apel·lacions fetes pels consellers de Barcelona. El rei havia encomanat la resolució d'aquest assumpte primer a Galceran de Nàgera, després a Bernat de Montjuïc i finalment a Bernat d'Abadia. El plet havia començat el 9 de desembre de 1317 i les apel·lacions i dilacions de Mateu de Trullars han perllongat la conclusió fins a la data d'aquest document.

Berenguer de Vilalta, notari públic de Barcelona.

IA-287

1541 x 655

Al dors, en lletra coetània: "Sentència donada per en Bernat d'Abadia del fet del (...). Jacobus .II".
En xifres posteriors: "1319".

Document format per dos pergamins units.

296

1319, setembre, 3.

Bernat Eimeric, fill del difunt Romeu Eimeric, i la seva esposa Elisenda, ambdós de Terrassa, fan donació entre vius a la seva filla comuna Berenguera, amb motiu del seu matrimoni amb Bonanat de Gonters, fill de Ferrer de Gonters, de diverses propietats: unes cases amb dos portals que posseeixen en alou situades al

carrer inferior d'aquesta vila, prop del portal anomenat de Salt i al costat de casa seva; un hort a l'horta vella de Terrassa, que tenen per Guillem Colrat, el qual l'havia comprat al rei; una peça de terra amb vinya, oliveres i d'altres arbres que tenen a la parròquia de Sant Pere prop de la riera de "Refema" i que fou del mas Cot; una altra peça de terra similar i prop de l'anterior que tenen pel monestir de Santa Maria de Terrassa; una peça de terra que tenen pel rei al lloc anomenat "Ombra bona" i un censal de 9 sous que reben anualment per Sant Miquel d'unes peces de terra que tenen també pel rei al lloc conegut com "Canyet".

Pere Folquer, notari públic de Terrassa per Pere de Lledó, notari del mateix lloc, pel prior del monestir de Santa Maria de Terrassa.

IA-288

358 x 469

Al dors, en lletra coetània: "Ista instrumenta sunt domini Bernardi Eymerich". En xifres i lletra posteriors: "1319. (...) de Tarrasa".

Partit per ABC.

297

1319, desembre, 14. Tarragona.

Jaume II declara i estatueix que els regnes d'Aragó i València, el comtat de Barcelona i, en consideració dels drets que hi pugui tenir, el regne de Mallorca i les illes adjacents, els comtats de Rosselló, Cerdanya, Conflent i Vallespir, i els vescomtats d'Omeladès i Carladès es mantinguin units entre ells i indivisos perpètuament i sota el mateix domini, de manera que no puguin ser separats ni per donació o testament. Tanmateix, ell pot donar als seus fills i aquests poden atorgar a altres persones castells i llocs d'aquests regnes, comtats i vescomtats sempre que se'n respecti la unió. Així mateix, estableix que els hereus presents i futurs d'aquests regnes, comtats i vescomtats jurin aquest estatut.

Bernat d'Aversó, notari reial.

IA-289

390 x 572

Al dors, en lletra coetània: "Instrumentum quod dominus rex non possit dividere regna sua. Jacobus II. In primo virido, foleo CXXXIII. Registrata". En xifres posteriors: "1319".

Hi manca el segell.

Aquest document correspon a l'exemplar dels consellers de Barcelona dels quatre originals que el

297. Jaume II declara la unió perpètua dels regnes d'Aragó i València, el comtat de Barcelona, el regne de Mallorca, els comtats de Rosselló, Cerdanya, Conflent i Vallespir i els vescomtats d'Omeladès i Carladès.

rei manà fer. Els tres restants ordena que es conservin a l'arxiu reial, i a les ciutats de Saragossa i València, respectivament.

298

1319, desembre, 14. Tarragona.

Vegeu el document núm. 297.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 9.

IA-290

505 × 618

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super regnis Aragonum et Valencie ac comitatu Barchinone non dividendis et regno Maioricarum et comitatibus Rossilionis et Ceritanie. Et fuit datum Terrachone, XIX° kalendas januarii, anno Domini M^o CCC^o.XIX°.+".

299

1319, desembre, 14. Tarragona.

Vegeu el document núm. 297.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat sense data.

IA-291

452 × 565

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Rex Jacobus. 1319". En xifres posteriors: "1319".

300

1320, gener, 23. Tarragona.

Jaume II atorga als consellers de Barcelona el privilegi d'emetre bans i ordinacions que comportin penes pecuniàries i corporals (mutilació de membres i mort sense turment) a tota la ciutat pròpiament dita, els seus suburbis i terme (de Montgat a Castelldefels; de Montcada o Finestrelles a Collserola; de sa Gavarra i Vallvidrera a Molins de Rei fins a 12 llegendes mar endins), després de comprovar per documents antics que ja havien exercit aquesta competència i per això en cap moment no es produí una invasió de la jurisdicció reial, tal com en un principi havia semblat. Així mateix, mana al procurador de Catalunya, al veguer i batlle de Barcelona, a tots els oficials reials i súbdits, que observin i facin observar el present privilegi.

Francesc de Bastida, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, març, 15.

IA-292

523 × 405

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum privilegii domini regis Jacobi quod consiliarii et proceres Barchinone possunt statuere et ordinare banna in civitate Barchinone et eius terminis, videlicet a Montecathi usque ad Castrum Felix et a Montecatheno seu colle de Finestrellis et a colle de Erola et de ipsa Gavarra et de Vallis Vittraria et a villa Molendinorum Regalium Lupricati usque duodecim leucas infra mare. Et fuit datum Terrachone, .X^o. kalendas februarii, anno Domini .M^o.CCC^o. nonodecimo".

Dolent.

Editat per CAPMANY, doc. I 04, pàg. 153-155.

301

I 320, gener, 23. Tarragona.

Vegeu el document núm. 300.

Francesc de Bastida, escrivà reial.

Trasllat sense data.

IA-293

347 × 506

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. Declaracio super ordinacionibus. 1319".

Hi manca la caplletra.

Editat per CAPMANY, doc. I04, pàg. I53-I55.

302

I320, juny, 10.

Pere de Vilalta, procurador del noble Ramonet Folc, senyor d'Alinyà i de Cambrils, i de la seva esposa Marieta, juntament amb els consellers de Barcelona, elegeixen com a àrbitres Bertran de Canyelles, cavaller, Ramon Ferrer, jurisperit de Calaf, Guillem Pere Burguès i Burguet de Sarrià, també jurisperit, perquè emetin sentència arbitral en el litigi per la lleuda de Tamarit entre el citat Ramonet, fill de Ramon Folc, vescomte de Cardona, i el Consell i la universitat de Barcelona.

Guillem Pere de Folquers, notari públic de Barcelona, a partir de la nota del difunt Bernat Pallarès, li dona forma pública el I322, març, 27.

IA-294

513 × 505

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus secundus". En xifres posteriors: "I320".

Regular.

Partit per ABC.

303

I321, agost, 14. Girona.

Actes de les corts de Girona. Consten de 29 capítols. Jaume II confirma als catalans de tots els estaments civils, militars i eclesiàstics els capítols de les corts aprovats pel seu pare Pere i el seu germà Alfons a les corts de Barcelona i Montsó respectivament. Igualment, ratifica els capítols aprovats per ell mateix a les tres corts celebrades a Barcelona, així com a la de Lleida. A continuació, realitza alguna addició, modificació o puntualització de certs capítols de les corts anteriors i n'aprova de nous. Finalment, mana als seus oficials que els observin i els facin observar, i també els jura l'infant Alfons, procurador general del rei.

Francesc Simó, notari públic substitut de Ramon Simó de Toilà, notari públic de Girona.

IA-295

772 x 687

Al dors, en lletra coetània: "Ordinaciones curie generalis celebrate Gerunde. Jacobus II'. O/VII^a. In primo virido, in foleo CXXXVI. Registrata". En xifres posteriors: "1321".

Hi manca el segell.

Cortes, I, doc. XXXI, pàg. 258-272.

304

1321, agost, 14. Girona.

Vegeu el document núm. 303.

Francesc Simó, notari públic substituït de Ramon Simó de Toilà, notari públic de Girona.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, agost, 11.

IA-296

800 x 647

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte curie generalis celebrate per dominum regem Jacobum in civitate Gerunde. Et fuit datum XIX° kalendas septembris, anno Domini M^o.CCC^o.XXI°".

Cortes, I, doc. XXXI, pàg. 258-272.

305

1321, agost, 14. Girona.

Vegeu el document núm. 303.

Francesc Simó, notari públic substituït de Ramon Simó de Toilà, notari públic de Girona.

Trasllat sense data.

IA-297

770 x 621

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. In curia Gerunde. 1321". En xifres posteriors: "1321".
Cortes, I, doc. XXXI, pàg. 258-272.

306

1321, novembre, 10. Tortosa.

Acta notarial de la compareixença de Guillem de Rovira, conseller de Barcelona, Jaume Carbó i Bertran de Seva, ciutadans de la mateixa ciutat, procuradors de la ciutat de Barcelona, davant el rei [Jaume II] al castell de Tortosa per tal de defensar les competències del veguer de Barcelona [Jaume de Cornellà] enfront les intencions d'interposar una demanda per part de l'arquebisbe de Tarragona i els veguers de Tarragona i el Camp en l'assumpte relatiu al deute de 15000 sous que Guillem de Foix havia contret amb Biarnesa, vídua de Bernat de Centelles. Guillem de Foix s'havia negat a comparèixer davant el veguer de Barcelona, el qual el declarà en contumàcia i ordenà expropiar els seus béns.

Jaume de Quadres, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

1A-298

735 x 675

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus .II. In primo libro virnilio, in foleo CLXXXVIII". En xifres posteriors: "1321".

307

1321, novembre, 24-29. Tarragona.

Acta notarial per la qual Esteve de Puig, procurador dels consellers, prohoms i veguer de la ciutat de Barcelona, demana lletres apostòliques per apel·lar en última instància al Papa [Joan XXII], en l'assumpte relatiu als deutes contrets per Guillem de Foix, cavaller del Camp de Tarragona, motiu pel qual l'arquebisbe de Tarragona havia iniciat un procés contra la ciutat de Barcelona. S'havia originat un conflicte de competències entre les vegueries de Barcelona i de Tarragona, a causa de la incompareixença de l'esmentat Foix a la cort del veguer de Barcelona pel plet interposat per Biarnesa, vídua de Bernat Centelles. Sembla que tots els béns de Foix es trobaven a la vegueria de Tarragona, motiu pel qual el veguer de Barcelona demana al de Tarragona l'execució de la sentència prenent penyores, la qual cosa es nega a fer. L'arquebisbe de Tarragona defensa totalment la seva jurisdicció i es nega a portar a terme la petició del veguer de Barcelona.

Arnau Sormat, notari públic de Tarragona, per Arnau de Martorell, notari públic de Tarragona. Arnau Cervera, escrivà, de manament de l'esmentat Martorell.

IA-299

755 × 650

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II". Istud est instrumentum appellacionis quam Stephanus de Podio, nomine procuratorio civitatis Barchinone, fecit in civitate Terrachone ad dominum papam de processu quod archiepiscopus Terrachone fecerat contra civitatem Barchinone pro facto Guillelmi de Foix, militis Campi Terrachone".

308

1321, desembre, 8.

Ramon Folc, vescomte de Cardona, i la seva esposa Marieta nomenen Hug de Cardona, ardiaca de la Cerdanya a la catedral d'Urgell i tutor del vescomte, procurador general amb plens poders per administrar les seves possessions a la terra de la Fenolleda, al regne de França, procedents de la dot de la citada Marieta, i els castells de Montbui, Guàrdia, la "Roca de Baborers", i Tamarit, així com totes les terres, els drets i els béns que posseeixin o puguin posseir en el futur.

Bonanat de Buixó, notari públic de Cardona.

Trasllat de Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, de 1322, maig, 25.

IA-300

527 × 528

A la part central inferior: "Probatum. Sumptum est ad opus venerabilium consiliariorum civitatis Barchinone".

Al dors, en lletra coetània: "Procura per lo vezcomte de Cardona, e fa per lo fet de Tamarit". En xifres posteriors: "1321".

309

1321, desembre, 10. Tortosa.

Jaume II, a petició dels consellers, els prohoms i la universitat de Barcelona, els concedeix la potestat d'escollir, posar i remoure cònsol o cònsols a les illes i llocs que ho considerin oportú del regne de

Sardenya i Còrsega, els quals exerciran les seves funcions amb l'ajut d'un notari i d'un o dos servents o bastoners amb facultat de portar armes. Aquests cònsols tindran competències en les causes civils entre catalans de qualsevol condició que s'adrecin a l'esmentat regne per comerciar, els quals no podran recórrer a cap altra cort i a qui podran imposar bans i multes. Els prohoms de Barcelona establiran el salari dels citats cònsols sobre les naus, llenys i mercaderies dels navegants. Així mateix, atorga als esmentats cònsols llicència per nomenar un substitut en el seu consolat. Igualment, els citats cònsols juntament amb els patrons de llenys, mercaders i altres navegants catalans, podran tenir llotja i altres edificacions per a les seves necessitats i exercir el seu ofici en els llocs idonis assignats per la cort.

Bernat d'Aversó, notari reial.

IA-301

413 x 526

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Jacobus II'. Instrumentum consulatus Sardinie et Corsice. Barcelona. Instrumentum consulatus Sardinie et Corsice. In primo virido, foleo CCCXII". En xifres posteriors: "1321".

Algunes taques de fongs a la part central que afecten l'escriptura.

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 107, pàg. 157-158.

310

1321, desembre, 10. Tortosa.

Vegeu el document núm. 309.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, abril, 7.

IA-302

404 x 571

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super eligendis consilibus in insulis et aliquis locis. Et fuit datum Dertuse, IIIIº idus decembris, anno Domini M.CCC. XXº. I".

Editat per CAPMANY, doc. 107, pàg. 157-158.

311**1321, desembre, 10. Tortosa.**

Jaume II, en atenció als serveis prestats per la universitat de Barcelona als seus avantpassats, a ell mateix i el seu fill Alfons en l'adquisició del regne de Sardenya i Còrsega, que li ha atorgat la Santa Seu, assignant-li 15000 lliures, concedeix a la universitat, ciutadans i habitants de Barcelona i als seus béns i mercaderies, el privilegi d'exempció de lleuda, peatge, portatge, mesuratge, pes, ancoratge, travessatge, passatge i gabella i de qualsevol altra imposició o consuetud nova o vella i dret o servitud real i personal o mixta en el citat regne, illes i llocs adjacents, tant venint i estant com sortint o retornant en aquests indrets ja esmentats. Així mateix, podran extraure, comprar i vendre lliurement qualsevol tipus de blat, vi, virtualles i mercaderies. Igualment, els ciutadans de Barcelona o els seus socis podran acreditar la propietat dels seus béns i mercaderies mitjançant el seu jurament.

Bernat d'Aversó, notari reial.

1A-303

467 x 625

A la part inferior l'esquerra: "Bernardo de Aversone, mandato domini regis cui fuit lectum. Fuit duplicatum".

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Jacobus II'. Barchinona. Instrumentum franquitatis Sardinie et Corsice. In primo virido, foleo CCCXIII". En xifres posteriors: "1321".

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 108, pàg. 159-161.

312**1321, desembre, 10. Tortosa.**

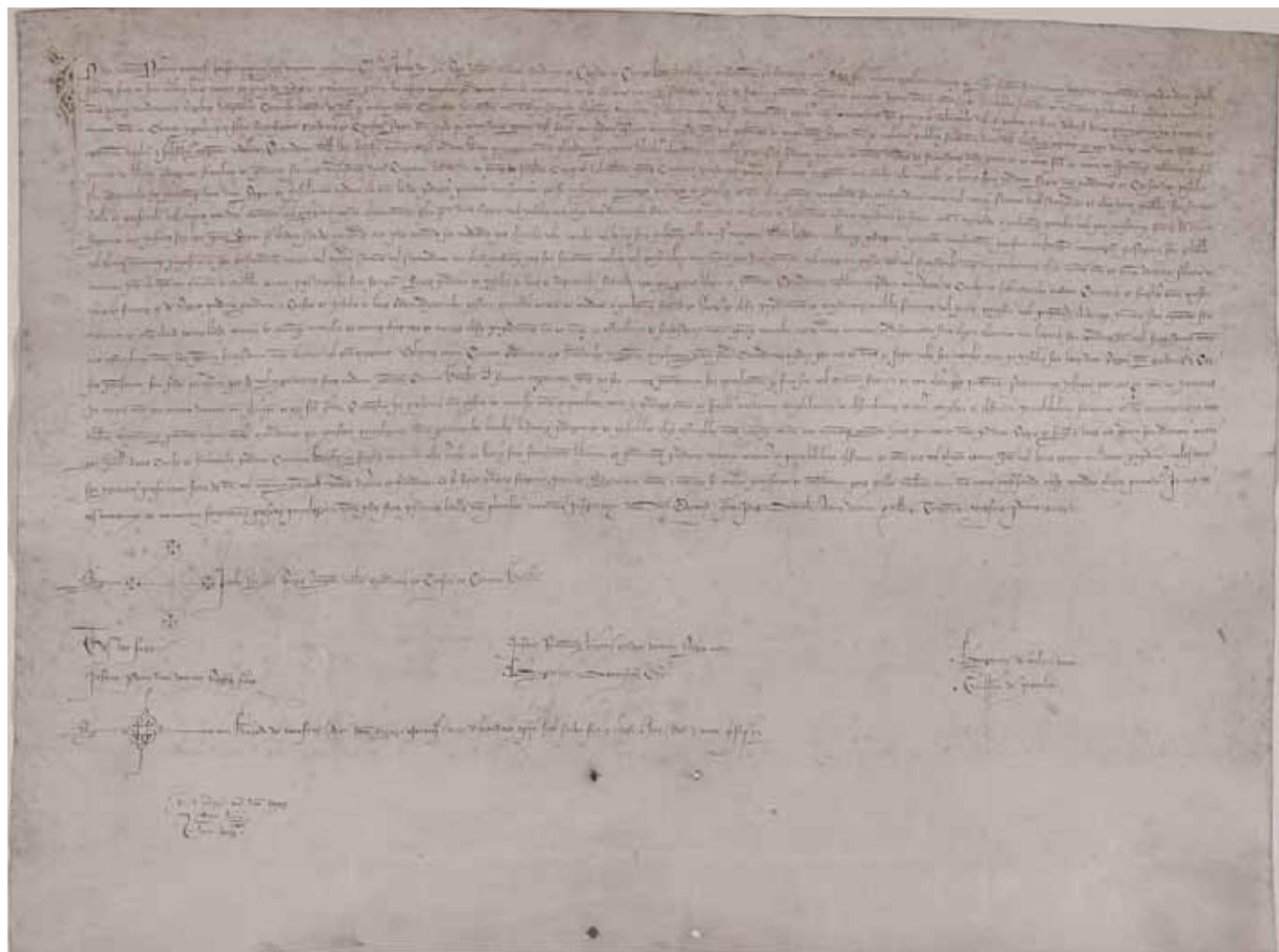
Vegeu el document núm. 311.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, de 1327, gener, 14.

1A-304

560 x 563

311. Jaume II, en atenció a l'ajuda prestada per la ciutat de Barcelona en la conquesta del regne de Sardenya i Còrsega, concedeix a la universitat i ciutadans d'aquesta ciutat l'exempció de qualsevol imposició en el citat regne.

Al dors, en lletra coetània: "Translat del privilegi de la franquea de Sardenya. Jacobus II'. Pro civitate Barchinone. Die martis, idus januarii, fecit vicarius quinque translata. Testes: Paschasius de Moris, Petrus de Solerio et Petrus de Bonellis".

Editat per CAPMANY, doc. 108, pàg. 159-161.

313

1321, desembre, 10. Tortosa.

Vegeu el document núm. 311.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 9.

1A-305

500 × 561

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi franquitatis et inmunitatis lezde et pedagii in insulis Sardinie et Corsice. Et fuit datum Dertuse, IIIIº idus decembris, anno Domini Mº CCC XX tercio (sic.)".

Editat per CAPMANY, doc. 108, pàg. 159-161.

314

1321, desembre, 10. Tortosa.

Jaume II, a petició dels consellers, els prohoms i la universitat de Barcelona, atorga diverses disposicions sobre l'administració de justícia: els concedeix perpètuament la intervenció de dos prohoms barcelonins al costat dels oficials ordinaris o jutges delegats en les causes criminals en les quals s'hagin d'efectuar investigacions, que no es facin modificacions en l'aplicació de turments, i que es respecti el capítol de la cort de Barcelona segons el qual ningú no pot ser castigat sense coneixement de jutge, procediment que s'ha obviat en processos amb turment segons han denunciat els consellers de Barcelona.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 15.

1A-306

375 x 565

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod inquisitionibus adsint duo probi homines et quod non fiant nova tormenta. Et fuit datum Dertuse, III° idus decembris, anno Domini M.CCC.XX. primo".

Editat a *Privilegis reials*, doc. 75, pàg. 44-45. Original.

315

1321, desembre, 10. Tortosa.

Vegeu el document núm. 314.

Bernat d'Aversó, notari reial.

Trasllat sense data.

IA-307

245 x 522

Editat a *Privilegis reials*, doc. 75, pàg. 44-45. Original.

316

1321, desembre, 27. Barcelona.

L'infant Alfons, primogènit, procurador general i comte d'Urgell, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, confirma als citats consellers, jurats, prohoms, universitat, ciutadans i habitants de Barcelona el privilegi d'exempció de lleuda i qualsevol altra imposició a les illes de Sardenya, Còrsega i illes adjacents, atorgat pel seu pare el rei Jaume II (1321, desembre, 10. Tortosa). El privilegi es concedí perquè la ciutat de Barcelona havia contribuït amb 15000 lliures en la conquesta de les citades illes.

Bernat de Font, notari de l'infant.

IA-308

565 x 729

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Confirmacio domini infantis Alfonsi privilegii franquitatis Sardinie et Corsice. [In primo] virido, foleo CCCXVII. Jacobus II. Confirmacio domini inffantis

Alffonsi privilegii [Sardinie et Corsice]". En xifres posteriors: "1321".

Hi manca el segell.

317

1321, desembre, 27. Barcelona.

Vegeu el document núm. 316.

Bernat de Font, notari de l'infant.

Trasllat de Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, de 1327, gener, 14.

1A-309

638 x 630

Al dors, en lletra coetània: "+ jo +. Translat de la confirmació que el senyor inffant féu a la ciutat del privilegi de la franquea de Sardenya. VIII^a. Jacobus II". En xifres posteriors: "1321".

318

1321, desembre, 27. Barcelona.

Vegeu el document núm. 316.

Bernat de Font, notari de l'infant.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-310

524 x 680

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carta domini infantis Alfonsi confirmacionis privilegii franquitis civium Barchinone. Et fuit datum Barchinone, VI° kalendas januarii, anno Domini M^o. CCC^o. XX° primo". En xifres posteriors: "1321".

319

1321, desembre, 27. Barcelona.

L'infant Alfons, primogènit i procurador general del rei d'Aragó i comte d'Urgell, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, confirma als citats consellers, prohoms i a la universitat de Barcelona el privilegi que els ha atorgat el seu pare Jaume II de nomenar cònsol o cònsols a les illes i llocs del regne de Sardenya i Còrsega. Segueix el privilegi ja esmentat (1321, desembre, 10. Tortosa). Així mateix, mana als oficials reials del citat regne i de les illes adjacents que observin el present privilegi.

Bernat de Font, notari de l'infant.

IA-311

443 × 625

A la part inferior esquerra: "Bernardus de Fonte mandato domini infantis".

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Conffirmacio domini inffantis Alffonsi privilegii consulatus Sardinie et Corsice. In primo virido, foleo CCCXIII. Jacobus II'. Barchinona". En xifres posteriors: "1321".

Hi manca el segell.

320

1321, desembre, 27. Barcelona.

Vegeu el document núm. 319.

Bernat de Font, notari de l'infant.

Trasllat de Pere Vendrell, notari públic de Barcelona, de 1327, gener, 14.

IA-312

537 × 520

Al dors, en lletra coetània: "Translat de la carta de la confirmació del privilegi del consolat de Sardenya. VII^a. Jacobi II'. Est primo virnilio, foleo XCVIII".

321

1321, desembre, 27. Barcelona.

Vegeu el document núm. 319.

Bernat de Font, notari de l'infant.

Trasllat de Ramon Ferrer; notari públic de Barcelona, de 1345, març, 9.

1A-313

496 x 616

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini^a infantis Alfonsi confirmacionis consulatus Sardinie et Corsice. Et fuit datum Barchinone, VI° kalendas januarii, anno Domini M^o CCC^o XX° primo". En xifres posteriors: "1321".

a. segueix regis, ratllat.

322

1321, desembre, 27. Barcelona.

L'infant Alfons, primogènit i procurador general del rei d'Aragó i comte d'Urgell, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, confirma als citats consellers, prohoms i a la universitat de Barcelona el privilegi que els ha atorgat el seu pare Jaume II (1321, desembre, 10. Tortosa) amb diverses disposicions sobre l'administració de justícia: els concedeix perpètuament la intervenció de dos prohoms barcelonins al costat dels oficials ordinaris o jutges delegats en les causes criminals en les quals s'hagin d'efectuar investigacions, que no es facin modificacions en l'aplicació de turments i que es respecti el capítol de la cort de Barcelona segons el qual ningú no pot ser castigat sense coneixement de jutge, procediment que s'ha obviat en processos amb turment segons han denunciat els consellers de Barcelona.

Bernat de Font, notari de l'infant.

1A-314

466 x 533

A la part inferior esquerra: "Bernardus de Fonte mandato domini infantis".

Al dors, en lletra coetània: "Barchinona. Registrata. Conffirmacio domini inffantis Alfonsi privilegii quod duo proceres intersint in inquisitionibus criminalibus et quod aliquis non ponatur tormentis sine iudicis cognitione. In primo virido, foleo CCCXVI". En xifres posteriors: "1321".

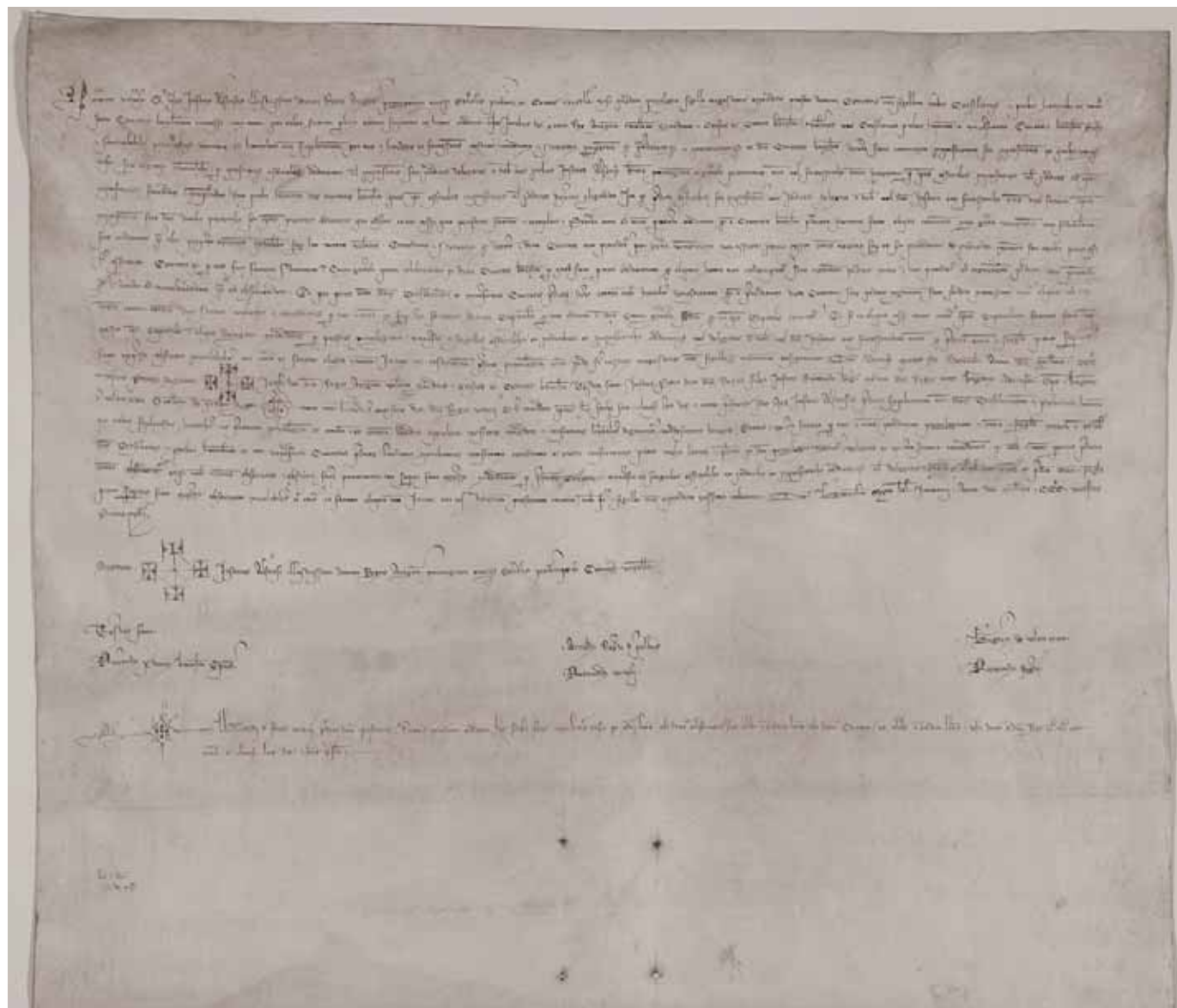
Hi manca el segell. Restes de la cinta de seda groga i vermella de la qual penjava el segell.

323

1321, desembre, 27. Barcelona.

322. L'infant Alfons, procurador general del seu pare el rei Jaume II i comte d'Urgell, confirma als barcelo-

nesos el privilegi que els ha atorgat l'esmentat rei amb diferents disposicions sobre l'administració de justícia.

Vegeu el document núm. 322.

Bernat de Font, notari de l'infant.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-315

515 x 613

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini infantis Alfonsi confirmacionis privilegii domini regis Jacobi quod in inquisitionibus advocentur duo proceres et quod in Barchinona non fiant nova turmenta. Et fuit datum Barchinone, VIº kalendas januarii, anno Domini Mº.CCCº. XXº primo".

324

1322, febrer, 13. Vilafranca del Penedès.

Bertran de Canyelles, cavaller, Ramon Ferrer, jurisperit de Calaf, Guillem Pere Burguès i Burguet de Sarrià, també jurisperit, ciutadans de Barcelona, en presència de testimonis, emeten sentència arbitral arran el plet encetat entre els consellers i la universitat de Barcelona, d'una banda, i Ramonet Folc, fill de Ramon Folc, vescomte de Cardona, i la seva esposa Marieta, de l'altra, a causa de l'exigència de la lleuda de Tamarit per part de dit Ramonet o del seu procurador a les naus de ciutadans de Barcelona que passaven pel mar de Tamarit, diòcesi de Tarragona. Els lleuders de Tamarit havien empenyorat contra dret mercaderies de mercaders de Barcelona per valor de 500 lliures de Barcelona a naus que no podien navegar amb rem sense vela per davant de Tamarit, cosa que anava contra la sentència donada pel rei Jaume I en la causa entre la ciutat de Barcelona i Guillema, vídua de Guillem de Claramunt, per motius semblants (1243, agost, 19. Barcelona). Estableixen una normativa respecte a això, diferenciant si es tracta d'un vaixell de transport o de correu i de nuncis, si es veu de nit o no des de Tamarit, si pot transportar mercaderies fins a 500 quintals o més de 500 quintals de Barcelona, l'obligació dels patrons de les naus de manifestar el pes de la càrrega que transporten als lleuders de Tamarit, la competència d'aquests lleuders a sancionar qui no ho faci, tal com ho castiguen els lleuders de Cadaqués i de Cotlliure, i la facultat d'exigir el pagament de la lleuda dels qui estan obligats a abonar-la, tant dins com fora de la ciutat de Barcelona. Per les coses no esmentades anteriorment, confirmen la sentència al respecte del rei Jaume I. Els procuradors de la ciutat de Barcelona en aquesta causa, que es va iniciar l'any 1320, són Pere Saborit i Pere de Prat i els de Ramonet Folc, Pere de Vilalta i Jaume Ferran, aquest darrer substituït del noble Hug de Cardona, ardiaca de la Cerdanya i procurador general de dit Ramonet Folc i esposa.

Pere Vendrell, notari públic de Barcelona.

IA-316

1315 x 554

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. III Registrata. In primo virnilio, CLXVII". En xifres posteriors: 1321". Hi ha altres notes dorsals i·legibles.

Partit per ABC.

Document redactat sobre dues peces de pergami unides.

325

1323, agost, 30.

Acta notarial de la lectura de l'escrit d'al·legacions de dret i de fet realitzades per Pere de Vilafranca, Pere de Palau i Arnau Dusai, consellers de Barcelona, juntament amb la universitat d'aquesta ciutat, sobre la prerrogativa del síndics de Barcelona, representants de la ciutat a les corts de Catalunya, d'intervenir en primer lloc a la proposició reial feta, immediatament després dels prelats, nobles i cavallers, davant el conflicte originat per les pretensions de la ciutat de Lleida d'ocupar aquest primer lloc.

Francesc de Gres, notari públic de Barcelona.

IA-317

1609 x 697

Al dors, en lletra coetània: "Carta de les rahons mostrades al senyor rey per Barcelona sobre·l contrast del parlar de les corts de Barcelona e de Leyda. Jacobus .II'. In primo virnilio, foleo VII. La carta de les al·legacions donades al senyor rey per los conseyllers sobre·l contrast del parlar qui és entre Barcelona e Leyda". En xifres posteriors: "1323".

Document redactat sobre dues peces de pergami unides.

326

1323, novembre, 5. Barcelona.

Jaume II pacta amb els síndics de les ciutats i viles reials de Catalunya la manera de recaptar el subsidi o servei extraordinari per sufragar la guerra de Sardenya, el qual es pagarà únicament i exclusiva

durant dos anys a partir de la propera festa de Sant Martí, tal com van acordar a les corts de catalans. Estableix les quantitats a abonar per capitació i béns immobles, mobles i semovents, que els síndics elegixin un cert nombre de col·lectors, notaris i quatre distribuïdors de la moneda, els quals juraran el seu càrrec als jurats, consellers o paers de la vila cap de la vegueria corresponent. Així mateix, promet que tot el que es recapti s'esmerçarà en la citada guerra, que no hi intervindran oficials reials i que es destruirà la documentació generada per aquest subsidi, perquè mai no pugui ser utilitzada com a antecedent per reclamar-lo de nou.

Francesc de Bastida, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-318

851 × 727

Al dors, en lletra coetània: "Del fet del servey qui ha estat atorgat al senyor rey per ciutats e per viles de Catalunya per lo fet de Sardenya e que per lo dit servey no pusca ésser preiudicat a privilegi ne a franquees de ciutats ne de viles. Jacobus secundus. II^a. In primo virnilio, foleo XVI". En xifres posteriors: "1323".

Els acords presos en corts, inclosos en el document, estan escrits en català.

Segell pendent de plom.

Editat per SÁNCHEZ I ORTÍ, doc.V, pàg. 34-47.

327

1323, desembre, 15. Barcelona.

Jaume II, en atenció als serveis prestats per la universitat de Barcelona en l'adquisició de regnes i terres als seus avantpassats i a ell mateix en la conquesta de Sardenya i Còrsega, atorga a la citada universitat, singulars i habitants de Barcelona, el privilegi perpetu d'exempció i immunitat de qualsevol imposició, tant per terra com per mar o aigua dolça, sobre totes les propietats, les mercaderies i els béns que ja tinguin o adquireixin en el futur a la ciutat de Tortosa i als castells, ciutats i llocs d'Alacant, Oriola, Elx, Guardamar i llocs adjacents del regne de València "ultra" Xixona. Així mateix, els concedeix aquest privilegi en tots els altres indrets obtinguts per ell o els seus predecessors, ja sigui per conquesta, permuta, compra o de qualsevol altra manera, i mana als oficials reials l'observança d'aquesta concessió.

Domingo de Biscarra, escrivà reial.

IA-319

480 × 540

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. [Aquest és] lo privilegi dit de la franquea general que·l senyor rey novellament ha atorgada [als habitants] de Barcelona en Tortosa, en Alacant [e en tots] los altres lochs seus lo tra(...)"

Hi manca el segell.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 82, pàg. 46. Trasllat de 1324.

328

1323, desembre, 15. Barcelona.

Vegeu el document núm. 327.

Domingo de Biscarra, escrivà reial.

IA-320

485 × 650

Al dors, en lletra coetània: "Jacobus II'. Aquest és lo privilegi nou de la franquea general que·l senyor rey novellament ha atorgada a la ciutat en Tortosa e en Alacant e en tots los altres lochs seus. Lo qual privilegi havem duplicat. Estan ensemps ligats. A·n aquest deu ésser junt .l. privilegi [qui de peraula] a peraula és semblant d'aquest, lo qual se·n [portà a] Saragossa en Francesc Padrós, [procurador de la ciutat?], a VIII de juliol LXXVI. Registrata". En xifres posteriors: "1323".

Hi manca el segell.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 82, pàg. 46. Trasllat de 1324.

329

1323, desembre, 15. Barcelona.

Vegeu el document núm. 327.

Domingo de Biscarra, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 7.

IA-321

565 × 523

Al dors, en lletra coetània: “Translatum autenticum privilegii franquitis generalis civibus Barchinone per dominum regem Jacobum. Et fuit datum Barchinone, .XVIII. kalendas januarii, anno Domini M^o.CCC^o.XX. tercio”.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 82, pàg. 46. Trasllat del 1324.

330

1323, desembre, 15. Barcelona.

Vegeu el document núm. 327.

Domingo de Biscarra, escrivà reial.

Trasllat de Simó de Ruvira, notari públic de Barcelona, de 1354, març, 19.

1A-322

458 × 720

Al dors, en lletra coetània: “Il caxa. Translat autèntich de la franquea de la ciutat. A tornar a la segona^a caxa dels Frares M[eno]rs”.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 82, pàg. 46. Trasllat del 1324.

a. segona, *interlineat*.

331

1325, febrer, 28.

Nadal de Santpau, rector de l'església de Sant Cugat del Rec de Barcelona, amb permís del bisbe Ponç de Barcelona i de Bernat de Toro, canonge de Barcelona, procurador d'Arnau Ministrat, degà de la catedral i capellà de la citada església, estableix a Jaume d'Oltzet, ciutadà de Barcelona, el delme que aquest darrer ha de pagar en espècie a l'esmentada església per un hort amb arbres de diverses classes i aigua per regar que Oltzet posseeix al territori de Barcelona, prop del Clot dit d'en Xaila, a l'horta anomenada de la Tauleria, al costat de l'hort de Barceloní Dusai, canviador de la mateixa ciutat. Oltzet retindrà el delme citat i, en compensació, abonarà un cens anual de 15 sous que pagarà per Sant Joan de Juny.

Guillem Borrell, notari públic de Barcelona.

Trasllat d'Esteve Vallalta, notari públic de Barcelona, de l 600, juliol, 6.

IA-323

581 x 452

A la part inferior dreta, en lletra coetània: "E perquè desús dit^a ort clos de paret fas present memòria com en l'any MCCCCLXII vingueren les companyes de Fransa fins als murs de Barcelona y per assò foren enderrocades^b totes les possessions paradades prop del mur entre los quals és hi aquesta. Assò fas perquè non fos feta catastra al rey? qui per sdevenidor (...) que dit ort no fos aquest".

Al dors, en lletra coetània: "+Translat autèntich de un stabliment fet per lo rector de Sant Cugat del Rech de Barcelona a Jauma de Oltzet, ciutedà de Barcelona, de tota la dècima spiritual que's cull en aquell ort clos de paret ab diversos arbres ab aygua reguar situat en lo territori de Barcelona, prop lo Clot, per cens de quinze sous, pagadós en la festa de Sant Joan del mes de Juny, és lo cens———XV sous".

Regular: Hi manquen alguns fragments a la part dreta del pergami, que afecten l'escriptura.

a. dit, repetit dues vegades.-b. *La sil.laba ca interlineada.*

332

1325, agost, 11. Tarassona.

Jaume II, a petició dels consellers i la universitat de la ciutat de Barcelona, i ja que en aquesta ciutat es posà en dubte l'eficàcia dels testaments atorgats per persones excomunicades, mana que no es pugui al·legar ni admetre la invalidesa d'un testament a causa de l'excomunicació del testador en cap judici o negoci, llevat que el testador estigui anatematitzat pel crim d'heretgia o pels negocis d'Alexandria, casos en els quals es podrà invocar aquesta condició.

Francesc de Bastida, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de l 345, març, 10.

IA-324

366 x 643

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod exceptio excomunicacionis non admitatur contra aliquod testamentum. Et fuit datum in civitate Tirasone, IIIº idus augusti, anno Domini Mº.CCC XXº quinto".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 89, pàg. 48. Original.

333

1326, gener, 10. Barcelona.

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, atorga, concedeix i confirma les noves ordinacions dels teixidors, tintorers i batedors de fustanys de Barcelona, ja que, com els consellers li han demostrat, antigament i per tal d'evitar frau, hi hagué ordinacions dels veguers i Consell de Cent de Barcelona i la sentència del difunt Ramon de Toilà, jutge de la cort del seu germà Alfons, per exercir aquests oficis. Els consellers i els dotze cònsols sortints, dels quals sis són teixidors, quatre tintorers i dos batedors, escolliran anualment per Sant Marc els cònsols que els substituiran, els quals juraran el seu càrrec al veguer, que serà l'encarregat de cobrar les multes d'aquells que transgredeixin aquestes ordinacions. Segueixen les ordinacions pròpiament dites, que fan referència a les competències dels citats cònsols, als aspectes tècnics de l'elaboració i a la qualitat final dels teixits fabricats, i a les multes que hauran de pagar al veguer els operaris dels esmentats oficis que no s'ajustin a les normes citades. Així mateix, mana al veguer i als oficials reials que observin i facin observar aquesta normativa.

Guillem Agustí, escrivà reial.

1A-325

665 x 667

A la part inferior esquerra: "Guillermus Agustini mandato regio facta postea questia ipso domino rege".

Al dors, en lletra coetània: "Registrata. Jacobus II". Carta de la declaració dels usos de l'ofici del consolat dels tixidors e dels tintorers e del batedors de fustanys. In primo virido, foleo CCCXXII. Barcelona". En xifres posteriors: "1325".

El text de les ordinacions pròpiament dites està escrit en català.

Hi manca el segell.

Editat per CAPMANY, doc. 116, pàg. 174-175 (parcialment). Les ordinacions en català han estat suprimides.

334

1326, gener, 10. Barcelona.

Vegeu el document núm. 333.

Guillem Agustí, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, febrer, 21.

IA-326

750 x 632

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi super consulatus textorum, tinturiorum et batatorum fustaneorum. Et fuit datum Barchinone, quarto idus januarii, anno Domini M° CCC° XXV°". En xifres posteriors: "1325".

Editat per CAPMANY, doc. 116, pàg. 174-175 (parcialment). Les ordinacions en català han estat suprimides.

335

1326, gener, 10. Barcelona.

Vegeu el document núm. 333.

Guillem Agustí, escrivà reial.

Trasllat sense data.

IA-327

521 x 619

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Sobre los texidors. Regis Jacobi. 1325". En xifres posteriors: "1325".

El text de les ordinacions pròpiament dites està escrit en català.

Hi manca la caplletra.

Editat per CAPMANY, doc. 116, pàg. 174-175 (parcialment). Les ordinacions en català han estat suprimides.

336

1326, gener, 28. Barcelona.

Jaume II, a petició dels consellers, els prohoms i la universitat de Barcelona, atorga que els ciutadans i habitants de Barcelona no puguin ser condemnats i els seus béns no puguin ser reclamats o demandats a causa de les manlleutes o fermances que consten en els llibres de les corts del veguer i del batlle d'aquesta ciutat, sinó solament per les inscrites durant l'exercici del càrrec d'aquests oficials reials i per aquelles manlleutes enregistrades en els darrers tres anys durant els quals els seus predecessors immediats han desenvolupat els citats oficis de veguer i batlle. Anteriorment a aquest termini, les manlleutes es consideraran cancel·lades.

Guillem Agustí, escrivà reial.

I A-328

442 × 574

Al dors, en lletra coetània: "Carta que ha. (...)". Jacobus II'. In primo virido, CCCXXV". En xifres posteriors: "1325".

Segell pendent de plom.

337

I 326, gener, 28. Barcelona.

Vegeu el document núm. 336.

Guillem Agustí, escrivà reial.

Trasllat sense data.

I A-329

290 × 617

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Jacobi. Super manuleutis. 1325".

Hi manca la caplletra.

338

I 326, gener, 28. Barcelona.

Jaume II, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, confirma als prohoms i la universitat de

336. Jaume II atorga als
ciutadans de Barcelona un
privilegi entorn les
manlleutes o fermances que
consten en els llibres de les
corts del veguer i batlle de
Barcelona. Hi ha el segell de
plom que atorga validesa al
document, el qual penja dels
fils de seda groga i vermella
originals.

(SAGARRA, I, pàg. 211, núm.
50, làm. XXVI)

Barcelona el privilegi que els havia atorgat Jaume I (1265, abril, 12. Barcelona) prohibint a llombards, florentins, sienesos, luquesos, toscans i italians en general residir i exercir de mercaders per compte propi o d'altri a la ciutat de Barcelona i el seu territori. Aquells que resideixin i exerceixin aquest ofici a la predita ciutat i territori i/o els seus nuncis o factors han de ser expulsats sota pena de l'immediat decomís de les seves mercaderies, les quals passaran a formar part del fisc reial.

Guillem Agustí, escrivà reial.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

1A-330

375 x 685

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi quod lombardi, senes et luquesii non morentur negociando in civitate Barchinone. Et fuit datum Barchinone, Vº kalendas februarii, anno Domini Mº.CCCº.XXº.Vº". En xifres posteriors: "1325".

Editat per CAPMANY, doc. 118, pàg. 177-178.

339

1326, març, 4.

Pere Terreny, ciutadà de Barcelona, de la casa de l'infant Pere, reconeix a Bernat de Torre, també ciutadà de Barcelona, i al seu fill de Bernadó de Torre, que la venda que li havien fet de l'escrivania de la cort del veguer, la qual ambdós tenien pel rei, no comprèn la immunitat de no pagar qüestions, talles i impositions reials o veïnals i l'evicció "minus valencia", d'acord amb la sentència arbitral de Jaume de Bastida i Pere Calvet, també ciutadans de Barcelona.

Guillem Borrell, notari públic de Barcelona.

1A-331

338 x 569

Al dors, en lletra coetània: "Carta que en Bernat Sa Torra (...) scrivania de la cort [del veguer] aquesta e com en Pere Terre[ny] (...) a la ciutat totes scriptures (...) dit Bernat negú scrivà (...). In secundo virnilio, in foleo CIIII. Pro Bernardo de Turri tradatur consilariis contra facto questie. Jacobo secundo".

Partit per ABC.

340**1326, juny, 20.**

Ramon Dessorts i la seva esposa Guillema, juntament amb el seu fill Ramondí i la seva esposa Clara, tots de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, permuten amb Guillem Catà, ciutadà de Barcelona, una peça de terra que tenen pel monestir de Sant Pol de Mar a la citada parròquia, al lloc anomenat "Fava", per una feixa de terra que Catà posseeix a la mateixa parròquia pel monestir de Sant Marçal del Montseny, al lloc conegut com "Vilardell", i la quantitat de 20 sous.

Pere Flequer; notari públic del castell de Montpalau.

IA-332

370 × 341

Al dors, en lletra coetània: "De (...) a Fava fa tascha". En xifres i lletra posteriors: "1326. Permuta. S. Pol de Mar. S. Pol, S. Ciprià de Vallalta. S. Pol y S. Ciprian de Vallalta".

Regular. Forat que afecta l'escriptura.

Partit per ABC.

341**1326, juliol, 1.**

Ferrer Fartaner, de la vila de Sant Boi, fill del difunt Pere Fartaner, del mateix lloc, estableix a Bernat Fuster, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guerau Fuster, unes cases que té per la pabordia del mes d'octubre de la Canonja de Barcelona, a canvi d'una entrada de 24 lliures i un cens anual de 6 sous que li abonarà per Sant Miquel. La seva esposa Sibila, filla del difunt Pere de Vilardell, aprova l'establiment realitzat pel seu marit i Guillem de Pujades, canonge i paborde del mes d'octubre de la catedral de Barcelona, salva els drets d'aquesta pabordia.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

IA-333

446 × 485

Al dors, en lletra coetània: "Bernardus Fusterii. Patrimoni". En xifres posteriors: "1326". La nota dorsal sobre el contingut del document, és pràcticament il·legible.

Dolent. Manca un fragment de pergamí a l'angle superior dret que afecta l'escriptura i la nota dorsal. El terç superior està afectat també per fongs.

342

1326, juliol, 14. Savona.

El senat de dotze del comú de Gènova i el seu districte nomena [Bonifaci de Cannizo?], procurador amb plena potestat per tractar els assumptes que ara s'estan negociant amb els procuradors del rei d'Aragó i de la ciutat de Barcelona i signar qualsevol pacte o acords amb els esmentats representants. També serà l'observador oficial dels acords que es prenguin entre el rei d'Aragó i els seus i la universitat de Barcelona, d'una banda, i els ambaixadors del citat comú, de l'altra.

Rolandino de Riccardo, notari "sacri palacii".

Trasllat de [Pere Vendrell, notari públic de Barcelona], de 1327, febrer, 22.

1A-334

446 x 512

Al dors, en lletra coetània: "Rex Jacobus II'. Translat autèntich del sindicat de mossèn Boniffaci de Cannizo?". En xifres posteriors: "1326".

Regular. L'apartat on surt el nom del procurador és il·legible.

343

1327, febrer, 19.

Pere Moliner, ardiaca de Ribagorça a la catedral de Lleida, amb consentiment del bisbe Ramon i del Capítol de la citada catedral, ven als marmessors del testament del difunt Pere d'Espallargues, tots ciutadans de Lleida, un censal de 150 sous jaquesos per la quantitat de 4000 sous també jaquesos, el qual rebia anualment en dos terminis: les festes de Sant Joan Baptista i de Nadal, respectivament. Aquest censal el cobrava sobre la barca i altres rendes dels llocs de Flix i de la Palma, a causa de la marmessoria de la difunta Dolça de na Montaguda, esposa de Pere de Bosc, també ciutadà de Lleida i senyor dels esmentats llocs. Pericó Moliner, senyor del lloc de la Granadella, actua de fiador en aquesta operació.

Bernat Ferrer, notari per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, li dóna forma pública a instància dels paers de Lleida. La nota d'aquest instrument l'havia realitzat el difunt Domènec Morés, notari

de Lleida, i ja li havia donat forma pública el també difunt Macià Deudé, així mateix notari de Lleida, que heretà les notes de Morés.

IA-335

755 × 602

Al dors, en lletra coetània: "Secundum instrumentum". En xifres i lletra posteriors: "1326. Flix".

Dolent. Fongs i forats a la meitat superior del document que afecten l'escriptura.

344

1327, agost, 1. Barcelona.

Jaume II estatueix perpètuament que tot corredor de Barcelona que s'absenti de la ciutat amb els béns i les mercaderies que certs ciutadans li havien encomanat o lliurat per ser venudes o amb els diners obtinguts per la venda d'aquestes, sigui privat perpètuament de l'exercici del seu ofici, de manera que ni el veguer d'aquesta ciutat, ni el seu lloctinent o el sotsveguer o qualsevol altre oficial reial li pugui atorgar de nou la llicència per tornar a exercir-lo. S'havien efectuat molts fraus en aquest sentit, i per això, mana al veguer de Barcelona i el Vallès i a tots els oficials reials que observin i facin observar aquesta ordinació.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-336

358 × 583

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Jacobi de pena imposita currituribus qui se abaten. Et fuit datum Barchinone, kalendas augusti, anno Domini M.CCC°.XX°VII°".

Editat per CAPMANY, doc. 122, pàg. 180-181.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 93, pàg. 49. Original.

345

1327, desembre, 30. Barcelona.

Alfons III, en compliment del capítol de la segona cort de Barcelona del seu pare Jaume II de venda, absolució, definició i remissió als catalans del bovatge, terratge i herbatge (1300, febrer, 4. Barcelona), confirma als catalans el privilegi d'exempció de l'esmentada imposició i tots els estatuts i privilegis ator-

gats per ell a la present cort i pels seus predecessors a les corts generals de Montsó i Barcelona i a totes les altres corts. Així mateix, ratifica l'estatut de la unió perpètua dels regnes d'Aragó, València i el comtat de Barcelona al regne de Mallorca, comtats de Rosselló i Cerdanya, Conflent i Vallespir i vescomtats d'Omeladès i Carladès (1319, desembre, 14.Tarragona).

Bonanat de Pera, notari i tinent els segells reials, i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-337

456 x 622

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus III'. V. II. In primo libro virido, in foleo CXXXXII. Carta de la (...) e (...) que lo senyor rey n'Amfós féu (...) feeltat e costa CCC?". En xifres posteriors: "1327".

Regular: Taques de fongs.

346

1327, desembre, 30. Barcelona.

Vegeu el document núm. 345.

Bonanat de Pera, notari i tinent els segells reials, i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1336, febrer, 17.

IA-338

495 x 634

Al dors, en lletra coetània: "Translat de la carta de la confirmació de la renda del bovatge, la qual confirmació lo senyor rey n'Anfós féu". En xifres posteriors: "1327".

347

1327, desembre, 30. Barcelona.

Vegeu el document núm. 345.

Bonanat de Pera, notari i tinent els segells reials, i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-339

555 × 581

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi confirmationis privilegii monete et vendicionis bovagii et unionis regnorum Aragonum et Valencie ac comitatu Barchinone cum regno Maiorice et insulis et comitatibus Rossilionis et Ceritanie. Et fuit factum Barchinone, tercio kalendas januarii, anno Domini M^o.CCC^o.XX°.^aVII^o "".

La nota dorsal no es correspon exactament amb el contingut del document, ja que no confirma el privilegi de la moneda.

a. Segueix primo, ratllat.

348

1328, gener, 26.

Testament de Francesc de Bastida, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guillem Pere de Bastida, ciutadà de la mateixa ciutat. Elegeix com a marmessors els seus germans Guillem i Arnau de Bastida, Berenguer Basset i Bernat de Rovira, també ciutadans de Barcelona. Demana ser enterrat a la catedral de Barcelona i assigna 6000 sous per al salvament de la seva ànima i pels llegats que vol fer per a aquesta fi. Tanmateix, si escau, la meitat d'aquesta quantitat, això és 3000 sous, la destina a la construcció d'una capella a la catedral de Barcelona on vol que sigui traslladat el seu cos i, si no pot ser, demana ser enterrat al claustre de la Seu. Llega certa quantitat a la seva germana Sibil·la, monja del monestir de Sant Pere de Barcelona, 100 sous a cadascun dels quatre marmessors, i el que resti dels 6000 sous un cop acomplertes les anteriors voluntats juntament amb la quantitat destinada a la capella, si no es construeix, s'invertirà en els pobres indigents. De la resta dels seus béns, realitza diverses deixes a la seva mare Sança, la seva esposa Sibil·la i els seus fills Marcó, Violant i Francesca. Institueix hereu universal el seu fill Ramonet i estableix una sèrie de prelacions en cas de la mort d'aquest i de Marcó, en què nomena hereu al seu germà Arnau o el seu fill, i en darrer terme el fill gran baró de la seves filles d'acord amb l'ordre de naixement d'aquestes, que en aquest cas prendrà el cognom de Bastida. Així mateix, nomena tutors dels seus fills la seva mare, la seva esposa i el seu germà Arnau.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona.

Trasllat de Felip Gombau, notari públic de Barcelona, de 1398, novembre, 14.

IA-340

669 × 545

Al dors, en lletra coetània: "Pro empzione Jacobi Mermany". En xifres i lletra posteriors: "1327. Testamento".

Regular: Taques de fongs que afecten l'escriptura.

349

1328, agost, 18.

Guillem de Pujades, canonge i paborde de la pabordia del mes d'octubre de la Seu de Barcelona, amb consentiment de Guerau de Gualba, ardiaca de Barcelona, i del bisbe Ponç, ven als consellers de Barcelona de l'any 1328 i a la universitat de Barcelona unes cases situades a Sant Boi que posseeix Bernat Fuster, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guerau Fuster, les quals té per Ferrer Fartaner, de Sant Boi, i que són propietat alodial de l'esmentada pabordia. El preu de la venda s'estipula en 30 lliures i un cens anual de 16 diners.

Jaume de Montvells, notari públic de Barcelona.

1A-341

618 × 475

Regular: Taques de fongs que afecten l'escriptura.

350

1328, octubre, 7. Avinyó.

El papa Joan XXII concedeix llicència al rei Alfons per a la nau que porta els nuncis i mercaders que s'adrecen a Alexandria i les terres del soldà per tal de traslladar les relíquies del cos santa Bàrbara, verge i màrtir, des d'Egipte fins a les terres del rei d'Aragó'.

Trasllat de Bernat de Sala, notari públic de Barcelona, de 1329, setembre, 13.

1A-342

315 × 508

Al dors, en lletra coetània: "In secundo libro virnilio, in folio [L]VI". En xifres posteriors: "1328". Hi ha altres notes dorsals il·legibles.

Dolent.

'Forma part dels preparatius per al trasllat als dominis catalano-aragonesos del cos de santa Bàrbara que Jaume II havia demanat al soldà d'Egipte el 3 de juliol de 1327 i que mai no es portà a terme, malgrat els intents posteriors de Pere el Cerimoniós i Martí l'Humà.

351

1329, febrer, 8. Tarassona.

Nomenament dels nuncis del rei Alfons que es desplaçaran en una nau a Alexandria i a les terres del soldà de Babilònia amb l'objectiu de traslladar a les terres del rei d'Aragó les relíquies de santa Bàrbara, verge i màrtir.

Trasllat de Bernat de Sala, notari públic de Barcelona, de 1329, setembre, 13.

IA-343

438 x 517

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus III". En xifres posteriors: "1328". Hi ha altres notes dorsals il·legibles.

Dolent. Taques i manca de fragments que afecten l'escriptura.

352

1329, febrer, 15. Saragossa.

Alfons III confirma perpètuament als consellers, prohoms, universitat i ciutadans de Barcelona totes les llibertats, els privilegis i les constitucions atorgats a la ciutat pels reis els seus avantpassats, i mana als seus oficials i súbdits que els observin i els facin observar inviolablement. Així mateix, ordena que es respectin les ordinacions perpètues acordades a les corts de Montsó pel seu oncle patern el rei Alfons.

Bonanat de Pera, notari i tinent els segells reials.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1345, març, 10.

IA-344

390 x 562

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi confirmationis privilegiorum et franquitatum Barchinone. Et fuit datum Cesarauguste, quinto^a kalendas marcii, anno

Domini M.CCC.XX.VIII°".

"La data de la nota dorsal del trasllat està equivocada. Hauria de dir "quintodecimo kalendas" en lloc de "quinto kalendas". L'original de l'ACA està datat a "XV° kalendas", això és el dia 15.

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 98, pàg. 50. Original.

353

1329, febrer, 15. Saragossa.

Vegeu el document núm. 352.

Bonanat de Pera, notari i tinent els segells reials.

Trasllat de Gabriel Segarra, escrivà i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, de 1408, maig, 11. Barcelona.

1A-345

329 × 540

Al dors, en lletra coetània: "Translat de la confirmació dels privilegis e libertats de Barcelona del senyor rey Alffons. G". En xifres posteriors: "1328".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 98, pàg. 50. Original.

354

1329, juny, 9. València.

Testament de Bernat Esteve, notari i ciutadà de Barcelona. Retingut per indisposició a la ciutat de València, atorga el seu testament nomenant-ne marmessors i executors testamentaris Berenguer de Vallseca, notari, Andreu de Corró, sastre, Berenguer Martí, sabater, tots ells ciutadans de Barcelona, absents, i Ramon Rovira, de la cancelleria reial, present. Ordena pagar els seus deutes, elegeix sepultura al cementiri de l'església major del lloc on es produeixi la seva mort, realitza algunes deixes a establiments eclesiàstics de Barcelona: les obres de la catedral, els hospitals de pobres i malalts, el convents de Predicadors, Frares Menors, Carmelitans i monestir de Jonqueres. Nomena hereva universal, amb certes condicions, la seva esposa Jaumeta i, en absència de fills, la seva mare Geralda. D'altra banda, llega les escriptures notariales al seu escrivà Jaume Bruniquer.

Pere Morell, notari públic de València i per tota la dominació del rei d'Aragó.

Trasllat de Ramon d'Olivera, notari públic de Barcelona, de 1346, maig, 13.

IA-346

400 × 514

Al dors, en xifres i lletra posteriors: "1329. Testamento".

355

1330, gener, 16. València.

Alfons III, a petició dels consellers i prohoms de Barcelona, mana al procurador, vicegerent, veguer i batlle d'aquesta ciutat i als oficials reials que tant el jutge ordinari com el jutge delegat puguin rebre els juraments de calúmnia i els juraments i declaracions dels testimonis en les causes civils i criminals que no siguin de mer imperi i encomanar-les al notari que designin les parts litigants. Si no es posen d'acord, el jutge nomenarà el notari o qualsevol altra persona idònia. Aquesta mesura s'aplicarà als processos de la ciutat de Barcelona, als de les batllies que hi estan subjectes i a la vegueria de Barcelona i el Vallès.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, de 1346, gener, 19.

IA-347

384 × 503

Al dors, en lletra coetània: "Carta domini regis Alfonsi super declaratione per eum facta de conceptione juramenti de calumpnia et de receptione testium in causis quod possit comitti per iudicem notario. Et fuit datum Valencie, .XVII°. Kalendas februarii, anno Domini .M.CCC.XXIX°".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 101, pàg. 50. Original.

356

1330, gener, 16. València.

Vegeu el document núm. 355.

Trasllat sense data.

IA-348

356 × 407

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "[Regis] Alfonsi. 1329".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 101, pàg. 50. Original.

357

1330, febrer, 10.

Pere de Mont estableix a Bernat o Berenguer de Guàrdia, espaser, un obrador i taula al carrer o plaça dels Canvis de Mar, prop de les cases que foren de Marimon de Plegamans, que són propietat alodial de l'Almoina de la Seu de Barcelona i del benefici instituït per Ramon i Joan de Banyeres. Per això, rebrà un cens anual de 10 morabatins pagadors en dos terminis: les festes de Sant Joan de Juny i de Nadal, i una entrada de 40 sous.

Pere de Folquers, notari públic de Barcelona.

IA-349

411 × 505

Dolent. Taques que afecten l'escriptura i tinta molt esborrada.

Partit per ABC.

358

1330, maig, 24. Lleida.

Alfons III mana al veguer de Barcelona i el Vallès i als oficials reials que no castiguin els transgressors de l'ordre que havia donat a Guillem Vicenç, mestre de la moneda que ara s'encunya a la ciutat, que ningú no abonés a la seca de Barcelona 1 diner menut quan es lliurava 1 lliura de barcelonesos d'argent tal com ell acostumava a demanar (1330, maig, 5. Barcelona), contràriament a com constava a les ordinations sobre moneda en les quals és molt clara l'equivalència d'1 diner d'argent amb 12 diners menuts de Barcelona. Havia donat la mateixa ordre a canviadors, mercaders i usuaris de moneda d'argent en els contractes. Sols pretén que els consellers de Barcelona puguin exigir una multa als contraventors.

Trasllat sense data.

IA-350

358 × 590

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Alfonsi. I 330. Super moneta".

Regestat a *Privilegis reials*, doc. 104, pàg. 52. Original. La data tòpica està equivocada. Ha de dir Lleida en lloc de Barcelona.

359

1330, juliol, 11. Osca.

Alfons III, a petició d'Arnau Bernat, conseller de la ciutat de Barcelona, i de Bernat de Marimon i Arnau Dusaí, nuncis de la mateixa ciutat, ordena als seus oficials que observin rigorosament l'estatut segons el qual no es poden fer apel·lacions sobre la forma d'execució de les sentències contra el dictamen dels jurisperits. Invoca una constitució de Jaume II sobre aquest assumpte en el mateix sentit i declara que es feien moltes despeses admetent apel·lacions innecessàries.

Trasllat de Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona de 1345, març, 10.

1A-351

360 × 685

Al dors, en lletra coetània: "Translatum autenticum carte domini regis Alfonsi quod a consilio dato super modo et forma exequcionis petite non possit per aliquem appellari. Et fuit datum Osce, V idus julii, anno Domini M^o.CCC^o.XXX°".

Regular.

Editat a *Privilegis reials*, doc. 105, pàg. 52-53. Original.

360

1330, setembre, 9. Calataiud.

Alfons III, a petició dels consellers de Barcelona, mana al veguer de Barcelona i el Vallès que observi i faci observar rigorosament l'ordinació per la qual s'eximeix les vídues de donar garanties per l'usdefruit dels béns mobles o immobles del difunt marit, excepte a requeriment dels hereus dels béns esmentats a la mort de la usufructuària o a la finalització de l'usdefruit dels citats béns. Segons antic costum, aquests béns s'havien d'assegurar i amb aquesta ordinació els atorga indemnitat.

Trasllat sense data.

IA-352

352 × 405

Al dors, en lletra i xifres coetànies: "Regis Alfonsi. I 330".

Editat a *Privilegis reials*, doc. I 10, pàg. 54-55. Original.

361

1331, maig, 10.

Acta notarial de la lectura de l'ordre del rei Alfons de 23 de gener que porta Bernat d'Ort, notari de Barcelona, procurador dels consellers i prohoms de Barcelona, adreçada a Humbert de Rubió, veguer de Vilafranca. El rei mana a l'esmentat veguer l'execució de l'ordre d'exigir penyores a Bernat de Miralpeix, cavaller de la vegueria de Vilafranca, en tot allò necessari per satisfer els deutes contrets amb Ermessenda de Ribes i ordena a Guillem de Cervelló, vicegerent del procurador general de Catalunya, que castigui la seva inobediència. El contenciós s'havia iniciat perquè els consellers de Barcelona consideraven lesionats els seus drets i havien obtingut l'ordre reial citada, però s'havien produït successives dilacions i requisicions, de totes les quals redacta acta el mateix notari.

Francesc de Soler, notari públic de Vilafranca, per Berenguer de Papiol, ardiaca del Penedès.

IA-353

572 × 562

Al dors, en lletra coetània: "In quarta caxia. + jo +. Alfonsus III '. In II^{do} virnilio, foleo XLIII".

362

1331, juny, 16. Lleida.

Acta notarial del nomenament per part del Consell de la Paeria de Lleida de Ramon Gener, paer, Pere Despens i Samsó de Navés, tots ciutadans de Lleida, com a síndics i procuradors amb plens poders per tractar amb els seus homònims de la ciutat de Barcelona l'assumpte de la prerrogativa de què gaudeixen els consellers de Barcelona de parlar en primer lloc a les corts generals de Catalunya, privilegi que és discutit pels paers de Lleida.

Bernat Mollet, notari i escrivà de la Paeria de Lleida, i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-354

410 × 583

Al dors, en lletra coetània: "Non est continuata. Alfonsus III'. In primo libro virnilio, in foleo IIII". En xifres posteriors: "1331". Segueix una frase de quatre paraules i·legible.

Dolent. Manca un tros de pergami a la part dreta que afecta l'escriptura.

Hi manca el segell.

363

1331, juliol, 22. Barcelona.

Acta notarial de l'acord pres entre Ramon Gener, Pere Despens i Samsó de Navés, ciutadans de Lleida i procuradors d'aquesta mateixa ciutat, d'una banda, i Francesc Grony, Jaume Roure i Bertran de Seva, jurisperit, tots ciutadans de Barcelona i procuradors de la mateixa universitat, de l'altra. Convenen que a la propera cort general, que se celebrarà a Tortosa, parlaran i respondran en primer lloc els síndics de la ciutat de Barcelona, a la segona els representants de Lleida, a la tercera i a la quarta cort general els procuradors de Barcelona, a la cinquena els procuradors de Lleida, i a la sisena els síndics de Barcelona. Especifiquen clarament que a partir de la quarta cort s'alternaran sempre per parlar en primer lloc els procuradors de les ciutats de Barcelona i de Lleida, respectivament. El document inclou les procuracions dels consells d'ambdues ciutats i la renúncia expressa a tot allò legislat en aquesta matèria pel rei Jaume II.

Pere de Mont, notari públic de Barcelona i escrivà del Consell d'aquesta ciutat.

IA-355

683 × 608

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus .III'. De la avinença feta entre la ciutat de Barcelona e la ciutat de Leyda". En xifres posteriors: "1331".

Partit per ABC.

364**1331, desembre, 23.**

Els consellers i el Consell de Cent de Barcelona pacten amb Galceran Marquet, Pere de Soler, Francesc Agustí, Bernat de Voltre, Miquel Escolà, Francesc Ferrer de la Sala, Guillem Coscoi, Macià Comte, Miquelet de Coll, Pere ça Sala, Berenguer Andreu, Arnau ça Pila i Arnau de Puig, l'armament de la coca de tres cobertes anomenada "Sant Climent", amb la finalitat de resistir i fer front als genovesos i altres enemics del rei d'Aragó i de la citada ciutat. Segueixen els capítols de l'acord, segons els quals la ciutat facilitarà la nau amb les seves eixàrcies, les armes i el bescuit, i els armadors aportaran el lloguer dels mariners, les viandes i la resta de despeses necessàries. L'armament serà d'un any o el temps que els armadors considerin necessari, els guanys es repartiran a raó d'1/3 per la ciutat i 2/3 pels armadors, i en cas de possibles pèrdues, la ciutat respondrà també amb 1/3. Hi figuren les estimacions dels desperfectes que pugui sofrir la nau, la responsabilitat de cadascuna de les parts i l'elecció del capità per part dels armadors. Els consellers, d'una banda, i els armadors, de l'altra, lliuren i reben respectivament la nau amb les seves eixàrcies, armes i provisions, i aproven els capítols del pacte.

Pere de Mont, notari públic de Barcelona.

1A-356

770 x 620

Al dors, en lletra coetània: "Galcerandi Marqueti et [so]ciorum". En xifres i lletra posteriors: "1331. Armamento de la coca Sant Climent".

Els capítols del pacte pròpiament dits i de la recepció de les eixàrcies pels armadors estan escrits en català.

Partit per ABC.

Editat per CAPMANY, doc. 128, pàg. 191-195.

365**1331, desembre, 23. Barcelona.**

Pere de Soler, Francesc Ferrer de la Sala, Berenguer Andreu, Guillem Coscoi, Bernat de Voltre, Francesc Agustí, Arnau de Puig, Pere de Sala, Macià Comte, Miquel de Coll, Miquel Escolà i Arnau de Pila, tots ciutadans de Barcelona, armadors de la coca de tres cobertes anomenada "Sant Climent", designen Galceran Marquet, també ciutadà de Barcelona i coarmador de l'esmentada coca, capità d'aquesta

embarcació i dels altres vaixells de l'armada [per exercir el cors contra els genovesos], càrrec que és acceptat pel citat Marquet. Els armadors consignen les competències de Marquet, la seva intervenció com a consellers i ambdues parts es reten mútuament homenatge de boca i mans.

Pere de Torre, notari públic de Barcelona.

IA-357

500 × 620

Al dors, en lletra i xifres posteriors: "Marquet curiosos. 1331".

Editat per CAPMANY, doc. 127, pàg. 188-190.

366

1332, gener, 8. València.

Alfons III atorga als consellers jurats, prohoms, universitat i singulars de Barcelona llicència per realitzar armada contra els genovesos i nomenar els capitans dels vaixells, especificant alguns aspectes de l'administració de justícia per part dels qui siguin designats per a aquest càrrec. La seva competència inclourà un període de quinze dies abans d'embarcar-se fins a quinze dies després de desarmar les naus. Així mateix, mana al procurador general i als oficials reials que observin aquesta concessió.

Trasllat de Pere de Mont, notari públic de Barcelona, de 1332, gener, 30.

IA-358

407 × 510

Al dors, en lletra coetània: "IIII° kalendas februarii. Franciscus de Bagiis et Franciscus de G(...)". En xifres posteriors: "1331".

367

1332, gener, 20.

Els consellers de Barcelona, d'acord amb la llicència atorgada pel rei Alfons (1332, gener, 8. València), nomenen Galceran Marquet, ciutadà de Barcelona, capità de la coca de la ciutat anomenada "Sant Climent" que ara prepara a Barcelona l'esmentat Marquet juntament amb altres dotze persones contra els genovesos i altres enemics del rei d'Aragó. Marquet exercirà el seu càrrec d'acord amb certs pactes i condicions, en compliment dels quals obliga els seus béns.

Pere de Mont, notari públic de Barcelona.

IA-359

430 × 533

Al dors, en xifres posteriors: "I 331".

Partit per ABC.

368

I 332, maig, I 3.

Romeu de Guàrdies, ciutadà de Barcelona, ven a Francesc Castelló, canviador de la mateixa ciutat, un obrador que posseeix al carrer o plaça dels Canvis de Mar, propietat alodial de l'Almoina de la catedral de Barcelona i del benefici instituït per Ramon i Joan de Banyeres, per la quantitat de 30 lliures. Romeu havia comprat la part que hi tenia Pere de Mont, notari de Barcelona i legítim administrador de Bernadó i Pericó, fills seus i de la seva finada esposa, filla del difunt Berenguer Gomar, notari de la mateixa ciutat, conservant el dret de cobrar un cens de 10 morabatins alfoncins d'or, pagadors anualment en dos terminis: les festes de Sant Joan de Juny i de Nadal. Presenta fiador: Pere Ballaró, draper de Barcelona.

Francesc de Torre, notari públic de Barcelona.

IA-360

419 × 683

Regular. Presenta dificultats de lectura.

369

I 332, novembre, I 4.

Els consellers de Barcelona defineixen comptes amb Galceran Marquet, que fou capità de la coca de la ciutat anomenada "Sant Climent", la qual va armar amb dotze ciutadans més de Barcelona i amb la que van capturar la coca del genovès Corradí de Monella, entre altres accions que van portar a terme. Segons el contracte que signà amb els consellers de Barcelona, la ciutat de Barcelona obtindria un terç dels guanys realitzats per Marquet en la seva campanya naval des que la coca va sortir de port fins al seu retorn. En la definició de comptes es consideren també les 332 lliures, 3 sous i 11 diners del terç que pertocava a la ciutat per l'apropiació d'una nau de pisans.

Pere de Mont, notari públic de Barcelona.

IA-36I

407 × 532

Al dors, en xifres posteriors: "1332".

Editat per CAPMANY, doc. 130, pàg. 197-198.

370

1332, novembre, 14.

Els consellers de Barcelona defineixen comptes amb Galceran Marquet, capità de la coca d'aquesta ciutat anomenada "Sant Climent", i els altres dotze armadors de l'embarcació, tots ciutadans de Barcelona, que prengueren una galera de pisans. Segons el contracte signat, els guanys obtinguts es dividiran en tres parts, una de les quals serà per a la ciutat de Barcelona. La quantitat que pertoca a la ciutat és de 332 lliures, 3 sous i 11 diners, però restades les 142 lliures, 15 sous i 5 diners que s'han d'abonar a Marquet per la captura de la coca del genovès Corradí de Monella, només haurà de pagar 189 lliures, 8 sous i 6 diners, quantitat que abona a la taula de canvi de Bernat Llorenç.

Pere de Mont, notari públic de Barcelona.

IA-362

425 × 552

Al dors, en lletra coetània: "Cartes de fi fetes a[·n] Gal[ceran] Marquet e als companyons seus armadors de la cocha de la ciutat". En xifres posteriors: "1332".

Editat per CAPMANY, doc. 131, pàg. 199-200.

371

1333, gener, 16.

Arnau de Mas, canonge d'Urgell, i Guerau de Palou, jurisperit, emeten sentència arbitral en el plet entre Ponç, bisbe de Barcelona, i els consellers de la ciutat de l'any 1333, amb motiu de la part que el bisbe té assignada sobre el dret del mesuratge de la quartera pública del blat de Barcelona. La sentència la llegeix l'esmentat Mas en presència dels procuradors del citat bisbe, dels de la ciutat de Barcelona i d'altres testimonis, els quals aproven dita sentència, que és ratificada pel bisbe el 27 de gener. La

sentència consta d'una sèrie de capítols que afecten els importadors de blats, els venedors i revenedors d'aquests productes al detall i els elaboradors de pans i similars: bescuiters, flequers i forners.

Guillem Coscoi, notari públic de Barcelona.

IA-363

805 x 690

Al dors, en lletra coetània: "Alfonsus .III". Sentència donada entre lo senyor bisbe de Barcelona, d'una part, e los honorables consellers de Barcelona, de l'altra, sobre lo dret del mesuratge que'l dit senyor bisbe pren en la quartera de Barcelona. In primo [vir]milio, CLXXXIII". En xifres posteriors: "1332".

372

1334, octubre, 21-23. Barcelona-Girona.

Acta notarial de la lectura de la protestació realitzada pels consellers de Barcelona i Salvador Fuster, procurador i síndic de la ciutat, a Jaume III, rei del regne de Mallorca, dels comtats del Rosselló i la Cerdanya i senyor de Montpeller, perquè no respecta el privilegi d'exempció de passatge i altres impositcions al regne de Mallorca i illes adjacents que el rei Jaume I havia atorgat als ciutadans de Barcelona (1231, gener, 10. Ciutat de Mallorca). L'actual rei de Mallorca exigeix aquesta impositció a Ciutat de Mallorca, Perpinyà i a altres llocs dels seus dominis.

Ramon Ferrer, notari públic de Barcelona, i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó.

IA-364

507 x 662

Al dors, en lletra coetània: "Non est continuata. [Carta del] protest fet al rei de Mallorques per los consellers de Barcelona sobre la leuda de (...) e de (...) e de Mallorques e de les ylls. Alfonsus III (...). In secunda caxa". En xifres posteriors: "1334".

Hi ha taques de fongs a la part esquerra superior que afecten l'escriptura.

Índex onomàstic i de matèries

En aquest índex s'han inclòs els topònims en majúscules (BARCELONA), les veus onomàstiques en versaleta (JAUME I) i les matèries en rodona (mercaders). Els noms propis s'han entrat per la forma actual i s'ha fet constar al costat de la veu principal, si escau, les variants del nom llatines que apareixen a les notes dorsals. Les xifres remetent sempre al número dels registres.

Els noms de persona cristians entren generalment pel cognom, si el sabem, excepte en el cas de reis, papes i algunes dignitats eclesiàstiques, que, com els jueus, entren pel nom. Per tal d'escurçar l'índex, hem posat tots els individus amb un mateix nom o cognom seguits i separats l'un de l'altre per . // . El nom o el cognom idèntics que encapçalen l'entrada se substitueixen per un guió llarg (—). En cas de dubte sobre la identitat de personatges amb el mateix nom, s'ha optat per repetir l'entrada. Els noms de persona, si escau, van seguits de les dades d'identificació pertinents, com la filiació, la condició jurídica i/o social i, si escau, l'ofici o el càrrec. Si una mateixa persona desenvolupa en el temps diferents càrrecs o funcions, els hem separat amb una coma (,). Quan és possible, si ens ha semblat que podia ser útil al lector, els noms de persona van acompanyats d'informacions que permeten la seva millor identificació, i ho hem indicat després del signe /. En cas d'un encapçalament idèntic, els topònims precedeixen els antropònims. Si hi ha topònims coincidents en part, hem substituït la veu similar també per un guió llarg. En alguns topònims hem hagut de distingir conceptes com ciutat, illa i/o regne, i per a una major claredat ho hem fet subratllant-los i separant-los amb punt i guió curt (. —). Quan ha estat útil per a la recerca, s'han fet les remissions pertinents.

La part de matèries, conceptes o assumptes no és exhaustiva, ja que només s'hi han inclòs aquelles relatives a la ciutat de BARCELONA ordenades alfabèticament. La separació entre matèries s'ha fet també amb punt i guió curt (. —). L'ordenació interna de cada matèria normalment també és alfabètica, excepte en algun cas com el de la moneda, en què l'ordenació s'ha fet per ordre cronològic d'encunyació de cada tipus de moneda de Barcelona. Quan hi ha subdivisions o concrecions respecte a una mateixa matèria, s'ha substituït la veu principal per un guió curt (—). Així mateix, quan hem fet una agrupació de matèries o conceptes, el títol que les reuneix va amb lletra rodona subratllada (esglésies, capelles i parròquies). La separació dels conceptes agrupats i/o unitats o tipus d'aquests conceptes s'ha fet normalment amb coma (,). Per tal de facilitar la recerca, de vegades els números dels registres van acompanyats d'aclariments entre parèntesis, per exemple: armada, X (contra genovesos).

S'hi han inclòs les referències als autors més usats de la història de Barcelona que han editat aquests documents, a l'edició de *Cortes* de la Reial Acadèmia de la Història i al catàleg de *Privilegis reials* de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i s'ha expressat si el pergamí allí editat o regestat es tracta d'un original o d'un trasllat.

Abreviatures usades: cap. = capital.
c. = ciutat.
dep. = departament.
mun. = municipi.
prov. = província.

A

ABADIA (Bernat d'), ciutadà de Barcelona, 95. // —, jurisperit de Barcelona, 265, 289, 295, vicecanceller de Jaume II, 269, 270.

ABELLARS (fra Guillem d'), comanador de l'orde del Temple a Tortosa, 90.

ABERT (Girard?), notari per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 60.

ADARRÓ (Berenguer d'), conseller de Barcelona, 78-82.

ADE (Berenguer), escrivà de la cort de Girona, 95.

AGDE, c. del Llenguadoc, dep. de l'Erau (Hérault), França, grau d', 101. Vegeu SANT TIBERI D'AGDE.

AGNÈS, difunta esposa d'Antic de Sentmenat, mare de Saurina, vídua de Pere de Pruners, 209. // —, esposa de Berenguer de Fonollar, 175, 215.

AGRAMUNT (Bartomeu d'), notari per Ramon de Puig, 13.

AGRAMUNTELL (Pere d'), sotsveguer de Cervera, 139.

AGUDELLS. Vegeu SANT GENÍS DELS AGUDELLS.

AGUILAR, castell d', situat a Catalunya, mun. d'Aguilar de Segarra, comarca del Bages, prov. de Barcelona, al terme del castell de Castellet, demandes, 87.

AGUILAR (Berenguer d'), ciutadà de Barcelona, procurador de la ciutat de Barcelona, 202.

AGUSTÍ (Francesc), un dels armador de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370. // —, Agustini (Guillem, Guillemus), escrivà de Jaume II, 333-338.

ALACANT, c. del País Valencià, cap. de la prov. del

mateix nom, privilegis als barcelonesos, 327-330.

ALAGÓ, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 6.

ALAGÓ (Artal d'), batlle de Jaume II a Peníscola, 179, 180.

ALAMANDA, vídua de Bernat Andreu, 249.

ALBERT, nét de sir Humbert de la Volta, 37. Vegeu VOLTA.

ALCOER (Miquel d'), escrivà de Jaume I, 38, 39.

ALCOVER, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ALCUBIERRE, mun. d'Aragó, prov. d'Osca, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ALEIXAR, l', mun. de Catalunya, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ALEMANY, Alamany (Arnau, Arnaldus), prevere i rector de l'altar de la Santa Trinitat i de la paboria del mes de novembre de la Canonja de la catedral de Barcelona, 65, 198, 200. // — (Ramon), mercader de Barcelona, cònsol de catalans a Montpeller, 97, 98, 101.

ALER (Mateu d'), ciutadà de Girona, procurador de Ramon d'Aritjó, 95.

ALEXANDRIA, c.i port del nord d'Egipte a la desembocadura del Nil, 14, 70, 351, comerç, 332, 350, terres del soldà, 14, 70, 350, 351. Vegeu BABILÒNIA I EGIPTE.

ALFONS, VII, rei de Castella, emperador d'Espanya, 3. // — X, rei de Castella, espòs de Violant, filla de Jaume I, 64. // —, Alfonsus I, rei de Catalunya-Aragó, dit el Cast, 4, 6. // —, infant (futur Alfons II), primogènit i vicegerent del rei d'Aragó, 100, 106-109, 121, 122, — II, rei de

Catalunya-Aragó, dit el Liberal, 123, 125-131, 136, 137, 139, 141-148, 150-160, 162-168, 170, 171, 173, 174, 176-178, 187, 225-233, 263, 264, 273, 303-305, 333-335, 352, 353. // —, infant (futur Alfons III), primogènit, fill i procurador general de Jaume II, comte d'Urgell, 303-305, 311-313, 316-323, — III, rei de Catalunya-Aragó, dit el Benigne, 345-347, 350-356, 358-364, 366, 367, 371, 372.

ALFORJA, mun. de Catalunya, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ALFOU (Bernat d'), fills d', 12.

ALINYÀ, poble de Catalunya, mun. de Fígols d'Organyà, comarca de l'Alt Urgell, prov. de Lleida, lloc de Ramonet Folc, 302.

ALQUER, família (Jaspert, Pere, Ponç), germans, 184, 186.

ANDALUSIA, ruta d', regió meridional de la Península Ibèrica, 22-24.

ANDREU, fra, bisbe de València, canceller de Jaume I, 38, 39 / Andreu d'Albalat. // —, sacerdot i escrivà públic de Vic, 10. // — (Berenguer), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370. // — (Bernadó), fill d'Alamanda i del difunt Bernat Andreu, ciutadà de Barcelona, espòs de Sança, 249. // — (Pere), notari de Jaume I, 32, 34, 35. // — (Ramon), procurador de la ciutat de Barcelona, 158.

ANDRÒNIC II PALEÒLEG, emperador de l'Imperi Bizantí, 207, 208, 282.

ANGLESOLA (Guillem d'), ciutadà de Lleida, creditor d'Humbert de la Volta, 54.

ANJOU (Blanca d'), reina, esposa de Jaume II, 238.

ANTIGA, (Miquel d'), notari públic de Barcelona, 138, 140, 204, 205, 210, escrivà de la cort del batlle de Barcelona, 238, 277.

ARAGÓ, Aragonum, regne d', 64, corts, 164-165, dret de patronat, 2, enemics, 367, habitants, súbdits, 206, 291-293, mercaders, 62, 84-86, 97-99, 101, noble, 46, oficials reials, 114-116, possessions de Guillema de Montcada, 64, 235, 236, — de Margarida de Foix, 266, privilegis a Mallorca, 291-293, pròcers, 2, rei, 58, 84-86, 207, 208, sentències d'excomunió, 203, terres del rei, 354, unió perpètua dels regnes, 164, 165, 176-178, 219, 297-299, 345-347.

ARBERT, Arberti (Pere, Petrus), canonge de la catedral de Barcelona i paborde del mes de novembre, 36, 40.

ARBÚCIES, mun. de Catalunya, comarca de la Selva, prov. de Girona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ARENY, indret de Girona, 228-230.

ARGELERS, ARGELÈS-SUR-MER, mun. del Rosselló, prop de Perpinyà, dep. dels Pirineus Orientals, França, platja d', 219.

ARITJÓ (Ramon d'), àlies Artigues, ciutadà de Barcelona, 95.

ARLOVÍ (Guillem), espòs de Suau, filla de Pere Fartaner, 244.

ARLUVÍ (Berenguer), conseller de Barcelona, 120.

ARNAU, bisbe de Barcelona, 40, 63 / Arnau de Gurb. // —, gramàtic, escrivà de Jaume I, 14. // —, sotsdiaca i escrivà, per Andreu, sacerdot de Vic, 10. // —, (Ramon), canonge de la Seu de Barcelona, procurador de l'Almoina, 274. // — DE CERVERA, Arnaldi de Cervaria (Pere, Petrus), veguer de Barcelona i el Vallès, 239, 240. // — ROGER, comte de Pallars, procurador general a Catalunya, 137, 139.

ARQUIMBAU (Joan), procurador del comú de Barcelona, 12.

ARRAONA, castell d', situat al mun. de Sabadell, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona,

possessió de Guillem de Montcada, 236.

ARTAL (Ramon), espòs difunt de Maria Àngela, 29.

ARTERS (Guillem d'), porter reial, 139.

ARTIGUES, àlies de Ramon d'Aritjó, 95.

ASCÓ, mun. de Catalunya, comarca de la Ribera d'Ebre, prov. de Tarragona, 6.

ASTRUC, fill de Bonjuha de Santceloni i la seva esposa Goig, 40. // — ABRAHAM, creditor dels consellers de Barcelona, 77. // — BEDORC, jueu, propietari útil de cases al carrer de Pere Arbert o de n'Àngela, 200. // — CAP, jueu de Granollers, creditor de la universitat de Barcelona, 133. // — GRACIÀ, jueu de Barcelona, creditor de la universitat de Barcelona, 140.

AULORON, OLORON-STE-MARIE, mun. de Beam, dep. dels Pirineus Atlàntics, França, 158.

AVERSÓ, Aversone (Bernat, Bernardus d'), notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer de Barcelona, 189, 191. // — (Bernat), escrivà de Jaume II i Alfons III, 223, 224, 234, 242, notari de Jaume II, 256, 257, 275, 278, 297-299, 309-315.

AVINYÓ, c. de Provença, cap. del dep. de Valclusa, França, 350.

B

BABILÒNIA, c. situada a la vora del Nil, Egipte, soldà de, 351. Vegeu EGIPTA I ALEXANDRIA.

BAGES (Pere de), notari públic de Barcelona, 9, 21, 29.

BAGIIS (Franciscus de), 366.

BALAGUER, mun. de Catalunya, comarca de la Noguera, prov. de Lleida, 60.

BALERONS, bàndol dels, 189.

BALLARÓ (Pere), draper de Barcelona, fiador de Romeu de Guàrdies, 368.

BANYERES (Joan i Ramon de), benefici instituït per, 357, 368.

BARBAIRÀ (Pere), notari públic de Narbona, 84-86.

BARBARIA, ruta de, terres del Nord d'Àfrica, denominades actualment Mogreb, que comprenen el Marroc, Algèria i Tunísia, 22-24.

BARBERÀ, Barbarà (Ferrer), de la parròquia de Santa Maria de Martorelles, emfiteuta de Saurina, vídua de Pere Carrancà, 172.

BARCELONA, Barchinona, c. de Catalunya, cap. de la prov. del mateix nom, 4, 14, 18-20, 22-25, 32, 34, 35, 38, 39, 43, 46, 50-52, 55, 60, 61, 63, 70-73, 88, 91, 93-96, 100, 102-116, 121, 122, 125-131, 141, 142, 144, 167, 168, 171, 173, 174, 176-182, 186, 187, 201, 202, 204, 205, 223-234, 238, 250-254, 262-264, 267-273, 275, 276, 280, 283, 290-292, 300, 301, 316-324, 326-330, 333-338, 344-347, 355, 356, 358, 363, 365, 367, 369, 370, 372. — administració de justícia, 50, 125, 126, 191, 201, 239, 240, 246, 256, 257, 280, 283, 290, 314, 315, 322, 323, 332, 355, 356, 359. — armada, 48 (contra sarraïns), 138, 140, 204; 364-367, 369, 370 (contra genovesos). — arxiu, 18, 23, 56, 63, 168, 205, 234, 243, 330, 361. — bàndols, 189. — batllia, 201, 211, 256, 257, 355, 356. — burg, suburbi, 21, 29, 33, 36, 40, 47, 53, 66, 83, 209, 223, 224, 284-288, 300, 301. — Carrers i places: Àngela, n', o Pere Arbert, 200, Blat, plaça del, 209, [Bisbe], 216, Born, Buffurnus, 188, 191, 192, 194, 195, 197, 199, 202, 222, 284-288, Canvis de Mar, 274, 357, 368, Conills, plaça dels, 210, Jalpí, d'en, 53, 66, Mar (actualment Argenteria i Espaseria), 49, Mercaders, 152, 153, Montcada, 188, 194, 279, Nou, 36, Pellisseria, 221, Sagarra, na, 83, 196, 200, Sant Jaume, plaça de, 216, Vidre, 249, Viladalls, 249. — ciutadans, cives, habitants, súbdits, 12, 14-24,

- 28, 29, 33-36, 38, 39, 46, 47, 50, 53, 59, 60, 66, 68, 72-74, 78, 83, 88, 89, 91, 93-95, 109-113, 119, 120, 125, 127-130, 139, 143, 152, 153, 168, 169, 173, 179, 180-183, 185, 188, 189, 191, 194, 195, 197, 199, 201, 202, 204, 206-211, 213, 215, 217, 218, 220-224, 242, 245, 248-254, 256-258, 262-265, 267-270, 275, 278, 279, 284-289, 291-293, 295, 300, 301, 306, 311-313, 316-318, 324, 327-331, 336, 337, 339-341, 344, 348, 349, 352-354, 358, 360, 363-370, 372. Vegeu professions i oficis: . – comtat, 11, 106-108, 176-178, 203, 219, 297-299, 345-347. – comte, 1, 17, 32, 106-108. – consuetuds, costums, estatuts, usatges: 26, 27, 50, 72-77, 109-113, 121, 122, 130, 256, 257, 280, 283, 290, 300, 301, 359, 360. Vegeu administració de justícia, comtat, corts, privilegis: i ordinacions i bans: . – corts, curia, 102-108, 176-178, 225-227, 242, 273, 303-305, 314, 315, 322, 323, –, síndics a, 148, 161, 162, 325, 362, 363. – drassana, 25, 33. – esglésies, capelles i parròquies, 45: Catedral, 348, altar de Sant Bernabé, 244, – Sant Silvestre, 33, – Santa Trinitat, 29, 36, 40, 65, 83, 196, 198, 200, ardia-ca, 63, 258, 276, 349, bisbe, 32, 40, 41, 42, 63, 117, 118, 185, 216, 217, 218, 238, 258, 267-270, 276, 331, 349, 371, Canonja, canonges, Capítol, 29, 36, 40, 47, 49, 117, 118, 156, 157, 169, 192, 195, 197, 199, 200, 214, 217, 218, 244, 258, 267, 269, 270, 274, 276, 279, 284-288, 331, 341, 349, degà, 131, 331, oficial, 117, 118, pabordes, pabordies, 29, 36, 40, 47, 117, 118, 192, 195, 197, 199, 200, 214, 217, 218, 244, 249, 279, 284-288, 341, 349, precentor, 192, 194, 195, 197, 199, 267, obres, 222, 348, 354, Pia Almoina, 192, 194, 195, 197, 199, 238, 274, 357, 368, Santa Maria del Mar, 222, 279, Sant Celoni, 8, Sant Cugat del Rec, 331, Sant Jaume, 53, Sants Just i Pastor, 8, 9, 53. – excomunicació, 203, 258, 332. – foms, 4, 209, 220. – govern de la ciutat: Consell de Cent, consellers, consiliarii, jurats, prohoms, probi homines, proceres, universitat, 12, 14-17, 22-24, 26, 27, 32, 38, 41, 42, 46, 48, 50-52, 55, 56, 58, 59, 61, 63, 69-82, 86, 88, 93, 94, 97, 110-114, 119, 120, 122, 125-142, 145-161, 166-168, 170, 171, 173, 179-181, 185, 187, 189, 190, 193, 202, 204-206, 210, 212, 219, 223-224, 231-234, 238-240, 242, 246-248, 250-253, 256-258, 262-265, 267-270, 275, 276, 278, 280, 283-293, 295, 297-302, 306, 307, 309-325, 327-330, 332-338, 342, 349, 352, 353, 355, 356, 358-364, 366, 367, 369-372. – hospitals: 45, Colom, Bernat Marcús i Santa Eulàlia, 53, Pobres, 222, 354. – impostos: cisa, 136, 137, 139, 141, 142, 161-163, 166, 167, 339, lleuda, lleudes, lleuders, 5, 12, 60, 112-116, 238, 277, quèstia, 50, 78-82, 132-135, 145, 149, 190, 212, 223, 224, 234, 250-252, 262-264, 275, 333-335, 339, serveis veïnals, 149, 185, 339, subsidi, 34, 120, 149, 167, 234, talla, 78, 190, 339. – indrets: alou de la degania, alou de Sant Celoni, 8, Boqueria, 29, Castell Nou, sota el, 36, 40, Clot, Clot d'en Xaila, prop del, 331, Horta de la Tauleria, 331, Marimon de Plegamans, prop les cases de, 274, 357, Moleras, 169, Montjuïc, 149, pou d'en Alda, prop del, 83, 196, 200, pou nou, prop del, 249, Ribera de la mar, la, 25, 43, 274, Soleràs, 220. – lluïsmes, 121, 125, 126, 215, 258, 267-272. – mercaderies, 5, 14-20, 70, 84, 88, 95, 100, 137, 187, 202, 204, 242, 248, 253, 254, 265, 277, 289, 291-293, 311-313, 324, 327-330, 344. – minories religioses: conversos, 83, jueus, 5, 40, 49, 65, 83, 102-105, 109, 110, 132, 134, 135, 138, 140, 164, 165, 193, 195, 196, 200, 216, 243, –, creditors, 69, 74-77, 133, 138, sarraïns, 109, 110. – molins, 47, 236, 245. – moneda: 41, quatem, 7, 8, 10, doblenc, 13, 29, 32, 34-36, 44, 185, tem, 41, 42, 44-47, 59, 63, 66, 69, 74-83, 92, 95, 120, 122, 130, 132-135, 138-140, 145, 146, 169, 172, 175-178, 183, 185, 187, 188, 193-195, 199, 200, 205, 209-211, 213-218, 220, 223, 224, 234, 236, 243, 244, 245, 247, 249, 250-254, 259, 262-264, 269, 270, 274, 275, 279, 281, 287, 288, 291-293, 296, 306, 311-313, 316-318, 331, 340, 341, 348, 349, 357, 358, 368-370, argent, 63, 122, 130, 205, 255, 358, –, circulació: mancusos, 36, dobles mries, 223, 224, 234, 262-264, 275, masmudines, 67, melgoresos, 21, morabatins, 33, 38, 40, 44, 47, 53, 66, 68, 83, 90, 183, 188, 194, 195, 200, 216, 220, 221, 234, 249, 274, 279, 357, 368, –, mestre de la, 358. Vegeu seca. – monestirs i convents: Carmelítans, 354, Frares Menors, Fratres Minores, 70, 95, 177,

203, 225-227, 354, Jonqueres, 354, Montalegre, 172, Santa Anna, 4, 21, 258, 267-270, Santa Caterina o Freres Predicadors, 45, 70, 87, 203, 354, Santa Eulàlia del Camp, 267-270, Sant Joan de Jerusalem, 267-270, Sant Pau del Camp, 221, 267, Sant Pere de les Puelles, 267-270, 348. – muralles, 8, 53, 141, 142, 185, 331. – oficials reials: 43, 89, 121, 130, 164, 174, 181, 201, 204, 205, 241, 300, 301, 344, 355, 356, 358, 359, 366, batlle, baiulus, 43, 50, 56, 57, 60, 63, 71, 88-90, 109, 110, 125, 126, 139, 181, 188, 201, 238-240, 245, 248, 253, 277, 283, 290, 300, 301, 336, 337, 355, 356, veguer, vicarius, 12, 26, 27, 43, 50, 51, 56, 57, 61, 63, 68, 71-73, 89, 97, 109, 110, 114, 117, 118, 125, 126, 149-157, 159, 160, 168, 170, 171, 174, 189, 191, 205, 206, 239, 240, 243, 245, 246, 248, 256, 257, 280, 283, 290, 300, 301, 306, 307, 312, 333-339, 344, 355, 356, 358, 360. – ordinacions i bans: 300, 301, advocats, jurisperits, jutges, notaris i procuradors, 201, 239, 240, 256, 257, mesura de l'oli, 238, prohoms de la Ribera, 43, 70, teixidors, tintorsers i batedors de fustanys, 333-335, vídues, garanties, 360. Vegeu indrets: . – pesos i mesures: marc d'argent, 158, quartà de l'oli, 238, 243, quartera, 295, 371, quintal, 67. – pous. Vegeu indrets: . – privilegis: 39, 50, 109-114, 125, 126, 156, 157, 167, 173, 189, 225-228, 242, 352, 353, Alacant, Elx, Guardamar i Oriola, 327-330, botí de cors, quint i ribatge, exempció, 48, 106-108, bovatge, exempció, 109, 119, 228-233, Cotlliure i el Voló, 50, 291-293, custodis de la moneda, elecció, 41, imposicions a tots els territoris, exempció, 18-20, 102-108, 114-116, 125-126, 181, 204, 352, 353, italians, prohibició de residència, 50, 55, 338, Llates, 50, lleudes, 113-116, Mallorca, Menorca i Eivissa, exempció d'imposicions, 15-17, 39, 182, marítims, 14, 50, 52, 55-57, 109, 110. Vegeu privilegis: Sardenya i Còrsega, i Sicília, monedatge, exempció, 41, 42, 106-108, moratòries, 28, 50, 72, 73, 278, Peníscola, 127-129, 179, 180, 202, 206, pesadors del pa, elecció, 50, quèstia i altres imposicions, exempció, 223, 224, 234, 250-252, 262-264, 275, Sant Feliu de Guíxols, 50, Sardenya i Còrsega, 309-313, 316-321, Sicília, 143, 261,

Tortosa, 253, 289, 327-330, València, 127-129, 181, 202, 206. Vegeu administració de justícia, comtat, consuetuds, costums, estatuts i usatges: i corts . – professions i oficis: advocats, 125, 126, 201, 239, 240, batedors de fustanys, 333-335, bescuïters, 371, canviadors, 80, 88, 190, 193, 205, 209, 210, 241, 249, 331, 358, 368, 370, carnisers, 93, 94, 117, 118, cirurgians, 164, 165, corredors, 195, 196, 344, drapers, 53, 66, 368, escrivans, 96, 197, 268, 277, 354, espasers, 277, 357, flequers i forners, 371, jurisperits, 148, 149, 164, 165, 188, 194, 201, 238, 243, 256, 257, 265, 290, 291, 295, 302, 324, 359, 363, 371, lambard, 245, llancer, 279, macip, 8, mercaders, 69, 80-82, 84, 89-91, 97, 101, 185, 204, 248, 254, 277, 289, 309-313, 324, 358, metges, 164, 165, molers, 149, notaris, 6, 9, 12, 14, 16, 17, 19, 21-25, 27-29, 33, 35, 36, 38-40, 42, 44-49, [50], 51-53, 55, 56, 61-71, 73-83, 88, 90-94, 96, 103, 108, 111, 112, 114, 115, 117-125, 127, 128, 130-138, 140-174, 176-183, 185, 186, 188-200, 204-206, 209-223, 225-233, 235-249, 251, 253-257, 259, 261, 267-270, 272-274, 276-281, 283-290, 292, 295, 298, 300, 302, 304, 308, 310, 312-314, 317, 318, 320, 321, 323-325, 329-332, 334, 338, 339, 341, [342], 344, 346-352, 354-357, 359, 361, 363-372, pellissers, 221, perpunter, 83, pescadors, 117, 118, procuradors dels tribunals, 125, 126, 201, 239, 240, revenedors de blat, 371, revenedors d'oli, 238, sabater, 354, sastre, 354, teixidors, 249, 333-335, tintorsers, 333-335, venedors de blat, 117, 118, 371, venedors d'oli, 117, 118. – seca, 122, 130, 205, 358. Vegeu moneda: . – territori, 21, 121, 169, 220, 267-272, 276, 300, 301, 331. – testaments, 9, 45, 222, 348, 354. – usures, 74-77, 217, 218. – vaixells, 254, 289, 324, 364, 365, 366, 367, 369, 370. – vegueria, vicaria, 150-157, 159, 168, 170, 171, 201, 256, 257, 276, 280, 290, 307, 344, 356, 358, 360. Vegeu CATALUNYA, especialment corts i privilegis.

BARCELONA (Berenguer de), lleuder de Barcelona, 5.

BARRALER (Bonanat), tallador de la quèstia, 132, 133, 135, fiador de la universitat de Barcelona, 134.

BASSEGODA MUSTÉ (Pedro J.), historiador, 121, 269-272.

BASSET (Berenguer), ciutadà de Barcelona, marmessor de Francesc de Bastida, 348. // — (Jaume, Jacme), tallador de la quèstia, 132, 133, 135, conseller i procurador de la universitat de Barcelona, 219, marmessor del testament de Guillem de Puig, 222.

BASTIDA (Arnau de), procurador de Pere de Pruners i de Guillem Llull, representants dels mercaders de Barcelona, 91. // — (Francesc de), escrivà de Jaume II, 300, 301, 326, 332. // — (Francesc de), fill del difunt Guillem Pere de Bastida, ciutadà de Barcelona, testador, 348. // — (Jaume de), ciutadà de Barcelona, 339.

BEARN I CASTELLBÒ, vescomtat de. Vegeu GASTÓ, FOIX, MONTCADA I CASTELLVELL.

BELLERA (Guillem de), veguer de Barcelona i del Vallès, 245.

BELL-LLOC (Blanca de), fiadora de Guillem Ramon de Montcada, 10. // — (Guillem de), cavaller, procurador de Guillem, senyora dels castells de Montcada i Castellvell, 237. // — (Huguet de), germà del difunt Bertran de Bell-lloc, 92. // — DE CÀNOVES (Bernat de), fiador de Guillem Ramon de Montcada, 10.

BELLVÍS (Guillem de), parçoner de la mesura de l'oli, 238.

BENVIURE, castell de. Vegeu CASTELLBISBAL, castell de.

BERENGUER, ardiaca d'Urgell, 258. // —, fill de Saurina i del difunt Pere Carrancà, 172.

BERENGUERA, filla de Bernat Eimeric i la seva esposa Elisenda, de Terrassa, 296. // —, mare de Sibil·la, esposa de Pere de Roca, llancer de Barcelona, 279.

BERGA (Berenguer de), saig de Barcelona, 152, 153.

BERNADÓ, fill de Pere de Mont, notari, 368.

BERNAT, convers, 83. // —, fill de Bartomeu de Masclans, 40. // —, fill de Bernat de Bell-lloc de Cànoves, 10. // —, fra, bisbe de Barcelona, 185 / Bernat Pelegrí. // — (Arnau), conseller de la ciutat de Barcelona, 359. // — (Ramon), ciutadà de Marsella, 58, 59.

BERTOLÍ (Guillem), mercader català amb el privilegi de comerciar lliurement a l'Imperi Bizantí, 282.

BERTRAN (Ferrer), notari públic de Barcelona, connotari d'Esteve de Puig, 174, 241.

BESALÚ, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca de la Garrotxa, prov. de Girona, 237, cort del veguer, 184, vegueria, 237.

BESALÚ (Simó), notari públic de Barcelona, 47.

BESANTA (Berenguer de), marmessor del difunt Ramon Dacs, 185.

BESIERS, Biterre, c. del Llenguadoc, dep. de l'Erau (Hérault), França, 97-99, lleuda, 62, 97-99, 101. Vegeu MONTPELLER I LLATES.

BIANYA (Jaume, Jacme), jurisperit i canonge d'Urgell, 119.

BIARNESA, vídua de Bernat de Centelles, creditora de Guillem de Foix, 306, 307.

BIGUES, Biguis, Bigas (Huguet de, Uguetus de), cavaller, 51.

BIOSCA (Bonanat de), ciutadà de Lleida, 59. // — (Pere de), procurador de la universitat de Barcelona, 88.

BISCARRA (Domingo de), escrivà de Jaume II, 327-330.

BIZANCI, Imperi Bizantí. Vegeu ANDRÒNIC II PALEÒLEG, LLEVANT, ROMANIA, ULTRAMAR.

BLANC (Joan), conseller de Jaume I, 63.

BLANCA, filla d'Elisenda, esposa de Bernat Simó, 45. // —, filla del noble Bernat de Centelles, castlà de Sitges i Saurina de Terrassa, vídua de Guillem Galceran de Cabrenys, 259. // —, reina. Vegeu ANJOU (Blanca d').

BOCANOVA (Jaume de), escrivà de Llorenç Platsensa, 293.

BOIAN (Berard de), procurador de la universitat de Barcelona, 258.

BOÏLS (Berenguer de), mercader de Lleida, soci de Dalmau Forner de Banyoles i de Berenguer de Capellades, 84.

BONAFÈ, jueu, 5.

BONAFÓS VIDAL, jueu de Barcelona, germà i hereu del difunt Toròs Vidal, creditor de la universitat de Barcelona, 140, 193.

BONANASC SALOMÓ, difunt, propietari alodial de cases prop del pou d'en Alda, hereves de, 65, 83.

BONANATUS, espòs de Francineta, 33.

BONASTRE (Berenguer de), conseller de Barcelona, 138, 140, 189.

BONDIA ZARC, jueu de Barcelona, creditor de la ciutat de Barcelona, 134.

BONELLIS (Petrus de), testimoni, 312.

BONET (Bernat), jutge ja difunt, 242, 265.

BONFILL (Pere de), espòs d'Elisenda de Godor i pare d'Elisenda, esposa de Bernat Colrat, 191.

BONIFACI VIII, papa, 203, 217-219 / Benedetto Caetani.

BONJUHA, jueu, 5. // — DE BELLCAIRE, jueu de

Barcelona, fill de Salomó de Belcaire, creditor de la universitat de Barcelona, 132, 135. // — DE SANTCELONI, jueu, 40. // — DE TORRE, jueu, creditor dels consellers de Barcelona, 75. // — SALOMÓ, jueu, 69. // — SALOMÓ, jueu, pare de Salomó Bonjuha, 243. // — VIDAL, 175.

BONMACIP (Guillem), advocat i procurador reial, 98.

BONVIR (Bernat de), nunci de la ciutat de Barcelona a Berenguer de Cardona, 206.

BORRELL (Guillem), notari públic de Barcelona, 169, 331, 339. // — (Pere), ciutadà de Barcelona, patró del lleny "Sant Antoni", 254.

BOS, família (Bernat, Eimeric, Guillem), fills del difunt Guillem Bos i la seva esposa Ròmia. Eimeric és canonge de Barcelona, 169.

BOSC, Boscho (Arnau, Arnaldus de), ciutadà de Lleida, senyor de Flix i de la Palma, 54, marmessor de Pere de Bosc, 260, 294. // — (Pere de), ciutadà de Lleida, senyor de Flix i de la Palma, casat amb Dolça de na Muntaguda, 260, 294, 343. // — (Pericó de), fill de Pere de Bosc, ciutadà de Lleida, 260, 294.

BOSQUETIS (Jacobus de), 246.

BOTET I SISÓ (Joaquim), historiador, 32, 41, 42, 122.

BRINES (Pere), notari públic de Barcelona, 235-237.

BROCARD (Antoni), notari públic de Barcelona, 235-237.

BRUNIQUER (Jaume), escrivà de Bernat Esteve, notari de Barcelona, 354.

BUGIA, c. del dep. de Sétif, Algèria, 6.

BUIXÓ (Bonanat de), notari públic de Cardona, 308.

BURGOS, c. cap. primer del comtat i després del regne de Castella-Lleó, i actualment de la prov. homònima, 64.

BURGUÈS (Guillem Pere), ciutadà de Barcelona, procurador del Consell de Cent en la causa d'apel·lació pel nomenament de Romeu de Marimon, 154, 155, conseller de Barcelona, 166, 238, 302, 324, síndic de la ciutat de Barcelona a les corts de Montsó, 161, 162, procurador de la ciutat per la cisa, 166.

BURGUESA, mare de Marcús, 8.

BURGUET (Bernat), conseller de Barcelona, 69, 74-77.

BUTSÈNIT (Pere de), jurisperit de Lleida, marmessor del testament de Pere de Bosc, 294.

C

CABANYES (Jaume de), escrivà d'Alfons II, 167, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 168.

CABRENYS, castell de, centre de la baronia del mateix nom, mun. de Serrallonga, comarca del Vallespir, dep. dels Pirineus Orientals, França, de Guillem Galceran de Cabrenys, 259.

CABRENYS (Guillem Galceran de), espòs difunt de Blanca de Centelles, senyor del castell del mateix nom, 259.

CADAQUÉS, Cadaquers, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Empordà, prov. de Girona, lleuda, lezda, lleuder de, 95, 324.

CAEN (Joan de) canonge de la catedral d'Évreux, procurador d'Eduard I, rei d'Anglaterra, 158.

CAIXER, Caxer (...), testimoni, 114.

CALATAIUD, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 360.

CALDERÓ (Berenguer), lleuder de Tortosa, 88.

CALDERS (Guillem de), veguer de Barcelona, 160.

CALDES (Bernat de), escrivà d'Alfons I, 4. // — (Pere de), parent i marmessor del testament d'Elisenda, esposa de Bernat Simó, 45. // — (Ramon de), conseller de Barcelona, 78-82, 134, 135.

CÀLLER, Cagliari, castell de, situat a la c. de Sardenya cap. de la prov. del mateix nom i de la regió autònoma sarda, Itàlia, 254.

CALONGE (Guillem de), jutge delegat de Romeu de Marimon, 191.

CALOPA (Jaume), ciutadà de Barcelona, espòs de Saurina, 220.

CALVET (Pere), ciutadà de Barcelona, 339.

CAMBRILS [DE MAR], mun. de Catalunya, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

CAMBRILS, poblat de Catalunya agregat al mun. d'Odèn, comarca del Solsonès, prov. de Lleida, lloc de Ramonet Folc, 302.

CAMP DE TARRAGONA, Campus Terrachone, regió natural, històrica i comarca de Catalunya. Comprèn les comarques d'Alt i Baix Camp, prov. de Tarragona, 307. Vegeu TARRAGONA I EL CAMP.

CAMPÀ? (Guillem), escrivà per Pere de Bages, 9.

CAMPLLONC (Ferrer de), comprador de cases, 33.

CANNIZO?, (Bonifacio de), procurador o ambaixador del comú de Gènova, 342.

CANOVELLES. Vegeu SANT FELIU DE CANOVELLES.

CÀNOVES, mun. de Catalunya, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona. Vegeu BELL-LLOC.

CÀNOVES (Jaume de), ciutadà de Barcelona, 169, 220.

CANYELLES (Bertran de), cavaller, àrbitre en el plet entre Ramonet Folc i els consellers de Barcelona, 302, 324. // — (Gabriel), notari públic de Barcelona, 17, escrivà del Consell de Barcelona, 122.

CANYET, indret de Terrassa, 296.

CANYOT (Jaume), procurador dels molers de Barcelona, 149.

CAPAFONTS, mun. de Catalunya, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillem de Montcada, 235.

CAPELLADES (Berenguer de), conseller de Barcelona, 247. // — (Berenguer de), mercader de Barcelona, soci de Dalmau Fomer de Banyoles i de Berenguer de Boïls, 84. // — (Pere de), escrivà de Jaume I, 44.

CAPMANY I DE MONPALAU (Antoni de), historiador, 14, 15-20, 22-25, 31, 43, 48, 50, 52, 55-57, 70, 89, 91, 111, 112, 122, 124, 131, 143, 144, 179, 180, 204, 207, 208, 282, 300, 301, 309-313, 333-335, 338, 344, 364, 365, 369, 370.

CÀPUA (Bertomeu de), cavaller, logoteta i proto-notari del regne de Sicília, 261.

CARBÓ (Jaume), ciutadà de Barcelona, procurador de la universitat de Barcelona, 306.

CARBONELL (Berenguer), mercader català amb el privilegi de comerciar lliurement a l'Imperi Bizantí, 282. // — (Guillem), lloctinent del batlle de Barcelona Bernat de Segalar, 277. // — (Pere), notari públic de Barcelona, 6, 88, 90.

CARCASSONA, c. del Llenguadoc, Occitània, cap. del dep. de l'Aude, França, 101. // — I BESIERS, senescal i senescalía de, 97-99, 101. Vegeu també FENOLLEDA, la i OMELADES, vescomtat d'.

CARDONA, mun. de Catalunya, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 308, notari, 266, 308, vescomte, 219, 302, 308, 324.

CARDONA (Berenguer de), mestre de l'Orde del Temple a Aragó i Catalunya, 202, 206. // — (Guillema de), vídua de Pere de Cardona que crià a Elisenda, esposa de Bernat Colrat, 183, 187, 191, 192, 194. // — (Hug de), ardiaca de Barcelona, 258, 276. // — (Hug de), ardiaca de la Cerdanya a la catedral d'Urgell, tutor de Ramon Folc, vescomte de Cardona, i procurador general seu als regnes d'Aragó i França, 308, 324. // —, Cardone (Jaume de, Jacme de, Jacobus de), de la cambra reial, futur espòs de Maria, filla de Guillem de Puig, pare de Francesc Cardona, 284, 287, 288. // — (Pere de), notari, difunt espòs de Guillem de Cardona, 191, 194. // — (Vidal de), oncle matern de Margarida Parellada, de Sant Boi, 214. // — (...), notari públic de Barcelona, 45.

CARDONE (Franchicus), fill de Jaume Cardona, 288.

CARLADÈS, Carlat, vescomtat de, centrat en la vila i antic castell de Carlat, situat a la regió d'Alvèrnia, França, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347.

CARLES II, rei de Nàpols, Jerusalem i Sicília, pare de Robert, duc de Calàbria, 261. Vegeu SALERN, príncep de.

CARNISSER (Jaume), notari públic de Barcelona, 120.

CARRANCÀ (Pere), difunt espòs de Saurina i pare de Berenguer i Ramon, de la parròquia de Santa Maria de Martorelles, 172.

CARRIÓ (Jaume), ciutadà de Barcelona, procurador de la universitat de Barcelona, 268.

CASABLANCA. Vegeu NIFE.

CASES (Berengueró de), conseller de Barcelona, 138, 140. // — (Reinal de), cònsol de catalans a Sicília, 262.

CASTELLA, regne, 3, 64, 163.

CASTELLAR, el, comarca de la prov. de Saragossa, situada entre els rius Gàllego i Ebre, on hi havia un antic castell, 6. // —, debitorio, 175.

CASTELLAR (Bernat de), 47. // —, Castelario (Er-messenda de), vídua de Rafard, esposa de Ramon de Meliò, 13.

CASTELLBELL (Berenguer de), relacionat amb el castell d'Aguilar i Guillem de Castellet, 87.

CASTELLBISBAL, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, també conegut amb el nom de castell de Benviure, 170.

CASTELLBISBAL (Bartomeu de), castlà del castell de Castellbisbal, 170.

CASTELLDEFELS, Castrum Felix, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Baix Llobregat, prov. de Barcelona, un dels límits del territori de Barcelona, 300, 301.

CASTELLET [DE BAGES], castell de, situat a Catalunya, al mun. de Sant Vicenç de Castellet, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 9, 87.

CASTELLET (Berenguer de), testador, 9. // — (Bernat de), relacionat amb el castell d'Aguilar i Guillem de Castellet, 87. // —, Castelleto (Guillem de, Guillelmus de), senyor del castell de Castellet de Bages, testador, 87.

CASTELLGALÍ, parròquia de, situada al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87.

CASTELLNOU, vescomte de. Vegeu JASPERT.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Empordà, prov. de Girona, 186, fires, 277, notari, 184, 186. Vegeu EMPÚRIES.

CASTELLÓ (Francesc), canviador de la ciutat de Barcelona, 368.

CASTELLVELL, Castrumvetus, baronia de, formada pels territoris del castell de Castellvell (mun. de Castellví de Rosanes, comarca del Baix Llobregat) i del castell de Castellví (mun. de Castellví de la Marca, comarca de l'Alt Penedès), ambdós a la prov. de Barcelona, donació a Alfons X de Castella, 64, donació a Jaume II, 236, 237, senyor, 92, 266. Vegeu MONTCADA I CASTELLVELL (Guillema de).

CASTELLVELL (Guillem de), veguer de Barcelona i el Vallès, 243.

CATÀ (Guillem), ciutadà de Barcelona, 340.

CATALUNYA, Cathalonia, administració de justícia, 164, 165, 225-227, 265. — aliats, 144. — armada, 144. — batllies, 106-108, 164. — comtats, 32, 41, 42, 297-299, 345. — cònsol de catalans, 207, 208. — constitucions, estatuts i usatges: unió perpètua dels regnes, 164, 165, 176-178, 219, 297-299, 345-347. Vegeu corts i privilegis: . — corts, curia, 102-108, 164, 165, 225-227, 241, 255, 257, 303-305, 325, 362, 363, —, estaments, 102-108, 163, 225-227, 303-305, 326, —, síndics, 161-163, 325, 326. — esglésies i monestirs, 164, 165. — govern: 76, 137, 139, 160, 176-178, 204, 219, 225, 250-252, 255, 276, 300, 301, 316-323, 355, 356, 361, 366. Vegeu ALFONS, JAUME I PERE, reis i infants. — habitants, súbdits, 32, 124, 131, 137, 174, 207, 208, 262. — impostos: bovatge, 106-108, 225-233, 241, 345-347, cisa de les muralles de Barcelona, 137, 139, 141, 142, subsidi per guerra amb França, 161-163, subsidi per la guerra de Sardenya, 326. — mercaderies, 52, 100, 137, 225-227, 242, 282. — minories religioses: conversos, 273, jueus, 102-105, 164, 165, 175, 273, sarraïns, 241, 242, 273. — moneda, àrea de circulació de la moneda de Barcelona, 32, 176-178, 205, 228-233, 262, —, circulació, mazerers, 37, morabatins, 44, 68, 92, —, dipòsits, 164. — naufragi, ordre reial sobre, 131. — nobles i cavallers, 46, 51, 63. — oficials reials: 114-116, 131, 137,

144, 164, 165, 225-227, 241, 250-252, 255, 273, 300, 301, 303-305, 366, —, control dels, 106-108, 176-178, 241, 273, batlles, 131, 144, 164, 165, 174, 250-252, veguers, 102-105, 131, 144, 164, 165, 174, 250-252. — possessions del comte de Foix, 266, — de Guillem de Montcada, 64, 235-237. — privilegis: 106-108, 156, 157, 174, 255, 303-305, Besiers, exempció de la lleuda, 62, 97-99, 101, Bizanci, 207, 208, 282, bovatge, herbatge i terratge, exempció, 106-108, 225-233, 241, 345-347, càrrecs reials, reserva, 176-178, Cotlliure i el Voló, 291-293, monedatge, exempció, 106-108, plets i apel·lacions, resolució, 106-108, quint, exempció, 106-108, Sicília, 123, 124, 261. — professions i oficis: canviadors, 241, cirurgians, 164, 165, jurisperits, 164, 165, 225-227, mercaders, 62, 84-86, 97-99, 101, 137, 261, 282, 350, metges, 164, 165, notaris, 164, 165, 273, 326. — usura, 102-105, 176-178, 273. — vegueries, 106-108, 156, 157, 164, 165, 276, 326. Vegeu BARCELONA.

CEGARRA (Jacobus), mercader, 279.

CENTELLES (Bernat de), cavaller, procurador de Guillem, filla de Gastó VII de Bearn en la donació de les baronies de Montcada i Castellvell, 64, espòs de Sança, 68. // — (Bernat de), espòs difunt de Biamesa, 306, 307. // — [I GRONY], Sintillis (Bernat de, Bernardus de), cavaller, espòs de Saurina de Terrassa, 68, 213, fiador de Berenguer de Fonollar, 175, senyor del castell de Sitges i pare de Blanca, vídua de Guillem Galceran de Cabrenys, 259.

CERDANYA, Ceritania, comtat de la, regió natural i històrica de Catalunya, als Pirineus, formada per l'alta vall del riu Segre, ardiaca, 308, 324, àrea de circulació del la moneda de Barcelona, 32, 41, 42, comte del Rosselló i —, 21, rei, 372, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347.

CERVELLÓ (Gastó de), ciutadà de Barcelona, 59. // — (Guillem de), noble, 63. // — (Guillem de) vicegerent del procurador general de Catalunya, 361. // — (Guillem de), procurador del mercader Ramon Jaume, 90. // — (Huguet de), noble, conseller de Jaume I, 63.

CERVERA, mun. de Catalunya, comarca de la Segarra, prov. de Lleida, batlle, 139, corts, 102-105, lleudes, 112, paers i prohoms, 139, notari, 139, sotsveguer, 139.

CERVERA (Arnau), escrivà d'Arnau Martorell, notari públic de Tarragona, 307. // —, Cervaria (Pere Arnau de, Petrus Arnaldi de). Vegeu ARNAU DE CERVERA (Pere).

CEUTA, c. i port del Nord d'Àfrica, Espanya, 6, 14, 88.

CLARA, esposa de Ramondí [Dessorts], de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

CLARAMUNT (Guillem de), senyor de Tamarit, 22-24, 324. // —, Claromonte (Guillem de, Guillelma de), esposa de Guillem de Claramunt, senyora de Tamarit, 22-24, 93, 94, 324.

CLARESVALLS (Poncet de), difunt notari públic de Lleida, 37.

CLIMENT V, papa, 250-252, 258 / Bertrand de Got.

CODINA (Ramon), 139.

CODINACS (Joan de), teixidor de Barcelona, 249.

COLL (Guillem de), notari públic de Barcelona, 183. // — (Miquel, Miquelet de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

COLLSEROLA, collis de Erola, serra que separa el Barcelonès del Vallès Oriental, limitada pels rius Besós i Llobregat, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

COLOMA, COLOMERA, Na, àlies d'Elisenda de Godor. Vegeu GODOR (Elisenda de).

COLOMERS (Simó de), procurador d'Elisenda de Godor, 191.

COLRAT (Bernat), vidu d'Elisenda, filla d'Elisenda de Godor, 183, 188, 191, 192, 194. // — (Guillem), propietari d'un hort a Terrassa, 296.

COMES (Arnau de), canonge de la catedral de Barcelona, 267.

COMTE (Macià), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

CONFLENT, el, comarca situada a la regió de Perpinyà, constituïda per l'alta i la mitjana vall de la Tet, dep. dels Pirineus Orientals, França, àrea de circulació de la moneda de Barcelona, 32, 41, 42, comtat de, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347, vall de, 1.

CONGOST, vall de, via de comunicació entre Barcelona i Osona i la Cerdanya, recorreguda per la riera del mateix nom, 1.

CONQUES (Berenguer de), batlle de Barcelona, 139.

CONSTANTINOBLE, c. antiga cap. de Bizanci, actualment Istanbul, Turquia, cònsol de catalans, 207, 208, privilegis als mercaders catalans, 207, 208, 282.

CORNELLÀ (Jaume de), veguer de Barcelona, 306.

CORNUDELLA [DE MONTSANT], mun. de Catalunya, comarca del Priorat, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

CORRAL (Ponç de), lleuder de Tamarit, 93, 94.

CORRÓ, parròquia de, situada al mun. de les Franqueses del Vallès, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 92.

CORRÓ (Andreu de), sastre de Barcelona, marmessor del testament de Bernat Esteve, 354. // — (Pere de), escrivà d'Alfons I, 7- 9.

CÒRSEGA, Corsice, illa de. Vegeu SARDENYA I

CÒRSEGA, regne de.

Cortes, 106-108, 176-178, 225-227, 241, 255, 273, 303, 304, 305.

COSCOI (Bernat), conseller de Barcelona, 120. // — (Guillem), notari públic de Barcelona, 371. // — (Guillem), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

COT, mas de Terrassa, 296.

COTLLIURE, Caucusliberus, Cauchusliberus, Copliure, Copliura, castell de, situat al mun. i port del Rosselló del mateix nom, dep. dels Pirineus Orientals, França, 28, 31, batlle, 31, 46, lleuda, leuda, 31, 50, 291-293, lleuders, 324, paers i prohoms, 31.

CRESPINA, Na, 249.

CRUSELLS (Pere de), escrivà, 277.

CULTIS, (...), comprador de terres a Terrassa, 11.

CUNILL (Petrus), testimoni, 245.

D

DACS, Dachs, família (Jaume, Pere, Ramon), pare, fill i avi. Pere, procurador del seu pare, pacta amb els consellers de Barcelona, 185.

DAROCA, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 62.

DAUSÍ (Arnau), notari públic d'Ortós i Larbaig, 266.

DAVID (Arnau), procurador del comú de Barcelona, 12.

DESPENS (Pere), ciutadà de Lleida, procurador d'aquesta ciutat, 362, 363.

DESPRAT (Berenguer), savi, conseller en la redacció de les ordinacions relatives a les professions

d'advocat, jutge, procurador i notari, 239, 240.

DESPUIG (Pere), 59.

DESSORTS (Ramon), espòs de Guillem i pare de Ramondí, de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

DEUDÉ (Macià), difunt notari de Lleida, 343.

DEUMAR (Berenguer), cunyat i marmessor d'Elisenda, esposa de Bernat Simó, 45.

DEVESA (Bertran), agricultor, 220.

DOLÇA, Dulcia, jueva, esposa de Maimó Fabib, jueu de Barcelona, 40. // —, vídua de Pere de Bosc, 260. Vegeu MONTAGUDA (Dolça de Na).

DUFORQ (Charles-Emmanuel), historiador, 248.

DURFORT (Berenguer), pare de Guillem, esposa de Barceloní Dusai, 249. // — (Bernat), conseller de Barcelona, 78-82. // — (Guillem), conseller de Barcelona, 173, 193.

DUSAI (Amau), conseller de Barcelona, 120. // — (Amau), nunci de la ciutat de Barcelona, 325, 359. // — (Barceloní), canviador de Barcelona, espòs de Guillem, filla de Berenguer Durfort, 249, 331. // — (Guillem Pere), ciutadà de Barcelona, 253, conseller de Barcelona, 209, 210, procurador d'aquesta universitat, 88, síndic de la ciutat de Barcelona en el plet amb Guillem de Montcada, 187.

E

EBRE, riu de la Península Ibèrica, ruta de la ribera de l', 6.

EDUARD I, rei d'Anglaterra, 158.

EGIPTE, estat de l'Àfrica septentrional, al nord-est del continent africà, 350. Vegeu ALEXANDRIA, BABILÒNIA I ULTRAMAR.

EIMERIC, abat del monestir de Sant Joan de la Penya, 2. // —, Eymerich (Bernat, Bemardus), fill del difunt Romeu Eimeric, espòs d'Elisenda, ambdós de Terrassa, 296. // — (Jaume), conseller i procurador de la universitat de Barcelona, 219. // — (Romeu), pare difunt de Bernat Eimeric, de Terrassa, 296.

EIVISSA, Hivíça, illa d', 15-17, 163, 219, oficials reials, 182, privilegis als barcelonesos, 182, síndics a les corts de Montsó, 163, unió perpètua dels regnes, 164, 165, 176-178, 219, 297-299, 345-347.

EIXEA, EJEA DE LOS CABALLEROS, Exea, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 48.

ELIAS (Bernat), ciutadà de Marsella, procurador de Pere de Montagut i de Ramon Bernat, 58, 59.

ELISENDA, concubina de Guillem de Castellet, 87. // —, esposa de Bernat Eimeric i mare de Berenguer, 296. // —, esposa de Bernat Simó, testadora, 45. // —, esposa de Jaume de Riba, emfiteuta de Guillem Teixeda, 196. // —, filla de Guillem Jordà i Maria Àngela, 29, 36. // —, filla de Pere de Bonfill i d'Elisenda de Godor, esposa de Bernat Colrat, hereva universal de Guillem de Cardona, 183, 188, 191, 192. // —, vídua d'Antic Riquer, mare de Bertran, Constança i Jaume, 246.

ELISENDA COLOMERA. Vegeu GODOR (Elisenda de).

ELX, mun. del País Valencià, comarca del Baix Vinalopó, prov. d'Alacant, privilegis als barcelonesos, 327-330.

EMBRUN, arquebisbe d'. Vegeu GUILLEM.

EMMA, filla del comte Guifré i la seva esposa Guinedella, 1.

EMPÚRIES, comtat d', 1, comte d', 184, 186, naus d', 14, yeguer d', 184, 186. Vegeu CASTELLÓ D'EMPÚRIES.

ERAMPRUNYÀ, Aramprunyà, castell i terme d',

situat al mun. de Gavà, comarca del Baix Llobregat, prov. de Barcelona, drets i rendes d', 213.

ERMENGOL (Bernat), notari públic de Barcelona i regent l'escrivania de la cort del veguer, 22, 93, 136, 137, 144, 149. // — (Guillem), lloctinent dels fills de Bernat d'Alfou, 12.

ERMESSEDA, vídua de Miró de Mollet i mare de Sança, 92.

ERMONGOLS, bàndol dels, 189.

ESCAPAT MALET, jueu de Barcelona, creditor de la universitat de Barcelona, 140.

ESCOLÀ, Sescolà (Miquel), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

ESPALLARGUES (Pere d'), marmessoria d', 343.

ESPANYA, ESPANYES, emperador, rei d'. Vegeu ALFONS VII de Castella i PERE I d'Aragó i Pamplona.

ESPIELLS (Durfort d'), antic receptor de la lleuda de la farina a Barcelona, 12. // — (Guillem d'), batlle de Barcelona, 88.

ESTEVANELL (Joan), cantor de l'església de Sant Hilari de Poitiers, 258.

ESTEVE (Bernat), ciutadà de Barcelona, notari, testador, 354.

ESTRANY (Simó), de la casa del rei Jaume II, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 265.

ÉVREUX, canonge d'. C. de Normandia, dep. de l'Eure, França. Vegeu CAEN (Joan de).

F

FALCONA, jueva, hereva de Bonanasc Salomó, 65.

FAR (Berenguer de), macip, 8.

FARTANER (Ferrer), fill del difunts Pere Fartaner i la seva esposa Ròmia, de Sant Boi, germà de Suau i Gerdal, 281, 341, 349. // — (Pere), pare de Suau, Ferrer i Gerdal, de Sant Boi, 214, vidu de Ròmia, 244, difunt, 281, 341.

FAURA (Guillem), establient de Bernat Castellar, 47.

FAVA, indret de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

FEDALA. Vegeu NIFE.

FELIP III l'Ardit, rei de França, 99, 101.

FENOLLEDA, la, comarca situada a la regió de Perpinyà, dep. dels Pirineus Orientals, passà definitivament a França arran el tractat de Corbeil, formant part de la senescalía de Carcassona, 308.

FERRAN (Jaume), procurador substituït d'Hug de Cardona, ardiaca de la Cerdanya, 324. // — (Pere), prior del monestir de Sant Pau del Camp, procurador dels eclesiàstics en el plet dels lluísmes, 267.

FERRANDELL (Mateu), notari, 175.

FERRER (Berenguer), notari públic de Montpeller, 59. // — (Berenguer), relacionat amb el castell d'Aguilar i Guillem de Castellet, 87. // — (Bernat), 47. // — (Bernat), 170. // — (Bernat), notari per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 343. // — (Bernat, Jaume, Pere), família, fills del difunt Bernat Ferrer, tots pellissers de Barcelona, 221. // — (Castelló), jurisperit, procurador de Bernat de Palau, veguer del comte d'Empúries, 186. // — (Guillem), 170. // — (Ramon), jurisperit de Calaf, àrbitre en el plet entre Ramonet Folc i els consellers de Barcelona, 302, 324. // — (Ramon), notari públic de Barcelona, 14, 16, 19, 24, 25, 27, 28, 35, 38, 39, 42, 44, 46, 48, 50-52, 55, 61-63, 67, 70, 71, 73, 103, 108, 115, 123-125, 128, 130, 131, 142, 143, 163, 164, 167, 168,

177, 179, 181, 182, 218, 223, 226, 229, 232, 239, 241, 242, 246, 251, 261, 270, 272, 278, 280, 283, 289, 290, 292, 298, 300, 304, 310, 313, 314, 318, 321, 323, 329, 332, 334, 338, 344, 346, 347, 352, 355, 359, i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 372. // — (Romeu), notari i escrivà de la cort del veguer de Barcelona, 114, 117-119. // — DE LA SALA (Francesc), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370. // — DE LA SALA (Jaume), conseller de Barcelona, 132-135, 173, 193, 262. // — DE VIC (Pere), canviador de Barcelona, procurador de la universitat de Barcelona, 88, 190, 193.

FIGUERES, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Empordà, prov. de Girona, 203.

FINESTRELLES, coll de, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

FINESTRES (Berenguer de), procurador de la universitat de Barcelona, 74, 88. // — (Berengueró de), ciutadà de Barcelona, canviador, 209.

FIVELLER (Ramon), ciutadà de Barcelona, canviador, 210, conseller de Barcelona, 247.

FLEQUER (Pere), notari públic del castell de Montpalau, 340.

FLIX, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca de la Ribera d'Ebre, prov. de Tarragona, 37, barca, 343, plet, 54, rendes, 343, senyors, 37, 54, 260, 294, 343.

FOCESALBOS (indret no identificat), privilegi de població d'Alfons VII de Castella, 3.

FOIX, comtat de, territori entorn de la ciutat de Foix, situat al Llenguadoc pirinenc, dep. de l'Arieja, França, correspon a l'actual País de Foix, 266.

FOIX (Guillem de, Guillerms de), cavaller del Camp de Tarragona, deutor de Biamesa, 306, 307. // — (Margarida de), filla de Gastó VII, vescomte de Bearn i senyor de Montcada i de Castellvell,

esposa de Roger Bernat III de Foix, 266.

FOLC, Folch (Ramon), vescomte de Cardona, procurador a Catalunya de Jaume II, 219, 302, 324. // — (Ramonet), fill de Ramon Folc, senyor d'Alinyà i de Cambrils, 302, vescomte de Cardona, 308, 324.

FOLQUER (Pere), notari públic de Terrassa, per Pere de Lledó, notari també de Terrassa, 296.

FOLQUERS (Jaume de), notari públic de Barcelona, 53, 66. // — (Pere de), notari públic de Barcelona, 245, 357. // — (Guillem Pere de), notari públic de Barcelona, 302.

FONOLLAR (Berenguer de), cavaller, espòs d'Agnès, 175, 215, posseïdor del delme de la parròquia de Sant Andreu de Palomar, 215. // — (Bernat de), vicegerent del procurador reial a Catalunya, 276.

FONT, Fonte (Bernat de, Bernardus), escrivà de Jaume II i notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 271, 272, notari de l'infant Alfons, futur el Benigne, 316-323. // — (Pere de), procurador fiscal de Jaume II, 295.

Fontcubert (Bernat de), notari públic de Barcelona, 186.

FORN (Arnau), emfiteuta de Maria, vídua de Guillem Jordà, 36.

FORNER DE BANYOLES (Dalmau), mercader, soci de Berenguer de Boils i de Berenguer de Capellades, 84-86.

FRAGA, mun. d'Aragó, prov. d'Osca, senyor de, 187.

FRANÇA, França, Fransa, regne de, 163, 166, 167, 228-233, 308, 331.

FRANCESCA, filla de Francesc de Bastida i la seva esposa Sibila, 348.

FRANCINETA, esposa de Bonanat, 33.

FUSTER, Fusterii (Bernat), ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guerau Fuster, emfiteuta de cases a Sant Boi, 281, 341, 349. // — (Salvador), procurador i síndic de la universitat de Barcelona, 372.

FUSTIGUERES (Ponç de), batlle de Cervera, 139.

G

GAITA (Bernat), procurador del comú de Barcelona, 12.

GALÍ, indret de Sant Boi de Llobregat, 244.

GALÍCIA, regne de, 3.

GALLUR, c. d'Aragó, prov. de Saragossa, 6.

GALVANY (Guillem), doctor en lleis, jutge delegat del rei Alfons II, 187.

GARCIA (Diego), escrivà reial, notari públic i tinent les claus de l'arxiu reial, 224.

GARDENY, castell i antic monestir situat a Catalunya, al sud-oest de Lleida, centre de la comanda de Gardeny de l'Orde del Temple, 206.

GASTÓ, Gastonus, vescomte de Beam (VII) i senyor de Montcada i Castellvell, pare de Guillem de Montcada, 64, 236, pare de Margarida de Foix, 92, 266. // —, Gaston, fill de Margarida de Foix, comte de Foix (I) i vescomte de Beam i de Castellbò (VIII), 266.

GAVARRA, coll de sa, puig dels voltants de Barcelona, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

GELTRÚ, la, castell de, situat a Catalunya, mun. de Vilanova i la Geltrú, comarca del Garraf, prov. de Barcelona, de Ferrer de Manresa, 269, 270.

GENER (Ramon), ciutadà de Lleida, paer i procurador d'aquesta ciutat, 362, 363.

GÈNOVA, antiga república i c. cap. de la Ligúria i de la prov. homònima, Itàlia, 54, 342, 364-367, 369, 370, ambaixadors, 37, 54, 342, moneda, 254, notari, 342, privilegis al regne de Sicília, 143, procurador del senat, 342.

GERALD (Ferrer), conseller de Barcelona, 132, 133, 135. // — (Ferrer), jutge delegat del veguer de Barcelona Romeu de Marimon, 191. // — (Hug), cantor de Perigueux, capellà de Climent V, 258. // — DE CLAR, GERALDI de Claro (Antic, Antichus), marmessors de, 245.

GERALDA, filla de Pere Fartaner i al seva difunta esposa Ròmia, esposa d'Arnau Pere, de Puigcerdà, 281. // —, mare de Bernat Esteve, notari de Barcelona, 354.

GERARD (Berenguer), cònsol de Barcelona, 12, pare difunt de Jaume Gerard, 53. // — (Jaume), fill difunt de Berenguer Gerard, marmessoria, 53. // — (Romeu), 79. // — (Romeu), emfiteuta de Sant Pau del Camp, 221.

GERART (Romeu), 59.

GIL DE VIDAURE (Teresa), amistançada del rei Jaume I, 37, 54.

GILI (Bonanat), notari públic i escrivà del Consell de Cent de Barcelona, 173, 180.

GIRONA, Gerunda, c. de Catalunya, cap. de la comarca del Gironès i de la prov. homònima, 237, 303-305, 372, ciutadans, 95, corts, 102-105, 303-305, hospital de pobres, 228-230, indret, 228-230, notari, 303-305, possessió de Guillem de Montcada, 237, privilegis, 228-230, veguer, 95, 117, 118, vegueria, 237.

GIRONA (Ramon de), ciutadà de Barcelona, marmessor de Guillem de Cardona, 183, 188, 194.

GODENCS (Mateu de), ciutadà de Barcelona, 95.

GODOR, Na.Vegeu GODOR (Elisenda de).

GODOR (Elisenda de), àlies Coloma o Colomera, ciutadana de València, mare d'Elisenda, esposa de Bernat Colrat, 191, 192, 195, 197.

GOIG, esposa de Bonjuha de Sant Celoni, 40.

GOMAR (Berenguer), emfiteuta dels procuradors de l'Almoïna de la catedral de Barcelona, 274, notari de Barcelona, 368.

GOMBAU, Gombaldi (Felip de, Philipus), notari públic de Barcelona, 348.

GONTERS (Bonanat), fill de Ferrer de Gonters, futur espòs de Berenguera, filla de Bernat Eimeric i la seva esposa Elisenda, de Terrassa, 296.

GRANADA, c. d'Andalusia, cap. de la prov. homònima i del regne musulmà del mateix nom, últim reducte de l'islam peninsular, que comprenia Almeria i Màlaga, guerra de, 225, 263, 264.

GRANADA DEL PENEDÈS, la, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca de l'Alt Penedès, prov. de Barcelona, 269, 270.

GRANADELLA, la, baronia de, mun. de Catalunya, comarca de les Garrigues, prov. de Lleida, senyor de la, 343.

GRANOLLERS, mun. de Catalunya, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 159, jueu, 133, notari, 92, parròquia, 68, 92.

GRANYÉN, GRAÑÉN, mun. d'Aragó, prov. d'Osca, permuta entre Jaume II i Guillem de Montcada, 235.

GRAS (Guillem), lleuder de Cadaqués, 95.

GRES (Francesc de), notari públic de Barcelona, 325.

GRONY (Francesc), ciutadà de Barcelona, procurador d'aquesta ciutat, 363. // — (Guillem), 10. // — (Guillem), batlle de Barcelona, 63. // —

(Jaume), pare de Tomàs Grony, 68, 80, conseller de Barcelona, 148, redactor de les *Ordinacions de la Universitat de Prohoms de la Ribera*, 43. // — (Pere), canonge de la catedral de Barcelona, 267. // — (Tomàs), ciutadà de Barcelona, fill de Jaume Grony, hereu de la casa d'Olivet, 68, batlle de Barcelona, 248, 253, conseller de Barcelona, 138, 140, 173, 193, síndic de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 161, 162, procurador de la universitat de Barcelona en el plet dels lluïsmes, 268.

GRUA (Amat de), notari públic de Barcelona, 21.

GUAL CAMARENA (Miguel), historiador, 6, 22-24, 31, 293.

GUALBA (Guerau de), ardiaca de Barcelona, 349.

GUARDAMAR, mun. del País Valencià, comarca Baix Vinalopó, prov. d'Alacant, privilegis als barcelonenses, 327-330.

GUÀRDIA, castell de, situat a Catalunya mun. de les Llosses, comarca del Ripollès, prov. de Girona. Probablement es tracta d'aquest castell ja que havia estat dels Canet i l'esposa de Ramonet Folc era Maria de Canet, 308.

GUÀRDIA (Berenguer o Bernat de), espaser, 357.

GUÀRDIES (Romeu de), ciutadà de Barcelona, 368.

GUIFRÉ, comte i marquès, I.

GUILABERT (Pere), de la casa de Jaume I, 78, 79.

GUILLEM, arquebisbe d'Embrun, 203. // —, bisbe de Lleida, canceller de Jaume I, 46 / Guillem de Montcada. // —, escrivà de Jaume I, 15-20. // —, fill de Blanca de Bell-lloc, 10. // —, fill de Guillem Ramon de Montcada, 10.

GUILLEMA, esposa de (...) de Cultis, 11. // —, esposa de Bernat Rosset, 83. // —, esposa de Pere Marc, 66. // —, esposa de Ramon Dessorts,

de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340. // —, filla de Berenguer Durfort, esposa de Barceloní Dusai, 249. // —, vídua de Guillem de Claramunt, senyora de les baronies de Montcada i Castellvell. Vegeu CLARAMUNT (Guillema de). // —, vídua de Jaume de Terrassa, 68. // —, vídua de l'infant Pere, senyora dels castells de Montcada i de Castellvell. Vegeu MONTCADA I CASTELLVELL (Guillema de). // —, vídua de Pere Cardona. Vegeu CARDONA (Guillema de).

GUILLEMÓ, escrivà de Jaume I, 22-25.

GUINEDELLA, esposa del comte Guifré, I.

H

HISPÀ (Bartomeu), notari públic de Sant Feliu de Guíxols, 100.

HISPÀNIA, territori de la Península Ibèrica dominat pels àrabs, I 12.

HORTA VELLA, indret de Terrassa, 296.

HUG, mestre, canceller d'Alfons VII de Castella, 3.

HUGUET, saig de la cort del veguer de Barcelona, 156, 157.

HUMBALD (Guillem), cònsol de la ciutat de Barcelona, 12.

I

ILLA (Pere d'), I 70.

IMPERATOR GRECORUM. Vegeu ANDRÒNIC II PALEÒLEG.

INTERAMPNE (Roger Francesc d'), notari per autoritat imperial, 258.

ISABEL, filla del difunt Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, 285-287.

ISAVALLS (Ramon d'), notari públic de Puigcerdà, 21.

ISSAC DE PALAFOLLS, creditor dels consellers de Barcelona, 76. // — BELSHOM, jueu, 216. // — LETGEM, jueu, 216, emfiteuta de Guillem Teixeda, 196, 200. // — VIVES, jueu de Barcelona, creditor de la universitat de Barcelona, 138.

IVERN (Arnau), clergue, rector de l'església de Sitges, 175.

J

JACOB DE BESERS, jueu, 49.

JASPERT, vescomte de Castellnou, senyor de Guillem Galceran de Cabrenys, 259.

JAUME, convers, perpunter, té el domini útil de cases prop del pou d'en Alda, 83. // — I, Jacma, Jacme, Jacobus, Jacobus primus, rei de Catalunya-Aragó, dit el Conqueridor, 12, 14-20, 22-28, 30-32, 34, 35, 37-39, 41-44, 46, 48, 50-52, 54-63, 67, 70-73, 78, 79, 93, 94, 102-105, 114-116, 122, 127-130, 137, 173, 179-182, 205, 265, 273, 278, 291-293, 324, 338, 372. // — II, Jacobus, rei de Catalunya-Aragó, dit el Just, 173, 174, 176-182, 187, 189, 194, 201, 202, 204-206, 210, 212, 217-219, 223-243, 246, 250-253, 255-257, 260, 262-265, 267-273, 275-278, 280, 283, 289-293, 295, 297-307, 309-323, 325-330, 332-338, 342, 344-347, 363. // — II, rei de Mallorca, 219, 291, 292. // — III, rei de Mallorca, 372. // — I, rei de Sicília (futur Jaume II), 123, 124, 143. // — (Ramon), mercader, 90.

JAUMETA, esposa del notari Bernat Esteve, 354.

JOAN, bisbe de Sant Jaume de Galícia, 3. // — XXII, papa, 307, 350 / Jacme Duesa. // —, presignorador del papa Urbà II, 2. // — (Bernat), carnisser de Barcelona, 93, 94.

JORDÀ, Jordinis (Guillem, Guillelmus), difunt espòs de Maria Àngela, 29, 36, 40.

JORRIS (Aucell), lloctinent de Felip de Monts, senescal de Carcassona i de Besiers, 101.

JUCEF BURGALÈS, jueu, 216.

JULIÀ (Pere), procurador de Miquel, espaser de Lleida, 277.

L

LARBAIG, LARBAIGT, lloc del Bearn, dep. dels Pirineus Atlàntics, França, 266.

LAVANIA (Albert de), jutge, 60, 63.

LILLET, vall de, situada a l'Alt Berguedà, recorreguda per l'Arija i el Llobregat, 1.

LLACERA (Berenguer de), canonge de la catedral de Barcelona, 267, 274. // — (Guillem de), conseller de Barcelona, 247, 262.

LLATES, LATTES, Lates, castell de, antic port situat prop de Montpeller, dep. de l'Erau (Hérault), França, lleuda de Besiers, 50, 62, 101.

LLEDÓ (Pere de), notari públic de Terrassa, 296.

LLEIDA, Leyda, llerda, c. de Catalunya, cap. de la comarca del Segrià i de la prov. del mateix nom, 55, 225-227, 241, 242, 266, 278, 290, 294, 325, 358, 362, 363, ardiaca, 343, bisbe, 46, 343, Capítol, 343, ciutadans, habitants, 46, 54, 59, 84-86, 260, 277, 294, 343, 362, 363, cort, 37, 243, corts, 241, 303-305, —, síndics, 325, 362, 363, mercaders, 84-86, moneda, circulació, 37, 260, 294, 343, notaris, 37, 261, 266, 294, 343, 362, oficial reial, 37, Paeria i paers, 343, 362, 363, privilegis, 228-230, sagristà, 63, Templers, 206.

LLEÓ, regne de, 3.

LLETONAL, Letenal (Jaume de), notari públic de Barcelona, 194, 211, 249, 284-288.

LLEVANT, parts de, 50. Vegeu BIZANCI I ROMANIA.

LLOBERA (Simó de), notari públic de Lleida, 266.

LLOBET (Mateu), notari públic de Barcelona, 29, 49. // — (Pere), escrivà de Jaume II, 263, 264.

LLOBREGAT, riu de Catalunya, 247. // —, sagramental. Vegeu VALLÈS I DEL —, sagramental.

LLOR (Humbert de), canonge, procurador i administrador de l'Almoina de la catedral de Barcelona, 192, 194, 195, 197, 199.

LLORENÇ (Bernat), canviador, 370. // — (Bernat), ciutadà de Tortosa, 90.

LLUÇÀ, mun. de Catalunya, comarca d'Osona, Lluçanès, prov. de Barcelona, introducció de noves lleudes, 112.

LLULL. Vegeu LLULL (Guillemó).

LLULL (Arnau), conseller de Barcelona, 173, 193. // — (Guillem), conseller de Barcelona, 74-77, mercader, representant dels mercaders de Barcelona juntament amb Pere de Pruners, 91. // — (Guillem, Guillemó), ciutadà de Barcelona, 202, conseller de Barcelona, 138, 140, 256, 257, procurador de la universitat de Barcelona, 268, propietari alodial dels molins del Clot, 245.

LORETA (Ramon), notari públic de Cardona, 266.

LOSA (Pedro), notari, 6.

LUSARCHS, (Robert de), procurador d'Eduard I, rei d'Anglaterra, 158.

M

MAIMÓ FABIB, Maymó, Maymonus, Moymonus, jueu, corredor públic de Barcelona, 40, 195, 196, 200.

MAJOR (Bernat), escrivà de Jaume II, 262.

MALLA (Bernat de), propietari de cases conjunta-ment amb Bernat de Rovira, 33. // — (Pere de), jurisperit, conseller de Barcelona, 138, 140, jutge, 188, 194, jutge delegat del veguer de Barcelona en el plet dels molers, 149, síndic de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 148.

MALLOL (Berenguer), conseller de Barcelona, 170. // — (Ferrer), veguer de Barcelona, 63. // — (Pere), conseller de Barcelona, 173, 193.

MALLORCA, Malorcha, Mallorques, Civitas Maioricarum, c. cap. del regne de Mallorca i de la prov. homònima, actualment Palma de Mallorca, 15-17, 64, 182, 207, 214, 372, ciutadans, súbdits, 182, 214, oficials reials, 182. — illa, 15-17, habitants, 207, 208, ruta, 22-24, port, 39. — regne, Maioricarum regnum, conquesta, 15-17, 39, corts, 163, 176-178, escrivà, 291-293, govern, 160, 176-178, 293, mercaders, 97, 101, oficials reials, 182, possessions de Guillem de Montcada, 64, 236, privilegis als barcelonesos, 39, 182, 372, reis, 219, 291-293, 372. Vegeu JAUME I, súbdits, 182, unió perpètua dels regnes, 164, 165, 176-178, 219, 297-299, 345-347. Vegeu MENORCA i EIVISSA.

MALVÍ (Jaume de), notari públic de Barcelona, 183, 190, 192, 194, 195, 199, 213, 215.

MANLLEU (Ramon de), fiador de Guillem Ramon de Montcada, 10.

MANRESA, mun. de Catalunya, comarca del Bages, prov. de Barcelona, possessió de Guillem de Montcada, 237.

MANRESA, Minorisa (Ferrer de, Ferrarius de), ciutadà de Barcelona, jutge reial, 63, 93, 94, 269, 270. // — (Ramon), conseller de Jaume II, 217, 218.

MANSULIÀ (Dalmau de), escrivà de Ramon de Toilà, 96.

MARC (Bartomeu), notari públic de Barcelona, 221. // — (Pere), notari de públic de Barcelona, 66, 68, 74-82, 91, 121, 122, 141, 142, 196, 198, 209, i de tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó, 163, 164, 165.

MARCÓ, fill de Francesc de Bastida i la seva esposa Sibil·la, 348.

MARCÚS, fill de Burguesa, 8.

MARGARIDA, filla de Guerau de Parellada i la seva esposa Maria, esposa de Pere de Siurana, 214. // —, filla de Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, 222.

MARIA, esposa de Bernat de Parellada, 214. // —, esposa de Guerau de Parellada, mare de Margarida i Bernat, 214. // —, esposa de Guillem de Terrassa, 11. // —, filla d'Elisenda, esposa de Bernat Simó, 45. // —, filla de Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, 222, dot pel matrimoni amb Jaume Cardona, 284-288. // —, mare de Pere Martí, notari de Barcelona, 53. // — ÀNGELA, vídua de Guillem Jordà, 29, 36.

MARIETA, esposa de Ramonet Folc, senyor d'Alinyà i de Cambrils, 302, 308, 324.

MARIMON (Bernat de), nunci de la ciutat de Barcelona, 359. // — (Dalmau de), canonge de Barcelona, 156, 157. // — (Romeu de), veguer de Barcelona i el Vallès, 68, 150-157, 170, 171, 191, 206, 248.

MARINA (Guillem de), conseller de Barcelona, 78-82, 120.

MARQUÈS (Pere), notari públic de Barcelona, 36, 40, 47, 53, 65, 66, 68, notari reial, 125, 126, 130, 131, 171.

MARQUET, Marqueti (Bernat, Bernardus), 38. // — (Galceran, Galcerandus), capità de la coca "Sant Climent", armada per la ciutat de Barcelona contra els genovesos, 364, 365, 367, 369, 370. // —

(Miquel), conseller de Barcelona, 262. // — (Ramon), conseller de Barcelona, 69, procurador de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 148.

MARRADES (Berenguer), notari públic de Lleida, 37.

MARSELLA, c. de Provença, cap. del dep. de Boques del Roine i de la regió Provença-Alps-Costa Blava, França, 58, 59.

MARTÍ (Berenguer), sabater de Barcelona, marmessor del testament de Bernat Esteve, 354. // — (Guillem), notari públic de Barcelona, 235-237. // — (Pere), notari de Barcelona, 53.

MARTORELL, mun. de Catalunya, comarca del Baix Llobregat, prov. de Barcelona, propietats de Guillem de Puig, 222.

MARTORELL (Arnau de), notari públic de Tarragona, 307.

MAS (Arnau de), canonge d'Urgell, 371.

MASCARELL (Pere), tallador de la quèstia, 132-134, fiador de la universitat de Barcelona, 135.

MASCLANS (Bartomeu de), propietari de les cases que foren de Guillem Jordà, 36, 40.

MATARÓ, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Maresme, prov. de Barcelona, possessió de Guillema de Montcada, 236.

MATARÓ (Bernat de), conseller de Barcelona, 74-77, jutge delegat del veguer de Barcelona en el plet dels molers, 149.

MATEU (Pere), procurador del comú de Barcelona, 12.

MEDIONA, lleuda de. Vegeu BARCELONA, imposos: lleuda.

MELIÓ (Ramon de), segon espòs d'Ermessenda de Castellar, 13.

MENORCA, Manorcha, illa de, 15-17, 219, estaments, 163, oficials reials, 182, privilegis als barcelonesos, 182, síndics a corts, 163, unió perpètua dels regnes, 164, 165, 176-178, 219, 297-299, 345-347.

MEQUINENSA, mun. d'Aragó, comarca del Baix Cinca, prov. de Saragossa, 6.

MERCER (Joan), notari públic de la cort de Besiers, 97-99, 101.

MERMANY (Jacobus), comprador, 348.

MESSEGUER (Pere), armer reial, procurador del seu germà Jaume de Cardona, 287, 288.

MESSINA, Messana, c. de Sicília, cap. de la prov. del mateix nom, Itàlia, 143.

MESTRE (Arnau), notari públic de Barcelona, 220.

MILÀ (Beltran de), arxiprevere de la Canonja de Como, capellà de Climent V, 258.

MINISTRAL (Arnau), degà de la catedral de Barcelona i capellà de l'església de Sant Cugat del Rec, 331.

MIQUEL, espaser de Lleida, 277.

MIR (Ramon), ciutadà de Barcelona, mercader, 248.

MIRALPEIX (Bernat de), cavaller de la vegueria de Vilafranca, deutor d'Ermessenda de Ribes, 361.

MODELELL (Pere), notari públic de Barcelona, 281.

MOGRONY, castell de, donació al monestir de Sant Joan de les Abadesses, comarca del Ripollès, prov. de Girona, 1.

MOLINER (Bremón i Guillem), ciutadans de Lleida,

fiadors de Pericó de Bosc, 260. // — (Pere), ardia-ca de Ribagorça a la catedral de Lleida, 343. // — (Pericó), senyor de la Granadella, fiador, 343.

MOLINS DE REI, Molendina Regalia Lupricati, mun. de Catalunya, comarca del Baix Llobregat, prov. de Barcelona, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

MOLLET DEL VALLÈS, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 269, 270.

MOLLET (Bernat), notari públic de Lleida, per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i escrivà de la Paeria de Lleida, 362. // — (Jaume de), ciutadà de Barcelona, mercader, 248. // — (Miró de), difunt espòs d'Ermessenda i pare de Sança i Pere, també difunt, 92.

MONEDER (Pere), cònsol de Barcelona, 12.

MONELLA (Corradí de), genovès, propietari o capità d'una coca capturada per Galceran Marquet, 369, 370.

MONISTROL DE MONTSERRAT, parròquia de, situada al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87.

MONS (Bertran de), potser venedor de Barcelona, 216.

MONT (Pere de), notari públic de Barcelona, 357, 364, 366-370, i escrivà del Consell d'aquesta ciutat, 363.

MONTAGUDA (Dolça de Na), difunta esposa de Pere de Bosc, marmessoria, 343.

MONTAGUT (Pere de), ciutadà de Marsella, 58, 59.

MONTBLANC, Mons Albus, mun. de Catalunya, comarca de la Conca de Barberà, prov. de Tarragona, 255, corts, 255, noves lleudes, 112.

MONTBLANC (Ferrer de), mercader de Lleida, procurador dels seus socis, dels mercaders de Catalunya i del rei Pere II a Narbona, 84-86.

MONTBUI, castell de, situat al mun. de Catalunya de Santa Margarida de Montbui, comarca de l'Anoia, prov. de Barcelona, 308.

MONTCADA, Montscathanus, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, 10, baronia de, 64, donació a Jaume II, 236, 237, senyor, 10, 92, 64, 235-237, 266, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

MONTCADA, Muncada (Guillem de), senyor de Fraga i Tortosa, 187. // — (Guillem Ramon de), senyor del castell de Montcada, 10. // — I CASTELLVELL (Guillema de, Guillelma de), filla de Gastó de Beam, 64, vídua de l'infant Pere, 215, donacions a Jaume II, 236-237, possessions a Aragó, Catalunya i Mallorca, 235-237.

MONTCOLOBRER, antic nom del Columbret gran, que designava també l'arxipèlag dels Columbrets, 253.

MONTDONY, valls de, situades a l'Alt Vallespir, dep. dels Pirineus Orientals, França, de Guillem Galceran de Cabrenys, 259.

MONTGAT, Montheatus, turó de, extrem nord de l'antic territori de Barcelona, comarca del Maresme, prov. de Barcelona, 300, 301.

MONTGRÍ (Fra Guillem de), comanador de Tortosa, 31.

MONTJUÏC (Bernat de), jutge delegat de Jaume II, 295. // — (Guillem de), conseller de Barcelona, 69, 74-77, fiador dels consellers de Barcelona, 134, tallador de la quèstia, 135. // — (Jaume de), escrivà de Jaume I, 41, 42. // — (Jaume de), jurisperit, 243.

MONTPALAU, castell de, situat a Catalunya,

mun. de Pineda de Mar, comarca del Maresme, prov. de Barcelona, notari, 340.

MONTOLIU (Romeu de), clergue de Vilafranca, 175.

MONTPELLER, Montspesulanus, Muntpeller, c. cap. del Llenguadoc, dep. de l'Erau (Hérault), França, 58, 59, 62, 86, 97, cònsol de catalans, 97, 98, 101, expulsió dels lleuders de Narbona, 84, 85, jurisperit, 62, lleuda de Besiers, 50, 62, mercaders catalano-aragonesos, 62, 97, 98, 101, moneda, 58, 59, notari, 59, oficials reials, 62, reclamació als catalans, 58, senyors, 17, 372, territori, 62.

MONT-RAL, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillem de Montcada, 235.

MONTS (Felip de), cavaller, senescal de Carcassona i de Besiers, 97-99, 101.

MONTÓS, Monsonus, Muntçó, mun. d'Aragó, prov. d'Osca, 14, 163-165, corts, 148, 161-167, 173, 174, 176-178, 225-227, 255, 303-305, 345-347, 352, 353, església de Santa Maria, 161, 162, estaments, 161-165.

MONTVELL (Jaume de), notari públic de Barcelona, 349.

MORELL (Pere), notari públic de València, 354.

MORÉS (Domènec), difunt notari de Lleida, 343.

MORIS (Paschasius de), testimoni, 312.

MUNTEROLS (Pere de), procurador del comú de Barcelona, 12.

MUR (Acard de), deutor de Salomó Bonjuha, 243.

MÚRCIA, c. i cap. de l'antic regne de Múrcia i de la prov. homònima, de la corona de Castella i durant uns anys de la corona catalano-aragonesa, 22, conquesta per Jaume II, 228-233.

MUSSARA, la, despoblat de Catalunya, mun. de Vilaplana del Camp, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, 235.

N

NADAL (Pere), ciutadà de Barcelona, 152, 153, conseller de Barcelona, 120.

NÀGERA (Galceran de), conseller i procurador de la universitat de Barcelona, 291-293, jutge delegat de Jaume II, 295. // — (Ramon de), jutge delegat del batlle de Barcelona, 90. // — (Ramon de), precentor de la Seu de Barcelona, procurador i administrador de l'Almoina de la catedral de Barcelona, 192, 194, 195, 197, 199.

NAGUIA (Guillem de), 170. // — (Guillem de), de la vila de Martorell, marmessor del testament de Guillem de Puig, 222.

NÁJERA, mun. de La Rioja, prov. de Logronyo, segona ciutat de l'antic regne de Navarra, 3.

NÀPOLS, Neapolis, c. cap. de la Campània, de la prov. i de l'antic regne del mateix nom, Itàlia, 223, 224, 234, 261-264, 275. Vegeu CARLES II I SALLERIN, príncep de.

NARBONA, c. del Llenguadoc, dep. de l'Aude, França, 98, bisbe, 84-86, cònsols, prohoms, 85, 86, lleuda, leuda, leva, lleuders, 84-86, 91, mercaders, 98, 99, 101, notari, 84-86.

NARBONA (Guillem Ramon de), ciutadà de Marsella, soci de Ramon Bernat, 59.

NAVÉS (Samsó de), ciutadà de Lleida, procurador d'aquesta ciutat, 362, 363.

NEBOT (Pere), procurador del comú de Barcelona, 12.

NIFE, c. del Marroc. Té el seu origen en la desapareguda població d'Anfa. És l'actual Casablanca, 248.

NOGUERA (Bernat de), ciutadà de Barcelona, comprador de drets sobre unes cases al carrer de Viladalls, 249.

NOTUS, prevere, I.

NULLES, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, possessió de Guillem de Montcada, 236.

OLIVER (Guillem), mercader de Barcelona, 254.

OLIVERA (Ramon d'), notari públic de Barcelona, 354.

OLIVET, Olivetus, casa d', casa fortificada situada a la parròquia de Sant Feliu de Canovelles, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68.

OLTZET (Berenguer), cònsol de Barcelona, 12. // — (Bernat), lloctinent del veguer de Barcelona Guillem de Calders, 160. // — (Bertran), conseller de Barcelona, 210. // — (Jaume d'), ciutadà de Barcelona, 331.

OM (Bernat d'), conseller de Barcelona, 247. // (Bertran d'), notari, 136. // — (Pere d'), propietari de cases prop del pou d'en Alda, 83. // — (Ramon d'), notari, 12.

OMBRA BONA, indret de Terrassa, 296.

OMELADÈS, Omelàs, vescomtat d', territori al voltant de la vila d'Omelàs, a l'oest de Montpeller, senescalia de Carcassona, França. Pertanyé al regne de Mallorca, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347.

ORDEIG I MATA (Ramon), historiador, I.

ORIOLA, mun. del País Valencià, comarca del Baix Segura, prov. d'Alacant, privilegi als barcelonenses, 327-330.

ORT (Bernat d'), notari públic de Barcelona, procurador dels consellers i prohoms de Barcelona, 361. // — (Guillem d'), conseller de Barcelona, 262.

ORTÉS, ORTHEZ, castell d', situat al poble de la Gascunya del mateix nom, dep. de les Landes, França, 266.

ORTÍ GOST (Pere), historiador, 5, 141, 142, 163, 231-233, 326.

OSCA, c. d'Aragó, cap. de la província del mateix nom, 136, 137, 152, 153, 256, 257, 359, bisbe, 54.

OSONA, comtat d', antiga demarcació territorial que centrada en Vic, comprenia el Ripollès, les Guilleries, la Plana de Vic i el Lluçanès, I.

OSSÓ DE CINCA, OSSO, terra d', mun. d'Aragó, prov. d'Osca, possessió de Margarida de Foix, 266.

PADELLÀS (Guillem), notari públic de Lleida, 260.

PADRÓS (Francesc), procurador de la ciutat de Barcelona, 328.

PAIÀ (Guillem), ciutadà de Lleida, marmessor del testament de Pere de Bosc, 260, 294.

PALACIO (Petrus de), canonge i paborde del mes d'agost de la catedral de Barcelona, 279.

PALAMÓS, mun. de Catalunya, comarca del Baix Empordà, prov. de Girona, introducció de noves lleudes, 112.

PALAU (Bernat de), veguer del comte d'Empúries, 184, 186. // — (Guillem de), emfiteuta de Pere el Catòlic a Terrassa, 7. // — (Pere de), conseller de Barcelona, 325.

PALERM, Panormus, c. i cap. de l'antic regne de

- Sicília i de l'actual regió autònoma, Itàlia, 123, 124, 254.
- PALLARÈS (Bernat), notari públic de Barcelona, 121, 204, 205, 267-270, 302.
- PALLARS, comte de. Vegeu ARNAU ROGER.
- PALMA [D'EBRE], la, castell i vila, mun. de Catalunya, comarca de la Ribera de l'Ebre, prov. de Tarragona, 37, plet, 54, senyor, 37, 260, 294, 343.
- PALOU. Vegeu SANT JULIÀ DE PALOU.
- PALOU (Bernat de), jurisperit, conseller de Barcelona, 145-147, 151, procurador en l'apel·lació al nomenament de Romeu de Marimon, 154, 155, síndic de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 148, 161, 162. // — (Guerau de), jurisperit, 371. // — (Miquel de), canonge i oficial de Barcelona, procurador del bisbe i catedral de Barcelona, 117, 118.
- PAMIRS (Ramon de), de Barcelona, 21.
- PAPIOL (Berenguer de), ardiaca del Penedès, 361.
- PAPELLADA (Bernat de), fill dels difunts Guerau de Parelada i la seva esposa Maria, germà de Margarida, 214.
- PARETS (Arnau de), lleuder de Barcelona, 277.
- PARÍS, cap. de França, 99, 101.
- PARS SARRACENORUM. Vegeu BARBARIA, BUGIA, i principalment ALEXANDRIA I TUNIS.
- PARS ULTRAMARINAS. Vegeu ULTRAMAR.
- PASQUAL (Bernat), notari públic de Barcelona, 132-135, 172, 193, 197.
- PERA, (Bonanat de), notari, tinent els segells reials d'Alfons III, i notari públic per tota la terra i dominiació del rei d'Aragó, 345-347, 352, 353. / Bonanat Sapera.
- PÈLEC. Vegeu ULTRAMAR.
- PENEDÈS, ardiaca del. Vegeu PAPIOL (Berenguer de).
- PENÍSCOLA, Paníscola, Paniscola, mun. del País Valencià, comarca del Baix Maestrat, prov. de Castelló, 54, batlle, 179, 180, nova lleuda, 179, 180, privilegis als barcelonesos, 127-129, 179, 180, 202, 206.
- PENYAFORT (fra Ramon de), conseller de Jaume I, 63.
- PERATALLADA (Bernat de), veguer de Barcelona i de Girona, 117, 118.
- PERE, bisbe Prenestrino, intervé en el plet pels lluísmes, 269, 270. // —, clergue, segurament de la parròquia de Sant Miquel de Castellgalí, 87. // —, clergue, probablement de la parròquia de Sant Pere de Monistrol de Montserrat, 87. // —, fill i germà respectivament d'Ermessenda i Sança, vídua i filla del difunt Miró de Mollet, 92. // —, sagristà de Vic, 7. // — I, rei d'Aragó i Pamplona, 2. // — I, Petrus primus, rei de Catalunya-Aragó, dit el Catòlic, 9. // —, infant (futur Pere II), 32, 34, 35, 41, 42, 46, 58, 59, 63, — II, Petrus, Petrus secundus, rei de Catalunya-Aragó, dit el Gran, 84-86, 88-91, 93, 95-99, 101-116, 118-124, 130, 159, 160, 164, 165, 173, 174, 176-178, 203, 205, 225-230, 246, 263, 264, 269, 270, 273, 303-305. // —, infant (futur Pere III), 339, — III, rei de Catalunya-Aragó, dit el Cerimoniós, 350 (nota). // — D'ARAGÓ, infant, fill menor de Pere II i Constança de Sicília, espòs difunt de Guillema de Montcada i de Castellvell, 215, 235-237, vicegerent del seu germà el rei Alfons el Liberal, 160, 171. // — (...), 59. // — (Arnau), de Puigcerdà, espòs de Geralda, filla de Pere Fartaner, 281.
- PERFET, batlle del rei a Terrassa, jueu, 7.

PERICÓ, fill de Pere de Mont, notari, i de la filla de Berenguer Gomar, 368.

PERPINYÀ, Perpinianum, castell de, castrum, situat a la c. i cap. del Rosselló del mateix nom, dep. dels Pirineus Orientals, França, 291-293, 372.

PETRUS, beneficiat del benefici dels sants Agustí i Boi, instituit a la catedral de Barcelona, 279.

PILA, Ça pila (Amau de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

PINA, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 6.

PISA, c. de la regió de la Toscana, Itàlia, galera de, capturada per Galceran Marquet, 370.

PLASENSA (Llorenç), escrivà del rei Sanç de Mallorca, i notari per totes les seves terres, 291-293.

PLEGAMANS (Marimon de), difunt, 274, 357. // — (Ramon de), veguer de Barcelona, 12.

POITIERS, c. del Poitou-Charentes, cap. del departament de Vienne, França, 258.

POMPIEN, lloc d'Aragó, avui és l'entitat de Castillo-Pompier, una de les quatre que formen el mun. de Monflorite-Lascasas, prov. d'Osca, permuta entre Jaume II i Guillem de Montcada, 235.

PONÇ, bisbe de Barcelona, 258, 267-270, 331, 349, 371 / Ponç de Gualba. // — (Bernat), escrivà o notari, 175.

PORT (Jaume de), notari públic de Barcelona, 33, 83.

PORTA (Bartomeu de), escrivà de Jaume I, 50, 51, 54, 55.

PORTAL (Joan de), cònsol de Narbona, 85.

PORTELL (Pere), notari públic de Barcelona, 92.

PORTOPÍ, Portupi, port primitiu de Ciutat de Mallorca, remissió als barcelonesos de part del dret d'ancoratge, 39.

POZOLOS, Pocielos del Monte (indret no identificat), privilegi de població d'Alfons VII de Castella, 3.

PRADES, mun. de Catalunya, comarca del Baix Camp, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillem de Montcada, 235.

PRAT (Bernat de), jutge reial ordinari, 95. // — (Jaume de), notari públic de Barcelona, 150, 151. // — (Miquel de), espòs de Ròmia, 249. // — (Pere de), procurador de la ciutat de Barcelona en el plet entre Ramonet Folc i els consellers de Barcelona, 324.

PRATS (Berenguer de), prevere i rector de l'església de Sant Vicenç de Castellbell, 87.

PRENESTRE, PALESTRINA, c. del Laci, prov. de Roma, Itàlia. Seu episcopal d'un dels bisbats suburbans, el titular del qual és de dret cardenal de l'Església Romana, bisbe, 269, 270.

Privilegis reials, 15-20, 22-25, 28, 38, 39, 46, 63, 109-113, 124-131, 163-165, 167, 168, 173, 179-182, 201, 223, 224, 242, 246, 275, 278, 283, 289, 290, 314, 315, 327-330, 332, 344, 352, 353, 355, 356, 358-360.

PROVENÇA I FORCALQUIER, antics comtats de França, notari dels comtats de, 58.

PRUNERS (Pere de), conseller de Barcelona, mercader, 69, 80-82, representant dels mercaders de Barcelona, 91. Vegeu SAURINA, vídua de Pere de Pruners.

PUIG (Arnau de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370. // — (Berenguer de), fill de Guillem de Puig i la seva esposa Saurina, hereu universal del seu pare, 222. // — (Bernat de), germà de Guillem de Puig

i marmessor del seu testament, 222. // — (Bernat de), pare difunt de Guillem de Puig, 195, 197, 199. // —, Podio (Esteve de, Stephanus de), notari públic de Barcelona, 23, 94, 111, 112, 127, 145-148, 152-162, 166, 170, 171, 174, 176-178, 188, 206, 212, 217-219, 225-233, 241, 273, i de tota l'altra terra i dominació del rei d'Aragó, 206, 255, procurador de la ciutat de Barcelona, 307. // — (Guillem de), fill del difunt Bernat de Puig, ciutadà de Barcelona, conseller de Barcelona, 132-135, comprador de les cases del Born que foren de Elisenda, esposa de Bernat Colrat, 195, 197, 199, llicència per edificar un cobert, 211, testador, 222, difunt, 284-288. // — (Pere de), ciutadà de Barcelona, procurador de Bernat Colrat, 188, 191. // — (Ramon de), clergue de Vilafranca, 13. // — (Tomàs de), mercader català amb el privilegi de comerciar lliurement a l'Imperi Bizantí, 282.

PUIGCERDÀ, mun. de Catalunya, comarca de la Cerdanya, prov. de Girona, ciutadà, 281, moneda, circulació, 21, notari, 21.

PUIGCERDÀ (Ambroni de), venedor de cases i terres a Barcelona, 21.

PUJADES (Guillem de), canonge i paborde del mes d'octubre de la Canonja de Barcelona, 341, 349.

Q

QUADRES (Jaume de), notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 306.

R

RABASSA (Guillem), notari de Jaume I, 15-17.

RAFARD, espòs difunt d'Ermessenda de Castellar, 13.

RAFINA (Pere), jurisperit de Montpeller, 62.

RAIDULF, escrivà del bisbe de Sant Jaume de Galfàcia, per mestre Hug, 3.

RAINERS (Nadal de), savi, conseller en la redacció de les ordinacions relatives a les professions d'advocat, jutge, procurador i notari, 239, 240.

RAMON, bisbe de Lleida, 343 / Ramon d'Avinyó. // —, fill d'Elisenda, esposa de Bernat Simó, 45. // —, fill de Saurina i del difunt Pere Carrancà, 172. // —, fra, bisbe de València, canceller de Jaume II, 267-272 / Ramon Despont. // —, notari de Cervera, 139. // —, porter de Pere II, 120. // — (Pere), jutge major de Felip de Monts, senescal de Carcassona i de Besiers, 98.

RAMONA, esposa d'Ambroni de Puigcerdà, 21. // —, esposa de Ramon de Pamiers, 21.

RAMONDÍ, fill de Ramon Dessorts i de la seva esposa Guillema, de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

RAMONET, fill de Francesc de Bastida i la seva esposa Sibil·la, hereu universal dels seus béns, 348.

RANCAIÓS, jueu, 5.

REFEMA, riera de Terrassa, 296.

REIG (Bonanat), mercader català amb el privilegi de comerciar lliurement a l'Imperi Bizantí, 282.

RIARIA (Bernardus de), 114.

RIBA (Jaume de), espòs d'Elisenda, emfiteuta de Guillem Teixeda, 196.

RIBAGORÇA, ardiaca de. Vegeu MOLINER (Pere).

RIBALTA (Pere de), notari públic de Barcelona, 69, 214, connotari de Pere Vendrell, 244.

RIBES (Ermessenda de), creditora de Bernat de Miralpeix, 361.

RICARD (Ramon), procurador de la universitat de Barcelona, 88, 256, 257.

RICCARDO (Rolandino de), notari "sacri palacii" del comú de Gènova, 342.

RIERA (Berenguer), procurador de la universitat de Barcelona, 158. // — (Bernat de), conseller de Barcelona, 166. // — (Bernat de), vicegerent de la vegueria de Barcelona de Bernat de Peratallada, 117, 118. // — (Gras de), procurador del comú de Barcelona, 12. // — (Ramon de), notari, 12. // — I VIADER (Sebastià), arxiver i historiador, 5.

RIPOLL, vall de, situada a la confluència de les valls del Ter i del Freser, comarca del Ripollès, prov. de Girona, 1.

RIQUER, família (Antic, Bertran, Constança, Jaume), pare i tres fills. L'avi, també anomenat Bertran, lambard, fou emfiteuta del molins del Clot, 245.

ROBERT, duc de Calàbria, primogènit de Carles II, rei Nàpols, Jerusalem i Sicília, vicari general del regne de Sicília, 261.

ROCA DE "BABORERS", la, castell de, possessió de Ramonet Folc i la seva esposa Marieta, 308.

ROCA DE MONTDONY, la, antic terme del mun. de Montalbà de l'Església, annexat al dels Banys d'Arlès, comarca del Vallespir, dep. dels Pirineus Orientals, França, de Guillem Galceran de Cabrenys, 259.

ROCA (Guillem de), ciutadà de Barcelona, 66. // — (Guillem de), escrivà de Jaume I, 28, 43, 46. // — (Guillem de), relacionat amb Guillem de Castellet, 87. // — (Jaume de), sagristà de Lleida i notari de Jaume I, 63. // — (Joan de), procurador del bisbe de Barcelona, 258. // — (Pere de), espaser, 277, llancer de Barcelona, 279.

ROCHA (Berengarius de), 66.

ROIARD (Bernat), ardiaca de Saintes, capellà i auditor del papa Climent V, 258.

ROIG (Joan), lloctinent del batlle de Barcelona

Guillem d'Espiells, 88.

ROMA, c. cap. del Laci i d'Itàlia, 2, viatge de Jaume II, 223, 224, 234, 262-264, 275.

ROMANIA, nom amb el que fou conegut l'Imperi Bizantí a l'Edat Mitjana, nomenament de cònsol de catalans, 56, 57. Vegeu BIZANCI I LLEVANT, parts de.

ROMEU (Bartomeu), conseller de Barcelona, 145-148, procurador de la universitat de Barcelona en el plet amb Guillem de Montcada, 187, síndic de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 161, 162. // — (Bartomeu), deutor de Jacob de Besers, 49. // — (Bernat), conseller de Barcelona, 78-82. // — (Pere), ciutadà de Barcelona, 74. // — (Ramon), comprador de cases del carrer del Mar, 49. // — (Ramon), procurador de la universitat de Barcelona, 88.

RÒMIA, difunta esposa de Pere Fartaner, mare de Geralda, Ferrer i Suau, de Sant Boi, 244, 281. // —, esposa de Miquel de Prat, 249. // —, filla de Ramon Artal i Maria Àngela, 29. // —, vídua de Guillem Bos, 169.

ROSSELLÓ, Rossilionus, comtat del, situat al nord dels Pirineus, cap. Perpinyà, àrea de circulació de la moneda de Barcelona, 32, 41, 42, procurador, 293, redempció de l'exèrcit, 145, 146, rei, 372, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347. // — I LA CERDANYA, comte, 21.

ROSSET (Bernat), espòs de Guillema, 83.

ROURE (Jaume), ciutadà de Barcelona, emfiteuta de la pabordia del mes d'agost, 284-288. // — (Jaume), ciutadà de Barcelona, procurador d'aquesta ciutat, 363. // — (Miquel), emfiteuta de les cases del carrer del Born que tenia Elisenda de Godor, 195, 197.

ROURES, ROBRES, mun. d'Aragó, prov. d'Osca, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ROVIRA (Bernat de), ciutadà de Barcelona, marmessor del testament de Francesc de Bastida, 348. // — (Bernat de), posseeix cases conjunta-ment amb Bernat de Malla, 33. // — (Guillem de), conseller de Barcelona, procurador de la universitat de Barcelona, 306. // — (Ramon), de la cancelleria reial, marmessor del testament de Bernat Esteve, 354. // — (Ramon de), procurador de la universitat de Barcelona, 265. // — I SOLÀ, (Manuel), arxiver i historiador, 69, 74-77, 132-135, 138, 140.

RUBIÓ (Humbert de), veguer de Vilafranca, 361.

RUVIRA (Simó de), notari públic de Barcelona, 330.

S

SABADELL, mun. de Catalunya, cap. de la comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, posseïó de Guillema de Montcada, 236.

SABATER, Sabaterii (Arnau, Arnaldus), emfiteuta de Maria Àngela, vídua de Guillem Jordà, 29. // — (Bonanat), procurador de la ciutat de Barcelona en el plet amb Guillem de Montcada, 187. // — (Jaume), notari públic de Barcelona, 243.

SABORIT (Pere), procurador de la universitat de Barcelona, 295, 324.

SAFONT (Arnau de), batlle de Berenguer de Barcelona, 5.

SALA (Bartomeu de), procurador d'Elisenda de Godor, 191, procurador dels marmessors de Guillema de Cardona, 188. // — (Bernat de), notari públic de Barcelona, 350, 351. // — (Guillem de), notari de Jaume I, 18-20. // —, Sasala (Pere de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

SALAT (Josef), historiador, 32, 41, 42, 44, 46, 63, 122, 130, 205.

SALERN, príncep de, nom amb el que fou cone-

gut abans d'esdevenir rei, Carles II de Nàpols, dit el Coix, 158, 163. Vegeu CARLES II.

SALOMÓ BONJUHA, fill del difunt Bonjuha Salomó, jueu de Barcelona, 243. // — DE BELLCAIRE, jueu de Barcelona, pare de Bonjuha de Bellcaire, creditor de la universitat de Barcelona, 135.

SALOU, poble de Catalunya, mun. de Vila-seca i Salou, comarca del Tarragonès, prov. de Tarragona, introducció de noves exaccions, 112.

SALPA (Amiguet), ciutadà de Marsella, procurador de Pere de Montagut i de Ramon Bernat, 58, 59.

SALT, portal de, indret de Terrassa, 296.

SALTELL, jueu, batlle de Barcelona, 5.

SAMARÉS (Nicolau de), notari públic de Barcelona, 96.

SAMORANA (Pere), notari públic de Lleida, 294.

SANÇ, fill segon d'Alfons X el Savi i Violant d'Aragó, futur espòs de Guillema de Montcada, 64. // — III, rei de Castella dit el Desitjat, fill d'Alfons VII, 3. // — I, rei de Mallorca, 291-293. // — (Nunyo), comte del Rosselló i la Cerdanya, 21. // — (Pere), cort de Lleida, 37. // — (Pere), notari de Jaume I, 14.

SANÇA, esposa de Bernadó Andreu, 249. // —, esposa de Bernat de Centelles, 68. // —, filla i hereva de Miró de Mollet, 92. // —, mare de Francesc de Bastida, 348.

SÁNCHEZ CASABÓN (Ana I.), historiadora, 6.

SÁNCHEZ MARTÍNEZ (Manuel), historiador, 141, 142, 163, 231-233, 326.

SANCTO VICENCIO (Rogerius de), testimoni, 245.

SANT ANDREU DE PALOMAR, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276, delme de, 215.

SANT ANTONÍ, SAINT-ANTONIN-NOBLEVAL, mun. situat a la regió de Rouergue, de l'antiga prov. de Guyena, dep. de l'Aveyron, França, 97, 98, 101.

SANT BOI DE LLOBREGAT, mun. de Catalunya, comarca del Baix Llobregat, prov. de Barcelona, 214, 244, 341, 349, barca, 247, habitants, 214, 281, indrets, 245.

SANT CEBRIÀ DE VALLALTA, S. Ciprià, S. Ciprian de Vallalta, parròquia de, situada al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Maresme, prov. de Barcelona, 340.

SANT CUGAT [DEL VALLÈS], monestir de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, propietats a Sant Boi, 244.

SANT DIONÍS (Pere de), tresorer de Felip III de França a la senescalía de Carcassona i de Besiers, 101.

SANT ESTEVE DE GRANOLLERS, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Granollers, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68.

SANT FELIU DE CANOVELLES, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Canovelles, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68, 92.

SANT FELIU DE GUÍXOLS, mun. de Catalunya, comarca del Baix Empordà, prov. de Girona, abat, 100, privilegi, 50, 100, notari, 100.

SANT GENÍS D'AGUDELLS, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276.

SANT GERVASI, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276.

SANT JAUME DE GALÍCIA, SANTIAGO DE COMPOSTELA, mun. de Galícia, prov. de la Corunya, bisbe de, 3.

SANT JOAN BAPTISTA, monestir de. Vegeu SANT JOAN DE LES ABADESSES.

SANT JOAN DE LA PENYA, monestir de, situat al regne d'Aragó, mun. de Boltanya, prov. d'Osca, 2.

SANT JOAN DE LES ABADESSES, monestir del comtat d'Osona, avui església parroquial del mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Ripollès, prov. de Girona, 1.

SANT JULIÀ DE LLIÇÀ D'AMUNT, Lissa, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Lliçà d'Amunt, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68.

SANT JULIÀ DE PALOU, parròquia de, agregada al mun. de Catalunya de Granollers, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68, 92.

SANT MARÇAL DEL MONTSENY, monestir de, situat al mun. de Catalunya de Montseny, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, possessions a la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

SANT MARTÍ DE PROVENÇALS, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276.

SANT POL DEL MARESME, monestir de, nucli originari del mun. de Catalunya de Sant Pol de Mar, comarca del Maresme, prov. de Barcelona, 340.

SANT TIBERI D'AGDE, monestir del Llenguadoc, situat al nord de l'antiga seu episcopal d'Agde, dep. de l'Erau (Hérault), França, 44. Vegeu AGDE.

SANT VICENÇ DE CASTELLBELL, parròquia de l'antic poble de Castellbell, mun. de Catalunya de Castellbell i el Vilar, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87.

SANTA BÀRBARA, trasllat de les relíquies, 350, 351.

SANTA CECÍLIA DE MONTSERRAT, monestir de, situat al mun. de Catalunya de Marganell, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87.

SANTA CRISTINA, Sancta Crestina, coll, collis de, comunica les comarques de l'Alt Camp i el Baix Penedès, 93, 94.

SANTA JUSTA, antiga parròquia del mun. de Catalunya de Lliçà d'Amunt, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 68.

SANTA MARGARIDA DEL MONT, església situada al mun. de Catalunya de Castellgalí, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87.

SANTA MARIA DE BADALONA, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Badalona, comarca del Barcelonès, prov. de Barcelona, 269, 270.

SANTA MARIA DE CALDES DE MONTBUI, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Caldes de Montbui, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, 92.

SANTA MARIA DE CASTELLET, església situada dins del recinte del castell de Castellet, mun. de Catalunya de Sant Vicenç de Castellet, prov. de Barcelona, 9, 87.

SANTA MARIA DE MARTORELLES, Martorellas, parròquia de, situada al mun. de Catalunya de Martorelles de Dalt, comarca del Vallès Oriental, prov. de Barcelona, 172.

SANTA MARIA DE MONTSERRAT, monestir de, situat al mun. de Catalunya de Monistrol de Montserrat, comarca del Bages, prov. de Barcelona, 87, 222.

SANTA OLIVA, Sancta Oliva, terme de, mun. de Catalunya, comarca del Baix Penedès, prov. de Tarragona, 13.

SANTA OLIVA, Sancta Oliva (Guillem de, Guillemus de), comprador, 13.

SANTACREU (Berenguer de), notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 93, 94.

SANTCLIMENT, Sancto Clemente (Pere de, Petrus de), ciutadà de Barcelona, comprador del delme de la parròquia de Sant Andreu de Palomar, 215, conseller de Barcelona, 120, custodi del moviment de mercaderies, 136, 137, escrivà de Pere II, 89, 102, 103, 105-109, 112, pesador del quintal de Barcelona, 67, síndic de la universitat de Barcelona a les corts de Montsó, 148.

SANTFELIU (Simó de), escrivà de Jaume I, 67.

SANTMIQUEL (Ermessenda de), emfiteuta de Guillem de Teixeda, 196, 200.

SANTPAU (Nadal de), rector de l'església de Sant Cugat del Rec, 331.

SANTS, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276.

SARAGOSSA, Cesaraugusta, c. d'Aragó i cap. de la prov. homònima, 4, 6, 46, 246, 248, 328, 352, 353.

SARAGOSSA (Llorenç de), cònsol de Narbona, 86.

SARDENYA I CÒRSEGA, regne de, 326, privilegis als barcelonesos, 309, 310, 311-313, 316-318, 319-321.

SARRIÀ, antiga parròquia i actual barri del territori de Barcelona, 276.

SARRIÀ (Arnau de), conseller de Barcelona, 262, procurador de la universitat de Barcelona, 158. // — (Burguet de), jurisperit, àrbitre en el plet entre Ramonet Folc i els consellers de Barcelona, 302, 324.

SAURINA, esposa de Guillem de Puig, 222, vídua, 284-288. // —, esposa de Jaume Calopa, 220. // —, filla de Guillem de Puig, 222. // —, vídua de Pere Carrancà i mare de Berenguer i Ramon, de la parròquia de Santa Maria de Martorelles, 172. //

—, vídua de Pere de Pruners i filla d'Antic de Sentmenat i la seva difunta esposa Agnès, 209. Vegeu PRUNERS (Pere de).

SAVERNERA (Elisenda), té el domini útil de cases prop del pou d'en Alda, 83.

SAVONA, c. de la Ligúria, cap. de la prov. homònima, Itàlia, 342. Vegeu GÈNOVA.

SAYOL (Salvador), procurador dels molers de Barcelona, 149.

SEGALAR (Bernat de), batlle de Barcelona, 277.

SEGARRA (Gabriel), escrivà reial, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó i tinent les claus de l'arxiu reial, 2, 20, 110, 116, 126, 129, 353.

SEGURA (Guillem), notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 187.

SELALBI (Berenguer), porter de Jaume I, 78, 79.

SENTMENAT, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, possessió de Guillem de Montcada, 236.

SENTMENAT (Antic de), ciutadà de Barcelona, pare de Saurina, vídua de Pere de Pruners, 209. // — (Pere de), fiador de Guillem Ramon de Montcada, 10.

SERINYÀ, SÉRIGNAN, antic port a la ribera de l'Orb, situat prop de Besiers, dep. de l'Erau (Hérault), França, 101.

SERRA (Guillem de), ciutadà de Barcelona, 213, conseller de Barcelona, 145-148, 150, marmessor del testament de Guillem de Cardona, 183, 188, 194. // — (Pere de), escrivà de Castelló d'Empúries, procurador de Bernat de Palau, veguer del comte d'Empúries, 186.

SERRALLONGA, castell de. Vegeu CABRENYS, castell de.

SEVA (Bertran de), ciutadà de Barcelona, jurisperit, 238, conseller i procurador de la universitat de Barcelona, 291-293, procurador de la universitat de Barcelona, 306, 363.

SEVILLA, c. d'Andalusia, cap. de la prov. homònima, mercaderies, 248.

SIBIL·LA, esposa de Francesc de Bastida, 348. // —, esposa de Pere de Roca, 279. // —, filla de Guillem Jordà i Maria Àngela, 29, 36. // —, filla del difunt Pere de Vilardell, esposa de Ferrer Fartaner, 341. // —, monja del monestir de Sant Pere de Barcelona, germana de Francesc de Bastida, 348.

SICÍLIA, illa, 123, 176-178, 254. — regne, cònsols de catalans, 124, 261, guerra, 203, moneda, 123, 254, privilegis als catalans i als barcelonesos, 123, 124, 143, 261, protonotari, 261, rei, 123, 124, 207, 208, 262, viatge de Jaume II, 223, 224, 228-234, 262-264, 275, vicari general, 261.

SIMÓ (Bernat), espòs d'Elisenda, testadora, 45. // — (Francesc), notari públic substituït de Ramon Simó de Toilà, notari públic de Girona, 303-305. // — (Pere), cavaller, deutor de Pere de Montagut, de Marsella, que viu a Montpeller, 58, 59. // — DE TOILÀ (Ramon), notari públic de Girona, 303-305.

SITGES, castell de, situat al mun. de Catalunya del mateix nom, comarca del Garraf, prov. de Barcelona, lloc del noble Bernat de Centelles, 259, rector de, 175.

SITJAR (Pere de), ciutadà de Barcelona, creditor de la universitat de Barcelona, 120, conseller de Barcelona, 166, parçoner de la mesura de l'oli, 238.

SIURANA (Pere de), ciutadà de Mallorca, espòs de Margarida Parellada, 214.

SOBREDONA, jueva, hereva de Bonanasc Salomó, 65.

SOBREQUÉS I CALLICÓ (Jaume), historiador, 5, 69, 74-77, 132-135, 138, 140.

SOLÀ (Bernat de), notari públic de Barcelona, 254. // —, família (Guillemó i Jaume), fill i pare respectivament, ciutadans de Tortosa, ambdós procuradors de Guillem de Montcada, 187.

SOLANES (Guillem de), escrivà de Jaume II, 173.

SOLAR (Berenguer de), pignora el castell de Montcada, 10.

SOLER (Amau de), conseller de Barcelona, 120. // — (Bernat de), notari de Jaume I, 22-24. // — (Francesc de), notari públic de Vilafranca, per Berenguer de Papiol, ardiaca del Penedès, 361. // — (Pere de), escrivà de Jaume II, 250-252. // — (Pere), procurador del comú de Barcelona, 12. // — (Pere de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

SOLERIO (Petrus de), testimoni, 312.

SORIA (Pere de), porter d'Alfons II, 145-147.

SORMAT (Amau), notari públic de Tarragona, 307.

SUAU, filla de Pere Fartaner i Ròmia, esposa de Guillem Arloví, 244.

SUD, parts del. Vegeu SEVILLA i NIFE.

SUNYER (Dalmau), cònsol de catalans a Constantinoble, 207, 208. // — (Gerald), espòs de Ròmia, filla de Ramon Artal i Maria Àngela, 29. // — (Guillem), jutge delegat del jutge reial ordinari Bernat de Prat, 95.

T

TAMARIT [DE MAR], castell de, situat a l'antic mun. de Catalunya del mateix nom, avui població agregada a Tarragona, comarca del Tarragonès, prov. de Tarragona, 308, 324, lleuda, leuda, 22-24,

93, 94, 302, 308, 324, lleuders, 93, 94, noves lleudes, 112, senyors, 22-24, 93, 94, 324.

TARASSONA, Tirasona, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 332, 351.

TARRAGONA, Terrachona, c. de Catalunya, cap. de la comarca del Tarragonès i de la prov. homònima, 56, 57, 112, 297-301, 307, 345-347, arquebisbe, 32, 54, 163, 306, 307, corts, 102-105, diòcesi, 324, notaris, 307. // — I EL CAMP, veguers, vegueries 306, 307. Vegeu CAMP DE TARRAGONA.

TARRAGONA (Bernat de), lleuder del cap de Tortosa, 248.

TEIXEDA (Guillem de), ciutadà de Barcelona, propietari de diverses cases al carrer de na Segarra, 83, 196. // — (Guillem), procurador de la universitat de Barcelona, 268.

TER, riu de Catalunya, 1.

TERRASSA, Tarrasa, c. de Catalunya, cap de la comarca del Vallès Occidental, prov. de Barcelona, 7, 259, 296, batlle, 7, ciutadans, 11, 68, 296, esglésies, indrets, notari, 296, palau reial, 7, terme, 11.

TERRASSA (Guillem de), venedor de terres a Terrassa, 11. // — (Jaume de), difunt espòs de Guillema i pare de Saurina, 68. // — (Saurina de), filla de Jaume de Terrassa, esposa de Bernat de Centelles, castlà de Sitges, 68, 213.

TERRENY (Pere), ciutadà de Barcelona, de la casa de l'infant Pere, 339.

TERRERS, Terrés, (Guillem), fill de Pere Terrers de Banyoles, comprador de la casa i forn de Porta, 209.

TICIÓ (Antic), conseller de Barcelona, 120, procurador de la universitat de Barcelona en l'apel·lació de la universitat de Barcelona pel nomenament del veguer Romeu de Marimon, 154, 155.

TOILÀ (Ramon de), jutge en el plet entre Barcelona i Guillem de Montcada, 187, jutge difunt de la cort d'Alfons III, 333-335. // — (Ramon de), notari, 96.

TOLEDO, regne de, regne hispanogot i després taifa, incorporat a Castella per Alfons VI, 4.

TOLSÀ (Ramon), draper, 53, 66.

TORO (Bernat de), canonge de Barcelona, 331.

TORÒS VIDAL, germà difunt de Bonafós Vidal, creditor del municipi barceloní, 193.

TORRA I PÉREZ (Alberto), arxiver i historiador, 2.

TORRE, Turri (Arnau, Arnaldus de), canonge de Barcelona, investiga la percepció il·lícita d'interessos i usures per part dels barcelonesos, 217, 218. // — (Berenguer de), ardiaca de Barcelona, 63. // —, Turri, Sa Torra, família (Bernat de, Bernadó de), pare i fill, el primer ciutadà de Barcelona, notari i escrivà de la cort del veguer d'aquesta ciutat, 243, 339. // — (Francesc de), escrivà jurat de Bernat Pasqual, 197, notari públic de Barcelona, 222. // — (Francesc de), notari públic de Barcelona, 279, 368. // —, Satorra (Guillem de), cavaller, de la parròquia de Santa Maria de Caldes de Montbui, 92, veguer del Vallès, 159, veguer de Barcelona i del Vallès, 170, fiador de Romeu de Marimon, 171. // — (Guillemó de), fill de Guillem de Torre, 92. // — (Marc de), notari públic de Barcelona, 169. // — (Pere de), notari públic de Barcelona, 365.

TORREDELLA (Pere de), batlle del rei a Terrassa, 7.

TORRELLA (Pere de), escrivà jurat de Bernat Pallarès, notari públic de Barcelona, 268.

TORTOSA, Dertusa, mun. de Catalunya, comarca del Baix Ebre, prov. de Tarragona, 6, 90, 112, 187, 206-208, 265, 289, 306, 309-323, 363, batlle, 289, cap, capud, 248, 253, ciutadans, 90, 187, grau, 253, 265, 289, lleuda, lezda, 30, 88, 90, 91, 187,

248, 265, 289, lleuders, 88, 187, 248, 253, 289, noves lleudes, 112, oficials reials, 289, privilegis, 228-230, privilegis als barcelonesos, 327-330, senyor, 187, Templers, 31, 90.

TRÀPANI, c. de Sicília, cap. de la prov. homònima, Itàlia, 254.

TRILLA (Gerald de), ciutadà de Barcelona, mercader, 248.

TRULLARS (Guillem de), notari públic de Granollers, 92. // — (Mateu de), plet amb la ciutat de Barcelona, 295.

TUDELA, mun. de Navarra i, en certs moments, d'Aragó, 6.

TUNIS, c. i cap. de Tunísia i de la wilaya homònima, territori del rei de, 70.

TURÉGANO, Torogano, mun. de Castella, prov. de Segòvia, 3.

TURRI (Bernardus de), testimoni, 245.

U

ULLDEMOLINS, mun. de Catalunya, comarca del Priorat, prov. de Tarragona, permuta entre Jaume II i Guillema de Montcada, 235.

ULTRAMAR, parts d', Ultramarinas, pars, generalment les terres de l'Orient del Mediterrani. Solia designar Síria, Egipte i de vegades l'Imperi Bizantí, generalment més conegut com a Romania. També es denominava Llevant, 14, 112, mercaderies d', 95, 112, nomenament de cònsols a, 52, 56, 57, ruta d', 22-24. Vegeu ALEXANDRIA, EGIPTE I BIZANCI.

URBÀ II, papa, 2 / Odon, prior de Cluny.

URGELL, ardiaca, 258, 308, canonge, 119, 371, comte, 316-322.

V

VALÈNCIA, Valencia, c. del País Valencià, cap. de la prov. del mateix nom, i de l'antic regne homònim, 6, 26, 27, 54, 67, 89, 207, 239, 240, 253, 260, 354-356, 366, 367, batlle i prohoms, 31, bisbe, 38, 39, 267-272, ciutadans, 191, 192, 195, 197, notari, 202, 354, oficials reials, 127-129. — regne, alqueries, 54, oficials reials, 127-129, 181, privilegiats als barcelonesos, 127-129, 202, 206, 327-330, sentències d'excomunió, 203, unió perpètua dels regnes, 176-178, 219, 297-299, 345-347.

VALL, família (Berenguer, Gerald, Ramon de), germans, 8.

VALLALTA (Esteve), notari públic de Barcelona, 331.

VALLÈS, Vallesius, el, antiga divisió administrativa de Catalunya, que ja al s. XIV formà una sola demarcació amb la vegueria de Barcelona, 68, 159, 168, 171. // — I DEL LLOBREGAT, sagramental, sagramental, convocatòria, 276.

VALLESPÍR, el, comarca situada a la regió de Perpinyà, dep. dels Pirineus Orientals, França, àrea de circulació de la moneda de Barcelona, 32, 41, 42, comtat de, unió perpètua dels regnes, 297-299, 345-347.

VALLMOLL, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, possessió de Guillema de Montcada, 236.

VALLSECA (Berenguer de), notari de Barcelona, marcessor del testament del també notari de Barcelona Bernat Esteve, 354. // — (Francesc de), jutge, 295.

VALLVIDRERA, Vallis Vitraria, un dels límits de l'antic territori de Barcelona, 300, 301.

VEDELL (Guillem), notari públic de Castelló [d'Empúries], 184.

VENDRELL (Pere), notari públic de Barcelona, 56, 244, 308, 312, 317, 320, 324, 342.

VERDAGUER (Hug Ramon de), notari públic de Marsella i dels comtats de Provença i Forcalquier, 58.

VERDAGUERIO (Bernardus de), testimoni, 114.

VERNET (Guillem de), notari públic de València, 202.

VIC, castell de, situat al mun. del mateix nom, comarca d'Osona, prov. de Barcelona, donació a Jaume II, 237, escrivà, 10, sagristà, 7.

VIC (Bernat de), conseller de Barcelona, 69, 74-77. // — (Pere Ferrer de). Vegeu FERRER DE VIC, (Pere). // — (Simó de), ciutadà de Barcelona, 139.

VICENÇ (Guillem), mestre de la moneda de Barcelona, 358.

VIDAL (Bernat), ciutadà de Girona, procurador de Ramon d'Aritjó, 95. // — BENVENIST, jueu ja difunt, 216. // — GRACIÀ, jueu, creditor dels consellers de Barcelona, 74.

VILABELLA [DEL CAMP], mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, possessió de Guillema de Montcada, 236.

VILAFRANCA DEL PENEDÈS, mun. de Catalunya, comarca de l'Alt Penedès, prov. de Barcelona, 324, ardiaca, 361, cavaller, 361, clergue, 13, 175, notari, 13, 361, veguer, 361.

VILAFRANCA (Bartomeu de), regent la batllia de Barcelona, 211. // — (Guerau de), ciutadà de Barcelona, 59. // — (Pere de), conseller de Barcelona, 166, 325, procurador de la ciutat en el plet amb Guillem de Montcada, 187.

VILALTA (Berenguer de), notari públic de Barcelona, 295. // — (Pere de), procurador de Ramonet Folc, senyor d'Alinyà i de Cambrils, 302, 324. // — (Ramon de), canonge de la catedral de Barcelona, procurador de la Pia Almoïna, 274.

VILANOVA, família (Ramon, Vidal de), pare i fill, fill i nét respectivament de Ferrer, notari, ambdós propietaris de terres i de la barca de Sant Boi de Llobregat, 244, 247.

VILAR (Pere de), conseller de Barcelona, 247, propietari d'una casa o torre, situada a la parròquia de Santa Maria de Badalona, 269, 270. // — (Pere de), parçoner, propietari o patró de nau, 95.

VILARDEBÒ (Guillem de), notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 113. // — (Pere de), notari del rei d'Aragó, 235-237, notari públic de Barcelona, 64, 245.

VILARDELL, indret de la parròquia de Sant Cebrià de Vallalta, 340.

VILARDELL (Pere), pare difunt de Sibil·la, esposa de Ferrer Fartaner, 341. // — (Ramon de), procurador de Pere de Pruners i de Guillem Llull, ambdós representants dels mercaders de Barcelona, 91.

VILARDIDA, agregat de Catalunya al mun. de Montferri, comarca de l'Alt Camp, prov. de Tarragona, 93, 94.

VILARGENT (Ramon de), fiador de Guillem Ramon de Montcada, 10.

VILARRÚBIA (Bernat de), notari públic de Barcelona, 185, 200, 244, 259, 274, 276, 281, 341, 348.

VILELLA, VELILLA DE EBRO, mun. d'Aragó, prov. de Saragossa, 6.

VILLA (Francesc de), notari públic de Barcelona, 247, 248, 253.

VINAIXA, mun. de Catalunya, comarca de les Garrigues, prov. de Lleida, introducció de noves lleudes, 112.

VIOLANT, filla de Francesc de Bastida i la seva esposa Sibil·la, 348. // —, filla de Jaume I, esposa d'Alfons X de Castella, 64.

VOLÓ, el castell i mun. a la vall del Tec, dep. dels Pirineus Orientals, França, Lleida, 291-293.

VOLTA (sir Humbert de la), ambaixador de la ciutat de Gènova, senyor dels castells de Flix i de la Palma, 37, 54. // — (Ramondí de), genovès, fill del difunt sir Humbert de la Volta, 54. Vegeu ALBERT.

VOLTRE (Bernat de), un dels armadors de la coca "Sant Climent", 364, 365, 367, 369, 370.

Bibliografia

BALARI Y JOVANY, José : *Orígenes históricos de Cataluña*, Barcelona, Establecimiento tipográfico de hijos de Jaime Jepús, 1899.

BASSEGODA I MUSTÉ, Pedro J. : *Huerto y viñedo de Barcelona (La guerra de los laudemios)*, Barcelona, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, 1971.

BATLLE GALLART, Carmen : *Barcelona a la Baixa Edat Mitjana*, dins "Història de Barcelona", I, Barcelona, Aedos, 1975, pàg. 323-380.

— : *El municipio de Barcelona en el siglo XIV*, "Cuadernos de Historia" anexos a la revista "Hispania", VIII, Madrid, CSIC, 1977, pàg. 203-211.

BOTET I SISÓ, Joaquim : *Les monedes catalanes*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1909-1911, 3 vols.

CARRERAS Y CANDI, Francesch : *La ciutat de Barcelona*, Barcelona, Albert Martin, 1913 (Geografia General de Catalunya, V).

CAPMANY Y DE MONPALAU, Antonio : *Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la antigua ciudad de Barcelona*. Reedición anotada, II. Primera parte. Revisión documental por Carmen Batlle y Gallart, Barcelona, Cámara Oficial de Comercio y Navegación, 1962.

COROMINES, Joan : *Onomasticon Cataloniae*, Barcelona, Curial, 1989-1997, 8 vols.

Cortes de los antiguos reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña, Madrid, Real Academia de la Historia, vols. I, XI, XII, XV, 1896-1911.

DÖLGER, F. : *Els documents de l'emperador bizantí Andrònic II per a Catalunya-Aragó, en el regnat de Jaume II*, "Estudis Universitaris Catalans", XVIII (1933), pàg. 301-304.

DU CANGE : *Glossarium Mediae et infimae latinitatis*, Graz (Austria), Akademische Druck U. Verlagsanstalt, 1954, 8 vols.

DUFOURCQ, Charles-Emmanuel : *L'Espagne catalane et le Maghrib aux XIIIe et XIVe siècles*, Paris, PUF, 1966.

EUBEL, Conrad : *Hierarchia Catholica Medii Aevi*, I, Patavii (Pàdua), Domus editorialis "Il Messaggero di S. Antonio", MCMLX.

FERRER MALLOL, Maria Teresa : *Projecció exterior*, dins "Història de Barcelona", 3, Barcelona, Ajuntament-Enciclopèdia catalana, 1992, pàg. 355-391.

— : *L'associació de municipis a l'Edat Mitjana. El carreratge a Barcelona*, Barcelona, Ajuntament, 1999.

FONT I RIUS, Josep Maria : *La formació del municipi*, dins "Història de Barcelona", I, Barcelona, Aedos, 1975, pàg. 268-296.

— : *La Universidad de prohombres de Ribera de Barcelona y sus ordenanzas marítimas (1258)*, dins "Estudios de Derecho mercantil en homenaje al profesor Antonio Polo", Madrid, 1981, pàg. 199-240.

— : *Orígenes del régimen municipal en Catalunya*, dins "Estudis sobre els drets i institucions locals en la Catalunya Medieval", Barcelona, Universitat, 1985, pàg. 281-560.

— : *Jaume I i la municipalitat de Barcelona*, dins "Estudis sobre els drets i institucions locals en la Catalunya Medieval", Barcelona, Universitat, 1985, pàg. 659-684.

Glosarium Mediae Latinitatis Cataloniae. Voces latinas y romances documentadas en fuentes catalanas del año 800 al 1100, II fascículos: A-F, Barcelona, CSIC, Institución Milá y Fontanals, 1960-2002.

GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo : *Guia histórico-descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón, en Barcelona*, Madrid, 1920.

GRAESSE. BENEDICT. PLECHL : *Orbis Latinus. Lexicon lateinischer geographischer Namen des Mittelalters und der Neuzeit*, Braunschweig [Brunswick], Klinkhardt & Bierman, 1972, 3 vols.

GUAL CAMARENA, Miguel : *Vocabulario del comercio medieval. Colección de aranceles aduaneros de la Corona de Aragón (siglos XIII y XIV)*, Tarragona, Publicaciones de la Excelentísima Diputación Provincial, 1968.

Història de Barcelona dir. per Jaume Sobrequés i Callicó, Barcelona, vols. 2 i 3, Ajuntament-Enciclopèdia Catalana, 1992.

MOREAU, J. : *Dictionnaire de Geographie Historique de la Gaule et de la France*, Paris, Picard, 1972.

MUTGÉ VIVES, Josefina : *La ciudad de Barcelona durante el reinado de Alfonso el Benigno (1327-1336)*, Madrid-Barcelona, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1987.

— : *Política, urbanismo y vida ciudadana en la Barcelona del siglo XIV*, Barcelona, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2004.

ORDEIG I MATA, Ramon : *Els comtats d'Osona i Manresa. Primera part*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1999 (Catalunya Carolíngia, vol. IV).

Privilegios reales concedidos a la ciudad de Barcelona. Edició preparada per Antonio Maria Aragó y Mercedes Costa, Barcelona, 1971 (Colección de Documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón, XLIII).

ORTÍ GOST, Pere : *Renda i fiscalitat en una ciutat medieval: Barcelona segles XII-XIV*, Barcelona, CSIC, 2001 (Anuario de Estudios Medievales. Anejo, 41).

RIERA I SANS, Jaume : *L'arxiu com a dipòsit*, "Arxiu", 30 (2001), pàg. 1-2.

SAGARRA, Ferran de : *Sigil·lografia catalana. Inventari, descripció i estudi dels segells de Catalunya*, I, Barcelona, Estampa d'Henrich i C^a, 1915.

SALAT, Josef : *Tratado de las monedas labradas en el Principado de Cataluña con instrumentos justificativos*, II, Barcelona, Antonio Brusi, 1818.

SÁNCHEZ CASABÓN, Ana I. : *Alfonso II de Aragón, Conde de Barcelona y Marqués de Provenza. Documentos (1162-1196)*, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 1995.

SÁNCHEZ MARTINEZ, Manuel i ORTÍ GOST, Pere : *Corts, parlaments i fiscalitat a Catalunya: els capítols del donatiu (1288-1384)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1997.

SOBREQUÉS I CALLICÓ, Jaume i RIERA I VIADER, Sebastià : *La lleuda de Barcelona del segle XII*, Barcelona, 1984, pàg. 329-345 (Miscel·lània Aramon i Serra, IV).

— i ROVIRA I SOLÀ, Manuel : *Préstecs jueus a la ciutat de Barcelona en el segle XIII (1274-1294)*, Barcelona, Fundació Jaume I, 1984, pàg. 271-289 (Miscel·lània d'homenatge a Miquel Coll i Alentorn en el seu vuitantè aniversari).

TORRA PÉREZ, Alberto : *La bula "Tuae dilectissime" de Urbano II (J-L-5562)*, "Anuario de Estudios Medievales", 29 (1999), pàg. 1097-1099.

VOLTES BOU, Pedro i VILLACAMPA, Vicente : *Repertorio de documentos referentes a los cónsules de Ultramar y al Consulado de Mar conservados en el Instituto Municipal de Historia de Barcelona*, dins "Documentos y Estudios", XIII (1964), pàg. 23-165.

ISBN 84-7609-368-3

9 788476 093689

Ajuntament de Barcelona